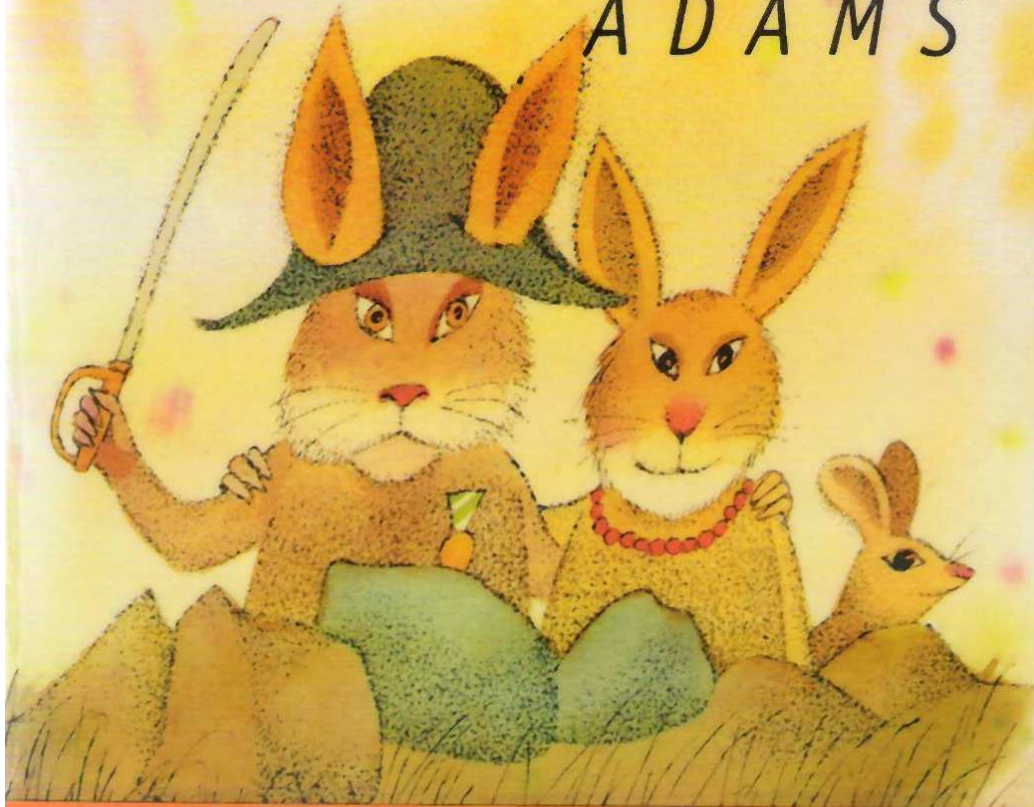
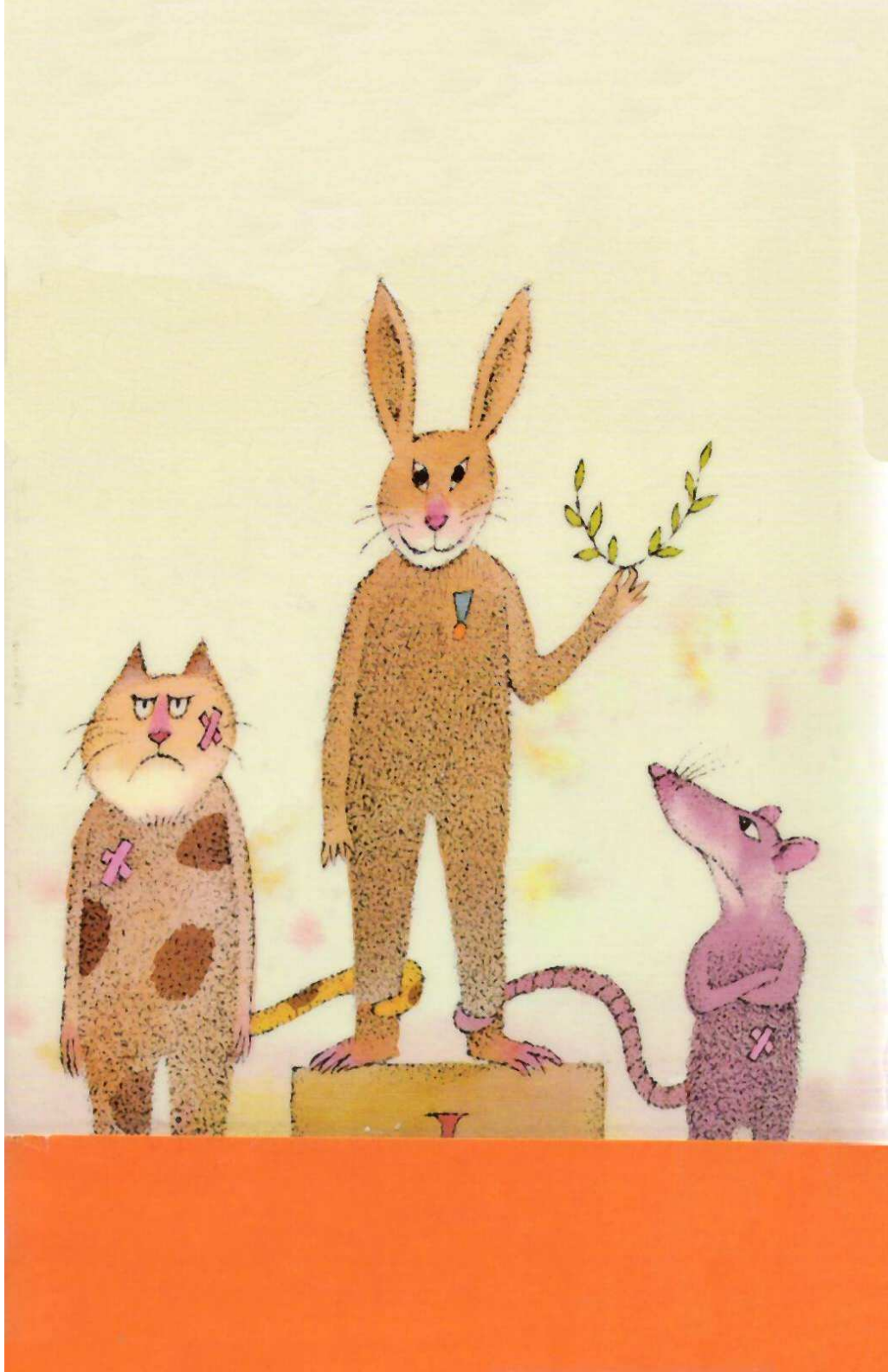

PŘÍBĚHY z Kamenitého vrchu

Richard
ADAMS

Pokračování světoznámého bestselleru
Daleká cesta za domovem.

V *Příbězích z Kamenitého vrchu* se znovu setkáváme se zvířecími hrdiny slavného, dnes už klasického a i u nás dobře známého románu *Daleká cesta za domovem*. Svou novou knihu rozdělil Richard Adams do tří částí. V první najdeme soubor tradičních pohádek a zkazek o bájném králičím rekovi El-hréranovi, většinou v podání Pampelišky, nejzdatnějšího vypravěče z celé kolonie. Druhá část vypráví o dobrodružstvích, která El-hréran a Cupydup zažijí na strastiplné cestě domů po návštěvě u strašlivého Černého králíka z Inlé. V třetí části pak sledujeme další osudy známých králíků z Kamenitého vrchu, Lískáče, Pětíka, Hlavouna, Hazently či Rezekvítky, ale i nově příchozích, Flairé, Kosatce nebo Samorostlíka, ve zdánlivě klidných dobách po vítězství nad obávaným generálem Čistcem.

Mladá
fronta

RICHARD ADAMS

PŘÍBĚHY z *Kamenitého* vrchu

MLADÁ FRONTA
PRAHA

© Richard Adams, 1996
Translation © Jitka Minaříková, 1998
Illustrations © Adolf Born, 1998

ISBN 80-204-0709-X

Elizabeth, s láskou a vděčností

PODĚKOVÁNÍ

***Ze srdce děkuji své sekretářce,
paní Elizabeth Aydonové, nejen za péči
a trpělivost při přepisování rukopisu,
ale též za cenná upozornění na některé
nesrovnalosti i za jiné užitečné
připomínky v průběhu našich rozhovorů.***

ÚVOD

Příběhy v této knize jsou rozděleny do tří částí. První z nich obsahuje tradiční příběhy o hrdinovi El-hréranovi (Princi tisícera nepřátel), o některých jeho slavných činech a dobrodružstvích, tak jak si je vyprávějí už celé generace králíků. O dvou z nich, *O lišce ve vodě* a *O díře v obloze* se zběžně zmiňují Pampeliška a Šťovík v závěru 30. kapitoly Daleké cesty za domovem, Hlavoun zas při boji s generálem Čistcem (47. kapitola) zpovzdálí slyší, jak Zvonek ramlicím vypráví o lišce ve vodě. Na závěr této části jsem zařadil ještě dva příběhy: *O králičím duchovi* a *Co vyprávěl Rezekvítek*. Druhý z nich jsem sem zařadil jako charakteristickou ukázkou nonsensových příběhů, které mají králíci ve velké oblibě.

Část II zahrnuje čtyři z nespočetné řady příběhů, jež zažili El-hréran a jeho neohrožený druh Cupydup během svého dlouhého putování k domovu po hrůzostrašném setkání s Černým králíkem z Inlé.

V části III najdete další příhody Lískáče a jeho kamarádů, tak jak se odehrály během zimy, jara a na počátku léta v prvním roce po porážce generála Čistce.

ČÁST I

1

Jak získali králíci čich

...majínosy, a necítí.

ŽALM 115

Kdo si troufne, vyhrává.

MOTTO JEDNOTEK SAS

„VYPRÁVĚJ NÁM NĚCO, Pampeliško!“

Bylo krásné květnové ráno prvního jara po porážce generála Čistce a Efrafanů na Kamenitém vrchu. Lískáč a pár jeho veteránů – těch, kteří s ním přišli už ze Sandlefordu – leželi na vyhrátém trávníku, břicha plná trávy, a v pohodě odpočívali. Opodál kloval mezi trsy trávy Kehár, ani ne tak z hladu, ale spíš ve snaze spotřebovat zbytky své nevyčerpatelné neklidné energie, jež mu pro ten den ještě zůstaly.

Králíci klábosili a vzpomínali na velká dobrodružství, která loni zažili: na to, jak po Pětíkově varování, že je jen vlásek dělí od strašlivé pohromy, odešli ze sandlefordské kolonie, i na to, jak poprvé dorazili na Kamenitý vrch a začali si hloubit nové nory, než jim došlo, že mezi sebou nemají ani jednu ramlici. Lískáč zavzpomínal na svou nerozvážnou výpravu na farmu v Ořeší, která ho málem stála život. Tím si někteří další vybavili cestu k velké řece a Hlavoun se znovu

rozpovídal o čase, který strávil v Efraci jako předstíraný důstojník generála Čistce, i o tom, jak přemluvil Hazentlu k sestavení skupiny ramlic, které s ním pak za bouře uprchly. Ostružník se ještě jednou bezvysledně pokusil vysvětlit svůj nápad s pramičkou, jenž jim umožnil uniknout po řece. O svém podzemním boji s generálem Čistcem Hlavoun vyprávět odmítl a trval na tom, že na ten chce radši zapomenout, zato Pampeliška rád znovu vylíčil, jak se pes, kterého Lískáč na farmě v Ořeši pustil na svobodu, přihnál za ním a Ostružníkem až na Kamenitý vrch přímo mezi rozběsněnými Efracany. Málem ještě ani neskončil a už se ozvalo sborové žadonění: „Vyprávěj nám ještě něco, Pampeliško! Vyprávěj!“

Pampeliška hned neodpověděl, jakoby v zamyšlení dál chvilku oždíboval trávu, odhopkal na slunnější místo a tam se znovu pohodlně uvelebil. Nakonec řekl: „Dobře, povím vám dnes večer příběh, který jste ještě neslyšeli. Příběh o jednom z největších El-hréranových dobrodružství.“

Odmíchl se, zapanáčkoval a předními packami si třel čenich. Nikdo na mistra vypravěče, který podle všeho otálel, jen aby co nejvíc vychutnal napětí ostatních, nenaléhal. Trávu rozčeřil lehký vánek, skřivan dokončil svou píseň, snesl se opodál k zemi a pak znovu vzlétl k obloze.

Kdysi za pradávných časů (začal Pampeliška své vyprávění) bývala doba, kdy králíci neměli čich. Žili stejně jako dnes, ale bez čichu to měli náramně těžké. Jarní jitro si nemohli vychutnat ani zpoloviny a potravu na pastvě našli, jen když se do ní náhodou zakousli. Ovšem ze všeho nejhorší bylo, že nedokázali zvětřit ani blížícího se nepřítele, a spousta králíků tak přišla o život v zubech lasiček a lišek.

Když si El-hréran uvědomil, že zatímco jeho králíci čich nemají, jejich nepřátelé a další živočichové – dokonce i ptáci – naproti tomu ano, rozhodl se, že tenhle chybějící smysl pro svůj lid stůj co stůj vyhledá a získá. Začal se na potkání vyptávat, kde by se dal čich sehnat. Ale nikdo neměl ani

tušení, dokud se nakonec nezeptal staříčkého moudrého králíka ve své kolonii, jménem Devětsil.

„Vzpomínám si, že kdysi, to jsem býval ještě mladý,“ vybavil si Devětsil, „poskytli jsme u nás v kolonii útočiště poraněné vlaštovce – takové, která prolétla skoro celý svět. Litovala nás, že čich nemáme, a pověděla nám, že cesta k tomuhle smyslu vede krajinou věčné temnoty, kde ho prý střeží horda zuřivých a nebezpečných tvorů, kteří žijí v jeskyni a říká se jim ilipové. Víc toho ale nevěděla.“

El–hréran Devětsilovi poděkoval a po dlouhých úvahách se vypravil za Duhovým princem. Řekl mu, že se pevně odhodlal do těch temných končin vyrazit, a požádal ho o radu.

„Tohle bys měl radši pustit z hlavy, El–hréране,“ varoval ho Duhový princ. „Copak myslíš, že dokážeš najít cestu krajinou věčné temnoty až k místu, které vůbec neznáš? Ani já sám jsem tam nikdy nebyl, a taky by mě ani ve snu nenapadlo se o to pokoušet. Zbytečně přijdeš o život.“

„Jde o můj lid,“ namítl El–hréran. „Nebudu se dívat, jak se den za dnem stává kořistí elil jen proto, že mu chybí čich. Nemůžeš mi dát aspoň nějakou radu?“

„Snad jenom tuhle,“ zaváhal Duhový princ. „Cestou se nikomu nesvěřuj, kam máš namířeno a proč. V těch končinách žije řada podivných tvorů, a pokud by se rozneslo, že nemáš čich, mohl bys na to škaredě doplatit. Počkej – ještě ti dám na krk tenhle hvězdný obojek. Dostal jsem ho darem od Pána Frixe. Třeba ti trochu pomůže.“

El–hréran Duhovému princovi poděkoval a hned nazítří se vydal na cestu. Když po dlouhém putování dorazil na hranice krajiny věčné temnoty, zjistil, že začíná šerem, které postupně houstne, až nakonec už nebylo vidět ani na krok. Neměl tušení, kterým směrem jít, a co hůř, nedokázal ani odhadnout, jestli vůbec nějaký směr udržuje: bylo docela dobře možné, že bloudí v kruhu. Slyšel, jak se ve tmě kolem pohybuji jiná zvířata a pokud mohl posoudit, docela dobře se

tu vyznají. Ale neublíží mu a může si troufnout některé z nich oslovit? Nakonec přece jen v čirém zoufalství ve tmě usedl a potichu čekal, dokud neuslyšel, že se k němu jeden z těch neznámých tvorů blíží. Pak promluvil: „Zabloudil jsem a neznám to tady. Můžeš mi pomoci?“

Slyšel, jak se tvor zastavil a po chvíli mu neznámou, ale jakžtakž srozumitelnou řečí odpověděl: „Jak to, zabloudil? Kde ses tu vzal a kam máš namířeno?“

„Přišel jsem z kraje denního světla,“ vysvětlil El-hréran, „a zabloudil jsem, protože tady nevidím na krok a nejsem na takovou tmu zvyklý.“

„Ale copak si nedokážeš najít cestu po čichu? To přece umí každý.“

El-hréran se už málem podřekl, že čich nemá, ale vzpomněl si na varování Duhového prince, a tak jen poznamenal: „Tady jsou všechny pachy jinačí. Matou mě.“

„Takže ty například ani nevíš, co jsem zač?“

„Nemám tušení. Ale naštěstí zřejmě nejsi dravec.“

Slyšel, jak neznámý tvor usedá na zem. Po chvíli se ozval: „Jsem glanbrin. Tam, odkud pocházíš, žádní nežijí?“

„Ne. O žádném glanbrinovi jsem jakživ neslyšel. Já jsem králík.“

„Já zase jakživ neslyšel o žádném králíkovi. Jestli dovolíš, očichám si tě.“

El-hréran zůstal sedět, jak neklidněji dokázal, a cizí tvor, porostlý srstí a přibližně stejně velký jako on, ho důkladně očichal od hlavy až k patě. Nakonec usoudil: „Hm, vypadáš na zvíře hodně podobné, jako jsem já. Nejsi dravec a určitě máš náramně dobrý sluch. Co jíš?“

„Trávu.“

„Tu bys tady nenašel. Tráva potmě neroste. My jíme kořínky. Ale jinak si myslím, že máme dost společného. Chceš si mě taky očichat?“

El-hréran předstíral, že glanbrina očichává. Zjistil přitom, že nemá oči, vlastně možná má, ale jen jako tvrdé malé

kuličky, hluboko zapadlé, bezmála ukryté v hlavě. Přesto si v duchu říkal: Tedy jestli tohle není králík, tak jsem jezevec. A nahlas poznamenal: „Nezdá se mi, že by mezi námi byl velký rozdíl, až na to, že já...“ Málem by byl dořekl „nemám čich“, ale včas se vzpamatoval a místo toho zakončil: „...že já tady v té tmě nikam netrefím a nevím si tu rady.“

„Ale když patříš do krajiny světla, proč ses vypravil sem?“

„Chci mluvit s ilipy.“

Slyšel, jak sebou glanbrin leknutím trhl, až nadskočil.

„Říkal jsi s ilipy?“

„Ano.“

„Ale k ilipům se nikdo neodvází ani přiblížit. Zabijí tě.“

„Proč by mě zabíjeli?“

„Jednak se živí masem, a je lehké je vydráždit. A navíc se tu nikdo nikoho tolik nebojí jako právě jich. Ovládají totiž temná kouzla a zlé čary. Co od nich chceš? To už by ses mohl zrovna tak rovnou sebrat a hupnout do Černé řeky.“

Zdálo se, že už není vyhnutí, a tak se El-hréran glanbrinovi svěřil, proč přišel do krajiny temnot a co se chce pro svůj lid pokusit získat. Glanbrin ho mlčky vyslechl. Pak řekl: „Musím říct, že máš velkou odvahu a dobré srdce. Ale to, co sis zámýšlel, nikdy nedokážeš. O moc líp bys udělal, kdyby ses vrátil, odkud jsi přišel.“

„Nezavedl bys mě k ilipům?“ nevzdával se El-hréran. „Pořád bych to přece jen rád zkusil.“

Ještě dlouho se dohadovali, než se glanbrin nakonec podvolil a slíbil, že El-hrérana zavede tak blízko k ilipům, jak si jen troufne. Bude to znamenat, upozornil ho, aspoň dva dny putování neznámou krajinou, ve které nikdy nebyl ani on sám.

„A jak tam tedy najdeš cestu?“ podivil se El-hréran.

„Po čichu přece. Celá ta končina páchne po ilipech. Copak ty to vážně ani trochu necítíš?“

„Ne,“ přiznal El-hréran. „Necítím.“

„Tak to už ti věřím, že čich nemáš. Ale nemusíš litovat. Aspoň nemusíš čichat ten ilipský smrad.“

Společně vyrazili. Glanbrin cestou hodně vyprávěl o zvycích a způsobu života svého lidu a El-hréranovi připadalo, že se v ničem zvlášť neliší od králičích.

„Zdá se mi, že žijete skoro stejně jako my,“ poznamenal. „Taky všichni pohromadě. Jak to, žes byl sám, když jsme se potkali?“

„To je smutná historie,“ posteskl si glanbrin. „Vybral jsem si krásnou samici. Jmenuje se Zlatinka. Všichni jsou do ní blázni. Plánovali jsme si spolu, že si vyhrabeme noru a odchováme mladé. Ale do toho se zčistajasna objevil úplně cizí glanbrin, takový hromotluk. Říká si Vazoun. A že se prý se mnou porve a pokud vyhraje, Zlatinka bude jeho. Tak jsme se rvali a on vyhrál. Já se pak sebral a odešel jsem pryč. Bylo mi z toho nanic a ještě pořád je. Úplně mi to vzalo chuť do života. Nevím si se sebou rady. Když jsi mne potkal, jen jsem se tak potloukal odnikud nikam. Proto tě taky vedu, kam jsi chtěl. Nakonec je to stejně všechno jedno.“

El-hréran ho politoval. „Tohle moc dobře znám,“ přitakal. „Tam, odkud jsem přišel, se to stává taky. Každou chvíli. Nejsi sám, ale to tě asi neutěší.“

Glanbrin mluvil o dvou dnech cesty, jenže v té hrůzostrašné končině nedokázal El-hréran rozlišit jeden den od druhého. Navíc ustavičně klopýtal a co chvíli do něčeho vrážel, protože neměl čich a potmě neviděl. Zanedlouho už byl samý šrám a modřina. Glanbrin byl soucitný a trpělivý, ale El-hréran z něj cítil, jak strašně by šel přál, aby postupovali rychleji. Byl viditelně nesvůj a bylo jasné, že by už měl rád celou cestu za sebou.

Po předlouhém putování, které, jak El-hréranovi připadalo, trvalo celou řadu dnů, se glanbrin zastavil v místech, kde se po zemi povalovaly hromádky kamení. Ty El-hréran dokázal aspoň nahmatat.

„Dál si netroufnu,“ oznámil mu glanbrin. „Odtud už si budeš muset najít cestu sám. Řid' se podle větru. Většinou vane pořád stejným směrem.“

„A co ty?“ zeptal se El-hréran.

„Dva dny tu na tebe počkám, pokud by ses náhodou vrátil, přestože vím, že se nevrátíš.“

„Uvidíš, že vrátím,“ ujistil ho El-hréran. „Tyhle kameny musím najít i potmě. Tak se zatím měj, kamaráde.“

Vyrazil dál do temnot a dával si pozor, aby stále postupoval přímo proti lehkému vánku. Ale udržet směr bylo těžké a šlo to pomalu. Upřímně řečeno, už měl té tmy plné zuby a navzdory tomu, co tvrdil glanbrinovi, začínal pochybovat, jestli ji vydrží snášet tak dlouho, aby se mohl vrátit domů. Protože potmě neviděl, lekal se každého sebemenšího šramotu a co chvíli zakopával a padal. To už bylo samo dost zlé, ale ještě horší bylo ticho. V tom tichu jako by sama temnota nenávistně ožívala a mlčky na něj číhala, neměnná a ustavičně ve střehu. Jako by čekala, až zešílí, zhrouť se a vzdá. Pak s ním bude konec a nelítostná temnota ho pohltí.

Kromě strachu a nejistoty ho trápil i hlad a žízeň. Od chvíle, kdy vkročil do těchto děsivých končin, nepozřel ani kousíček trávy. Hlady sice neumíral, protože glanbrin, poté co mu vyložil, že jeho lid se živí převážně kořínky, jakousi odrůdou divoké mrkve, mu pár takových kořínků vyčenichal a vyhrabal. Byly šťavnaté a ukonejšily nejen hlad, ale i žízeň. Ale bez glanbrinovy pomoci už sám žádné další najít nedovedl. Prosil Frixe, aby mu dal odvahu, ale nedokázal se ubránit pochybnostem, zda tahle temnota není ještě mocnější než sám Pán Frix.

Pořád postupoval kupředu tak vytrvale, jak jen dokázal, protože věděl, že jakmile se zastaví, bude s ním konec. Cítil se zoufale osamělý a byl by dal všechno na světě za to, aby měl s sebou Cupydupa. Cupydup původně prosil, aby ho vzal s sebou, ale El-hréran to rozhodně odmítl.

Ubíhaly hodiny. Aspoň že vítr vál pořád stejným směrem, ale jinak neměl El–hréran tušení, jak dlouhou cestu má ještě před sebou a kolik času mu zabere. Vrátit se, to teď už nejspíš vyjde nastejno jako jít dál, říkal si.

Právě když mu hlavou táhla tahle tíživá myšlenka, zaslechl, jak se k němu tmou něco blíží. Vycítil, že je to velké zvíře – daleko větší než on sám – a že se ve tmě pohybuje naprosto bezpečně a sebejistě. Hrůzou ztuhl, zatajil dech a jen tiše doufal, že ho ten tvor, ať už je to kdo chce, mine bez povšimnutí.

Ale doufal marně. Tvor zřejmě ucítil jeho pach ještě dřív, než si jeho blízkost stačil uvědomit on sám. Zamířil přímo k němu, na chvíličku se zastavil a pak ho obrovitou měkkou prackou připlácí k zemi. El–hréran cítil její zatažené drápy. Pak příšera promluvila – bylo jí docela dobře rozumět – k dalšímu tvorovi v bezprostřední blízkosti.

„Ať je to co chce, Zhurone, už to mám.“

Slyšel, jak se blíží další podobní tvorové. Než se nadál, obklopili ho, očíhávali a dotýkali se ho svými velkými tlapami.

„Je to nějaký glanbrin,“ usoudil jeden.

„Co tu děláš?“ zaútočil druhý. „Mluv. Proč jsi přišel?“

„Pane,“ vypravil ze sebe El–hréran, bez sebe hrůzou, „přicházím z krajiny slunečního světla a hledám ilipy.“

„Ilipové jsme my. Každého, kdo tu nemá co pohledávat, zabijeme. To ti nikdo neřekl?“

V té chvíli se ozval jiný ilip.

„Počkej. Má nějaký obojek.“

Další z ilipů sklonil čenich k El–hréranovu krku a přičichl k obojku od Duhového prince.

„To je hvězdný obojek.“ El–hréran cítil, jak se všichni kolem maličko odtáhli.

„Kdes ho vzal?“ udeřil na něj první ilip. „Ukradl jsi ho?“

„Neukradl,“ ohradil se El-hréran. „Dostal jsem ho, než jsem vyrazil na tuhle cestu. Je to dar od Pána Frixe na znamení, že jsem pod jeho ochranou.“

„Od Pána Frixe, říkáš?“

„Ano, pane. Sám Duhový princ mi ho připnul na krk.“

Na chvíličku se rozhostilo ticho, ilip, který ho tiskl k zemi, nadzvedl tlapu a pustil ho, zatímco další se vyptával dál: „Tak dobře, ale proč jsi přišel a co po nás chceš?“

„Pane,“ rozhovořil se El-hréran, „můj lid, říká se mu králíci, nemá čich. To jim strašně ztěžuje a dokonce přímo ohrožuje život, jak si jistě dovedete představit. Doslechl jsem se, že jste jediní, kdo má moc tenhle smysl někomu udělit, a tak jsem vás přišel poprosit, abyste jím můj lid obdařili.“

„A ty jsi náčelník těch stvoření, těch ‚králíků‘, jak jim říkáš?“

„Ano.“

„A sem jsi přišel sám?“

„Ano.“

„To máš tedy kuráž, co?“

El-hréran neodpověděl a znovu se rozhostilo ticho. Ilipové ho obklopovali ze všech stran, až mu připadalo, že ho svým horkým dechem udusí. Po dlouhé odmlce konečně promluvil ten, který ho prve vyslýchal. „Je pravda, že jsme dlouhá léta bývali strážci smyslu zvaného čich. Ale k ničemu nám to nebylo, zdálo se, že ho už žádný tvor nepostrádá. Začal pro nás být jen na obtíž, a tak jsme ho předali dál.“

„A komu?“ zachvěl se El-hréran.

„Králi Včerejška přece. Komu jinému?“

El-hréran pocítil trpké zklamání. Pomyšlení, že se trmácel takovou dálku a i strašliví ilipové ho ušetřili, jen aby se dověděl, že to, co hledá, už není v jejich moci, bylo k uzoufání. Ale přesto se ze všech sil snažil ovládnout.

„Pane,“ poprosil ilipa, „kde je ten král a jak bych ho mohl najít?“

Slyšel, jak mezi sebou dlouho rozprávějí, až mu nakonec ten první řekl: „Takovou dálku bys nedošel. Zabloudil bys. Umřel bys cestou hladu. Já tě tam vezmu. Zanesu tě tam na zádech.“

El-hréran, bez sebe vděčností, padl před ilipy na zem a znovu a znovu jim děkoval, až ho nakonec jeden z nich zarazil slovy: „tak už pojd’“, chňapl ho do zubů a usadil ho na hřbet svého druha. Hřbet byl huňatý a nebylo těžké se na něm udržet.

Vyrazili na cestu a zdálo se, že pádí velmi rychle. Cestou se El-hréran ilipovi svěřil, že u hromádek kamení na něho čeká jeho kamarád glanbrin, a zeptal se, jestli by to nemohli vzít tamtudy.

„Stavit se tam můžeme, proč ne,“ souhlasil ilip. „Máme to při cestě. Jenomže sotva mě tvůj kamarád ucítí, uteče.“

„Kdybych mohl slézt kousek stranou,“ navrhl El-hréran, „došel bych k němu a všechno mu vysvětlil. Pak byste nás tam mohl oba vyzvednout.“

S tím ilip souhlasil. El-hréran našel glanbrina, který se nejdřív vyděsil jen při pomyšlení, že by se měl vézt ilipovi na zádech. Nakonec ho ale El-hréran přece jen přemluvil a ilip se vydal znovu na cestu, tentokrát s oběma.

Při jeho rychlosti se zdála vzdálenost k místu, kde se El-hréran s glanbrinem setkal poprvé, docela nepatrná. Když tam dorazili, pověděl El-hréran ilipovi, jak jeho přítel přišel o svou krásnou ramlici.

„Je ta nora, z které jsi odešel, daleko?“ zeptal se ilip.

„Ne, to ne,“ odpověděl glanbrin. „Jen kousíček odtud.“

Ukázal směr a ilip je tam oba dopravil. Sotva Vazoun, statný samec, který si Zlatinku přivlastnil, ucítil před norou ilipův pach, vyrazil ven a uháněl pryč, co mu nohy stačily. Glanbrin Zlatince všechno vysvětlil a ta byla šťastná, že jsou zase spolu. Vazouna prý nemohla ani vystát, jenže neměla na vybranou.

Glanbrin a El–hréran si navzájem poděkovali, srdečně se rozloučili a ilip s El–hréranem pak vyrazili dál ke království Včerejška.

Zanedlouho přešla tma v šero, které El–hrérana potěšilo jako nikdy žádné jiné. ilip ho sesadil ze hřbetu na pokraji lesa.

„Královský dvůr je tamhle,“ ukázal mu. „Tam už dojdeš sám. Jsem rád, že jsem mohl pomoci příteli Pána Frixe.“

S těmi slovy zmizel v lese a El–hréran se vydal ke dvoru.

Když vyšel ze stromoví, ocitl se na hrbolaté pláni zarostlé plevelem. Na vzdálenějším konci byl neudržovaný živý plot se starou polorozpadlou brankou. Když se jí El–hréran protáhl, narazil na tvora asi stejně velikého, jako byl sám, se skoro stejně dlouhýma ušima, ale s dlouhým ocasem. Zdvořile ho pozdravil a zeptal se, kde by mohl najít krále Včerejška.

„Dovedu tě k němu,“ nabídl se tvor. „Nejsi ty náhodou divoký králík? Ano? Víš, vždycky jsem si říkal, že jednou to přijít musí.“

„A kdo jsi ty?“ zeptal se El–hréran.

„Já jsem skalní klokan potoro. Půjdem tudy, dolů k řece. Král bude nejspíš na hlavním nádvoří.“

Přešli pláň a otvorem v živém plotě proklouzli na břeh nehybné řeky, plynoucí tak zvolna, až se El–hréran ptal sám sebe, jestli vůbec teče. Jeho společník se dal tiše do řeči s jakousi volavkou s hnědým peřím a černou hlavou, která se brouzdala na mělčině. Pták popošel o pár kroků blíž a zadíval se na El–hrérana tak upřeně, až ho uvedl do rozpaků.

„Divoký králík,“ vysvětlil klokan. „Právě dorazil. Vedu ho ke králi.“

Volavka neodpověděla a znovu se začala lhostejně brouzdat. El–hréran a jeho společník pokračovali dál podél břehu. Pěšina je dovedla do šerého křoví tisů a vavřínů, za nímž stálo několik starých kůlen ohraničujících ze tří stran cosi jako venkovský dvůr. Na tvrdé udusané hlíně tu

polehávala celá řada zvířat, z nichž žádné El–hréran neznal. V jejich středu stálo velké rohaté stvoření, trochu podobné obrovité krávičce, ale se srstí huňatou a zcuchanou. Když vešli do dvora, pozvedlo mohutnou zarostlou hlavu a pomalu zamířilo k nim. El–hréran se vyplašil a chystal se vyrazit na útěk.

„Nemusíš se bát,“ chlácholil ho jeho průvodce. „To je král. Nic ti neudělá.“

El–hréran dosud celý rozechvělý se tiskl k zemi, když k němu obrovitý tvor přiblížil čenich a horkými nozdrami ho očichával, až si připadal celý mokrá. Konečně ho král hlubokým, ne však nepřívětivým hlasem vybídl: „Vstaň, prosím, a pověz, kdo jsi.“

„Jsem divoký králík, Vaše Veličenstvo.“

„Cože, to už je tak brzy po nich?“

„Promiňte, Vaše Veličenstvo, jak to myslíte?“

„Váš lid nevyhynul?“

„To rozhodně ne, Vaše Veličenstvo. Můžu s radostí říct, že je nás dost a dost. Podstoupil jsem dlouhou a nebezpečnou cestu až sem k vám, abych vás pro ně požádal o velkou laskavost.“

„Ale tohle je království Včerejška. To jsi nevěděl, když ses sem vydal?“

„Vím, že se to tu tak jmenuje, Veličenstvo, ale nevím proč.“

„Všechna zvířata v mém království jsou už vyhubená. Jak ses sem dostal, když jste ještě nevyhynuli?“

„Lesem temnot mě sem na zádech dopravil jeden ilip. Z té tmy jsem se div nezbláznil.“

Král Včerejška pokývl mohutnou hlavou. „Ano, už rozumím. Jinudy ses sem dostat nemohl. Ale – jak to, že tě ilipové nezabili? Máš snad u sebe nějaké kouzlo?“

„Vlastně ano. Jsem pod požehnáním a ochranou Pána Frixe, a jak jste si asi všiml, mám na krku hvězdný obojek. Smím si dovolit se vás zeptat, kdo jste vy?“

„Jsem oregonský bizon. Z pověření Pána Frixe vládnu téhle říši. Právě jsem se chystal na obchůzku svých poddaných. Můžeš jít se mnou.“

Vyšli do polí za dvorem. Pláně byly přeplněné stovkami nejrůznějších zvířat a nad hlavami jim poletovali ptáci. El-hréranci ta místa připadala ponurá a chmurná, ale králi se o tom pochopitelně nezmínil. Zastavil se a zadíval se na ptáka s černě skvrnitým peřím a zářivě červenými křídly, ocasem a lícemi – zřejmě nějaký druh datla –, který kloval do nedalekého stromu. Zeptal se, jak se jmenuje.

„Guadaloupský ohnivák,“ řekl král. „Datlovitých tu máme až moc: přál bych si, aby jich bylo míň.“

Jak šli dál, objevovala se před nimi další a další zvířata a ptáci. Mnozí z nich se dávali s králem do řeči a vyptávali se na El-hrérana. Ten mezi nimi rozeznal různé lvy i tygry a také jaguára, který se chvíli třel hlavou králi o nohu a pak je kousek doprovázel.

„Máte tu i nějaké králíky?“ zajímal se El-hréranc.

„Ani jednoho,“ odpověděl král. „Prozatím.“

To El-hrérana nesmírně potěšilo a dokonce se ho zmocnil pocit vítězoslávy, protože se rozpomněl, co mu kdysi před dávnými časy přislíbil Pán Frix: že on i jeho národ sice budou mít tisícero nepřátel, ale nikdy nedojdou záhuby. Pověděl o tom králi.

„Všechny mé poddané vyhubili jen a jen lidé,“ poznamenal král, když se zastavili, aby se potěšili pohledem na nádherného grizzlyho, jehož světlehnědý kožich se na konečcích chlupů stříbřitě leskl, a prohodili s ním pár slov. „Některé z nich, jako tohohle mého mexického přítele, záměrně stříleli, chytali do pastí a trávili, až nezbyl ani jediný. Ale spousta dalších vyhynula jen proto, že lidé zničili jejich přirozené prostředí, a oni se pak nedokázali přizpůsobit životu jinde.“

Blížili se k lesu, jehož vysoké stromy propletené bujným popínavým rostlinstvem zakrývaly valnou část oblohy. El-

hréran zneklidněl. Lesů měl nadlouho po krk. Ale králi šlo zřejmě jen o to, aby se podíval na ptáky na pokraji houští. Byli to nádherní ptáci, pěnkavy, kolibříci, molokaiové s tmavým peřím, papoušci a spousta dalších druhů; v klidu si tu žili pod ochranou svého krále.

„Tenhle les,“ vysvětloval král, „je obrovitý a každíčkým dnem se rozrůstá. Kdybys do něj vkročil, za chvíličku bys zabloudil a už nikdy nenašel cestu ven. Skládá se ze všech lesů, které kdy lidé zničili. V posledních letech se zvětšuje tak rychle, až se mi Pán Frix svěřil, že se chystá jmenovat dalšího krále, který by mu vládl.“ Pousmál se. „Krále, který by byl možná sám stromem, El–hréране. Co tomu říkáš?“

„Řekl bych, Vaše Veličenstvo, že Pán Frix ve své moudrosti vždycky ví, co dělá.“

Král se dal do smíchu. „Správně mluvíš. A teď pojd', musíme si pospíšit zpátky. Při západu slunce bude shromáždění a tam budeš moci přednést, co pro svůj lid žádáš. Slibuju ti, že ti pomůžu, pokud to půjde.“

Vraceli se podél řeky a král El–hréрана upozorňoval na některé ryby – novozélandského pstruha, tlouště, černoploutvého síha a další –, druhy vesměs už vyhubené nebo těžce ohrožené. Když dorazili na nádvoří, zvířata i ptáci se už scházeli. Při západu slunce zahájil král shromáždění.

Nejprve představil El–hréрана a prozradil na něj, že přišel do království Včerejška poprosit o něco, co by pro králíky, které vede, bylo nesmírným dobrodiním. Pak El–hréрана požádal, aby zaujal místo uprostřed shromážděných zvířat a vysvětlil jim, oč jde.

El–hréran se rozhovořil o svých králících, o jejich odolnosti, rychlosti a vynalézavosti i o tom jediném, co jim schází k tomu, aby se mohli vyrovnat ostatním zvířatům, totiž čichu. Když domluvil, vycítil, že jsou všichni kolem na jeho straně a rádi by mu pomohli.

A tu se znovu ujal slova král. „Můj drahý příteli,“ řekl, „nejstatečnější a nejudatnější králíku, milerád bych ti

vyhověl. Bohužel však už v našem království čich nestřežíme. Je sice pravda, že nám ho před mnoha lety ilipové svěřili do opatrování, ale tady v říši Včerejška jsme pro něj už nenacházeli žádné uplatnění. Pak k nám jednoho dne dorazila jako posel krále Zítřka jistá gazela s prosbou, abychom jim čich zapůjčili. Slíbila, že nám ho zase brzy vrátí. A tak jsme jí ho předali, aby ho jejich králi donesla. Jenže sám víš, jak to chodí s půjčenými věcmi: už se s nimi jakživ neshledáš. Protože ho tu nepotřebujeme, dočista jsme na něj zapomněli a myslím, že oni taky. Čich musí být ještě pořád na dvoře krále Zítřka a já ti, příteli králíku, můžu jen poradit, aby ses ho vydal hledat tam. Je mi moc líto, že tě musím zklamat.“

„Je to daleko?“ zalekl se El–hréran. Říkal si, že pokud ho někdo pošle ještě dál, už to snad nepřežije. Jenže co si měl počít?

„Blízko to bohužel není,“ odpověděl král. „Pro králíka je to cesta na celou řadu dnů. A taky cesta nebezpečná.“

„Vaše Veličenstvo,“ ozval se šedý žíhaný vlk s mohutným čenichem. „Já ho tam svezu na zádech. Pro mě je to kousek.“

El–hréran rád přijal jeho nabídku a ještě téhož večera vyrazili na cestu: aljašský vlk se mu totiž svěřil, že radši putuje v noci a přes den spí.

Cesta jim trvala tři noci, prošli mnoha kraji, ale v hluboké noční temnotě z nich El–hréran příliš neuviděl. Vlč mu vyprávěl, že jeho národ kdysi patřil k největším vlčím plemenům. Obývali místo zvané Kenaický poloostrov, ve vzdálené mrazivé končině, a tam lovili velké paroháče, nazývané losy. „Ale lidé nás všechny vybili,“ zakončil.

Těsně před svítáním třetího dne jejich společné cesty sundal vlk El–hrérana šetrně ze hřbetu a oznámil: „Dál už tě nést nemůžu, kamaráde. Jsem vyhubený druh, chápeš, a do říše Zítřka nesmím. Dál se už budeš muset na cestu ke královskému dvoru přeptat. Hodně štěstí! Doufám, že

všechno dobře dopadne a ty konečně získáš, co tak vytrvale hledáš.“

A tak vstoupil El-hréran do říše Zítřka a začal se vyptávat, kudy se dostane ke královskému dvoru. Ptal se mývalů, veverek, svišťů a mnoha dalších. Všichni byli milí a ochotní, takže mu cesta ubíhala snadno. Až jednou zaslechl v dálce podivný lomoz a křik, jako by se všechna zvířata světa mezi sebou naráz pustila do boje.

„Co je to za rámus?“ zeptal se medvídka koaly, sedícího na stromě při cestě.

„Tohle, kámo? To je jen shromáždění na královském dvoře,“ vysvětlil koala. „Pěkný rambajs, co? Ale to si zvykneš. Někteří z místních si potrpí na kravál, ale nikomu nic neudělají.“

El-hréran šel dál, až se dostal ke dvěma zdobným branám celým ze zlata, zasazeným do živého plotu z měděně zbarvených a bělostně kvetoucích slivoní. Jak nahlížel branou do zahrady, přitočil se k němu páv s doširoka rozprostřeným ocasem a zeptal se ho, co tu hledá. El-hréran mu odpověděl, že podstoupil dlouhou a nebezpečnou cestu, aby se pokusil získat u krále audienci.

„Milerád tě pustím dovnitř,“ pokývl páv, „ale dostat se ke králi a promluvit s ním nebude lehké. O to se snaží tisícovky zvířat. Každý den pořádá král shromáždění. To dnešní začne za chvíli. Radši už běž a zkus, jestli ti to vyjde.“ S těmi slovy otevřel bránu dokořán.

Sotva vstoupil do zahrad, ocitl se El-hréran v davu zvířat, ptáků a plazů: všichni vzrušeně brebentili a všichni doufali, že se jim podaří promluvit s králem. Trochu poklesl na mysli, poněvadž si nedokázal představit, jak by se mu mohlo podařit prodrat se ke králi takovou tlačenicí, ale přesto se začal prodírat kupředu na druhý konec zahrady.

Tam objevil táhlou travnatou stráň, povlovně se svažující k rovnému udržovanému palouku. Na svahu se už houfovala

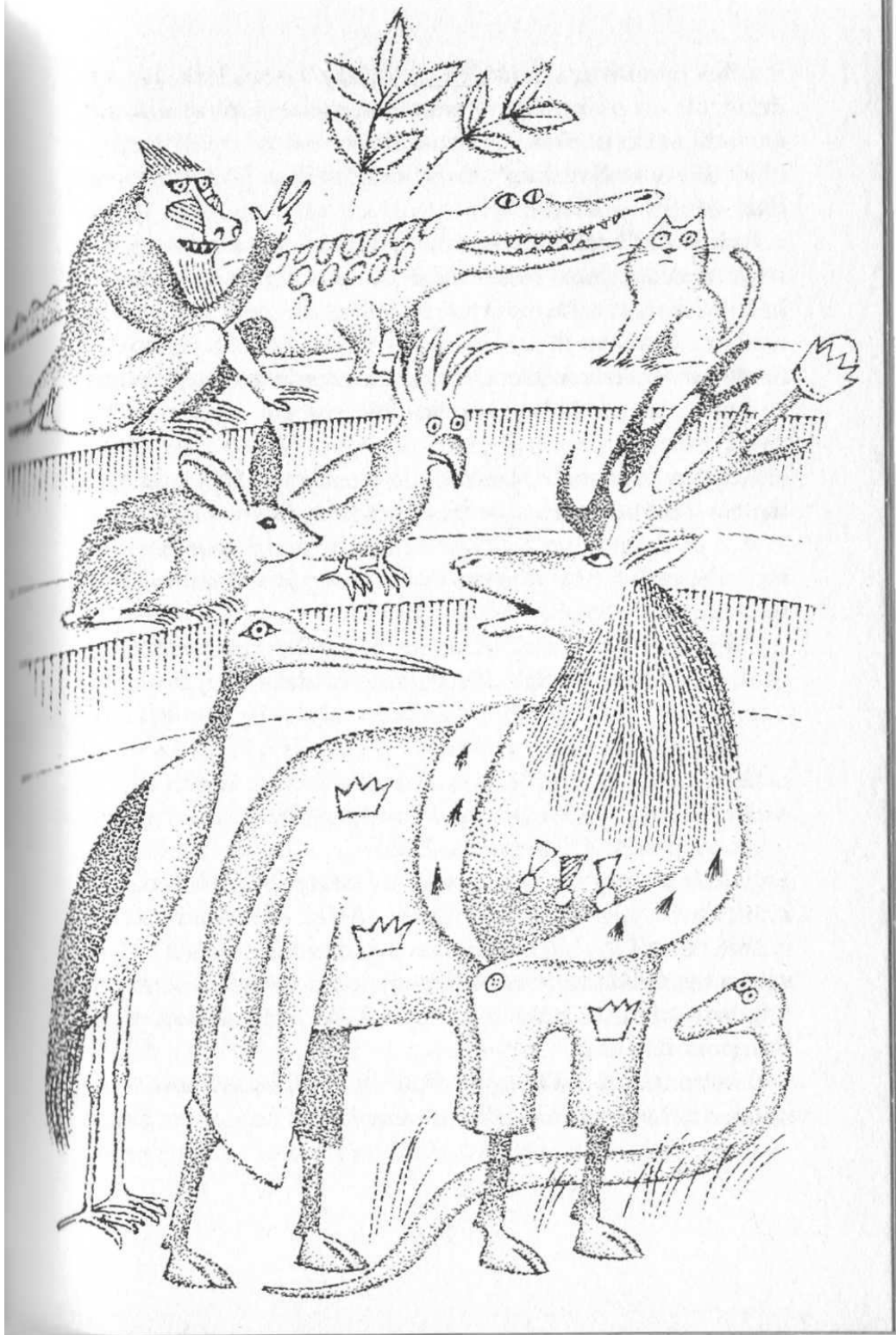
zvířata a El-hréran se zeptal kolemjdoucího rysa, co se bude dít.

„Co nevidět přece přijde král,“ vysvětlil rys, „a vyslechně si zvířata, která ho chtějí o něco požádat.“

„Bude jich hodně?“ zeptal se El-hréran.

„Vždycky je jich hodně,“ odpověděl rys. „Víc než jich král stihne v jediném dni vyslechnout. Některá sem chodí už dlouhý čas a ještě se slyšení nedočkala.“

Stráž se rychle zaplňovala. Při pohledu na všechna ta zvířata cítil El-hréran, jak se mu svírá srdce. Mezi tolika soupeři se mu přece nikdy nepodaří s králem promluvit. Ledaže by dokázal připadnout na nějakou lest. Lámal si hlavu. Lest, králičí lest! Pane Frixi, sešli mi nějaký králičí nápad!

Znenadání si povšiml na vrcholu svahu opodál ozdobného jezírka, oválného a asi dvakrát tak dlouhého než on, s kamennou obrubní kousek nad úrovní okolního trávníku. Popošel blíž. Uvnitř nebyla voda, ale podivná stříbřitá třpytivá kapalina, jakou nikdy předtím neviděl. Nebyla průzračná jako voda. Naopak byla docela neprůhledná a v její hladině, lesklé jako zrcadlo, se odráželo slunce na obloze a zvířata procházející kolem.

„K čemu to je?“ zeptal se jednoho ze zvířat, které ho právě míjelo a vyhlíželo jako nějaká kočkovitá šelma.

„Proč by to mělo k něčemu být?“ odseklo zvíře. „Říká se tomu rtuť. Král ji před časem od někoho dostal darem, tak ji dal sem, aby ji mohl každý obdivovat.“

V té chvíli vyrazil El-hréran jako blesk. Předními tlapkami se opřel o okraj nádrže, přitáhl se vzhůru a hupl do jezírka. Rtuť nebyla jako voda. Byla hustší a víc nadnášela. Ať se El-hréran snažil sebevíc, ponořit se do ní nedokázal. Jen se plácal a převracel po hladině. Na břehu kolem se shlukla spousta zvířat. „Kdo je to?“ – „Co to tu vyvádí?“ – „Vytáhněte ho. Nemá tam co...“ – „Aha, to je jeden z těch pitomých králíků.“ – „Vypadni odtamtud!“

El-hréran se s námahou vyškrábal ven. Podivná tekutina ho nepromáčela, ale pronikla mu mezi chlupy a po celém těle se mu srazila do droboučkových kuliček. Při pohybu z něho opadávaly. Některá ze zvířat se pokusila ho zadržet, ale on se jim vytrhl, otočil se, vyrazil dolů ze svahu a usadil se do popředí celého davu právě ve chvíli, kdy se objevil král s několika dvořany a rozhlédl se po svých poddaných.

Byl to nádherný jelen. Jeho hladká srst se mu ve slunečním světle leskla jako vyhřebelcovanému koni. Leskla se i jeho černá kopýtká a mohutné rozvětvené paroží nesl na hlavě tak důstojně a vznešeně, až celé rozpovídané shromáždění zmlklo. Došel doprostřed trávníku, obrátil se a mírným pohledem pomalu klouzal po svých poddaných.

Když zpozoroval El–hrérana, jak se stříbřitě třpytí jen pár metrů od něho, zadíval se na něj pozorněji.

„Co jsi ty za zvíře?“ otázal se hlubokým pokojným hlasem – hlasem toho, kdo nemá nikdy naspěch a koho ostatní vždycky poslechnou.

„Já jsem, když Vaše Veličenstvo dovolí,“ odpověděl El–hréran, „divoký králík, který přišel zdaleka, aby poprosil o laskavost.“

„Pojď sem,“ vybídl ho král.

El–hréran vystoupil z davu a po králičím způsobu zapanáčkoval před královými lesklými kopýtky. „A co bys chtěl?“ zeptal se král.

„Přišel jsem poprosit za svůj lid, Vaše Veličenstvo. Mí králíci totiž nemají čich – vůbec žádný – a to jim nejen nesmírně ztěžuje hledání potravy a orientaci, ale také je to vystavuje velkému ohrožení ze strany nepřátel, šelem, jejichž pach neucítí, když se k nim blíží. Vznešený králi, prosím, pomozte nám.“

Znovu se rozhostilo ticho. Král se obrátil k jednomu ze svých dvořanů. „Mám takovou moc?“

„Ano, Vaše Veličenstvo.“

„A využil jsem jí někdy?“

„Nikdy, Vaše Veličenstvo.“

Král se zamyslel. Jakoby sám k sobě tiše řekl: „Ale poskytnout celému živočišnému druhu schopnost, která mu chybí, by znamenalo přivlastňovat si pravomoc Pána Frixe.“

El–hréran v té chvíli zvolal: „Vaše Veličenstvo, jen nám ten smysl darujte, a slibuji vám i všem, kdo jsou tady, že se můj národ stane tou nejhorší metlou a největším soužením lidstva na celém světě. Nikdy je nenecháme na pokoji. Budeme jim ohlodávat zeleninu, podhrabávat ploty, kazit úrodu a nedopřejeme jim klid v noci ani ve dne.“

Při těch slovech propukl mezi zvířaty v publiku jásot. Kdosi vykřikl: „Dejte mu to, Vaše Veličenstvo! Ať se jeho

národ stane nejhorším nepřítelem lidí, stejně jako jsou lidé největší nepřátelé pro nás.“

Chvíli panoval všeobecný rozruch, až se konečně král rozhlédl kolem, aby si vyžádal klid. Pak sklonil svou nádhernou hlavu a přitiskl čenich k El–hréranovi. Jeho mohutné paroží obemklo králíčího prince jako nedobytná hradba. „Staniž se,“ řekl. „Zanes svému národu mé požehnání a s ním i čich, jenž ho už nikdy neopustí.“

V té chvíli El–hréran náhle ucítil všechny pachy: vlhkou trávu, shluk zvířat kolem sebe, králův teplý dech. Radost a vděk ho ovládly natolik, že stěží hledal slova, jimiž by králi poděkoval. Všichni kolem jásali a přáli mu hodně štěstí.

Domů ho zanesl zlatý orel. Když s ním přistál na rodné louce, první, koho El–hréran uviděl, byl Cupydup a pár dalších členů jeho věrné Ously. „Dokázal to, dokázal to!“ volali a sbíhali se k němu. „Máme čich! Všichni ho máme!“

„Pojď, můj pane,“ vybídl ho Cupydup. „Určitě máš hlad. Cítíš to báječné zelí tamhle v zahrádce? Musíš nám s ním pomoci. Plot jsem už podhrabal.“

A tak si vy všichni, kdo jste tenhle příběh vyslechli, dobře pamatujte: když kradete lidem fléran, nezaháníte tím jen hlad, ale plníte tím zároveň, jak se na každého správného králíka patří, i slavnostní slib, který dal El–hréran králi Zítřka.

2

O Třech kravách

Krávy, to je zkratka moje.

CHARLES DICKENS: DOMBEY A
SYN

„PLÁCÁŠ NESMYSLY, PĚTÍKU,“ prohlásil Hlavoun.

Seděli právě za vlhkého chladného odpoledne na počátku léta spolu s Vilsuril a Hazentlou v Plástvi. „Dá přece rozum, že El–hréran musí časem zestárnout jako my všichni, jako každý králík. Jinak by nebyl skutečný.“

„Ne, nemáš pravdu,“ odporoval Pětík. „Je pořád stejně starý.“

„Tys ho snad někdy potkal nebo viděl?“

„Sám víš, že ne.“

„Kdo byli jeho rodiče?“

„To nevíme. Ale znáš přece příběh o tom, jak na počátku světa stvořil Pán Frix všechna zvířata a ptáky a nejdřív spolu byli všichni zadobře: tam se mluví o tom, že mezi těmi zvířaty byl už El–hréran. Takže dá rozum, že nestárne – aspoň ne tak jako my.“

„Ale jo, určitě stárne. Prostě musí.“

Zatím svůj spor ukončili, ale večer, když se v Plástvi sešli další králíci, se k němu Hlavoun vrátil.

„Jestli nestárne, jak to může být opravdový králík?“

„Pokud si dobře vzpomínám, je o tom celý příběh,“ uvědomil si Pětík. „Jen si ho teď neumím vybavit. Neznáš ten příběh, Pampeliško?“

„Myslíš ten o El–hréranovi a Třech kravách?“

„O třech kravách?“ ustrnul Hlavoun. „Co s tím mají pro všechno na světě společného nějaké tři krávy? Co je to za pitomost?“

„Já ti ten příběh můžu povědět,“ řekl Pampeliška, „tak, jak jsem ho sám slyšel – už strašně dávno, ještě než jsme přišli sem. Ale nemůžu k němu nic přidávat ani se ti ho pokoušet vysvětlit. Můžeš si ho jen vyslechnout – od začátku do konce – a přebrat si ho sám, víc pro tebe udělat nemůžu.“

„Tak začni!“ zaradoval se Hlavoun. „Povídej. Tři krávy! No to mě podrž!“

Kdysi dávno (začal Pampeliška) žil El–hréran po nějaký čas právě na téhle vrchovině, kde teď žijeme my. A žil tu stejně jako my, šťastně a spokojeně, pochutnával si na trávě a občas podnikl příležitostnou výpravu dolů pod stráň k velkému stavení, nakrást si fléran. Nic by mu bylo až do smrti nechybělo, nebýt toho, že časem začal pomaloučku cítit, jak se v něm něco mění. Až moc dobře věděl, co to znamená. Pozvolna stárnul. Poznal to především podle toho, že jeho bystrý sluch začínal slábnout a jednu z předních prackek míval celou ztuhlou.

Jednou ráno, když se za rosy pásł před svou norou, zahlédl, jak ve větvičkách hlohového a jalovcového křoví kousíček opodál hopká strnad. Po chvilce mu došlo, že by mu ten ptáček rád něco pověděl, jenže si netroufá, a tak jen bojácně popolétá blíž a znovu se vrací do křoví. El–hréran trpělivě vyčkával, až mu konečně ptáček – aspoň mu to tak připadalo – jasně a srozumitelně zazpíval:

*„Stáří se El–hréran nemusí bát,
když bude statečně na svém si stát.“*

„Počkej!“ zarazil ptáčka El–hréran. „Pověz mi, jak to myslíš a co bych měl podle tebe dělat.“ Ale pták jen znovu zanotoval:

*„Stáří se El–hréran nemusí bát,
když bude statečně na svém si stát.“*

Pak ulétl a nechal El–hrérana na trávníku samotného s vlastními myšlenkami. Statečný si připadal dost, což o to – aspoň si to o sobě myslel –, ale kam se má vydat a jaký úkol splnit, aby svou statečnost prokázal? Nakonec začal pátrat nazdařbůh.

Vyptával se ptáků, brouků, žab a dokonce i žlutohnědých housenek na listí starčku, ale kde hledat úkol, který by měl splnit, aby nezestárl, to mu žádný z nich říct nedokázal. Až konečně po mnohadenním putování narazil na starého šlachovitého zajíce, který panáčkoval v trsu vysoké trávy. Starý zajíc si ho mlčky měřil a El–hréranovi chvíli trvalo, než sebral odvahu položit mu svou otázku.

„A takhle modré z nebe bys nechtěl?“ odbyl ho zajíc a odvrátil pohled.

V té chvíli si byl El–hréran jistý, že starý zajíc ví víc, než je ochotný povědět, leda by na něj hodně naléhal: přihopkal tedy blíž a začal se vmlouvat: „Vím, že jsi větší než já a dovedeš rychleji běhat, ale já chci zjistit všechno, co víš, a nedám ti pokoj, dokud mi to neprozradíš. Nejsem jen nějaký hloupý, zvědavý králík, co přišel marnit tvůj čas. Jsem králík pevně odhodlaný dopátrat se toho tajemství stůj co stůj.“

„Tak to tě tedy lituju,“ prohlásil starý zajíc, „protože sis umanul hledat něco, co se najít nedá, a promarnit tím hledáním život.“

„Pověz mi to,“ nevzdával se El–hréran, „a udělám, cokoli mi poradíš.“

„Můžeš se pokusit jen o jediné,“ řekl starý zajíc. „Tajemství, které hledáš, by ti mohly odhalit jen Tři krávy a nikdo jiný. Slyšels někdy o Třech kravách?“

„Ne, to neslyšel,“ zarazil se El–hréran. „Co mají králíci společného s kravami? Krávy jsem samozřejmě viděl už mockrát, ale nikdy jsem s nimi neměl co dělat.“

„Kde je najdeš, to ti neřeknu ani já,“ odpověděl starý zajíc. „Ale tajemství Tří krav – přesněji řečeno tajemství, které střeží – je jediné, které by mohlo splnit, po čem toužíš.“

A po těch slovech starý zajíc usnul.

El–hréran se začal kdekoho vyptávat na Tři krávy, ale odpovědi mu byly jen žerty a posměšky, až nakonec začínal mít pocit, že ze sebe jen darmo dělá blázna. Občas ho někdo zlomyslně poslal naschvál špatným směrem, a on se pak dlouho trmácel, než zjistil, že šlo jen o hloupý vtip. Ale pořád se nehodlal vzdát.

Jednou v podvečer na konci května, když odpočíval pod keřem kvetoucí trnky a slunce na stříbřité obloze se chýlilo k západu, znovu uslyšel kousíček od sebe svého starého známého strnada, jak si prozpěvuje v nízkých větvích.

„Pojď sem, kamaráde,“ zavolal na něj El–hréran. „Potřebuju pomoci!“

A strnad zazpíval:

*„Za sebou, před sebou, dál a blíž,
za lesem zvonků a o kousek níž,
co hledáš, brzy objevíš.“*

„Ale kde? Kde, ptáčku?“ vykřikl El–hréran a vymrštil se na nohy. „Pověz, prosím tě!“

*„Při mých křídlech, zobáčku i peň dobře dělá,
kdo mi věří. U paty stráně je zakletý les,
tam První krávu najdeš ještě dnes.“*

Strnad odlétl a El–hréran v rozpacích číchal mezi čerstvě rašícími toteny a nachovými májovými vstavači. Strnadova písnička ho zmátla, protože o žádném lese na úpatí vrchu nevěděl. Nakonec se přece jen pustil dolů ze stráně a dole ke

svému ohromení zahlédl na konci palouku hustý les. Na jeho pokraji seděla největší stračena, jakou kdy viděl.

Nemohla to být jiná kráva než ta, kterou hledal: a bylo jasné, že les musí být nějak začarovaný: jak jinak by se vzal právě tady, kde, co pamatoval, nikdy žádný les nerostl? Jestli chce najít, co hledá, musí jím projít.

Opatrně se přiblížil ke krávě, protože neměl tušení, jestli na něj zčistajasna nezaútočí, i když se utěšoval, že v nejhorším může vždycky utéct. Kráva na něj jenom civěla velkýma hnědýma očima a neříkala nic.

„Frix ti požehnej, matičko!“ oslovil ji El-hréran. „Hledám, kudy by se dal projít tenhle les.“

Kráva mlčela tak dlouho, až El-hréran zapochyboval, jestli ho vůbec slyšela. Nakonec přece jen promluvila: „Tímhle lesem se projít nedá.“

„Ale já jím projít musím,“ namítl El-hréran.

Viděl, že okraj lesa je zarostlý houštinou hloží a šípkových keřů, propletených tak hustě, že by se mezi větévkami stěží protáhl brouk. Jediná skulina byla právě v místech, kde ležela kráva a dočista ji zakrývala. Snad, uvažoval El-hréran, odtamtud nakonec uhne, ale když tvrdila, že se lesem projít nedá, je nejspíš zbytečné ji o to žádat.

Nadešla noc a kráva se ani nepohnula. Ještě ráno spočívala stále na stejném místě a El-hréranovi bylo jasné, že v tom musí být nějaké čáry, protože podle všeho vůbec neměla potřebu se napást nebo napít. Pochopil, že se bude muset uchýlit k nějaké lsti. Vstal a zatímco ho kráva ustavičně sledovala pohledem, zvolna se pustil podél kraje lesa, až konečně došel k místu, kde změt' stromů a ostružiní mírným obloukem uhýbala. Doufal, že se tu les stáčí a bude možné ho obejít, ale kam až dohlédl, konec lesa neviděl. Odhopkal tedy kousek do záhybu, pak vyrazil ven a přiřítit se ke krávě.

„Víš určitě, že ti po lese nikdo nechodí, matičko?“ vydechl.

„Tam nesmí nikdo ani vkročit,“ ujistila ho kráva. „Je to les zasvěcený Pánu Frixovi a začarovaný slunečním i měsíčním svitem.“

„No, jak je to s tím slunečním a měsíčním svitem, sice nevím,“ řekl El-hréran, „ale tamhle v tom ohybu jsem viděl dva jezevce a bylo jasné, že se chystají dovnitř. Hrabou jako diví a budou tam co nevidět.“

„To nedokážou,“ prohlásila kráva. „Kouzlo je mocné. Ale přesto bych tam asi měla zajít a zarazit jim to.“ Pracně se zdvihla a těžkopádně vykročila.

Sotva zmizela za zatáčkou, neztrácel El-hréran ani vteřinku, proběhl uvolněnou skulinou a ocitl se v tajemném příšeří lesa.

Nepodobal se žádnému z těch, které znal. Především byl plný podivných zvuků: děsivých zvuků, které mohlo působit vrzání větví, ale stejně tak je mohla vydávat nějaká zvířata, i když jaká, to El-hréran odhadnout nedokázal. Mimoto tu nebyl schopen objevit jakoukoli stopu nebo pěšinku. Chvillemi mu připadalo, že někde docela blízoučko cítí a slyší vodu, ale když tím směrem zamířil, pokaždé ztratil směr. Původně počítal, že projít lesem bude pro králíka jeho znalostí a zkušeností hračka, ale za chvíli zjistil, že bloudí v kruhu. Také s jistotou cítil, že navzdory všem těm zvukům není v celém prostoru, který prochodil, ani jediný pták či jiný živý tvor.

Čtyři dny a ještě déle – hrér dní – bloudil tím strašným lesem, k smrti vyhladovělý, protože tu nerostlo ani stéblo trávy. Několikrát byl v pokušení se vrátit, ale neznal cestu zpátky o nic víc než cestu kupředu. Až konečně jednoho dne dorazil k opuštěnému příkrému srázu, pod nímž se vinul zarostlý potůček. Rozhodl se postupovat dál po proudu, protože si byl jistý, že takový potůček musí dříve nebo

později vytékat z lesa ven, třebaže neměl sebemenší tušení, v kterých místech to bude.

Dva dny sledoval proud potůčku, až nakonec zeslábl natolik, že už nemohl dál. Klesl na zem a usnul, a když se zase probudil, zahlédl, že kousek níž po proudu slaboučce prokmitá jasnější světlo. Klopýtal k němu, až došel k mokřině, kde potůček vytékal z lesa na rovnou zelenou louku, táhnoucí se do dálky, kam až dohlédl. Takovou travu, plnou blatouchů, jaká rostla tady, ještě jakživ neochutnal. Napásl se dosyta a pak si našel v náspu díru, kde prospal celý den a noc.

Když se probudil, začal si rozlehlou louku důkladněji prohlížet. Byla plná květů: pryskyřníků a kopretin, hluchavek, vstavačů i kominíčků. Síly se mu navrátily a začal přemýšlet, kudy by měl pokračovat ve své podivné cestě. Právě odpočíval na náspu porostlém voňavými trsy kozlíku, když znenadání znovu zahlédl známého strnada, jak poletuje z větvičky na větvičku v nedalekém křoví a zpívá:

*„El–hréran! El–hréran!
Ted’ když je ti líp a zahnal jsi hlad,
pospěš si bílého býka vyhledat.“*

El–hréran nevěděl, co si o tom myslet, poněvadž počítal, že ho teď čeká pátrání po Druhé krávě, po které nikde nebylo vidu ani slechu. Ale strnadovi důvěřoval, a tak vyrazil znovu dál po travnaté louce. S žádným dalším zvířetem se tu už nesetkal a připadal si natolik v bezpečí, že dokonce prospal dvě noci pod širým nebem.

Třetího dne dorazil k místům, kde byla tráva nakrátko spasená a zdupaná, a vzápětí spatřil kousek před sebou bílého býka. Ještě nikdy neviděl tak ušlechtilého tvora. Oči měl býk blankytné jako nebe, dlouhé zahnuté rohy se mu zlatě třpytily a srst měl jemnou a bělostnou jako letní oblaka.

El–hréran vycítil, že mu býk neublíží, a tak ho přátelsky pozdravil. Společně se uvelebili v trávě a klábosili o všem možném – o květinách a o slunečním světle.

„Ty tu žiješ sám?“ zeptal se nakonec El-hréran.

„Bohužel dočista sám,“ posmutněl býk. „Rád bych měl družku, a kdysi mi Pán Frix jednu přislíbil – říká se jí Druhá kráva –, jenže se k ní nemůžu dostat, protože žije uprostřed nezměrných kamenitých plání s ostrými skalisky a špičatými balvany, které mě řezou do nohou a lámou mi kopyta. Jsem tu už celé měsíce, ale pořád nevím, co si počít.“

„Ukaž mi cestu,“ navrhl mu El-hréran. „Králík tamtudy třeba projde.“

Bílý býk ho tedy odvedl daleko přes louku, až došli na okraj míst, o kterých předtím mluvil. Kupily se tu kameny pichlavé jako jalovcové jehličky a nahloučené těsně jako ostružiní. Vypadalo to, že se táhnou na míle daleko.

„Ne, tudy žádný býk neprojde,“ posteskl si bílý býk. „A přitom je to jediná cesta ke Druhé krávě.“

„Králík se snadno dostane leckam, kudy býk neprojde,“ připomněl El-hréran. „Já se tam vypravím, kamaráde býčku, a až se vrátím, povím ti, co jsem zjistil.“

Pak začal přelézat špičaté kameny a proplétat se mezi ostrými skalisky. I pro králíka to byla cesta neschůdná a mnohokrát se musel zastavit a rozmyslet si, kudy dál. Takhle postupoval tři dny přes kameny, které ho řezaly do nohou, mezi skalisky, o která si odíral boky, jak se kolem nich protahoval. Třetího dne při západu slunce se konečně dostal na planinu za skalnatou sutí a ocitl se tváří v tvář Druhé krávě.

Byla vyzáblá a vychrtlá a působila na první pohled tak sklíčeně a opuštěně, že jí El-hréranovi přišlo okamžitě líto. Srdečně ji pozdravil, ale ona s ním stěží ztratila slovo, jen mu nabídla, ať se napase sporé trávy a vyspí pod nejbližším náspem. Ráno se s ní dal El-hréran znovu přátelsky do řeči, vyprávěl jí o svém putování i o bílém býkovi, ale kráva byla tak usouzená a zahleděná sama do sebe, že nedokázal odhadnout, jestli ho vůbec vnímá.

Setrval s nešťastnou zuboženou krávou řadu dní, ale marně se pokoušel rozptýlit její zasmušilost. Jednou, když šel po chudé pastvině za ní, všiml si, že kam svými kopyty šlápne, vyrážejí ze země další ostré kameny. V té chvíli pochopil, v čem spočívá její prokletí. Celá ta neúrodná zem i drsná neschůdná skalnatá suť všude kolem byly odrazem jejího vlastního zkamenělého srdce.

Pokusil se vynaložit všechny síly na to, aby krávu utěšil a rozptýlil. Vyprávěl jí o potůčcích s mělčinami, v nichž se při západu slunce prohánějí střevle a v zátokách rostou blatouchy. Vyprávěl jí o šťovíku a pryskyřníku na pastvinách, kde krávy za dlouhých červnových a červencových odpolední odhánějí ocasem mouchy. Vyprávěl jí o maličkých telátkách, jak si hrají a poskakují v trávě. Vyprávěl jí o všem, co si myslel, že by ji mohlo potěšit a trochu jí pozvednout náladu.

Zezačátku se zdálo, že ho skoro nevnímá, ale jak ubíhaly dny, kdy na nehostinnou pustinu padal déšť a svítilo slunce, jako by přece jen pomaloučku pookřívala. Až mu konečně jednou večer řekla, že pokud jí ukáže cestu, pokusí se skaliska přejít. A co se nestalo: když k nim druhý den ráno došli, uviděli, jak se před nimi balvany hroutí a mezi nimi raší zelená tráva. To krávě tálo její zkamenělé srdce.

El-hréran ji opatrně a šetrně převedl mezi skalami, které se před nimi jedna po druhé rozestupovaly. Po cestě dlouhé celý den a noc konečně vyšli na travnatou stráň obrostlou břečťanovitým popencem s modrými skvrnkami zběhovce, v níž se mezitím proměnil druhý konec strže, a tam na ně už čekal bílý býk.

Nastaly šťastné časy, které El-hréran prožíval na rozlehlé pastvině se svými přáteli. Zůstal s nimi po celou zimu i následující jaro, a když se přiblížil podzim, narodila se Druhé krávě krásná jalovička, která dostala jméno Hložinka.

Hložinka se s El-hréranem náramně skamarádila a ráda po večerech poslouchala jeho vyprávění o kolonii, z níž

přišel, i o všech dobrodružstvích, která zažil, než se vydal na tuhle velkou pout'. Jednou, právě když jí líčil, jak vyzrál na Huňáče Rafňafa, přilétl na větvičku jalovce strnad a zatrylkoval:

*„Léto už je skoro pryč,
je čas hledat další klíč.“*

„No tak, ptáčku!“ zaškaredil se El–hréran. „Nechtěj po mně, abych odešel od svých kamarádů! Vždyť je mi tu tak dobře.“

Ale strnad vedl dál svou:

*„Přijdou zimní plískanice,
vichr, mrazy, metelice.
Pokud nechceš zahynout,
musíš dokončit svou pout.“*

A tak se El–hréran smutně vydal ke svým přátelům, aby jim oznámil, že nadešel čas, kdy by se měl znovu vydat na cestu a pokusit se najít Třetí krávu.

„Dávej na sebe pozor, El–hrérane,“ varoval ho bílý býk. „Dávej na sebe dobrý pozor, protože co jsem slyšel, Třetí kráva je jiná než všechny ostatní. Žije až na samém konci světa a dokáže celý svět se vším, co na něm žije, naráz zhltnout. Proč se chceš vystavovat takovému nebezpečí? Tady ti přece nic nechybí, zůstaň s námi.“

El–hréran byl ve velkém pokušení, ale po dlouhém rozvažování mu nezbylo než uznat, že strnad má pravdu a že je skutečně načase, aby se vydal hledat Třetí krávu.

„Tak si s sebou vezmi aspoň Hložinku,“ navrhla Druhá kráva. „Bude ti dělat společnost, dávat na tebe pozor a pomáhat ti. Jenom jí, prosím tě, dobře opatruj. Víš, jak moc mi na ní záleží, ale pro tebe bych udělala všechno, kamaráde králíku.“

Tak se ti dva vydali na cestu společně, a co jsem slyšel, byl tohle vůbec nejtěžší úsek El–hréranova putování, protože

cesta vedla přes vysoké hory a kluzké zvrásněné ledové plotny. Nadešla zima a oba poutníci byli často k smrti vyhladovělí a prochladlí. Nebýt toho, že se mohl přitulit k Hložince, byl by El-hréran zmrzl. Dokonce i malý strnad je nakonec přestal doprovázet, protože noci byly tak studené, že by je byl nepřežil.

Ta zima tenkrát trvala celé měsíce, ale nakonec El-hréran s Hložinkou, vychrtlí jako lasičky, začali přece jen zvolna sestupovat z hor a ocitli se na území Třetí krávy.

Třetí kráva je totiž sám konec světa. Na tom území je už všechno jen Třetí kráva – její rohy, kopyta, ocas a uši. Mohli putovat donekonečna a pořád by se pohybovali jen po těle Třetí krávy, která naplňuje svět a sama je světem. Po celou řadu dní hledali její hlavu, než ji nakonec objevili – veliké rozevřené oči, nozdry a tlamu zející dokořán jako jeskyně. A z té jeskyně se ozval dutý hlas.

„Proč jsi přišel, El-hrérane? Co tu pohledáváš?“

„Hledám své mládí,“ odpověděl El-hréran.

„To už jsem pohltila,“ řekla Třetí kráva. „Pohltila jsem ho, jako pohltnu všechno na světě. Mé jméno je Čas a žádný živý tvor mi neunikne.“ S těmi slovy široce rozevřela tlamu a zhltila polovinu dne.

El-hréran se beze slova otočil k Hložince, která stála vedle něj a celá se chvěla.

„Jdu najít své mládí,“ řekl jí.

„Nechod, El-hrérane,“ prosila Hložinka. „To bude tvůj konec, věř mi! Zůstaň se mnou. Pojd, vrátíme se k mým hodným rodičům a budeme si žít na zelené pastvině s nimi.“

Ale El-hréran neodpověl. Když Třetí kráva znovu zešíroka rozevřela tlamu a zabučela, skočil dovnitř a zmizel v rudé hlubině.

Nikdo netuší, co všechno El-hrérana potkalo v srdci a žaludku Třetí krávy, protože se o tom nikdy nemluvilo a mluvit nedá. Neexistují slova, jež by dokázala vyjádřit ty temné příhody, beztvaré jako sny, které tam zažil, protože se

pohyboval celou minulostí světa: vším, co Třetí kráva v průběhu nekonečných let pohltila. Jakým nebezpečím tam musel čelit? Jaké obludy tam potkal a musel obelstít? Co tam vůbec jedl? To se nikdy nedovíme. Sám se změnil v sen: prchavý útržek minulosti. Ani to, jestli si alespoň vzpomínal, čím kdysi býval, nám tenhle příběh neprozradí. Třetí kráva daleko a daleko přesahuje hranice králičího chápání.

Až se nakonec nadobro vyčerpaný a zmožený dlouhým škobrtáním jejími vnitřnostmi ocitl na návrší, které se svažovalo k slaboučkému, zamženému světlu. To světlo se linulo z jezera – zářivého jezera zlatavého mléka. Bylo to vemeno Třetí krávy, jehož mléko v sobě skrývá všechny blažené chvíle a veškerou sluneční zář, která kdy svítila na tenhle svět. Je to jezero mládí.

El-hréran se zadíval na tu nádhernou hladinu a úžasem se mu až zatočila hlava. Pracky mu uklouzly a po hlavě se skulil do zlatého jezera.

Snažil se plavat, jak jen to šlo, ale nikde neviděl břeh, na který by se mohl vyškrábat. Pomalu ho opouštěly síly. Začal klesat pod hladinu: začínal se topit. Přestal se zmítat a věřil, že je s ním konec.

A pak najednou ucítil, jak ho něco stahuje dolů jakousi hladkou trubicí až k jejímu teplému vlhkému ústí. Vzápětí už ležel, prskal a kuckal venku na vzduchu, na vyhřátém trávníku, a nad ním se skláněla Hložinka. Kousek od nich se klenula křivka vemene Třetí krávy. Hložinka ho z něho vysála jedním z cecíků.

El-hréran pocítil příval nových sil a mládí. Roztančil se po trávníku. Poskakoval z kamene na kámen. Zanoťoval Hložince a ani nevěděl, co vlastně zpívá. Hložinka se dala do zpěvu s ním a se zpěvem se také společně vydali na cestu domů.

Zpáteční cesta netrvala dlouho: bylo už léto, a navíc věděli, že mají celé dobrodružství šťastně za sebou, takže mohli postupovat třikrát rychleji. O celém El-hréranově

návratu vím jen jednu podivnou věc. Když dorazil až k místu, kde býval zakletý les První krávy, byl les najednou pryč. Zmizel z úpatí svahu právě tak záhadně, jako se tam objevil, a od té doby ho už víckrát nikdo neviděl. Zůstal jen strnad, který si prozpěvoval na hlohovém keři:

*„Je to tak, buďte všichni rádi,
El–hréran získal věčné mládí.“*

„Hm,“ zamyslel se Hlavoun, „to tedy rozhodně nebyly obyčejné krávy. Taky mi to mohlo hned dojít, když patří do příběhu o El–hréranovi. Ale co ta Hložinka? Zůstala taky pořád stejně mladá?“

„V žádném jiném příběhu se už o ní nemluví,“ zaváhal Pampeliška, „ale podle mě by El–hréran na kamarádku, která pro něj tolik udělala, určitě nezapomněl.“

3

O Srstšatém králi

*Jen pomyslete, kolik přátel mám a
jaké štěstí, že nezůstal jsem sám.*

W. B. YEATS:

PODRUHÉ V MĚSTSKÉ GALÉRII

DĚŠŤ DOPADAL na Kamenitý vrch v dlouhých rozvlněných mračnech a smáčel trávnick i buky na stráni. Lískáč s dalšími králíky seděli v teplíčku v Plástvi, někteří si čistili srst, jiní si povídali o slunečných dnech, které zas přijdou. Kehár se právě před pár dny vrátil z jihu a teď si tiše lebedil uprostřed své chodby.

„Kdo nám bude něco vyprávět?“ převalil se na podlaze Hlavoun. „Pampeliška?“

„Ať pro změnu vypráví někdo jiný,“ namítl Pampeliška. „Zvonku, pověz jim ten příběh, co jsi mi vyprávěl loni: ten o El–hréranovi a o válce se Srstšatým králem. Ostatní ho ještě neslyšeli.“

„To bylo jedinkrát, kdy se El–hréran pustil do války,“ začal Zvonek. „Poprvé a naposled.“

„A vyhrál?“ zajímal se Stříbrák.

„Ale jistě, to dá rozum, ale největší vtip je v tom, jak to dokázal. Nebýt toho, tak tu dneska nesedíme.“

Jak všichni víme (pokračoval Zvonek), králíci se do válek nikdy nepouštějí. Ani El–hréran to neměl zapotřebí; žil si šťastně ve svých kopcích až do dne, kdy zčistajasna, právě

když se vyhříval na sluníčku, přišla nečekaná rána. Cupydup se přiřítíl trávou a bylo vidět, že nese důležitou zprávu.

„Pane,“ lapal po dechu Cupydup. „Jdou sem tisíce králíků – cizích králíků. Dost na to, aby dokázali spást celou stráň a vyhnat nás z našich nor i domovů. Zbývá nám jen jediné: utéct, dokud je ještě čas.“

„Já nikdy neutíkám,“ protáhl se El-hréran. „Na ty cizí králíky si tu počkám. Jen ať přijdou.“

A za chvíličku je skutečně uviděl, jak se v celých tlupách valí do stráně. Tolik králíků neviděl El-hréran za celý život. Trávník pod nimi dočista zmizel. Z jejich středu vystoupil mohutný samec, veliký jako zajíc. Zamířil přímo k El-hréranovi a vycenil hlodáky.

„Ty jsi El-hréran, co?“ osopil se na něj. „Měl bys odsud zmizet, dokud je ještě čas. Tahle stráň je teď moje a mí králíci se tady usadí.“

El-hréran si ho přeměřil. „Kdopak jsi,“ zeptal se, „a jak se jmenuješ?“

„Jsem Srstšatý král,“ odpověděl králík, „a jsem pánem nejen všech králíků, ale taky potkanů, lasiček a hranostajů. Musíš mi předat všechny své králíky do zajetí.“

El-hréranovi bylo jasné, že kdyby se pustil se Srstšatým králem do rvačky, neměl by žádnou šanci, a tak se jen obrátil a odhopkal, aby získal čas v klidu si promyslet co dál. Ale nedošel daleko a už za sebou zaslechl spěšné kroky. Vzápětí ho dohnal Cupydup.

„Ach, pane!“ naříkal. „Ten mizera Srstšatý král! Vybral si tvou oblíbenou ramlici Núramu a tvrdí, že si ji nechá pro sebe.“

„Cože?“ rozzuřil se El-hréran. „Núramu? Roztrhám ho na kousky, to uvidíš!“

„Nedovedu si představit jak,“ namítl Cupydup. „Stráň je plná jeho králíků a přivedl s sebou dokonce i potkany a lasičky jako své zajatce. Myslím, že to s námi vypadá bledě, El-hrérane.“

Při těch slovech El–hrérana zamrazilo, protože takhle mluvit nemíval Cupydup ve zvyku. Usoudil, že nejlíp udělá, když se vypraví s prosbou o pomoc za Duhovým princem, který mu přece kdysi slíbil, že může se svým králičím národem žít na tomhle kopci a navždycky si to území ponechat.

Krátce po ni–Frix dorazil k Duhovému princovi a vypověděl mu svůj skličující příběh.

„Ale já ti pomoci nemůžu, El–hrérane,“ řekl Duhový princ, když ho vyslechl. „Budeš muset Srstšatého krále porazit sám. Jiná možnost tu není.“

„Jenže jak?“ zanaříkal El–hréran. „Má víc králíků, než je na stráni sedmikrásek: mám tušení, že teď už tam bude všechna tráva spasená.“

„Něco ti aspoň poradím, El–hrérane,“ slitoval se nad ním Duhový princ. „Každý tyran má vždycky spoustu nejrůznějších nepřátel. Toho Srstšatce určitě nenávidí i další tvorové, nejen králíci. Musíš si najít přátele a spojence.“

To sice El–hréranovi neznělo zvlášť slibně, ale ve své zlosti kvůli krásné ramlici Núramě byl odhodlaný udělat, co bude v jeho silách, aby Srstšatého krále roztrhal na kousky, anebo zahynul v boji. A tak se vydal na zpáteční cestu k domovu.

Cestou narazil na kočku, která se vyhřívala na slunci. Kočka kupodivu vypadala mírumilovně, a když ji El–hréran míjel, oslovila ho: „Kampak jdeš, El–hrérane?“

„Jdu přizabít toho mizeru Srstšatého krále,“ odsekl El–hréran, „a přinutit ho, aby mi vrátil mou ramlici.“

„Tak to jdu s tebou,“ prohlásila kočka. „Slyšela jsem o Srstšatém králi, že rád topí koťata.“

„Tak mi skoč do ucha,“ vybídl ji El–hréran. Kočka mu skočila do ucha, schoulila se tam do klubíčka a usnula, zatímco El–hréran pokračoval v cestě.

Kousek dál potkal několik mravenců.

„Kampak jdeš, El–hrérane?“ ptali se ho.

„Jdu vymlátit duši z toho otrapy Srstšatého krále,“ odpověděl El-hréran, „a přinutit ho, aby mi vrátil mou ramlici.“

„Jdeme s tebou,“ rozhodli se mravenci. „Ten Srstšatec si nezaslouží žít. Jeho králíci jen tak pronic zanic rozhrabují mraveniště.“

„Tak dobře, naskákejte mi do ucha,“ souhlasil El-hréran. „A jdeme!“

Mravenci mu naskákali do ucha.

Po chvílce došel k páru velkých černých vran.

„Kampak jdeš, El-hrérane?“ vyzvídaly.

„Jdu vyřídit toho prevíta Srstšatého krále,“ oznámil El-hréran, „a přinutit ho, aby mi vrátil mou ramlici.“

„Jdeme s tebou,“ přidaly se vrány. „O Srstšatém králi jsme neslyšely nic dobrého. Každého jen sekýruje a týrá.“

„Tak mi skočte do ucha,“ zaradoval se El-hréran. „Vy dvě se mi můžete hodit.“

Po dalším pochodu došel El-hréran k potoku.

„Zdravím tě, El-hrérane,“ zabublal potok. „Kampak jdeš? Vypadáš nějak rozčileně.“

„Však jsem taky vzteky bez sebe,“ ujistil ho El-hréran. „Jdu zamést s tím mizerou Srstšatým králem a přinutit ho, aby mi vrátil mou ramlici Núramu.“

„Půjdu s tebou,“ zašuměl potok. „O Srstšatém králi jsem už leccos slyšel a ani dost málo se mi to nezamlouvalo. Moc si o sobě myslí.“

„Tak mi skoč do ucha,“ navrhl El-hréran. „Ne, do toho druhého. Určitě mi budeš dost platný.“

Brzy nato dorazil El-hréran na svou stráň a první, co uviděl, byl Srstšatý král, jak se uprostřed svých statných králíků láduje El-hréranovou trávou, div se neudává.

„A vida, El-hréran!“ všiml si ho vetřelec s plnou tlamou. „Ráno jsem tě odsud přece vyrazil, ne? Co tu ještě pohledáváš?“

„Ty odporná králíčí obludo,“ osopil se na něj El–hréran.
„Koukej mi vrátit mou ramlici Núramu a pak vypadni z mé
stráně!“

„Chopte se toho drzouna!“ vykřikl král. „Chopte se ho a
zavřete ho na noc k pot'ouchlým potkanům! Uvidíme, co z
něj do rána zbude!“

A tak El–hrérana zavřeli k pot'ouchlým potkanům.

Sotva se setmělo, dal se El–hréran do zpěvu:

*„Vyskoč, cíčo, z ucha ven,
potkany se hemží zem,
můžeš si jich nalovit,
kolik jenom budeš chtít.“*

Kočka okamžitě vyrazila. Potkani se rozutíkali na
všechny strany, ale kočka se mezi ně vrhla jako blesk a
jednoho po druhém všecky zakousla. Pak se znovu schoulila
v El–hréranově uchu a ten spokojeně usnul.

Když se rozednilo, nařídil Srstšatý král svým králíkům:
„Zajděte vytáhnout hcíplotinu toho drzouna El–hrérana a
vyhod'te ji do trávy.“

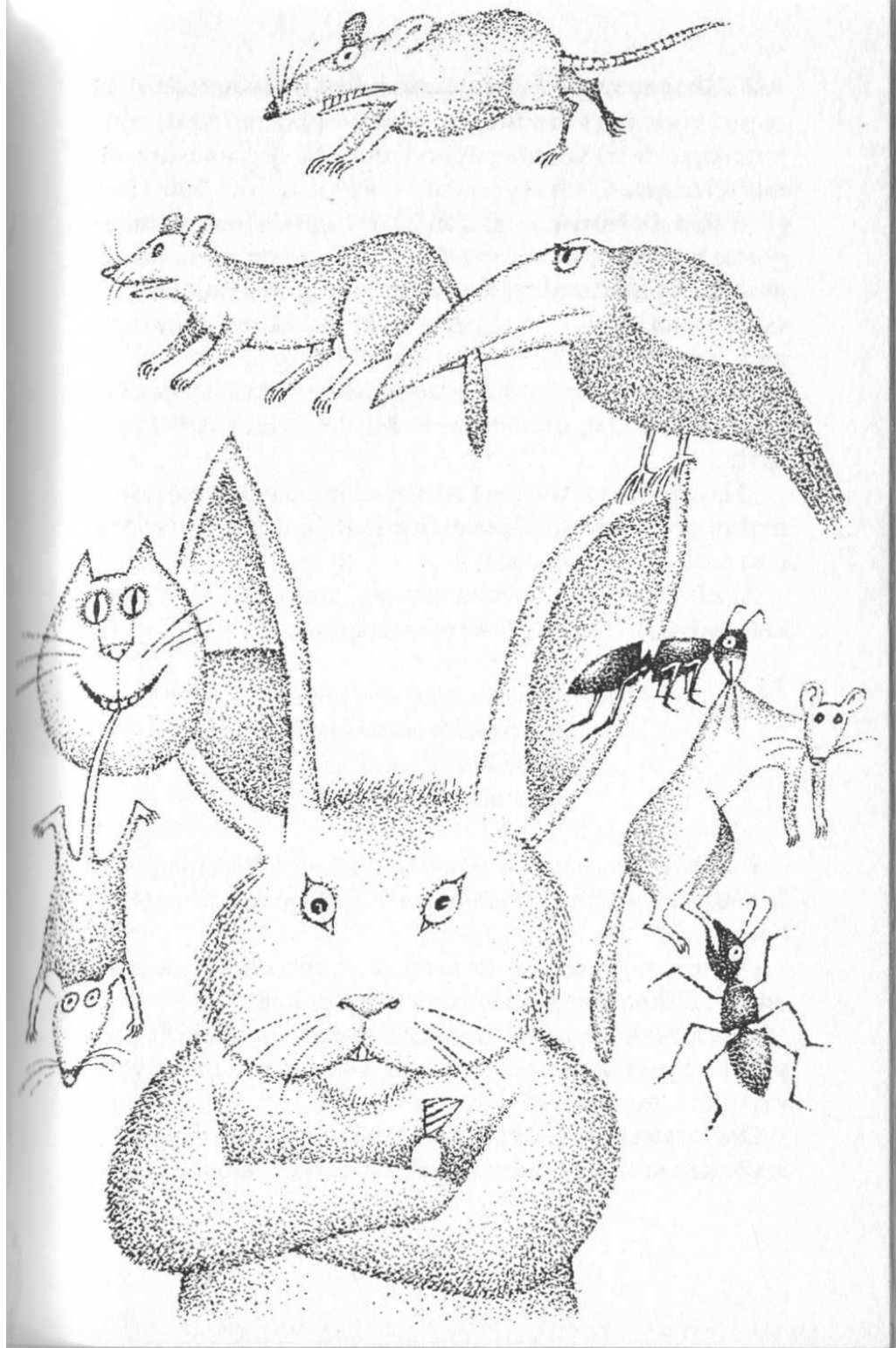
Jenže když králíci vešli dovnitř, zastihli El–hrérana, jak
sedí mezi mrtvými potkany a prozpěvuje si. „Kde je ten
darebák, váš král?“ obrátil se k nim. „Vyříd'te mu, ať mi
kouká vrátit mou ramlici.“

„Tu jakživ nedostaneš,“ rozlítil se král. „Odveď'te ho a
zavřete ke lstivým lasičkám! Uvidíme, jestli se pak ještě
opovází něco chtít.“

A tak El–hrérana zavřeli ke lstivým lasičkám.

Uprostřed noci se dal El–hréran do zpěvu:

*„Vrány, vrány, volám vás,
pro zobáky nastal čas.
Klofklofsem a klofkloftam,
ukážte těm lasičkám.“*

Vrány mu vylétly z ucha a uklovaly všechny lstivé lasičky k smrti. Pak se znovu uhnízdlily v uchu a El-hréran pokojně usnul.

Ráno prohlásil král: „Tak touhle dobou už lasičky El-hrérana jednou provždy vyřídily. Asi byste měli jít vyhodit jeho mršinu.“

Jenže otrlí králíci našli El-hrérana, jak tančí mezi mrtvými lasičkami a dožaduje se své krásné ramlice.

„Takovouhle opovážlivost nestrpím!“ rozběsnil se Srstšatý král. „Dnes v noci už s tím králíkem musíme doopravdy skoncovat. Seberte ho a zavřete ho k hrozivým hranostajům!“

El-hrérana zavřeli k hrozivým hranostajům, ale on se dal v noci do zpěvu:

*„Mravenečci, kde vás mám,
s hranostaji jsem tu sám.
Je jich tady trochu moc,
nechci s nimi trávit noc.“*

Z El-hréranova ucha vypochoďovali mravenci. Rozlezli se po hrozivých hranostajích, prohlodali se jim až do mozku a štípali je tak dlouho, dokud dravci do jednoho nepadli mrtví k zemi.

Následujícího rána, stejně jako v předchozích dnech, poslal Srstšatý král své králíky pro El-hréranovu zdechlinu. Jenže El-hréran vyšel ven sám a obořil se na něj: „Ty samozvaná trosko, co si hraje na krále, okamžitě mi vrať mou ramlici!“

Nejde mi na rozum, jak mohl ten chcípák El-hréran tohle všechno dokázat, přemítal král. Musím to za každou cenu zjistit.

„Na dnešní noc uvažte El-hrérana hned vedle mé nory,“ nařídil své družině. „Zjistím, jak to dělá, a pak mu to jednou provždycky spočítám.“

A tak El–hréřana uvázali u nory, kde nocoval Srstšatý král. Když se setmělo, El–hréřan zazpíval:

*„Potůčku, vylij svůj proud,
zaplav rychle každý kout.
Dokud bude Srstšák žít,
jakživ nebudu mít klid.“*

Z El–hréřanova ucha se vyřinul proud. Voda zaplavila všechno kolem. Vystoupila králi až po krk a vyděsila ho.

„Vezmi si ji, seber si tu svou ramlici!“ křičel. „A zmiz odsud, El–hréřane! Jen už mě nech na pokoji!“

„Ne, zmizíš odsud ty!“ rozkázal El–hréřan. „Nejdřív propust' mou ramlici a pak i s tou svou sebrankou navždycky vypadni z mé stráně!“

Onoho rána se El–hréřan znovu shledal s Núramou a po Srstšatém králi a jeho družině nezůstal na stráni ani chloupek. Byla to jediná válka, kterou kdy El–hréřan vedl, a takhle v ní zvítězil.

Z jedné z chodeb bylo slyšet, jak se jí někdo prodírá, za okamžik se dole objevil Ostružník a v srsti se mu třpytily kapky deště.

„Lískarane, nádherně se vyjasnilo!“ oznámil. „Přestalo pršet a bude krásný večer.“

Chvilíčku nato se Plástev vyprázdnila. Zbyl tu jen Zvonek, který si čistil hřbet a nabíral dech po svém dlouhém vyprávění.

4

O lišce ve vodě

*A v tu ránu bráškoví Lišákovi došlo,
že řácky nalít.*

JOEL CHANDLER HARRIS:

ROZPRÁVKY STRÝČKA REMUSE

„LIŠKY,“ poznamenal Pampeliška, odhopkal v podvečerním slunci kousek dál a oždiboval výhonek totenu, „lišky jsou učiněná pohroma, pokud se usadí někde blízko, to vím odjakživa. Pán Frix zaplat', že nás, co jsme tady, zatím ještě žádná neotravovala, a doufám, že to tak zůstane.“

„Ale mají přece tak pronikavý pach,“ namítl Hlavoun, „a navíc je většinou, i když jsou mazané, s tou jejich barvou lehce zahlídneš.“

„To ano. Ale pokud se liška usadí blízko králičí kolonie, průšvih to přesto je: králíci přece nemůžou být v jednom kuse ve střehu.“

Kdysi (začal vyprávět Pampeliška) prý měl El-hréran a jeho králíci trápení s liškou, která se zabydlela kousek od jejich kolonie. Ještě ke všemu šlo o liščí pár, který brzy vyvedl mladé: oba staří ustavičně lovili a kolonie neměla ani chvilku klidu. Vlastně ani o tolik králíků nepřišla – jen sem tam o nějakého –, ale to nepřetržité napětí a strach už nebyly k vydržení. Všichni spoléhali na El-hrérana, že ten malér nějak vyřeší, jenže ten si podle všeho nevěděl rady o nic víc

než ostatní. Skoro nemluvil a všichni soudili, že si nejspíš v hlavě rovná nějaký důmyslný plán. Jenže dny ubíhaly, a změna k lepšímu nepřicházela. Ramlice začínaly být úzkostí celé rozrušené.

A pak jednoho rána El–hréran zčistajasna zmizel. Ani Cupydup, kapitán jeho Ously, neměl tušení, kam se mohl podít. Když se neobjevil ani druhý, a dokonce ani následující den, začali si mezi sebou někteří králíci šuškat, že je nechal osudu a odešel si hledat jinou kolonii. Dost je to sebralo, zvlášť když krátce nato zakousla liška dalšího králíka.

El–hréran tenkrát bloumal po kraji jako omámený. Věděl, že potřebuje čas a klid na přemýšlení, ale hlavně si uvědomoval, že musí připadnout na něco, co by mu pomohlo vyřešit hrozivý problém kolonie.

Dva dny strávil na okraji vesnice. Nic ho tam nerušilo, ale v hlavě se mu přesto pořád ne a ne vyjasnit. Jednou večer ležel ve strouze u jedné ze zahrad a náhle ho vylekal šramot, jak se kousek od něj něco pohnulo. Ale ukázalo se, že to není nepřítel, ale jen ňona, ježek, který tu sháněl potravu. El–hréran ho přátelsky pozdravil a chvíli spolu klábosili.

„Najít slimáka není žádná hračka,“ posteskl si ježek. „Jako by jich pořád ubývalo, zvlášť teď na podzim. Nevím, kam se všichni poděli.“

„To ti můžu říct,“ odpověděl El–hréran. „Slézají se do zahrad tady ve vesnici. V zahradách roste spousta zeleniny, kytek a všeho možného, a to slimáky láká. Když sháníš slimáky, ňono, vyprav se za nimi do lidských zahrad.“

„Ale lidé mě zabijí,“ ulekl se ňona.

„Nezabijí,“ uklidňoval ho El–hréran, „věř mi, můžeš se spolehnout. Naopak tě tam rádi uvidí, protože vědí, že jíš slimáky. Spíš se budou snažit, abys tam zůstal. Uvidíš, že mám pravdu.“

A tak se ňona vydal do lidských zahrad a vedlo se mu tam skvěle, přesně jak mu El–hréran předpověděl. A od těch dob chodí ježci až podnes do zahrad a lidé je tam rádi vidí.

El-hréran zatím bloumal dál a v hlavě měl pořád stejný zmatek. Vyšel z vesnice a za chvíli se ocitl v polích osetých všemožným obilím. Na okraji jednoho lánu narazil na králíky. Neznal je, zato oni ho hned poznali a požádali ho o radu.

„Poslyš, El-hrérane,“ oslovil ho jejich Vrchní králík, „tamhle je zeleninové pole, radost pohledět. Jenže farmář, kterému patří, nás dobře zná. Obehnal pole drátěným pletivem a zapustil ho tak hluboko do země, že se pod ním nemůžeme podhrabat. Jen se koukni, jak hluboko už se prohrabali naši nejschopnější králíci. Ale pod drát se přesto nedostali. Co si máme počít?“

„Nemá cenu to zkoušet dál,“ řekl El-hréran. „Jenom ztrácíte čas. Nechte to být.“

Právě v té chvíli slétlo na zem hejno vran. Vrchní vrána se snesla přímo vedle El-hrérana a oslovila ho.

„Chystáme se přelétnout na pole a oškubat ho. Může nás něco zastavit?“

„Číhá tam na vás člověk,“ varoval ji El-hréran. „Schovává se s puškou v křoví. Sotva vás zahlédne, postřílí vás.“

Ale vrchní vrána jeho varování nedbala a přelétla se svým hejnem vysoký drátěný plot na zeleninové pole. V té chvíli se ozvaly výstřely dvou pušek, a než stačily vrány uletět, čtyři z jejich hejna padly mrtvé k zemi. El-hréran poradil králíkům, aby se tomuhle místu radši obloukem vyhýbali, a ti ho poslechli.

Vypráví se, že pak putoval El-hréran krajinou křížem krážem, a všude, kam přišel, poskytoval zvířatům a ptákům dobré rady i pomoc. Potkával myši, hryzce, jednou se dokonce setkal i s vydrou, která mu nijak neublížila: ale k tomu, co se vydal hledat, si stále nepřipadal o nic blíž.

Nakonec jednoho dne došel na rozlehlá lada s černou rašelinovou půdou a donekonečna se táhnoucím porostem vřesu, jalovců a zakrslých bříz. Na bažinatých místech tu sem

tam vyrážely stonky hmyzožravých rosnatek a rašeliníků, a ptáčekové bělořiti přeletovali z místa na místo. S El–hréranem se však žádný z nich do řeči nedal, protože ho neznali. Putoval dál jako bezejmenný tulák, až posléze se nadobro vyčerpaný skulil na slunečné místo a ani nepomyslel na to, že by se odněkud mohla nečekaně vynořit zatoulaná lasička nebo hranostaj.

Jak podřimoval, najednou ucítil docela blizoučko přítomnost jiného tvora, a když otevřel oči, uviděl, že na něj upřeně zírá had. Hada se samozřejmě nezalekl, pozdravil ho a vyčkal, co mu poví.

„Ta zima!“ postěžoval si had. „Brr, to je ale zima!“

Byl teplý slunný den a El–hréranovi bylo v jeho kožichu spíš horko. Trochu bojácně vztáhl pracku a přejel jí hadovi po zelenavém těle. Skutečně bylo na dotek studené. Pozastavil se nad tím, ale vysvětlit si to neuměl.

Hezkou chvilku spolu pak společně leželi v trávě, až si najednou El–hréran uvědomil něco, co předtím nepostřehl.

„Ty máš jinou krev než my, vid?“ řekl hadovi. „Ty nemáš puls, že ne?“

„Co je to puls?“

„Sáhni si,“ vybídl ho El–hréran. Had se přitiskl blíž a ucítil tep El–hréranovy krve. „To proto je ti zima,“ řekl El–hréran. „Máš studenou krev. Potřebuješ se co nejvíc vyhřívat na sluníčku. Když to nepůjde, začneš být ospalý. Ale pokud ano, krev se ti rozehřeje a budeš čiperný. To jediné ti pomůže – sluníčko.“

Leželi na slunci ještě několik hodin, až se had začal cítit čilý a dost silný, aby mohl vyrazit shánět jídlo.

„Jsi správný kamarád, El–hrérane,“ řekl na rozloučenou. „Už jsem slyšel o spoustě zvířat, kterým jsi svou dobrou radou pomohl. Chci ti dát dar. Propůjčím ti hypnotickou hadí moc svých očí. Ale ať už ji využiješ k čemukoli, pspěš si s tím, protože ti nevydrží napořád. Ted’ se na mě upřeně podívej!“

El-hréran se zadíval do hadích očí, až pocítil, jak se síla jeho vůle a dokonce i schopnost pohybu rozplývá. Po chvíli had odvrátil zrak. „A je to,“ řekl. El-hréran se zvedl a rozloučil se s ním.

Ted' se vydal na zpáteční cestu ke své kolonii. Byla daleko a teprve druhý den večer se k ní začal přibližovat.

Podle toho, co se vypráví, vedla jeho cesta přes potok překlenutý lávkou. A na té lávce se El-hréran zastavil a čekal, protože někde v hloubi duše věděl, co se bude dít.

Za chvíli se z lesa nad ním vynořila liška. El-hréran viděl, jak se blíží, a srdce se mu sevřelo úzkostí, ale přesto zůstal na lávce, dokud liška nedošla až k němu. Protáhla se a olízla.

„Králík!“ libovala si. „Namouduši, čerstvý vypasený králík. To mám ale kliku!“

A v té chvíli jí El-hréran povídá: „Jsi možná cítit jako liška a snad i liška jsi, ale já ti dokážu předpovědět z vodní hladiny, co tě čeká.“

„Chachá,“ na to liška, „co mě čeká, povídáš? A copak vidíš v té vodě, kamarádíčku? Vypasené králíčky v trávě, co?“

„Ne,“ prohlásil El-hréran, „nevidím vypasené králíky, ale lovecké psy, jak se ženou po stopě mého nepřítele, a ten prchá, aby si zachránil život.“

A s těmi slovy se obrátil a zadíval se lišce přímo do očí. Liška jeho pohled opětovala a El-hréran věděl, že nedokáže odvrátit zrak. Jako by se mu před očima scvrkávala a vytrácela. A zároveň mu připadalo, že jako ve snu vidí ze straně přibíhat veliké lovecké psy a dokonce slabě slyší jejich štěkot.

„Utíkej!“ zašeptal El-hréran lišce. „Utíkej a už se tu víckrát neukazuj!“

Liška se jako omámená zvedla, odpotácela se k okraji lávky a napůl skočila, napůl spadla do říčky. El-hréran se za ní díval, jak ji voda odnáší po proudu. Pak se vyškrábala na protilehlý břeh a odplížila se křovím.

El-hréran, vyčerpaný tím hrozným setkáním, se obrátil a zamířil domů, kde byli všichni radostí bez sebe, že ho zase vidí. Liščí rodina se z jejich sousedství odstěhovala a o tom, co ji potkalo, určitě vyprávěla dalším liškám, protože od té doby se už v okolí nikdy žádná neobjevila a kolonie mohla žít v klidu a pohodě, jako si, díky Frixovi, žijeme teď my.

5

O díře v obloze

*A on jim odpoví: Amen, pravím vám,
cokoli jste neučinili jednomu z těchto
nepatrných, ani mně jste neučinili.*

EVANGELIUM SV. MATOUŠE

25:45

*Naše moc teď v sobě velikost i hrůzu
pojí, moc otevřených ran, které se ve
zlu hojí.*

ROY FULLER: ŘÍJEN 1942

EL-HRÉERAN prý často namátkou navštěvoval různé kolonie a v každé strávil několik dní s Vrchním králíkem a jeho Ouslou a radil jim ve všech problémech, které se právě naskytly. I ti nejstarší a nejzkušenější králíci se jeho radami řídili a pokaždé ho rádi uvítali. Do vyprávění o sobě samém se obyčejně nijak nehrnul, ale dokázal účastně naslouchat a rád si nechal vylíčit trápení i dobrodružství, která potkala jiné, a nešetřil pochvalou, pokud si ji někdo zasloužil. Sám jsem se mockrát přistihl, jak čekám, že se možná někdy staví i u nás, a myslím, že bychom si měli dávat dobrý pozor, abychom si toho v takovém případě všimli, protože prý není vždycky snadné ho poznat, a má pro to taky své dobré důvody, jak ještě uslyšíte.

Kdysi prý bývala jedna kolonie jménem Lumparda a králíci v ní si o sobě trochu moc mysleli. Tvrdili, že co do zevnějšku, odvahy a hbitosti nohou se jim nikdo nemůže ani zdaleka rovnat, a pokud se v Lumpardě objevil někdo nový, musel mít málem osobní doporučení od Duhového prince, aby ho mezi sebe přijali. Jejich Vrchní králík se jmenoval Netřesk, a když s ním chtěl někdo promluvit, musel se k němu nechat předvést a představit od některého z členů jeho Ously.

Dva členové Ously téhle namyšlené kolonie, Brslen a Pryšec, se jednou večer vraceli domů z úspěšné výpravy do vzdálené zeleninové zahrádky, když vtom těsně při okraji Lumpardy zastihli králíka, zřejmě hlesiho, tuláka, jak leží na boku pod hlohovým keřem, těžce dýchá a je na tom už na první pohled moc špatně. Jedno ucho měl potřhané a zakrvácené, obě přední pracky obalené ztvrdlým blátem a na hlavě mu chyběla snad polovina chlupů. Když se k němu přiblížili, snažil se vstát, ale po dvou pokusech se znovu svalil a zůstal ležet. Oba členové Ously se u něj zastavili, aby si ho prohlédli a ujistili se, že není z Lumpardy. Jak ho očíhávali, oslovil hlesi Brslena: „Pane, je mi moc zle. Jsem na konci sil a vím, že nemůžu běhat. Pokud zůstanu tady, určitě se tu co nevidět objeví někdo z Tisícera a dostane mě. Nemohli byste mě nechat přes noc u vás v kolonii?“

„Tebe?“ užasl Brslen. „Takového špinavého obejdu, co je všem králíkům pro ostudu? Jak jen –“

„Tak on je to *králík*?“ vložil se do řeči Pryšec. „Pořád jsem si lámal hlavu, co je to za trosku.“

„Nejlíp uděláš, když se sebereš a vypadneš,“ ujal se znovu slova Brslen. „Nemáme rádi, když se nám kolem Lumpardy potloukají takoví jako ty. Ještě by si někdo mohl myslet, že patříš k nám.“

Hlesi, zřejmě už dočista zoufalý, jen dál prosil, ať ho vezmou do své kolonie, protože jinak s ním bude konec. Ale ani jeden z těch výtečníků se o tom nebyl vůbec ochotný

bavit: takový ošuntělý vandrák by prý mohl nadobro zničit pověst Lumpardy. Nedbali dalšího škemrání, pokračovali v cestě a na zbídačelého hlesiho vzápětí zapomněli.

Asi dva tři dny nato se tam zastavil El–hréran, jak mívával za dlouhých letních dní ve zvyku. Netřesk ho s velkou úctou přivítal a vyjádřil naději, že se u nich pár dní zdrží a pochutná si na jeteli, který je právě v téhle roční době nejlepší. El–hréran jeho pozvání přijal a zmínil se o tom, že by se také rád setkal s členy místní Ously, které už dlouho neviděl.

Celá družina s lesklou srstí a bělostnými ocásky před něj hrdě nastoupila, El–hréran pochválil jejich vzhled a řekl Netřeskovi, že je radost se na ně podívat. Pak nastoupené králíky oslovil a při řeči každého z nich pozorně sledoval.

„Je na vás opravdu radost pohledět,“ zahájil svou řeč, „pěknější králíky je těžké si představit a vaše srdce a mysl si určitě v ničem nezadají s vaším zevnějškem. Tak například ty,“ obrátil se k statnému samci jménem Bělotrn, „co bys udělal, kdyby ses někdy večer vracel domů a našel při cestě zraněného hlesiho, který by tě prosil, abys mu pomohl a nechal ho přespat u vás v kolonii?“

„Rozhodně bych mu pomohl,“ nezaváhal Bělotrn, „a nechal bych ho tu s námi, jak dlouho by chtěl.“

„A ty?“ obrátil se El–hréran k vedlejšímu králíkovi.

„Samozřejmě taky.“

A stejně mluvili všichni.

A pak se jim přímo před očima začal El–hréran pomaloučku měnit ve zbídačelého hlesiho, s kterým se nedávno setkali Brslen a Pryšec. „A co vy dva?“ obrátil se na ně. Ti však ani neodpověděli, jen na něj užasle zírali.

„Tak vy jste mě nepoznali?“ zeptal se El–hréran. Zbývající členové Ously klouzali pohledem z Brslena na Pryšce, nechápali, o čem je řeč, ale bylo jim jasné, že tu něco nehraje.

„Když – když vy jste vypadal úplně jinak,“ zakoktal nakonec Pryšec. „Nemohli jsme vědět –“

„Nemohli jste vědět, že jsem králík, chceš říct?“ zeptal se El-hréran. „A máš jistotu, že to víš teď?“

Pak, ještě než na sebe vzal svou původní podobu, přiměl všechny, aby k němu přistoupili a očichali si ho, „abych se mohl spolehnout,“ jak řekl, „že mě příště poznáte.“ Brslen a Pryšec s jistotou čekali, že si to škaředě odnesou, ale El-hréran jen přede všemi vyličil Netřeskovi, co se stalo ten večer, kdy ležel pod hlohovým keřem. Všichni v hloubi duše věděli, že sami by se nebyli zachovali jinak, a tak radši bez dalších řečí odešli; zůstal jenom Netřesk a už napohled starý králík s šedou srstí, kterého Netřesk El-hréranovi představil jako Tymiána, nejstaršího králíka v kolonii.

„Já chci říct jen jedno, můj pane,“ prohlásil rozechvěle Tymián. „Kdybych se s vámi byl tenkrát večer setkal já, byl bych poznal, že nejste ten, na koho vypadáte, i když nemůžu posoudit, jestli bych byl uhodl, že jste Princ tisícera nepřátel. Ale váš převlek bych byl rozpoznal.“

„A jak?“ podivil se El-hréran, trochu vyvedený z míry, protože mu připadalo, že nikdo jiný by nebohého starého hlesiho lépe nezahrál.

„Protože bych byl postřehl, můj pane, že nevypadáte jako králík, který uviděl díru v obloze. Když už jsme u toho, nevypadáte tak ani teď.“

„Díru v obloze?“ užasl El-hréran. „Co to vůbec je?“

„O tom se nesmí mluvit,“ zalekl se Tymián. „O tom se nesmí mluvit. Prosím neurazte se, můj pane –“

„To nic, na tom nesejde,“ zarazil ho El-hréran. „Chtěl bych jen vědět, co to je, ta díra v obloze. Jak může být v obloze nějaká díra?“

Jenže staříčkový králík vyhlížel, jako by už ani nevěděl, o čem mluvil. Pokývl El-hréranovi na pozdrav, otočil se a zvolna se belhal pryč.

„Většinou si ho nevšímáme, můj pane,“ vysvětloval Netřesk. „Je docela neškodný, ale občas nevím, jestli má

všech pět pohromadě. Kdysi to prý býval skvělý a statečný člen Ously.“

„Ale jak to myslel s tou dírou v obloze?“

„Pokud to nevíte vy, můj pane, jak to můžu vědět já?“ odpověděl Netřesk, upřímně řečeno dost podrážděný tím, že se dva z členů jeho Ously projevíli jako párek darebáků.

El-hréran už se k té příhodě nevracel. Zdržel se ještě dva tři dny, choval se, jako by se nic nestalo, a na odchodu popřál kolonii hodně štěstí a úspěchů, jak mívával ve zvyku.

Ale hodně si lámal hlavu nad tím, co mu řekl Tymián, a všude, kam přišel, se vyptával králíků, jestli nevědí něco o díře v obloze. Ale žádný z nich mu nedokázal nic říct. Nakonec si uvědomil, že si o něm všichni pomalu začínají myslet, jestli mu nepřeskočilo, a tak se vyptávat přestal. V duchu však tu záhadu přemítal čím dál víc. Jak to jen ten starý Tymián myslel? Došel k názoru, že i když je vládcem všech králíků, něco zázračného a pozoruhodného mu přesto uniká: nějaké tajemství. Spousta těch, kterých se ptal, to nejspíš přesně věděla, ale žádný mu to nechtěl prozradit. Ta díra v obloze musí být něco nevídaného. Kdyby ji jen objevil a nějak dokázal proklouznout na druhou stranu, určitě by tam objevil neuvěřitelné divy. Dokud tuhle záhadu nerozluští, nebude mít klid.

Jak už víte, na svých cestách se El-hréran dostal ledaskam, mnohem dál než obyčejní králíci jako my, kteří se rádi spokojí se zelenou loukou a kvetoucími bezy, nebo kapradím a hlodašem. Dobře znal i vysoké hory a hluboké lesy a řeku dokázal přeplavat stejně snadno jako hryzec. Na takových cestách ovšem přirozeně potkával i různá zvláštní a neobvyklá zvířata, leckdy i vysloveně nebezpečná. A tak se taky jednou navečer, když už se smrákalo a on se ubíral po úzké pěšince na opuštěném vršku, náhle ocitl tvář v tvář timblírovi: zvířeti, o kterém, zaplat' Frix, nevíme víc než to, že je divoké a útočné.

„Co tu pohledáváš?“ osopil se na něj timblír, ne zrovna přátelsky. „Vrat' se, odkud jsi přišel, ohavo králičí.“

„Nikomu tu přece nepřekážím,“ namítl El-hréran. „Jdu si svou cestou a nevím, proč by to tobě nebo komu jinému mělo vadit.“

„Tady nemáš co pohledávat,“ prohlásil timblír. „Tak co, potáhneš zpátky, nebo ne?“

„Ani náhodou,“ odsekl El-hréran, „a ty mi nemáš co poroučet.“

Po těchhle slovech se na něj timblír vrhl. Pustili se do rvačky na pěšině a pak i mezi starčky a kopřivami a zápasili spolu jako o život. Timblír byl silný a mrštný a zle El-hrérana poranil, až ztratil spoustu krve. Ale El-hréran mu to jaksepatří oplácel, takže timblír nakonec ještě rád rvačku ukončil a s nadávkami odkulhal pryč.

El-hréran byl vyčerpaný a točila se mu hlava. Klesl na pěšinu a pokusil se odpočívat, jenže rány ho bolely tolik, že nemohl najít ani seabemín pohodlnou polohu. Nadešla noc a on se stále zmítal a převracel v bolestech. Nakonec zřejmě usnul, protože když zase otevřel oči a rozhlédl se, bylo už světlo a na nedaleké břízce vyzpěvoval drozd. Pokusil se vstát, ale hned zase upadl. Rány ho dosud zle bolely, a protože nemohl jít dál, nezbývalo mu než zůstat ležet na pěšině. Začínal věřit, že tam umře.

Zanedlouho začal v horečce blouznit a tak strávil celý den, ani si neuvědomil, jak ubíhá čas. Chvillemi upadal do spánku, ale i ve snách cítil bolest. Zdálo se mu, že je u něj Cupydup, a prosil ho o pomoc. Ale pak se Cupydup zvolna rozplynul a změnil se v jalovcový keř na stráni, kde si El-hréran myslel, že leží. Pak se mu zdálo, že je Lískáčem a říká Hazentle, aby se postarala o kolonii, než se vrátí s Hvozdíkem z předsunuté hlídky. Ale všechny tyhle přeludy se buď zase vytrácely, nebo se navzájem prolínaly, takže je pokaždé sotva zahlédl jako elil, které králík občas zpozoruje jen koutkem oka. Celý den otáčel hlavu sem a tam a pokoušel

se uvidět některý z těch obrazů jasněji. A celou tu dobu mu jakýsi králík šeptal do ucha vtipy, které nikdy docela přesně nepochytil. Byl už bolestí a strachy bez sebe. Slyšel nějakého králíka, jak prosí Cupydupa, aby za ním přišel, a po chvíli mu došlo, že ten králík je on sám.

Okusoval trávu, kterou měl v dosahu, ale vůbec necítil, jak chutná. „To není jen tak obyčejná tráva, můj pane,“ slyšel odněkud Cupydupův hlas. „To je tráva, po které ti bude líp. Teď si zdímní.“

Následujícího rána uviděl docela zřetelně, jak se k němu po pěšině blíží zelená liška. Znovu se pokusil vstát, ale právě ve chvíli, kdy liška zase zmizela, se mu podlomily nohy, svalil se na záda, zůstal tak ležet a jenom civěl do nebe.

A pak se začal chvět hrůzou. V blankytné klenbě oblohy zpozoroval trhlinu, škvíru, jako velkou, otevřenou, zející ránu. Její křivolaké okraje byly potrhané, jako by se do ní nejdříve něco tupého zabodlo a pak už jen rvalo a páralo. Místy z ní visely rozdrásané, ale na posledním vláčenku držící cáry masa a zakrývaly všechno, co snad bylo za nimi. Jediné, co v hlubinách podebrané rány viděl, byly krev a hnis, lesklý, lepkavý, nerovný povrch podobný bažině. I okraje rány byly odporné, lemované krví a žlutavými strupy, po kterých lezly mouchy. Jak se na tu ránu v hrůze díval, vypadl z ní mrtvý králík, ale ještě než dopadl na zem, zmizel.

El-hréranovu zamženému pohledu připadalo, jako by se celá ta tržná rána pomaloučku pohybovala, její rozevřené okraje se k němu shora spouštěly a přitahovaly ho k sobě. Zakničel, odkulil se z pěšinky, několikrát se převrátil na svahu a pak ztratil vědomí.

Když přišel k sobě, měl už v hlavě jasno a rány ho bolely o něco méně. Teď mu připadalo, že se snad přece dokáže vrátit domů, kde se o něj jeho ramlice Núrama i věrný Cupydup postarají, dokud zas nebude v pořádku. Pomalu popošel kus cesty a pak si lehl na sluníčko a snažil se aspoň jakžtakž očistit.

Ještě pořád odpočíval na svahu, když si náhle uvědomil, že k jeho srdci promlouvá sám pán Frix.

„El–hrérane, už by ses neměl pouštět do žádných nebezpečných dobrodružství, alespoň nějaký čas. Nemáš zapotřebí oslňovat svůj lid dalšími velkými zápasy a výpravami. Už teď tě mají rádi a obdivují tě až dost. Chvilku si polenoš a užívej si léta jako každý pořádný králík. Že se dokážeš vyrovnat se vším, co se ti postaví do cesty, jsi už prokázal.“

„Můj pane,“ odvážil se El–hréran, „nikdy jsem nezapochyboval nad tvými úradky, třebas jsou někdy temné a tajemné. Ale jak... jak jen dokážeš snést, když některého z tvých tvorů ovládne ten strašlivý děs: když spatří tu otevřenou ránu, tu hrůzu k neunesení?“

„O čem to mluvíš, El–hrérane? Podívej se na oblohu. Vidíš tam snad něco?“

El–hréran ustrašeně vzhlédl. Po díře v obloze nebylo ani památky.

„Ale nechat ji tam třeba jen na chvíličku, můj pane –“

„Žádná díra tam nikdy nebyla, El–hrérane.“

„Že nebyla? Vždyť jsem ji viděl na vlastní oči.“

„To, co jsi viděl, El–hrérane, byl jen výplod tvého horečného blouznění. Nic skutečného. Neměl jsem na to žádný vliv.“

„Ale ten staříček Tymián z Lumpardy –“

„Nejspíš vycítil, že tys díru v obloze nikdy neviděl. Už o tom nikdy s nikým nemluv. Králíci, kteří ji jako ty někdy viděli, se o tom nebudou chtít bavit, a ti ostatní si o tobě budou myslet, že ti přeskočilo.“

El–hréran ten zážitek uzavřel hluboko v sobě a začal si připadat moudřejší. Díru v obloze už nikdy nespatriil a také o ní nikdy naplano nemluvil, zvlášť před králíky, z nichž vycítil, že prošli utrpením podobným tomu, jaké zažil on.

6

O králičím duchovi

*Od člověka až po ovci se každý
vyhýbá Studnici nářků. Alespoň po
všechna léta, kdy jsem tam žil, tomu
tak bývalo.*

M. R. JAMES: STUDNICE NÁŘKŮ

TŘI ZE ČTVEŘICE Efracanů, kteří se toho rána, kdy došlo k porážce generála Čistce, vzdali ve zpustošené Plástvi Pětíkovi, si Lískáč i jeho kamarádi brzy dost oblíbili.

Starček, který byl navzdory své vášnivé oddanosti generálově památce jako hlídka ještě daleko schopnější než Černušák, představoval pro kolonii skutečně cenný přínos a mladý Bodlák, když ze sebe setřásl efracanskou disciplínu, se brzy projevil jako příjemný a veselý společník.

Výjimkou byl Podběl. V Podbělovi se nikdo pořádně nevyznal. Byl to zarputilý, mlčenlivý králík, k Lískáčovi a Hlavounovi se sice choval zdvořile, ale vůči ostatním býval často značně příkrý a i se svými druhy z Efracy si měl málokdy co říct. Na silfleji se vždycky držel několik metrů od ostatních, a požádat ho, aby vyprávěl nějaký příběh, by rozhodně nikoho ani ve snu nenapadlo.

Když si Hlavoun jednou stěžoval na „toho otravného protivu s čumákem jako vraní zobák“, poradil mu Lískáč, ať si ho nevšímá a počká, jak se vybarví, až se v kolonii víc zabydlí, protože mu připadalo, že právě to si Podběl přeje.

Zvonek, když ho Lískáč napomenul, aby si vtipy na Podbělův účet nechal pro sebe, jen poznamenal, že mu tím svým věčným mlčením a čučením do prázdna od začátku připomíná zmoklou krávu.

První část zimy po onom pamětihodném létě byla ošidně mírná. Ještě v listopadu byla spousta slunečných dní, během nichž se objevovaly droboučké kvítky ptačince a pastuší tobolky, a v údolí dokonce tu a tam pukala hladká temná poupata jasanů a rašily z nich tenoučké temně rudé čnělky.

Jednou přilétl, uvítán velkým jásotem, Kehár a přivedl s sebou kamaráda, jakéhosi Lekkriho, jehož řeč (jak poznamenal Stříbrák) lámala všechny rekordy v nesrozumitelnosti. Kehár pochopitelně neměl ani potuchy o všem, co se zběhlo od slavného útěku z Efracy. Pampeliška mu jednou za větrného oblačného odpoledne uprostřed poletujícího bukového listí a větrem zčeřené trávy celý ten příběh vypověděl, a když skončil, poznamenal Kehár nechápajícímu vypravěči, že ta kočka z farmy v Ořeší „hůř zlá než moc kórmoran“, a Lekkri jeho názor podpořil chraplavým skřekem, při jehož zvuku jeden mladý králíček vyskočil čtvrt metru do vzduchu a úprkem se vrhl do své díry.

Za pěkného rána bývalo ze severní stráně vrchu oba racky vidět, jak se bělají v slabém slunečním světle a rozhlízejí se po potravě nad zoraným polem, už zelenajícím ozimou pšenicí.

Jednou odpoledne ke konci měsíce vzal Černušák Chrastavce a mladého Trera (Pětíkova synka) na cvičnou výpravu do zahrady farmy Na vršíčku asi půl druhého kilometru na západ. („Jen tak na zkoušku,“ řekl.) Lískáč měl trochu strach pustit mladé králíčky tak daleko, ale přenechal rozhodnutí (připomínající mu rozhodnutí Eduarda III. v bitvě u Kreščaku, kde řekl *„Que l'enfant gagne ses éperons“*) Hlavounovi jako kapitánovi Ously. Když se chýlilo k večeru, ještě nebyli zpátky. Lískáč je s Hlavounem vyhlížel v

listopadovém soumraku skoro až do setmění a pak se značnými obavami sešel do Plástve.

„Neměj strach, Lískarane,“ povzbuzoval ho Hlavoun. „Vsaď se, že Černušák chce, aby si vyzkoušeli, jaké to je zůstat venku přes noc.“

„Ale mně tvrdil, že se do večera vrátí,“ namítal Lískáč. „Copak si nepamatuješ, jak říkal –“

V té chvíli se z Kehárový chodby ozval hlasitý šramot a za chvíli už se všichni tři dobrodruzi zjeví, zabláčení a unavení, ale jinak aspoň na první pohled v pořádku.

Všichni pocítili radost a úlevu. Chrastavec, který vyhlížel jako na pokraji sil, však zůstal ležet na zemi a nehýbal se.

„Kde jste byli tak dlouho?“ osopil se na ně Lískáč.

Černušák neodpověděl. Vypadal jako velitel, kterému se nechce mluvit špatně o svých podřízených.

„Za to můžu já, Lískarane,“ vypravil ze sebe zadržávajícím hlasem Chrastavec. „Měl jsem takové – škaredé vidění, jak jsme se vraceli nahoru. Nevím, co si o tom mám myslet, vážně ne. Černušák tvrdí –“

„Ten mladý truhlík se naposlouchal trochu moc vyprávěnek,“ zasáhl Černušák. „Poslouchej, Chrastavče, teď už jsi doma a nic se ti nemůže stát. Tak s tím dej konečně pokoj.“

„Ale o co šlo?“ naléhal Lískáč, už o něco vlídněji.

„O nic, myslí jen, že cestou do stráně viděl generálova ducha,“ odsekl netrpělivě Černušák. „Říkal jsem mu –“

„Jenže já ho vážně viděl,“ skočil mu do řeči Chrastavec. „Černušák mě poslal napřed kolem jednoho keře, a v té chvíli, jak jsem zůstal sám, jsem ho uviděl. Byl černý kolem uší... a veliký, obrovský... zrovna takový, jak se povídá –“

„A já ti povídám, že to byl zajíc,“ dopálil se Černušák. „Frixi na nebi, já ho viděl taky! Myslíš snad, že nepoznám zajíce? Musel jsem ho kopnout, aby se vůbec pohnul z místa,“ dodal polohlasem směrem k Hlavounovi. „Jestli byl kdy někdo tárn –“

„Ale stejně to byl duch,“ trval na svém Chrastavec, i když už trochu nejistěji. „Možná zaječí duch –“

„Žádné zaječí duchy neznám,“ ozval se Zvonek, „ale můžu ti říct, že tuhle v noci jsem se málem setkal s bleším duchem. Musel to být duch, protože jsem se vzbudil poštipaný až hrůza, a ať jsem hledal jak jsem hledal, žádnou blechu jsem neobjevil. Jen si ji představ, takovou strašidelnou blechu, je průsvitně bílá a celá září –“

Lískáč odhopkal k Chrastavcovi a něžně ho šťouchl do ramene čenichem.

„Poslouchej,“ řekl mu, „žádný duch to nebyl, rozumíš? Za celý život jsem se nesetkal s králíkem, který by byl viděl ducha.“

„Ale setkal,“ ozval se hlas z druhého konce Plástve. Všichni se překvapeně otočili. To promluvil Podběl. Seděl vzadu ve výklenku mezi dvěma kořeny buku, a ten odstup spolu s jeho obvyklou mlčenlivostí jako by ho vyděloval od ostatních a dodával mu jakousi zvláštní autoritu, takže dokonce i Lískáč, dosud skloněný, jak se snažil ukonejšit mladého Chrastavce, zůstal zticha a čekal, co bude dál.

„Chceš snad říct, že tys ducha viděl?“ ozval se Pampeliška, který zvěřil nový příběh. Ale Podběl, sotva konečně našel řeč, už nepotřeboval další pobízení. Jako starý námořník z toho známého příběhu poznal ty, kdo ho musí vyslechnout: a setkal se s ochotnějším posluchačstvem, protože všichni v Plástvi byli zasaženi jeho chmurnou naléhavostí a tiše naslouchali jeho vyprávění.

„Nevím, jestli to víte, ale já se nenarodil v Efraci. Původem jsem z Lískového mlází, z kolonie, kterou generál kdysi zničil. Býval jsem tam člen Ously a byl bych bojoval stejně statečně jako ostatní, jenže když došlo k útoku, byl jsem zrovna daleko na silfleji a Efracani mě okamžitě zajali. Pak jsem patřil ke značce Krku, jak sami vidíte, a loni v létě mě společně s dalšími vybrali k útoku na Kamenitý vrch.“

Ale to nemá s tím, co jsem před chvílí řekl vašemu Vrchnímu králíkovi, nic společného.“ Odmlčel se.

„A o čem jsi to chtěl mluvit?“ vyzvídala Pampeliška.

„V polích kousek od Lískového mlází bylo jedno místo,“ rozpovídal se znovu Podběl, „taková malá rokle, celá zarostlá ostružiním a hloží – aspoň tak nám to říkali – a plná starých nor a králíčích děr. Všechny už byly vychladlé a prázdné, a žádný králík z Lískového mlází by se k tomu místu jakživ nepřiblížil, ani kdyby ho honilo třeba hrér lasiček.

Věděli jsme jen – a tenhle příběh se vyprávěl Frix ví jak dlouho –, že se tamním králíkům stalo kdysi dávno a dávno něco strašlivého. Mělo to prý něco společného s lidmi nebo lidskými kluky; strašilo tam a to místo bylo prokleté. Celá Ousla tomu věřila, všichni do jednoho, a tak tomu pochopitelně věřila i celá kolonie. Nevěděli jsme o nikom, kdo by si vzpomínal, že by se tam byl kdy nějaký králík třeba jen mihnul, a tak to bylo už od nepaměti. Někdy se říkávalo, že se odtamtud pozdě za soumraku nebo za mlhavých rán občas ozývá nárek. Ale nemůžu říct, že bych si s tím byl nějak zvlášť lámal hlavu. Choval jsem se prostě jako všichni ostatní – těm místům jsem se vyhýbal.

V prvním roce, když jsem byl ještě čápek, jsem měl v Lískovém mlází dost těžký život a pár mých kamarádů zrovna tak. A tak jsme se nakonec jednoho krásného dne odhodlali, že odtamtud vypadneme a půjdeme si hledat domov někde jinde. Šli se mnou ještě dva další mladí samci, můj kamarád Ptačinec a pak jeden trochu zakřiknutý králík, jmenoval se Kostřava. Přidala se k nám taky jedna ramlice – myslím, že jí říkali Mian. Vyrazili jsme kolem ní–Frix, byl to dost studený dubnový den.“

Podběl se odmlčel, chvíli si třel čenich, jako by si rovnal v hlavě slova, a pak pokračoval:

„Na té výpravě nás od začátku pronásledovala smůla. Ještě než přišel večer, příšerně se ochladilo a začalo lít jako z konve. Natrefili jsme na kočku, která slídila, co kde ulovit, a

měli jsme velkou kliku, že nás nedostala. Chyběly nám nejzákladnější zkušenosti. Neměli jsme sebemenší představu, kam vlastně chceme dojít, a netrvalo dlouho a dočista jsme ztratili směr. Rozumíte, slunce vidět nebylo, a když přišla noc, nebyly vidět ani hvězdy. A den nato si nás našel hranostaj – byla to pořádná potvora.

Nevím, jaké s nimi máte zážitky – od té doby jsem se už, chvála El-hréranovi, nikdy s žádným nesetkal –, ale všichni tři jsme tam jen bezmocně seděli a dívali se, jak zabil Mian; ani nehlesla. Nějak jsme se pak odtamtud dostali, ale Kostřava byl na tom strašně mizerně, pořád jen chudák naříkal a byl dočista mimo. Až jsme se nakonec druhý den někdy po ni-Frix rozhodli, že se radši vrátíme zpátky do kolonie.

Jenže to se lehko řekne a těžko udělá. Dneska si myslím, že jsme dlouho bloudili pořád v kruhu. Ať tak nebo tak, ani večer jsme pořád ještě neměli ponětí, kde jsme, a jen jsme se plahočili dál a dál, když vtom jsem najednou sešel z nějakého svahu, protáhl se ostružiním a přímo přede mnou se zčistajasna objevil králík – docela cizí králík. Byl zrovna na silfleji, pásł se na trávě, a viděl jsem i jeho díru, vlastně několik děr, na druhé straně prohlubně, kam jsme se dostali.

Neumíte si představit, jak se mi ulevilo a jakou jsem měl radost, a zrovna jsem se chystal, že k němu půjdu a dám se s ním do řeči, když najednou jako by mě něco zarazilo. A v té chvíli, jak jsem zůstal stát a díval se na něj, mi najednou došlo, kam jsme to zabloudili.

Vítr – vítr, co vanul – foukal od něho k nám, a jak se ten králík pásł, na chvíličku se zastavil a pustil hraka. Bylo to jen kousíček od nás, ale přesto jsme neucítili žádný pach – ani sebemenší náznak. Prodrali jsme se ostružiním přímo před něj, a on ani nezvedl oči, jako by nás vůbec nevnímal. A pak jsem uviděl něco, co mě děsí ještě teď – nikdy na to nedokážu zapomenout. Přímo do oka mu vlétla moucha – velká masařka. Nezamžikal víčkem a dokonce ani nezatřepal

hlavou. Jen se dál pásl a ta... moucha... prostě zmizela, vytratila se. Za chvíličku ten králík odhopkal kousek dál a já ji uviděl sedět v trávě, na místě, kde byla předtím jeho hlava.

Ptačinec stál vedle mě a já slyšel, jak tiše, kratičce zasténal. A v té chvíli, kdy jsem ho uslyšel, jsem si uvědomil, že v té úžlabině není jinak slyšet dočista nic. Byl pěkný večer s lehkým vánkem, ale ani kos tu nezazpíval, ani tráva nezašustila – nic. Hlína kolem králíčích děr byla studená a ztvrdlá – nikde ani škrábnutí, ani šlápota. V té chvíli jsem pochopil, nač se dívám, a všechny smysly se mi zamlžily – zrak, čich – a po celém těle mě začala zmáhat strašlivá slabost. Jako by se celý svět najednou někam zhroutil a já zůstal sám na tom děsivém tichém místě bez všech pachů. Byli jsme v Nicotě. Zahlédl jsem vedle sebe Ptačince: vypadal jako králík, který se škrtí v drátěném oku.

A pak jsme uviděli toho kluka. Plížil se po břiše křovím kousek od nás – po větru od pasoucího se králíka. Byl to velký kluk a můžu jen říct, že takhle možná kdysi vypadali lidé vůbec; dneska už podle toho mála, co jsem z nich viděl, vypadají jinak. Měl v sobě nějakou ohavnou nepřičetnou divokost, stejně jako celé to místo. Šaty měl špinavé a potrhane. Na nohou staré boty, zbytečně velké, tupou, surovou tvář, zkažené zuby a na jedné tváři velké bradavice. A ani z něj nevycházel žádný zvuk a žádný pach.

V jedné ruce držel vidlicově rozvětvený klacek, ze kterého visela smyčka, a jak jsem se na něj díval, uchytíl do té smyčky kámen a přitáhl si ji skoro až k oku. Pak ji pustil a zasáhl kamenem králíka do pravé zadní nohy. Slyšel jsem, jak praskla kost, a králík vyskočil a zakničel. Ano, tohle jsem slyšel – slýchám to dodnes, někdy se mi o tom i zdá. Dovedete si představit, jak zní výkřik někoho, kdo nemá dech ani plíce? Jako by vycházel spíš ze vzduchu než z toho chudáka, který se zmítal v trávě. Jako by vykřiklo celé to místo.

Kluk s chechtotem vstal a najednou jako by byla úžlabina plná neviditelných králíků, kteří prchali jako o závod k těm studeným prázdným norám.

Bylo vidět, že se tím ten kluk baví – ne tím, že ulovil králíka, ale tím, že je králík zraněný a nařiká. Popošel k němu, ale nezabil ho. Jen tam nad ním stál a díval se, jak kolem sebe kope. Tráva byla samá krev, ale boty toho kluka nezanachávaly žádné stopy, ani na trávě, ani v hlíně.

Co se mělo dít dál, to už nevím. Díky Frixovi se to nikdy nedozvím. Myslím, že by se mi bylo zastavilo srdce – asi bych byl umřel. Jenže vtom jsem najednou jako hluk, který pod zemí vnímáte jen zdálky, uslyšel blížící se lidské hlasy a ucítil pach bílých tyčinek. A já byl rád – ano, skutečně jsem byl rád, šťastný jako stehlík ve vysoké trávě, že slyším ty hlasy a cítím ty bílé tyčinky. Chvilku nato už se ti lidé prodírali rozkvetlým ostružiním a shazovali na zem bílé okvětní plátky. Byli dva, dva velcí muži s živým lidským pachem a toho kluka viděli – ano, viděli ho a zavolali na něj.

Jak bych vám jen vysvětlil rozdíl mezi těmi dvěma muži a vším ostatním v těch místech? Teprve když se tam, poškrábání trnů, prodrali, pochopil jsem, že ten králík a ten kluk – a – všechno to ostatní, bylo jenom jako žaludy, co padají z dubu. Viděl jsem jednu hrududu, jak se samo skutálelo ze stráně. Jeho člověk ho nechal na svahu a zřejmě udělal něco špatně – prostě se samo skutálelo až dolů do potoka a tam zůstalo ležet.

A zrovna tak to bylo s nimi. Nemohli dělat nic jiného, než co dělali – neměli na vybranou – všechno to už dělali předtím – a museli to opakovat pořád znovu a znovu – v očích neměli žádné světlo – nebyli to tvorové, kteří by mohli vidět nebo cítit...“

Podbělovi uvízl hlas v hrdle. V hrobovém tichu se ze svého místa zvedl Pětík, lehl si mezi bukové kořeny vedle něj a docela potichoučku, tak tiše, že ho nikdo jiný neslyšel, mu

něco povídal. Po dlouhé odmlce se Podběl znovu posadil, zastríhal ušima a vyprávěl dál:

„Ty... ty... přízraky... ta zjevení... králík i ten kluk se rozplynuli, ještě než ten člověk domluvil. Vytratili se jako jinovatka z trávy, když se na ni dýchne. A ti muži – ti si ničeho zvláštního nevšimli. Když na to teď myslím, řekl bych, že toho kluka zahlédli a promluvili na něj jako ve snu, a sotva i se svou obětí zmizel, už si na nic nevzpomínali. Ať tak nebo tak, přišli tam, protože zaslechli králičí zapištění, a hned vám taky povím proč.

Jeden z těch lidí držel mrtvého králíka, který umřel na bílou slepotu. Viděl jsem jeho oči a taky jsem viděl, že je tělo toho chudáka ještě teplé. Nevím, jestli o tomhle lidském svinstvu víte, ale někdy strkávají do nor králičí kolonie ještě teplé tělo uhynulého králíka, dřív než mu z uší vyskáčou blechy. Když pak tělo vychladne, blechy se přestěhují na ostatní králíky a přenesou bílou slepotu i na ně. Nedá se proti tomu nic dělat, jediné utéct – a to ještě jen pokud si včas uvědomíte, co vám hrozí.

Ti muži se rozhlíželi kolem a ukazovali si na opuštěné díry. *Žádný* z nich nebyl farmář – všichni víme, jak farmáři vypadají. Zřejmě je nějaký hospodář požádal, aby mu přinesli uhynulého králíka, a pak byl líný jít s nimi: jen jim řekl, kam mají zajít, a oni to nepochopili dost přesně. To bylo vidět z toho, jak se rozhlíželi.

Za chvíli jeden z nich zašlápl svou bílou tyčinku a zapálil si další, pak popošli k jedné z děr a dlouhou tyčí zastrčili mrtvého králíka dovnitř. Pak odešli.

A my jsme odešli taky – jak, to už si vůbec nevzpomínám. Kostřava byl nadobro šílený – když jsme konečně dorazili do Lískového mlází, zůstal strnule ležet v nejbližší noře a nevylezl ven ani druhý den, ani ten další. Nevím, jak to s ním nakonec dopadlo – už jsem ho víckrát neviděl. Nám s Ptačincem se koncem léta podařilo získat vlastní noru a v té jsme pak dlouho společně bydleli. O tom,

co jsme viděli, jsme nikdy nemluvili, ani sami mezi sebou. Ptačinec pak přišel o život, když naši kolonii přepadli Efracani.

Vím, že si o mně všichni myslíte, že se nechovám kamarádsky. Možná jste si říkali, že tu nikoho z vás nemám rád – že jsem proti vám zaujatý. Ale není to tak, teď už to víte. Pořád mi straší v hlavě jen jedno... musí ten chuděra králík tím vším procházet pořád znovu a znovu a navždycky? Ten kámen – ta bolest – a co když my taky...“

Velký statný Podběl tam ležel a kňučel jako mládě. Důlek nařikal také a Lískáč cítil, jak se Ostružník vedle něho v temnotě Plástve chvěje. Pak se ozval Pětík klidným konejšivým tónem, který proťal hrůzu v noře jako noční volání čejky nad pustými poli.

„Ne, Podběli. Tak to není. Je pravda, že v končinách za tou hranicí, kterou jste tenkrát v noci se svými kamarády překročili, je spousta strašlivých a nebezpečných věcí: ale i když se to možná zdá už dávno, Frix pořád plní slib, který dal kdysi El–hréranovi. Já to vím a můžeš mi věřit. Ta stvoření, cos viděl, nebyla opravdová. Na místech, kde se kdysi přihodilo něco zlého, prostě občas přetrvávají podivné síly, jako kaluže vody, které zůstanou po bouři: a sem tam někdo z nás do takové louže spadne. To, cos viděl, nebylo skutečné – sám jsi to řekl –, neslyšel jsi skutečný hlas, ale jen jeho ozvěnu. A vzpomeň si, že to ten večer zachránilo vaši kolonii. Kam by byli jinak lidé dali toho nakaženého mrtvého králíka – a kdo může porozumět všemu, co Frix ví a jakými cestami se jeho vůle ubírá?“

Pak zmlkl, a třebaže Podběl neodpověděl, dál už nepokračoval. Zjevně cítil, že dál si to Podběl musí přebrat sám a nemá smysl mu něco opakovat a snažit se ho přesvědčit. Po chvíli se postupně všichni rozptýlili do svých nor a nechali Podběla s Pětíkem o samotě.

A Podběl pochopil. Za pár dnů už ho vídali při silfleji s Pětíkem, jak se klidně popásá a rozpráví se svým novým kamarádem.

Když pominula tuhá zima, bylo vidět, jak pookřívá, a příštího jara z něho už byl hovorný, veselý králík, kterého bylo možné často zastihnout pod náspem, jak vypráví mláďatům různé příběhy.

„Pětíku,“ prohodil Zvonek jednou navečer na počátku dubna, kdy se už zpod spadaneho bukového listí linula vůně prvních fialek, „myslíš, že bys mi dokázal přivolat nějakého milého, příjemného, neděšivého ducha? Jen jsem si tak říkal – oni nakonec dokážou být čas od času i k užitku.“

„Skutečně jen čas od času,“ odbyl ho Pětík, „a navíc jen těm, kteří si nějaký čas ještě vůbec dovedou udělat.“

Co vyprávěl Rezekvítek

*Je nepoměrně lepší zůstat pevně
zakotven v nesmyslu, než se vydat na
rozbouřené moře rozumových úvah.*

**J. K. GALBRAITH: SPOLEČNOST
NADBYTKU**

„VĚČNĚ PO MNĚ CHCETE, abych vyprávěl,“ ohradil se Pampeliška jednou večer v Plástvi, kam se všichni ukryli před dubnovým deštěm. „Proč si občas neřeknete někomu jinému? Třeba tadyhle Rezekvítkovi? Vtipů napovídá málem jako Zvonek, ale pořádný příběh jsem od něj ještě neslyšel. Kdyby dal všechny ty své legrácky dohromady, určitě by na nějakou rozprávku vystačily – tedy pokud by si je pořádně srovnal v hlavě. Co ty na to, Rezekvítku?“

„Ano, ano,“ ozvali se sborem všichni. „Vyprávěj, Rezekvítku!“

„No dobře, dobře,“ souhlasil Rezekvítek, jen co se dostal ke slovu. „Povím vám, jaké dobrodružství jsem zažil loni v létě. Ale předem si vyprošuju, aby mi někdo z vás skákal do řeči nebo se na něco vyptával. První králík, který se ozve, pomaže ven na déšť. Souhlasíte?“

Všichni souhlasili, především proto, že byli zvědaví na Rezekvítkovo vyprávění, a když se konečně pohodlně uvelebili, Rezekvítek začal.

„Bylo to jednou loni, už koncem léta, ten den bylo strašné vedro a sucho, až jsem se rozhodl, že si půjdu zchladit kožich. Vždycky jsem si říkal, jaká je škoda, že si králíci nemůžou v horku kožich svléknout. Ale aspoň mají možnost zajít si do Chladírny, tak co.“

Šťovík se málem zakuckal otázkou, kterou měl na jazyku. Rezekvítek zmlkl a Šťovík se rychle vzpamatoval. Rezekvítek se dal znovu do řeči.

„A tak jsem se pustil dolů strání na pole, kde roste železný strom. Ale když jsem došel až tam, zjistil jsem, že celé pole někdo osil motýlky – modrásky –, a tak mi nezbylo než změnit plán. Shromáždil jsem kolem sebe největší motýly, které jsem viděl, a požádal jsem je, aby mě na svých křídlech přenesli až na farmu.

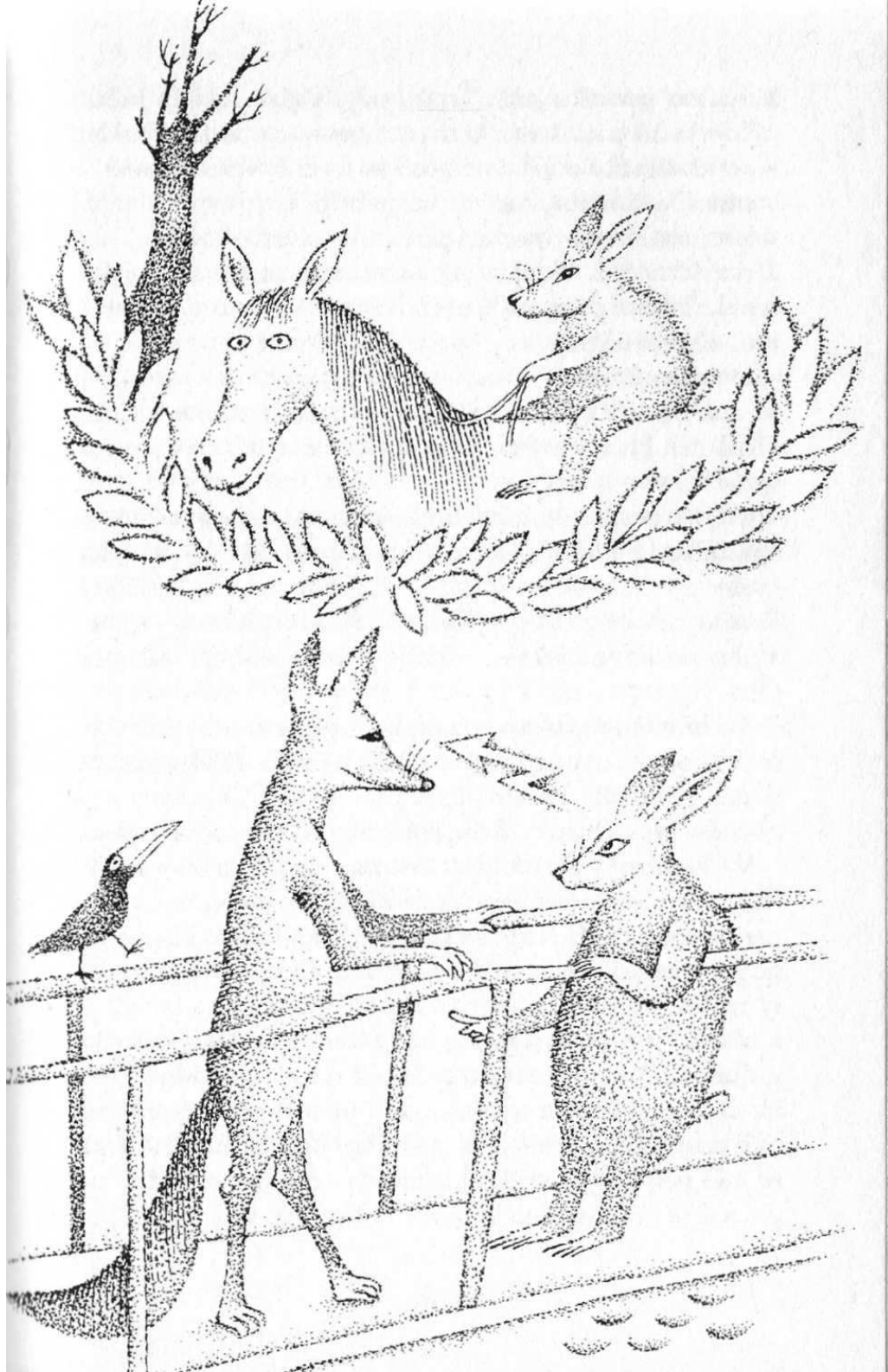
Jen co jsme tam přilétli, ještě než jsme se snesli dolů, co nevidím jako lišku, jak si sedí na dvorku a láduje se salátem. Chtěl jsem, aby na ni motýli zaútočili, ale ti z ní měli strach, takže mi nezbylo než seskočit a hledat kbelík, do kterého bych lišku strčil. Kbelík jsem našel snadno: sušil se na prádelní šňůře, jenže si v něm už stačili postavit hnízdo špačci. Nezbyvalo mi, než ho sundat ze šňůry i se všemi písčatky, která se hlučně dožadovala krmení. Chlácholil jsem je, že si budou moct co nevidět pochutnat na čerstvé lištičce, jenže když malí špačci vyskákali z hnízda, vyplašili lišku natolik, že utekla a všichni špačci se pustili za ní. Nechal jsem je běžet a vzal jsem si kbelík.

Hrál jsem si s ním a kutálel ho po dvoře sem a tam, když vtom z něho najednou vykoukl jezevec a obořil se na mě, co se opovažuju ho budit. Namítl jsem, že nemůže být v kbelíku dlouho, protože jsem ho před chvilinkou na vlastní oči viděl prázdný, ale on jen odsekl: „Ale nepovídej!“ vyskočil ven a rozběhl se za mnou. Neměl jsem na vybranou. Utrhl jsem si hlavu a strčil do ní, až se odkutálela k silnici a jezevec se *grr-bum! grr-bum!* pustil za ní. Já zůstal sedět na místě, až za

chvíli přišla farmářovic holčička a přinesla mi velký talíř mrkve.“

V té chvíli se nadechl k nějaké poznámce Zvonek.

„Ale –,“ řekl. Rezekvítek vyčkával. Znovu se dal do řeči, teprve když se Zvonek naoko rozkašlal.

„Když jsem tu mrkev spořádal, uslyšel jsem kousek opodál strašný šramot a dupot, tak jsem se šel kouknout, co to má znamenat. A ve strouze jsem našel dav ježků, jak se jeden přes druhého hádají, který z nich je nejpichlavější. Ujistil jsem je, že nejpichlavější jsem já, a hned se na mě všichni vrhli se vzteklým rámusem jako stádo ovcí. Utíkal jsem, co mi nohy stačily, ale stejně by mě byli dohonili, nebýt toho, že jsem najednou v kaluži objevil svou hlavu. Rychle jsem si ji znovu nasadil na krk a přeměřil si ježky tak zuřivým pohledem, až se na úprku kutáleli jeden přes druhého. Nechal jsem je být a posadil se, abych si trochu odpočinul.

Ale věřili byste tomu? Sotva jsem se párkrát nadechl čerstvého vzduchu, přiletěl Kehár se třemi kamarádkami a ty se jedna přes druhou vyptávaly, kdeže to jsou a co je s Hlavounem. Pověděl jsem jim, že se Hlavoun pokouší vyšplhat před vedrem na strom, ale když jsem to řekl, sesedli se všichni rackové kolem mě a chtěli vědět, jestli skutečně mluvím pravdu. To už mě naštvalo, takže jsem je ujistil, ať se spolehnou, že pravdu jsem ještě nikdy v životě neřekl.

Měl jsem jich už až po krk, tak jsem si stoupl na uši a vylezl na salátový strom, který mi rostl hned za zády. V jeho koruně jsem se ukryl mezi salátové hlávky a počkal, dokud rackové neodletí. Pak jsem snědl všechny hlávky salátu, na které jsem přišel, a jen tak pro jistotu ještě tři, na které jsem nepřišel.

Když jsem slezl ze stromu, celý přecpaný, všiml jsem si krásného potůčku průzračné vody, který proudil kolem záhonu růží a krokusů. Jeden krokus – krásně žlutý – jsem si utrhl, skočil do něj a uvelebil se uvnitř. Vznášel jsem se v něm na hladině, nic mi nechybělo, jen jsem si matně vzpomínal, že jsem si chtěl původně zchladit kožich. Chladírna už nebyla daleko, tak jsem zakormidloval s krokusem ke břehu, poprosil ho, ať na mě počká, dokud se nevrátím, a rozběhl jsem se přes louku. Pásli se tam dva koně, jeden zelený a druhý blankytně modrý: toho zeleného

jsem se optal, jestli by nebyl tak hodný a nesvezl mě k Chladírně, ten blankytný mě ujistil, že s radostí, a tak jsme se společně vydali na cestu.“

V téhle chvíli přemohl Šťovíka záchvat kašle a mezi kuckáním se tu a tam dala rozpoznat jednotlivá slova jako: „nesmysl“ – „kdo to jakživ“ – „blankytně modrý kůň“. Rezekvítek zdvořile počkal, až Šťovík přestane kašlat, a pak se znovu ujal slova: „Kde jsem to skončil? Aha, už vím.

Na hřbetě toho blankytného koně jsem se skutečně vyjímal. Kosové černí i růžoví se slétali z široka daleka, jen aby si nás prohlédli. Za chvíli jsme byli u Chladírny a já požádal svého blankytného koně, aby na mě počkal venku.

V Chladírně bylo nádherně a už za chvíli jsem se cítil daleko líp. Sotva jsem si vyčesal z kožichu jinovatku, vyjdu ven, a koho byste řekli, že tam uvidím? Tamtu lišku a toho jezevce, jak spolu sedí, povídají si a vyprávějí si o mně ty nejhnusnější sprostárny. Popadl jsem je, nadzvedl je a otloukl jim hlavy o sebe, až to zakukalo jako kukačka v dubnu. Pak jsem znovu naskočil na svého nádherného blankytného koně a tryskem jsem uháněl pryč.

„Kam teď, můj pane?“ ptá se kůň.

„Víš,“ zamyslel jsem se, „možná bych se měl podívat na svého kamaráda krokuse, tu loďku na potoce, je to odsud jen kousek.“ –

„Kousek, můj pane?“ podivil se kůň. „Vždyť už tam jsme!“ A taky že ano, jenže jsme přijeli pozpátku, takže jsem si toho přirozeně nevšiml.

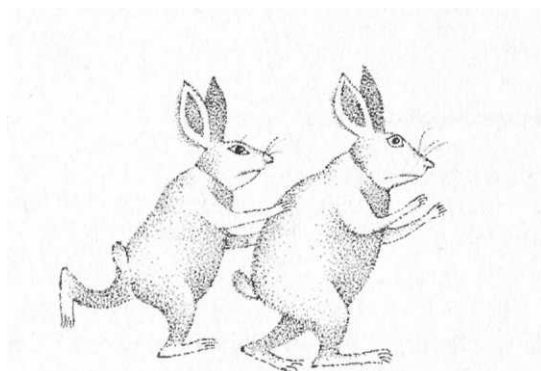
Můj spolehlivý člun na mě čekal. Kůň do něj nastoupil, já za ním a vypluli jsme proti proudu údolím. Ta hodná farmářovic holčička nás už samozřejmě vyhlížela na břehu, tak jsem ji vzal na projížďku na svém blankytném koni.

Jeli jsme na setkání králíků – sešly se jich tam tisíce a tisíce – a sotva nás zahlédli, všichni volali: „Ať je naším náčelníkem, naším králem, a malá Lucy jeho královnou!“

A tak nás zvolili za králičího krále a královnu, Lucy zasypali květinami a mě pampeliškovými listy. Vyhrabal jsem pěknou noru, abychom se mohli oba pohodlně vyspat, a vyprávěl jsem Lucince všechno možné, dokud neusnula. Můj kůň už taky spal, ale pak ho přišel shánět jeho pán, farmář zase hledal svou holčičku. Přinesl s sebou hromadu sena, takže se kůň na cestu najedl a pak odvezl mou Lucinku až domů a já jí slíbil, že se na ni přijdu podívat pokaždé, když bude pršet. Pro ni přšel med a pro mě lístky salátu a žili jsme si královsky, jak se taky na krále a královnu patří.

*Králík je skvělý
jak nebe zář,
králík si vždycky
zachová tvář.
Levou mi dej ruku,
já pravou ti dám,
žádný z nás víckrát
už nebude sám!*

A to je konec mého příběhu,“ zakončil Rezekvítek.

ČÁST II

8

O legračním paloučku

*S nadcházející nocí si však začal
uvědomovat, že ho cosi sleduje, a měl
pocit, jako by to pokaždé číhalo o
uličku dál, než byla ta, jíž právě
procházel.*

*M. R. JAMES: PAN HUMPHREYS A
JEHO DĚDICTVÍ*

TOHLE (pravil Pampeliška) je jeden ze spousty příběhů, které se vyprávějí o dobrodružstvích El-hrérana a Cupydupa na jejich zpáteční cestě z kamenné nory Černého králíka z Inlé.

Postupovali pomalu, protože už byli oba na konci sil a ještě se nevzpamatovali z předchozích děsivých zážitků. Aspoň že jim přálo počasí. Dny byly jeden jako druhý, slunečné a teplé. El-hrérán obvykle odpoledne spal a Cupydup zatím hlídkoval pro případ, že by se nablízku objevil některý z elil. Ale nic se nedělo: nic je nevyplašilo, před ničím nemuseli nahonem prchat a El-hréranovi se zvolna navracela aspoň část jeho někdejší energie a síly. Vysoko na obloze prozpěvovali skřivánci, při zemi se ozývali kosové a zdálo se, že se sám Pán Frix snaží oběma poutníkům usnadnit návrat do poklidného přirozeného světa, ve kterém se cítili doma.

Jednoho jasného slunného odpoledne, vlastně spíš už v podvečer, poklidně hopkali přes vrchol kopce a cestou se

rozhlíželi po krytém bezpečném místěčku, kde by mohli strávit noc. Když překročili hřeben, zastavili se, aby se rozhlédli po stráni a vybrali si nejschůdnější cestu dolů.

Před nimi ležela právě taková zemědělská krajina, na jakou byli zvyklí: zelená pole – právě totiž začínalo léto – a skvrny remízků s mladými listy třpytícími se ve slunci. Kdesi v dálce rachotil nějaký člověk na hrududu. Všechno bylo přesně takové, jak byli zvyklí: až na jednu podivnou věc, kterou ani jeden z nich předtím jakživ neviděl.

Kousek od opuštěně vyhlížející cesty stál velký dům – dům s komíny bez kouře, vytlučenými okny a rozbitou střechou. Každému králíkovi muselo být na první pohled jasné, že je polorozpadlý a neobydlený, protože široko daleko nebylo vidět ani človíčka. Oba viděli neudržovanou, přerostlou zahradu a pěšinky plné plevelů. Sem tam stála dřevěná kůlna a El-hréran si zrovna říkal, že v některé z nich by se dalo dobře přenocovat, když vtom zpozoroval něco skutečně prapodivného.

Na bližším konci zahrady, oddělený od ní nízkou zídkou, se rozprostíral pozemek velikosti běžné louky. Vlastně by se mu bylo dalo říkat palouk, nebýt toho, že byl po celé ploše rozdělen na zelené pěšiny obehnané hustým živým plotem. V zapadajícím slunci byl pozemek pustý, a třebaže ho El-hréran chvíli pozoroval, nezahlédl na něm ani stopy po žádném ptákově ani zvířeti.

„Co to podle tebe může být?“ obrátil se na Cupydupa. „Je to jasně nějaká lidská věc, ale nic podobného jsem ještě nikdy neviděl, ty ano?“

„Nejsem z toho o nic chytřejší než ty, můj pane,“ zaváhal Cupydup. „Ale k ničemu nám to není, to je jasné. Asi by bylo nejlíp se o to nestarat, nemyslíš?“

„Ne, rád bych si to trochu víc prohlédl,“ nesouhlasil El-hréran. „Pojďme kousek blíž. Nic se nám tam nemůže stát a rád bych věděl, k čemu to jen může být. Nevím, čím by to mohlo být užitečné, dokonce ani lidem.“

Pomalů sešli z kopce, zastavili se, aby pojedli trochu trávy, pak se protáhli několika křovisky a za chvíli už byli přímo u toho, co El-hréran pojmenoval „legrační palouček“. Nikde v dohledu nebylo vidět žádnou branku ani jiný vchod, a tak se El-hréran, čím dál tím zmatenější, s Cupydupem v patách vydal na obchůzku kolem.

„Někudy se přece dovnitř chodit musí,“ tvrdil Cypdupovi, „k čemu by to jinak vůbec bylo?“

Cypdup sice svůj původní názor, že by se celé té věci měli spíš vyhnout, nezměnil, ale těšilo ho, že zase vidí svého pána skoro takového, jaký býval, dychtivého zažít nějaké dobrodružství nebo provést malou lumpárnu, protože co odešli od Černého králíka, byl celé dlouhé dny ustavičně jen vyčerpaný a skleslý. Nic tedy nenamítal a poslušně El-hrérana následoval podél živého plotu až na jeho vzdálený konec a poté kolem něj za roh.

První, co hned za ohybem uviděli, byl osamělý králík, jenž se popásal na porostu nízké trávy. Byl k nim otočen zády a vůbec je nepostřehl, dokud se nepřiblížili až k němu. Pak si jich povšiml, trhl sebou a znepokojeně si je změřil. Ale neutekl, zůstal na místě a jen se trochu chvěl, když ho El-hréran pozdravil a popřál mu hezký den. Zblízka bylo znát, že už je starý, s prošedivělou srstí, mžouravýma očima a pomalými pohyby. El-hréranovi se jeho pohled, ani sám přesně nevěděl proč, nějak nezamlouval, ale přisoudil to jednomu z těch podivných, matoucích rozpoložení, které se ho od návštěvy u Černého králíka čas od času zmocňovaly. Věděl o sobě, že není docela v pořádku, ale už si na to zvykl a občasným podobným pocitům nevěnoval zvláštní pozornost.

Starý králík se mu představil jako Kručina. Prý už tu žije dlouho. Žádní další králíci tu nejsou, je tu prý docela sám. El-hréran se ho zeptal, jestli nemá při tak osamělém životě strach z elil, ale králík ho ujistil, že ho elil vždycky nechávali na pokoji. „Asi už jsem pro ně moc starý a mám tuhé maso,“

řekl. „Moc by si na mně nepochutnali.“ El–hréran nedokázal odhadnout, jestli to myslí vážně, nebo jako žert.

Když se po západu slunce společně ukládali ke spánku, zeptal se El–hréran Kručiny na ten velký polorozpadlý dům, a jestli nepamatuje dobu, kdy tam ještě bydleli lidé.

„Pamatuju,“ přisvědčil Kručina. „Kdysi tu bývala spousta lidí.“

„A kam se poděli?“ vyzvídal El–hréran.

„To nevím,“ odpověděl Kručina. „Co si vzpomínám, odcházeli postupně, až tu nakonec nezůstal žádný.“

„A to podivné místo: ten legrační palouček se zelenými pěšinkami, nevíš, nač to bylo? K čemu to tu měli?“

„Žádný praktický účel to nemělo,“ vysvětlil Kručina.

„Vídali jsme lidi, jak tam chodí – obvykle se tamtudy proplétali, až došli doprostředka, a pak se snažili najít zase cestu ven. Jen tak pro zábavu. Byla to pro ně taková hra. Když už jste tady, měli byste se tam zajít podívat.“

El–hréran nechápal. „Hra? To se mi zdá být hloupost.“

„To víš,“ řekl Kručina, „lidé dělají pro zábavu spoustu hloupostů. Pokud bys jim žil tak nablízku jako já, taky bys to věděl. Ale stejně to stojí za vidění.“

„A ty sám jsi tam uvnitř někdy byl?“ vyzvídal El–hréran.

„Ale jistě, už mockrát, když jsem byl ještě mladý. Ale králíkovi to k ničemu není.“

„Dobře,“ zakončil El–hréran, „možná si to tam ráno, než vyrazíme dál, zajdeme okouknout, pokud počasí vydrží a nezačne pršet.“

Následující ráno bylo zase krásně a El–hréran s Cupydupem zahájili den obhlídkou opuštěné zarostlé zahrady. Doufali, že tam objeví něco dobrého na zub, ale ani v zeleninové zahrádce nenašli nic, co by stálo za řeč.

„Vypadá to, jako by tu před námi byla už spousta jiných králíků, pane,“ poznamenal Cupydup. „Tohleto můžeme klidně nechat myším a ptákům.“

„Máš pravdu, vypadneme odsud,“ souhlasil El–hréran, „a zajdeme si prohlédnout ten legrační palouček.“

„Na tom místě se mi něco nechce líbit,“ poznamenal Cupydup, „i když sám nevím proč.“

„To je tím, žes něco takového ještě neviděl,“ uklidňoval ho El–hréran. „Králíci jsou od přírody nedůvěřiví. A beztak se tam dlouho nezdržíme. Musíme jít dál.“

Kručina na ně už čekal, znovu jim doporučil prohlídku a doprovodil je až k živému plotu. Ukázal jim cestu a dokonce s nimi zašel i pár metrů dovnitř.

„Není tu nějaká pěšina, která by vedla přímo do středu?“ zeptal se El–hréran.

„Co vím, tak ne,“ odpověděl Kručina. „Pokud jsem to pochopil, právě tohle připadalo lidem zábavné. Museli najít cestu dovnitř a zase ven. Když zabloudili, patřilo to ke hře.“

Pak je nechal o samotě a El–hréran s Cupydupem chvíli seděli a váhali, kterým směrem se pustit. Nakonec došli k závěru, že je to jedno, a vyrazili po jedné z pěšin mezi živými ploty. Chvíli měli dojem, že se pohybují pořád dokolečka, a pomalu je to přestávalo bavit. Zrovna se chystali vrátit se zpátky, když vtom zčistajasna zjistili, že došli do středu. Byl to malý čtverec trávníku, uprostřed vztyčený kámen a po straně stará dřevěná lavička.

„Tohle je určitě ten střed,“ usoudil El–hréran, „protože sem ústí jenom jediná pěšina. Než se vydáme nazpátek, mohli bychom si tu chvíli odpočinout na sluníčku.“

Trochu se napásli na trávě a pak si na slunci zdřímli.

Všude bylo ticho a klid, El–hréran se sice sem tam probral, ale hned vzápětí zase usnul.

Když se konečně probudili, slunce už nesvítilo. Bylo pozdní odpoledne a začínalo se ochlazovat.

„Měli bychom se honem vrátit,“ rozhodl El–hréran. „Ten Kručina si už jistě říká, kam jsme se poděli. Asi už s ním ještě dneska přes noc zůstaneme a na cestu vyrazíme zítra.“

Mysleli si, že dostat se ven bude hračka, ale záhy zjistili, že to není ani zdaleka snadné. Neměli tušení, kterým směrem jít, a bloudili sem a tam, až už vůbec nevěděli kudy kam.

A právě ve chvíli, kdy zase jednou zůstali v rozpacích stát, si najednou El-hréran s jistotou uvědomil něco, co už delší čas podvědomě vnímal. Nebyli tu sami – pohyboval se tu ještě někdo jiný. Bylo ho dokonce slyšet, chvílemi zdálky, chvílemi docela blízoučko. El-hrérana to zneklidnilo: králíci, jak každý ví, mají od přírody sklon lekat se všeho, co neznají, a zvláště blízkosti každého neznámého tvora, kterého jasně neslyší ani nevidí. Ztuhli s Cupydupem na místě a vytřeštěně na sebe zírali. Oba byli poplašení.

„Měli bychom jít k němu, co říkáš?“ navrhl po chvilce El-hréran. „Třeba nám ukáže, jak se dostat ven.“

„Nesmíme udělat ani chybičku, pane,“ namítl Cypdup. „Nevím, co nebo kdo to je, ale vím, že nás to hledá, a pokud nás to najde, zabije nás to. Jsme jeho kořist.“

A tak vyrazili na útěk, v panice prchali jedním a zase druhým směrem, aniž věděli, kam vlastně míří. Bylo to jako ve zlém snu, útěk bez směru a cíle, proti vší králíčí přirozenosti. Jak všichni víte, za normálních okolností králík pozná, odkud mu hrozí nebezpečí, nebo kde je nepřítel, a prchá pryč. Jenže tady uprostřed pěšin legračního paloučku se dalo těžko určit, odkud se nebezpečí blíží: a stejně tak nebylo možné prchat před pronásledovatelem přímým směrem, protože pěšiny se všelijak kroutily a ústily do slepých uliček, nebo se obloukem vracely do výchozího bodu. Bylo docela dobře možné, že běží neznámému nepříteli, který jim každým okamžikem naháněl větší a větší hrůzu, přímo naproti. Pobíhali sem a tam, kupředu a zpátky, a cítili nejen bezmoc a děs, ale také vzrůstající vyčerpání.

Až posléze v houstnoucí temnotě klesli oba na zem v místech, kde jeden z živých plotů končil a rozvíral se v otvor, za nímž se táhla rovná pěšina.

„Už nemůžu, pane,“ lapal po dechu Cupydup. „Jsem vyřízený. A podívej, běháme pořád dokola. Na tomhle místě jsme už byli. Tady na zemi je moje hraka.“

Při těch slovech si El-hréran uvědomil naprostou marnost jejich úprku. Ohlédl se směrem, odkud přiběhli, a v té chvíli za nimi poprvé zahlédl blížícího se pronásledovatele.

Po celá následující léta nedokázal popsat, co tenkrát uviděl, a jen jedinkrát se o tom vůbec zmínil. To tenkrát, když se jeden králík podívil: „Ale viděls přece Černého králíka z Inlé a mluvil jsi s ním. Jak by tohle mohlo být horší?“

„Černý králík,“ řekl na to El-hréran, „probouzel strašlivou, nepopsatelnou hrůzu a děs z nekonečné temnoty. Ale není zlý, surový ani krutý.“ A víc už z něj nikdo nedostal.

Jak ho při tom pohledu přepadla příšerná, ničivá hrůza, vrhl se El-hréran k otvoru a Cupydup v patách za ním. A vzápětí před sebou spatřili cestu ven, kterou zřejmě přehlédli, když po stejné pěšině utíkali předtím.

„Snad tam ta cesta byla od začátku,“ říkával Cupydup, „ale moc bych na to nedal. Tam bylo možné snad všechno.“

Když se octli venku, pádili po trávníku dál, ale instinktivně cítili, že venku je už nic pronásledovat nebude. „Za hranice svého území to nevychází,“ poznamenal El-hréran.

Za chvilíčku uviděli v pohasínajícím světle Kručinu při osamělém silfleji. Když k němu došli, trhl sebou, vytřeštil na ně zděšené nevěřící oči a chystal se vyrazit na útěk. El-hréran ho srazil k zemi.

„Takže tentokrát to nevyšlo, Kručino,“ řekl. „Ty jeden hnusný, odporný lhář. Teď už je to všechno jasné. Ta – ta bestie tě tu nechávala žít a chránila tě před elil, protože z toho měla užitek. Tys měl za úkol se naoko přátelit se všemi králíky, kteří tudy budou procházet, a vybízet je, aby se zašli do těch míst podívat, jen tak pro zajímavost, jak si mysleli. A sotva byli uvnitř, pověděls to svému pánovi.“

Zděšený Kručina na to neřekl ani slovo. Určitě počítal, že ho El–hréran zabije.

„Tak s tím už jsi skončil,“ ujistil ho El–hréran po chvíli. „Zítra jdeš s námi a odvedeme tě někam, kde budeš moci vést život spořádaného králíka.“

Druhý den ráno vzali Kručinu na cestu s sebou a nechali ho v první kolonii, ke které dorazili. O jeho podlé proradnosti neřekl El–hréran tamějšímu Vrchnímu králíkovi nic, namluvil mu místo toho, že je Kručina už moc starý na to, aby s nimi putoval dál. A od té doby už o něm nikdy neslyšeli.

9

O velké bažině

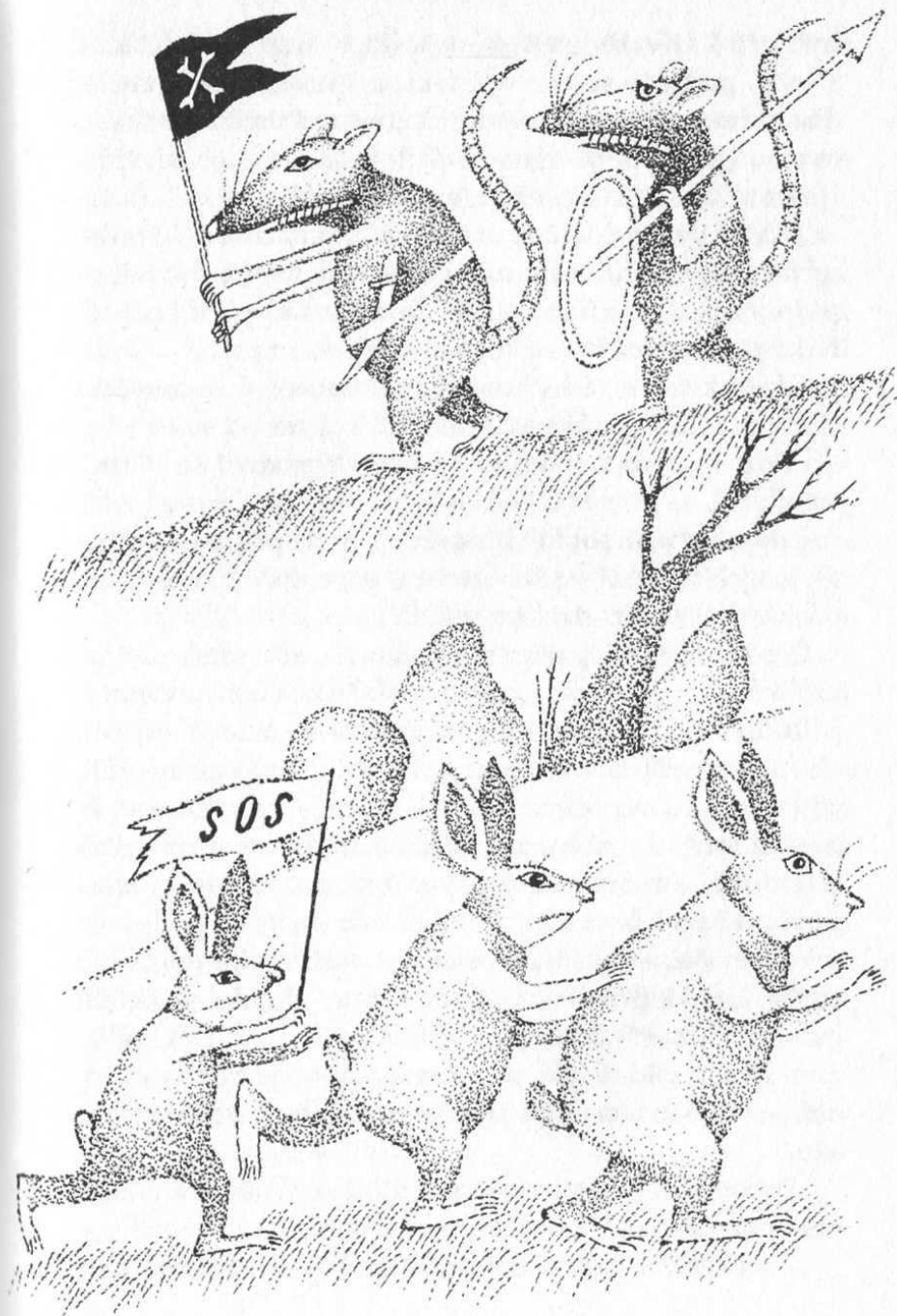
*Vytáhl mě z jámy zmaru, z tůně
bahna, postavil mé nohy na skálu,
dopřál mi bezpečně kráčet.
ŽALM 40:3*

BYLO KRÁTCE PO SVÍTÁNÍ jednoho krásného jasného rána uprostřed léta. El-hréran a Cupydup přecházeli nízké sedlo mezi dvěma pahorky v travnaté končině, kterou putovali k domovu. Sem tam tu už rozkvétaly trsy kopretin a místy i nafialovělé ostrůvky vičence. Jak se zastavili, aby si uždělili trochu svěží trávy, zdvihl se lehký vánek a zanesl k nim z údolí pach ovcí a vodních rostlin.

Před nimi se rozprostírala krajina, na jakou byli zvyklí. Na západní straně však hraničila louka s bažinou, táhnoucí se k severu, kam až jen dohlédli. Nějaký člověk tam sekal rákosí, ale jinak bylo celé údolí klidné a tiché.

Králíci beze spěchu sestupovali, až dospěli na louku sousedící s bažinou, zakončenou na protilehlé straně táhlým náspem, na vrcholku porostlém hlohem a černým bezem. V náspu byla spousta králíčích děr, a když došli blíž, vynořili se z nich dva králíci, zůstali stát a sledovali, jak přicházejí. El-hréran je pozdravil a prohodil něco o pěkném počasí.

„Vy jste hlesil, co?“ poznamenal jeden z králíků. Druhý zíral na El-hréranovy zmrzačené uši, ale neříkal nic.

„Vlastně ano,“ přisvědčil El–hréran. „Už jsme na cestě hodně dlouho, ale teď by nám nezaškodilo si pár dní odpočinout. Myslíte, že bychom tu mohli zůstat? Tahle kolonie se mi už od pohledu líbí, a pokud není přemnožená, snad by nikomu nevadilo, kdybychom se tu na čas zdrželi.“

„O tom musí samozřejmě rozhodnout náš Vrchní králík,“ odpověděl druhý z dvojice. „Nezašli byste za ním? Myslím, že nebude nic namítat. Většinou je s ním celkem řeč.“

Odhopkali podél náspu a zastavili se před čtyřmi či pěti děrami na vzdálenějším konci.

„Tady bývá většinou k zastižení,“ řekl první králík. „Zajdu dovnitř a povím mu, že jste tu. Mimochodem, jmenuje se Lopuch,“ dodal ještě, než zmizel v nejbližší z děr.

Když pak Lopuch vyšel ven, El–hréranovi se na první pohled zalíbil. Nechoval se ani trochu nepřátelsky a zdálo se, že mu připadá docela přirozené, když si dvojice hlesil přeje na nějaký čas pobýt v jeho kolonii.

„S elil tu celkem žádné problémy nemáme,“ rozhovořil se, „a lidé nás prozatím taky nechávají být. Nejspíš jste přišli zdaleka, vidíte? Široko daleko tu nevím o žádné další kolonii. Samozřejmě u nás můžete zůstat, jak dlouho budete chtít.“

El–hréran a Cupydup se pohodlně zabydleli a v kolonii se jim zalíbilo natolik, že ani necítili potřebu pospíchat dál. Místní králíci se chovali tak kamarádsky a společensky, jak by si jen kdo mohl přát. Zdálo se, že zvláště Lopucha přítomnost hostů a příležitost dovědět se od nich něco o světě, odkud přišli, těší. Často se k nim navečer při silfleji s několika členy své Ously připojil a vyptával se na to, co zažili „v dalekých krajích“.

El–hréran si dával dobrý pozor, aby se ve svém vyprávění nikdy nezmínil o Černém králíkovi, a protože hostitelé byli příliš zdvořilí, než aby vyzvídali, kdo mu tak zřídil slechy, podařilo se mu vyhnout se vysvětlování, proč se vlastně na cestu vydali a jestli mají nějaký určitý cíl. Králíci si jeho i

Cupydupa zjevně vážili jako někoho, kdo procestoval kus světa a přežil všemožná nebezpečí.

„To, co vy, bych nikdy nedokázal,“ poznamenal Vlaštovičnick, kapitán místní Ously, když se jednou vyhřívali na náspu v podvečerním slunci. „Já mám rád pocit bezpečí. Nikdy mě to netáhlo z téhle kolonie někam pryč.“

„Taky k tomu žádného z vás nic nenutilo,“ odpověděl Cupydup. „Žijete si tu moc dobře.“

„Cože – a vás k tomu něco nutilo?“ podivil se Vlaštovičnick.

Cupydup zachytil El-hréranův varovný pohled a prohodil jen: „No, dalo by se to tak říct,“ a protože Vlaštovičnick dál nenaléhal, víc se o tom nešířil.

O pár dní později při západu slunce, kdy už se většina králíků pomalu chystala skončit silflej a uložit se na noc, přibelhal se k náspu další hlesi, úplně neznámý, a žádal, aby ho zavedli k Vrchnímu králíkovi. Když mu navrhli, aby si napřed odpočinul a napásl se, začal se rozčilovat, že nese důležitou zprávu, prý jde o otázku života a smrti. Pak se zhroutil do trávy, zřejmě vyčerpáním. Někdo to zašel povědět Lopuchovi a ten se i s El-hréranem, Cupydupem a Vlaštovičnickem vzápětí objevil. Nejdřív se jim nedařilo cizího králíka přivést k vědomí, ale za chvíli přece jen otevřel oči, zvedl se a zeptal se, kdo z nich je Vrchní králík. Lopuch mu vlídně řekl, ať si napřed dopřeje trochu klidu, než poví, co má na srdci, ale to neznámého ještě víc rozrušilo.

„Potkani,“ vypravil ze sebe. „Jdou sem potkani. Tisíce potkanů. Zabijáků.“

„Chceš říct, že jdou sem k nám?“ podivil se Lopuch. „Odkud? A říkáš, že nám od nich hrozí nebezpečí? Potkanů se obyčejně nebojíme.“

„Ano,“ ujistil ho hlesi. „Celá vaše kolonie je v nebezpečí. Můžete všichni zahynout. Tohle je hromadná migrace potkanů. Nejsou odsud ani na den cesty. Zabíjejí každého živého tvora, na kterého cestou narazí. Dnes ráno ještě

dlouho před svítáním, uprostřed minulé noci, jsme se – všichni králíci z naší kolonie – vzbudili a zjistili jsme, že jsou mezi námi. Nikdo je neslyšel ani necítil přícházet. Někteří králíci se pokusili bojovat, ale nešlo to. Na každého z nich tam byly tisíce potkanů. Pár králíků se pokusilo proklouznout ven a utéct, ale myslím, že já byl jediný, komu se to podařilo. Potmě jsem moc neviděl, ale když jsem se dostal ven, žádné další králíky jsem neslyšel. Všude byli jen a jen potkani – snad všichni, co jich na světě je. Nebyl čas shánět se po ostatních králících. Prostě jsem se dal na útěk. I tak jsem se musel prodrat celým houfem potkanů. Pokousali mi nohy odshora až dolů. Vůbec nevím, jak se mi podařilo se jich zbavit. V jedné chvíli jsem kopal a kousal – dočista nazdařbůh, v hlavě jsem měl celou dobu jen ten děs – a pak jsem si najednou uvědomil, že jsem v trávě sám. Po ostatních králících jsem se nerozhlížel, ale myslím, že vy byste se na mém místě zachovali taky tak. Jenže potom – dlouho potom – jsem se podíval dolů ze svahu a uviděl jsem na stráni potkany, celá mračna potkanů, jak míří tímhle směrem. Bylo jich tolik, že ani nebylo vidět trávu. Řekl bych, že do zítřka je máte tady. Nezbyvá vám než utéct, a to co nejrychleji.“

Lopuch se vyděšeně a nejistě podíval na Vlaštovičníka.

„Co si o tom myslíš ty?“

Ale Vlaštovičník vyhlížel stejně vyplašeně.

„Já nevím. Co přikážete vy, veliteli.“

„Neměl bych svolat Ouslu a probrat to s ní?“

El-hréran až do té chvíle mlčel, ale teď cítil, že musí zasáhnout.

„Pane, na žádné debaty není čas. Potkani tu skoro určitě budou už zítra do ni-Frix. Musíte odsud co nejrychleji zmizet.“

„Pokud budou naši králíci chtít,“ zaváhal Lopuch. „Třeba odejít odmítnou. O potkanech ještě nikdy neslyšeli.“

„Nemáte na vybranou,“ upozornil ho El-hréran.

„Ale kam se vrátíme?“ posteskl si Vlastovičník. „Ze dvou stran je tahle kolonie ohraničená řekou daleko širší, než aby se dala přeplavat. Potkani pochyťají naše králíky na břehu. A na té straně, co zapadá slunce, není nic než bažina.“

„Jak daleko sahá?“ zajímal se El-hréran.

„To žádný z nás neví. Nikdo ji jakživ nepřešel. Nedá se přejít. Nejsou tam žádné pěšiny. Jen kaluže a slatiny. Zapadli bychom do bahna. Ale potkani ne. Jsou přece daleko lehčí.“

„No, podle toho, cos mi řekl, myslím, že nezbývá než se o to pokusit. Pokud se za mě postavíte a řeknete svým králíkům, aby šli za mnou, vezmu si to na starost a přes tu bažinu je převedu.“

„Co ty o tom pro Frixe vůbec víš?“ dopálil se Vlastovičník. „Pitomý hlesi, který je tu teprve pár dnů.“

„Prosím, jak myslíš,“ řekl El-hréran. „Sám jsi zatím nic lepšího nevymyslel, a já vám chci pomoci, jak můžu.“

Lopuch s Vlastovičníkem se chvíli dohadovali, ale k ničemu to nevedlo: El-hréran jasně viděl, že jediné, co mají v hlavě, je strach a panický pocit, že dokud budou mluvit a mluvit, třeba se všechno vyřeší samo.

„Cupydupe,“ šeptl, „obejdi co nejrychleji všechny kolem a pověz jim o těch potkanech. Pak jim řekni, že my dva je převedeme přes bažinu a že vyrazíme fú-Inlé. Řekni jim, že se sejdem u tamhletoho platanu – vidíš, který myslím? – a že nesmíme ztrácet čas. Když ti začnou říkat, že nikam nepůjdou, nedohaduj se s nimi. Nech to na nich. A hlavně nedopust', aby si mysleli, že máš strach. Chovej se tak klidně a sebejistě, jak jen dokážeš.“

Cupydup se dotkl nosem El-hréranova čenichu a vzápětí zmizel. El-hréran se otočil zpátky k Lopuchovi a Vlastovičníkovi, skočil jim do řeči a pověděl jim, co právě udělal. Čekal výčitky a hněv, možná dokonce rvačku, ale kupodivu k ničemu takovému nedošlo. Škaredili se a souhlas mu dát odmítli, ale bylo znát, že v koutku duše jsou vlastně rádi, že z nich někdo tu strašnou odpovědnost sňal. Pokud

všechno špatně skončí, jak nepochybně předpokládali, můžou za to vinit jeho, a pokud by to nějakou náhodou přece jen nakonec vyšlo, můžou vždycky tvrdit, že mu dali svolení, ať dělá co umí.

El-hréranovi připadalo, že trvá celou věčnost, než se zpráva roznesla po celé kolonii, a pak začaly další potíže. Ze všech stran se sbíhali králíci, aby si promluvili s Lopuchem, Vlaštovičником i s ním. Někteří nevěřili, že opravdu hrozí nebezpečí a prohlašovali, že nikam nepůjdou. Další – hlavně ramlice – mluvili o novorozených mláďatech v norách a co si mají počít s nimi? Na to jim mohl El-hréran říct jen to, že pokud si chtějí zachránit život, musí své mladé opustit a jít s ním, a tím je rozlít. Jiní se zase vyptávali, jak je to na druhý konec bažiny daleko a jak dlouho bude trvat, než ji přejdou. Na to odpovídal, že sám neví, ale že se vynasnaží jim zachránit život, pokud to bude v jeho silách.

Později sebral Cupydupa a odešel s ním k platanu. Překvapilo ho, kolik králíků tam na něj už čeká, dokonce i Lopuch s Vlaštovičником. Promluvil k nim tak povzbudivě, jak jen dokázal, a pochválil je, že dobře udělali, když se rozhodli odejít s ním. Pak, když mu za zády začal vycházet měsíc, rázně vykročil do bažin.

Popravdě řečeno věděl El-hréran o bažinách trochu víc než většina jiných králíků, protože kdysi žil na ponurých Kelfazinských blatech. Taky dobře věděl, že cesta přes bažinu je pro tyhle králíky jediná naděje a že se vedení musí ujmout sám, protože jejich Vrchní králík si s tím neporadí. Ale přesto nedokázal domyslet, co všechno je čeká. To začal zjišťovat teprve cestou, vlastně hned od začátku. Sotva popošel kousek do bažin a pokusil se přejít malé otevřené prostranství, okamžitě se předními prackami zabořil do bahna až po hrudník. Taktak je stačil vytáhnout, a jak prudce ucouvl, vrazil do Lopucha, kterého předtím vyzval, ať jde těsně za ním, aby měli králíci aspoň trochu pocit, že je jejich Vrchní králík vede. Zůstal stát, zamyslel se a pak zkusil

popojít pár kroků vlevo. Znovu zjistil, že pod ním půda povoluje a stáhl se zpátky. Takže napravo? Sice si říkal, že to nebude o nic lepší, ale přesto se přinutil to zkusit. Tentokrát došel, než se pod ním začala půda propadat, o kousek dál. Vycouval ven, lehl si na zem, převalil se na bok, pak se překulil ještě dvakrát a teprve potom vstal. Půda pod ním už byla pevná.

Počkal, až ho Lopuch s Vlastovičnickem doženou a pak se pustil dál oklikou kolem míst, kde pod ním prve půda začala povolovat. Když urazil kousek cesty, zahnul zpátky doleva a postupně zkoušel půdu krůček za krůčkem. Tentokrát se neprobořil a začínal tiše doufat, že se mu podaří močál obejít. Kdyby to vyšlo, říkal si, mohl by znovu zamířit kupředu s měsícem za zády.

Postupoval velmi opatrně a důkladně zkoušel každý kousek půdy, než na něj přenesl svou váhu. Někdy ho půda unesla, jindy se mu do ní pracky zabořily tak rychle, že je stěží stačil vytáhnout. Teď, když mu měsíc v úplňku poskytoval víc světla, se pozorně díval kupředu a snažil se rozpoznat, jestli existuje nějaký, třeba i sebeslabší rozdíl mezi pevnou půdou a bažinou: ale žádný nenacházel. Čich se mu osvědčil líp. Sušší půda měla jiný pach než močálovitá, a tak se mu přece jen dařilo postupovat kupředu, i když jen pomalu a často oklikou. K západu postoupil sotva znatelně, poněvadž kvůli každým pár centimetrům vpřed musel urazit dlouhou cestu napravo nebo nalevo. V jedné chvíli dospěl k jakési rozlehlé bahnité tůni s hlubokou stojatou vodou, v jejíž nehybné hladině se odrážel měsíc. Velkým obloukem ji obešel, protože si domyslel, že při březích nebude nic než řídké bláto.

Když uplynula, jak se mu zdálo, snad už polovina noci, začínala ho zmáhat únava. Už jen ustavičné vytahování pracek z bahna bylo vyčerpávající, ale k němu se navíc přidávalo trvalé napětí, s nímž očichával a zkoušel každý kousíček půdy, než se na něj odvážil přenést váhu. Jak daleko

vlastně došli a kam až se vůbec bažina táhne? Začínal tušit, že ji do východu slunce nepřejdou a budou se tu trmáčet ještě příští den – možná celý, a navíc i další noc. Králíci si budou muset odpočinout a odpočívat nebudou moct jinde než pod širým nebem bez jediného keře nebo živého plotu, který by jim poskytl aspoň částečný úkryt. To se jim určitě líbit nebude a jemu taky ne. A až bažinu přejdou, pokud by se jim to přece jen podařilo, kde se octnou?

Zahnal takové úvahy a soustředil se na nejbližší krok. Pořád to byla jediná možnost: jeden krok, pak další a zase další, s ustavičným vytahováním tlapek na poslední chvíli. Dvakrát vyplašil tetřívky, kteří se zlostným křikem ulétli a určitě si říkali, že je přece dočista proti přírodě, aby se tu králíci – *králíci!* – potloukali uprostřed noci.

Později El-hréran říkával, že tahle noční cesta přes bažinu byla ze všech jeho zážitků ten nejhorší. Několikrát už věřil, že odtamtud živý nevyjde. Svým způsobem byl rád, že nemá na vybranou a nezbyvá mu, než se trmáčet dál, protože pokud by existovala jiná možnost, bez váhání by se jí byl chopil. Měsíční světlo ozařovalo kolem dokola jen nehostinnou pouštinu, plnou nebezpečí, bez sebemenšího přístřeší či útočiště. Co nevidět se utopím ve slizkém bahně, říkal si. Ale co pak? Vedení se bude muset ujmout Cupydup. Možná že by mu měl poradit co a jak.

Než vyrazili, umístil Cupydupa až na samý konec, aby se postaral o opožděné a zbloudilé králíky. Teď mu poslal tichou poštou vzkaz, aby přišel dopředu za ním. Než dorazil, zdálo se, že uběhla celá věčnost. Když se konečně objevil, zeptal se ho El-hréran, jak to vypadá vzadu. Jak to králíkům jde?

„Bál jsem se, že to bude horší,“ ujistil ho Cupydup. „Zatím žádný neodpadl a nikoho jsme nemuseli nechat u cesty. Všichni ještě pořád věří, že na druhou stranu dojdeme – ať už nás tam čeká co chce. A naštěstí mají jednoho dobrého vypravěče. Jmenuje se Čekanka. Sype ze sebe jeden

příběh za druhým. A tak to nikdo nevzdává, protože každý je zvědavý, co bude dál. Ale cos mi vlastně chtěl, můj pane?“

El-hréran mu to řekl a hovořil s ním tak dlouho, dokud neměl jistotu, že všechno pochopil. Pak ho nechal, aby si vyzkoušel najít po čichu cestu sám, a sledoval zatím králíky, kteří hopkali kolem něho. Cupydup má pravdu, říkal si. Z velké většiny byli v dobré náladě a rozhodně ne na pokraji sil: prostě šli, kam je někdo vedl. Jeho vlastní únava a skleslost pramenily jen z tíže odpovědnosti, kterou na sebe převzal, a navíc námahy s vyhledáváním cesty, objevováním nebezpečných míst a uhýbání před nimi, většinou na poslední chvíli. Počkal si na Čekanku a pobavilo ho, když zaslechl, že vypráví příběh O králově salátu. Na samém konci dlouhého zástupu objevil drobného, docela mladičkého králíka, kterému dělalo potíže udržet s ostatními krok. Prohodil s ním pár povzbudivých slov a šel kousek s ním: pak se vrátil k Cypdupovi a Lopuchovi.

Cupydup, jak se dalo čekat, si se svým neradostným úkolem dokázal poradit a vedl si moc dobře – líp než já sám, pomyslel si El-hréran. Kdykoli mu přední pracky zapadly do bahna, jako by ho to pokaždé pobavilo. Zdálo se, že si možná nebezpečí vůbec nepřipouští, a pokud ano, dokázal to dokonale skrývat. Navíc podle všeho výborně vycházel s Lopuchem i Vlaštovičnickem, a Vlaštovičníka dokonce nechal, aby chvíli zkusil vyhledávat cestu sám. „Nic to není, nic to není,“ ujišťoval ho, a kdykoli Vlaštovičník zapadl do bahna až po ramena, zavolal vždycky jen: „Hopla!“

Netrvalo dlouho a obloha se rozjasnila svítáním nadcházejícím po krátké letní noci. Po východu slunce se El-hréran zadíval kupředu v naději, že uvidí konec bažiny, ať už se na druhé straně skrývá cokoli, ale nespatřil zase nic než stejnou bezútěšnou pustinu. Za jak dlouho, uvažoval, začnou mít všichni hlad a ztrácet síly? Pokud je čeká celý den uprostřed bažin, začnou se pravděpodobně rozpadat na skupinky silných a těch méně zdatných: a co hůř, začnou si

na vlastní pěst shánět něco k snědku a rozutečou se na všechny strany. To by byl konec. Svěřil se se svými obavami Lopuchoví a Vlaštovičnickovi a navrhl jim, aby se vmísili mezi své králíky a ze všech sil se snažili udržet je pohromadě. „Když oni mě těžko poslechnou,“ posteskl si Vlaštovičnick. „To víš, zvykli si dělat si všechno po svém. Zkrátka jsme si žili trochu moc dlouho v pohodě.“ Na tohle El-hréran nevěděl co říct.

Právě se chystal převzít znovu od Cupydupa vedení, když kousek od nich slétla na zem volavka a začala se kolem nich brodit. Nebyla zrovna v přátelském rozpoložení.

„Co tu, vy chcípáci, pro všechno na světě pohledáváte?“ zaskřehotala na Cupydupa. „Tahle bažina patří mně a mé rodině. O žádné králíky tady nestojíme. Co kdybyste zas vypadli?“

El-hréran jí vysvětlil, že právě o to se snaží. Pověděl jí o potkanech a jejích nedobrovolném nočním pochodu.

„Chceš říct, že se snažíte být co nejdřív zase venku?“ ptala se volavka. „Pokud vám jde o tohle, mileráda vám ukážu cestu.“

„To bys byla moc hodná,“ ujistil ji El-hréran. „Ale nezapomeň, že se neumíme brodit: ty máš dlouhé nohy a bahno ti nevadí, jenže my se v něm můžeme utopit. Je to ještě daleko?“

„Jen kousek,“ ucedila volavka.

„Tak dobrou zprávu jsem jakživ neslyšel,“ zaradoval se El-hréran.

Pustil se za volavkou, ale dopadlo to přesně, jak se obával: nebylo tam bezpečno. Volavka přes jeho upozornění zkrátka nechápala, že králíci se brodit nedokážou, a když se jí to pokoušel znovu vysvětlit, začala být nejdřív nedůtklivá a nakonec naštvaná. Teprve poté, co hezkou chvíli mlčky snášel její urážky a nadávky, ji přece jen přemluvil, aby je vedla místy, kde se nebudou bořit do bahna, a vyhýbala se takovým, která pro ni sice zrádná nejsou, jenže pro králíky

ano. Když ten rozdíl konečně pochopila, projevila se jako užitečná, třebaže ne úplně spolehlivá průvodkyně. Stále se chovala tak příkře a odměřeně, až El–hréřana napadlo, jestli si neříká, že kdyby se v bahně pár králíků utopilo, nebyla by to velká škoda. Dávala své pohrdání najevo tak zjevně, že měl El–hréřan co dělat, aby se ovládl.

Rozhodně však postupovali kupředu rychleji než předtím: a El–hréřan si musel přiznat, že dokázali bezpečně přejít i místa, na která by se sám jakživ neodvážil vstoupit.

Navzdory tomu, co volavka říkala, je čekal ještě velký kus cesty. O ni–Frix se dosud plahočili mezi rákosím a trsy ostřice, a nic nenasvědčovalo tomu, že by se na tom mělo v dohledné době něco změnit. El–hréřana trápil rozpor: netroufal si svěřit vedení někomu jinému, dokonce ani Cupydupovi, který byl už na pokraji vyčerpání, a zároveň si netroufal ani na vteřinku opustit své místo vpředu a počkat na králíky na konci zástupu, aby je povzbudil a udržel pohromadě. Sám si připadal unavený jako snad ještě nikdy v životě, a na Cupydupovi, třebaže se to snažil skrývat, jak mohl, také viděl, že už je téměř na konci sil. Jak na tom tedy můžou být ostatní? Požádal Cupydupa, aby počkal, až kolem něho všichni projdou, a pak mu přišel povědět, jak to vypadá vzadu.

Volavku poprosil, aby se na chvilku zastavila, než si odpočinou, ale vyhověla mu s tak neskrývanou nelibostí, až dostal strach, že je nechá, kde jsou.

„Proč vlastně neumíte létat, ušatci jedni nemožní?“ zlobila se. „Kdybyste dovedli létat jako každý normální tvor, byli byste venku hned.“

„Taky bych si to moc přál,“ ujistil ji El–hréřan, „ale Pán Frix nám tu schopnost nedal a jen on sám ví proč.“

V té chvíli vedle sebe zahlédl Cupydupa. „Pane, dva králíci scházejí. A jinak jsou na tom tam vzadu už celkově dost mizerně.“

Nerozpadne se nakonec skupina? přemítal El-hréran. Radši by měli pokračovat v cestě, než k tomu dojde. Poprosil volavku, aby byla tak hodná a šla dál.

A pak zničehonic, nebo mu to tak aspoň připadalo, uviděl, jak se před nimi tyčí násep s alejí kaštanů. Za chvíličku se už škrábali do vršku a půda pod nohama byla suchá. „Už jsme to přešli, ne?“ zeptal se volavky. „Už jsme venku z bažiny?“

„Ano,“ přisvědčila volavka. „A ať už vás tam víckrát nevidím, rozuměno?“ Nečekala na díky, rozepjala mohutná křídla a ulétla.

El-hréran byl nahoře na náspu jedna dvě. Vystupující kořeny jednoho z kaštanů byly na dotek suché jako troud. Cupydup panáčkoval vedle něho. Ještě nikdy necítil takovou úlevu.

Další králík, kterého zahlédl, byl Lopuch. V kritických situacích možná Lopuch nestál jako Vrchní králík za nic, ale teď se projevila jiná stránka jeho osobnosti. Všechny své králíky znal jménem, každého z nich zvlášť uvítal, pogratoval mu a pochválil ho za jeho odvahu a vytrvalost. A na nich bylo na oplátku jasně vidět, jak ho mají rádi a jak si ho váží. Zmínil se i o nezvěstných králících a očividně jejich ztráty upřímně litoval. „Rebříček a Pryskeřník,“ posteskl si El-hréranovi se zjevným zármutkem a lítostí. „Dva z nejlepších králíků v celé kolonii. Zrovna bez nich se těžko obejdeme.“ El-hréran, který se valně nenamáhal zjistit jména většiny králíků, se zastyděl.

Když přehopkali násep, ocitli se na okraji rozlehlé husté louky s vysokou neposečenou letní trávou. Vyčerpání králíci do ní zalezli, napásli se a okamžitě usnuli. „Jen ať si odpočinou,“ řekl Lopuch. „Však si to zaslouží.“ Proti tomu nemohl El-hréran nic namítat.

10

O strašlivé senoseči

*Příroda nezná odměny ani tresty,
pouze důsledky.*

**HORACE ANNESLEY VACHELL:
TVÁŘ Z HLÍNY**

VĚTŠINA KRÁLÍKŮ SPALA nebo alespoň odpočívala ve vysoké trávě louky až do časného rána příštího dne. Ale El-hréran s Cupydupem ještě večer předtím zůstali vzhůru o něco déle a obhlédli okolí. První a nejzřejmější poznatek, na němž se jednoznačně shodli, byl, že jsou až příliš blízko lidského obydlí s dvorem a hospodářskými budovami.

„Nevím, jak si to rozhodnou,“ poznamenal El-hréran, „ale jisté je, že moc dlouho se tu zdržet nemůžeme. Když se takhle blizoučko stavení zničehonic objeví tolik králíků, určitě si toho lidé, co tam bydlí, okamžitě všimnou. A víš dobře, co to znamená: pušky, psi, možná i jed – prostě snaha nás všechny vyhubit. Musíme je odsud dostat pryč.“

„Cože, zpátky přes bažinu, pane?“ namítl Cypdup. „To přece nezvládnou, to sám víš.“

„To už si budou muset vyřešit bez nás,“ odpověděl El-hréran. „My musíme pokračovat k domovu.“

V té chvíli k nim došli Lopuch s Vlaštovičnickem a začali se rozplývat obdivem a vděčností nad úlohou, kterou při přechodu bažiny El-hréran s Cupydupem sehráli.

„Bez vás bychom to nikdy nedokázali,“ prohlásil Lopuch.

„Budete se zase vracet?“ zeptal se El–hréran. „Potkani už vaši kolonii určitě minuli a teď už budou daleko.“

Lopuch důrazně prohlásil, že k návratu přes bažinu ho jakživ nikdo nedonutí. „A určitě mluvím i za všechny ostatní,“ řekl. „Taky není proč. Ještě jsem si to tu pořádně neobešel, ale podle všeho je tu spousta jídla a vlastně všeho, co si králík jen může přát. Například hned tamhle je zahrada plná zeleniny.“

„Víš, nemáme ti do toho co mluvit,“ řekl El–hréran. „My dva jsme jen potulní hlesil. Ale jestli dovolíš, rád bych se tě na něco zeptal – máš dost zkušeností s lidmi a s tím, jak se chovají ke králíkům?“

„To ne,“ zaváhal Lopuch. „Člověka jsem zahlédl jen párkrát a pokaždé jen na dálku. Ale králíci se dokážou schovat a umějí běhat. Dovedou utíkat daleko rychleji než lidé, to vím určitě.“

„To máš pravdu,“ souhlasil El–hréran. „Ale přesto je místo, kde jsme teď, trochu moc blízko tamhletoho stavení, a pokud necháš své králíky, aby se tu usadili a courali sem a tam do zeleninové zahrady, vystavíš je tím nebezpečí smrti. Lidé králíky nenávidí a většinou mají sklon zabíjet je na potkání, ale pokud je navíc přistihnou v zeleninové zahrádce, nedají si pokoj, dokud je nedostanou, věř mi.“

„Já ale nevím, jestli bych svým králíkům dokázal zabránit, aby tam chodili,“ znejistěl Lopuch. „Co po mně vlastně chceš?“

„Podívej,“ řekl El–hréran, „nejsem tu Vrchní králík a ani se nesnažím se jím stát. Jsem tu jen na návštěvě. Ale pokud chceš slyšet mou radu, měl bys je všechny odvést někam do volné krajiny, co nejdál od téhle farmy. Na okraj lesa, na stráň s výhledem, na nějaké takové místo. Když zůstanete tady, půjdete z maléru do maléru, to vím najisto. Koneckonců,“ pokračoval, mezitímco k nim došel Vlaštovičnick a připojil se k nim, „co kdybychom se tady společně porozhlédli, abychom si udělali představu?“

Během dopoledne prochodila čtveřice králíků pozemky hospodářství křížem krážem. Všechny byly řádně ošetřované a obdělávané. Byla tu rozsáhlá pastvina pro krávy a další pro ovce. Všechny živé ploty i branky byly pevné a pečlivě udržované. Pak tu byla jiná louka se senem už posečeným a navršeným do kupek. Za ní se rozprostírala obilná pole, osetá zčásti pšenicí a zčásti ječmenem, která se táhla do dálky až k lesům na obzoru.

Na zpáteční cestě prošli ovocným sadem s mladými třešněmi, hned v sousedství zeleninové zahrádky. Lopuch se už rozhlížel po příhodné díře v plotě, když vtom ucítli tabák a zahlédli, jak se k nim z druhé strany plotu blíží muž. Sotva se stihli ukrýt v nedalekém ořeší, prošel muž brankou a zamířil k neposečené louce, kde strávili noc. Jak odhazoval do trávy svou bílou tyčinku, vyrazil mu přímo pod nohama králík. Muž zůstal stát a díval se za ním, dokud nezmizel v houštině křovin lemujících ovocný sad.

„Co jsem vám říkal?“ zaradoval se Lopuch. „Králíci dovedou utíkat a umějí se schovat.“

Když ten den odpoledne El–hréran a Cupydup na chvíli osaměli, nadhodil Cupydup: „Nebylo by nejlíp nechat už ty králíky být a zmizet, než se tu něco semele? Je jasné, že pokud to takhle půjde dál, něco se tu semlít musí, a to co nevidět. Proč bychom se do toho měli nechat zaplést?“

„Máš asi pravdu,“ uznal El–hréran, „jenže já ještě pořád nepřestal doufat, že se mi podaří přivést je k rozumu. Pokud to nepůjde, slibuju ti, že vypadneme, jak nejrychleji to bude možné.“

Během pár dnů už prakticky všichni králíci objevili zahrádku se zeleninou. Dalo se do ní vniknout na dvou nebo třech místech a v jejich blízkosti se po obou stranách živého plotu začaly objevovat nápadné králíčí pěšinky. El–hréran přikázal Cupydupovi, aby se nevystavoval nebezpečí smrti a k zahrádce se radši ani nepřibližoval, ale jednou navečer, když už se schylovalo k západu, se tam vypravil sám, aby

zjistil, jak to uvnitř vypadá. Uviděl saláty okousané až po kořeny a kapustu i květák, jevící známky králíčího zájmu už na první pohled. Jak předem očekával, daleko víc zeleniny králíci poničili, než snědli. V záhonu mrkve objevil dvojici králíčích výrostků a pokusil se jim vyložit, jakému nebezpečí se vystavují, ale neměli náladu ho poslouchat.

„Vždyť je tu myslím dokonce i Vlaštovičník,“ namítl jeden z nich. „Kdyby se tu ukázali lidé, víme, kudy rychle zmizet. Tohle místo je škoda nechat být. Nikdy bych si ani ve snu nepomyslel, že může být na světě takovýhle fléran.“

Noci trávila většina králíků ve vysoké trávě louky při okraji bažiny. Počasí bylo stále krásné, po dešti ani památky, a jediní králíci, kteří začali aspoň trochu hrabat, bylo pár ramlic, které věděly, že jsou březí a chystaly se k vrhu. Vyhrabanou hlínu i další stopy jejich úsilí bylo na náspu nad bažinou vidět už zdaleka, a to El-hréranovi také na klidu nepřidalo. Mimoto si všiml, že Lopuch a Vlaštovičník už tolik nevyhledávají jeho společnost jako dřív, a bylo mu jasné proč. I když se už o zeleninové zahrádce nezmiňoval, pořád mu ležela v hlavě a ovlivňovala jeho chování, zatímco všichni ostatní králíci s výjimkou Cupydupa žili ve stavu nadšeného opojení a pohody.

Jednou odpoledne, když se vyhříval na slunci, zahlédl El-hréran kousíček opodál dva králíky, jak s odhodlaným výrazem vyrazí na cestu opačným směrem než k zeleninové zahrádě. Přemýšlel, co asi mají za lubem, a tak se nenápadně, jak jen dokázal, pustil za nimi. Viděl, že míří až na druhý konec náspu a pak dál do třešňového sadu. Chvilku vyčkal a pak se protáhl dovnitř také, jen jiným otvorem. Za okamžik je zahlédl znovu a hned uviděl, co provádějí. Loupali kůru z dolní části kmene jedné z třešní. Pár okolních stromů už mělo kůru ohlodanou až na dřevo. A to ještě nebylo všechno. Na druhém konci sadu spolu rozmlouvali dva muži a zvolna se blížili mezi stromy k nim.

El-hréran upaloval zpátky na louku a vyptával se každého, koho uviděl, kde by mohl najít Lopucha. Konečně ho objevil, jak spí v jednom z pelíšků podobných hnízdům, které si králíci ve vysoké trávě vystlali. Probudil ho a pověděl mu, co právě viděl.

„No a?“ nechápal Lopuch. „Co bych měl podle tebe dělat? Nezarazím jim to, ani kdybych chtěl. Můžu jim říct, aby stromy nechali napokoji, ale neposlechnou mě.“

„Ale copak nechápeš,“ zoufal si El-hréran, „že stromy s ohlodonou kůrou uhynou, lidi si toho nutně všimnou a udělají, co budou moct, aby –“

Lopuch se vztyčil a přeměřil si El-hrérana. Viditelně ztratil trpělivost. „Myslíš si snad, že si nechám poroučet od tebe, přivandrovalého hlesiho, který kdovíkde přišel o slechy i pírkó a děsí se všeho, co kde zahlédne? Nejsi nám k ničemu, jen věčně otravuješ. Dej pozor, abych neřekl Vlaštovičnickovi, ať si to s tebou jednou provždycky vyřídí. Myslíš si snad, že nás můžeš donekonečna prohánět a komandovat jen proto, žes nás provedl bažinou?“

„Tak dobře,“ řekl tiše El-hréran. „Už budu zticha.“

Myslel to vážně, jenže to bylo ještě před tou příhodou s kočkou.

Kočka, černobílá a krátkosrstá, se prvně objevila dva dny nato, brzy navečer. Pomalu se blížila od obytného stavení, co chvíli se zastavila a rozhlížela se sem a tam po všem, co zrovna upoutalo její pozornost. Záhy dorazila na okraj louky s vysokou trávou a začala ji při okraji obcházet, zřejmě bez jakéhokoli konkrétního záměru, protože našlapovala pomaloučku, tlapku po tlapce. Na krku měla úzký kožený obojek, měla hladkou srst a zdála se dobře živená. Rozhodně nebyla na lovu.

El-hréran a Cupydup společně podřimovali na náspu, když vtom si uvědomili, že se kočka blíží. Oba zpozorněli a chystali se vyrazit na útěk. Kočka však prošla pár metrů kolem nich a nevěnovala jim sebemenší pozornost. Ale

přesto, uvažoval El-hréran, nebude na škodu přesunout se kousek dál. Právě se k tomu chystal, když vtom se vedle něj objevil Vlaštovičník.

Vyhlížel napjatě. Rychle oddechoval a sledoval kočku ostrážitým bojovným pohledem. Po chvilce prohodil k El-hréranovi: „Vidiš tamhletu potvoru mizernou?“

„Jistěže vidím,“ přisvědčil El-hréran.

„Zabijeme ji,“ prohlásil Vlaštovičník.

„Letos, nebo až napřesrok?“ zažertoval El-hréran s představou, že jde o nějakou hru.

„Ty mi nevěříš?“ řekl Vlaštovičník. „Možná bys měl vědět, že by to nebylo poprvé, co naše Ousla zabila kočku.“

„Jakživ jsem neslyšel, že by králíci útočili na kočku,“ zapochyboval El-hréran, „leda snad nějaká ramlice, co bránila své mladé.“

„Když jsme ještě žili v kolonii, kde jste se s námi setkali poprvé,“ rozpovídal se Vlaštovičník, „objevila se tam jednou kočka, potloukala se kolem, lovila a otravovala, až nakonec jednou Ousla vyrazila a zabila ji. Tenkrát ještě naší Ousle velel Koniklec a já byl docela mladý.“

„A co bylo dál?“ zajímal se El-hréran.

„Co by bylo dál, jak to myslíš?“ podivil se Vlaštovičník.

„Nehledali ji nějakí lidé? Odnese někdo z nich její tělo?“

„Ne, nic takového,“ ujistil ho Vlaštovičník. „O to, co z ní zbylo, se myslím postarali potkani. Nebo někdo jiný, už nevím.“

„A ty chceš předvést, že jsi stejně dobrý jako Koniklec a tuhle kočku zabít?“

„Jasně. Tři nebo čtyři králíci z mé Ously už se na to jen třesou.“

„Prosím tě,“ zoufal si El-hréran, „moc a moc tě prosím, než něco podnikneš, poslouvej, co ti řeknu. Podle toho, cos mi vyprávěl, byla kočka tvého kapitána Koniklece zaručeně toulavá. Nepatřila žádným lidem. Prostě si žila na vlastní pěst. Ale tahleta kočka patří ke stavení. Má na krku obojek a

je vidět, že dostává dosyta najíst. A má na sobě lidský pach. Cítil jsem ho až sem, když tudy prve prošla. Jestli mermomocí chceš, zažeň ji odsud, ale pokud ji zabiješ, ti lidé z farmy po vás půjdou, dokud vás nevyřídí. Pro ně to bude poslední kapka. Zničili jste jim zeleninu na záhonech a nadělali spousty škod v třešňovém sadu. Nejde mi na rozum, že se na vás nevypravili už dávno. Dej na mou radu, Vlaštovičníku. Pro Frixe živého, nech tu kočku být.“

„Nechám si to projít hlavou,“ řekl Vlaštovičník. „Ale musíš uznat, že si o to ta mrcha koleduje.“

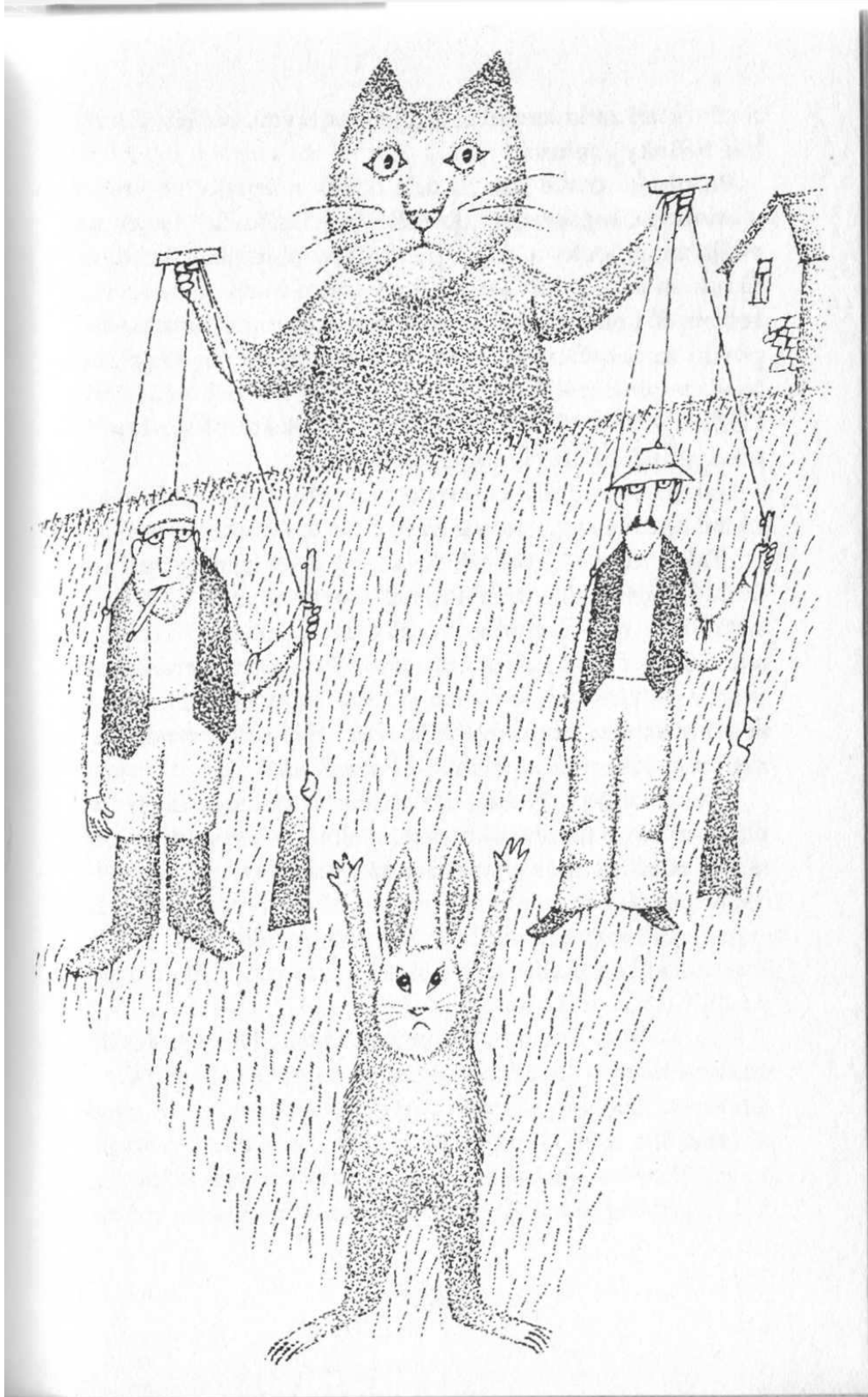
Následující dva tři dny číhal Vlaštovičník se třemi členy své Ously na černobílou kočku trpělivě ve vysoké trávě, ale kočka už se neukázala. Až teprve o několik dní později se jednou večer zase přiloudala po okraji louky, zastavovala se a rozhlížela kolem jako minule.

Pak nadešla pro Vlaštovičníka nejlepší příležitost, jakou si mohl přát. Kočka se natáhla na sluníčko přímo proti místu, kde se útočníci skrývali, převalila se na záda a začala si lízat břicho. Když se na ni čtyři králíci vrhli, zaskočili ji naprosto nečekaně.

Ale přesto se bránila, mňoukala a divoce kousala. Drápy měla ostřejší než králíci a také byla víc zvyklá je používat. Nebýt Vlaštovičnickovy bezhlavé zběsilosti, byla by možná vyvázla. Ale tím, že k útoku došlo ve chvíli, kdy ležela na zádech, mu umožnila použít nejmocnější králíčí zbraně, zadních nohou. Vlaštovičník jí skočil na hrud', zabořil jí jeden ze zadních běhů do břicha a vykopl dozadu. To byl rozhodující okamžik. Kočka se sice přes své strašlivé zranění, rozpárané břicho a vyhrzlé vnitřnosti, stále nevzdávala, divoce škrábala a zaťala Vlaštovičnickovi zuby do krku, až zůstal ležet vydán jí na milost a nemilost. Jenže právě v té chvíli ji opustily síly. Zasípěla, překulila se na bok a za pár vteřin bylo po ní. Vlaštovičník a jeho králíci, celí od krve, z valné části své vlastní, se vytratili do vysoké trávy.

Byla už skoro tma, když holčička z farmy objevila mrtvé tělo a se zoufalým pláčem ho, tak jak bylo zakrvácené, odnesla.

El-hréran sám neviděl, jak Vlaštovičník se svými králíky kočku zabíjejí, ale Cupydup, který byl u toho, mu o tom a taky o plačící holčičce, která tělo odnesla, pověděl.

„Nebylo by na čase jít, pane?“ navrhl. „S tímhle už přece nemáme zapotřebí mít nic společného, ne? Ještě nás tu lidé zastřelí... nebo... kdovíco provedou.“

„Ano, půjdeme,“ souhlasil El-hréran. „Ale ještě něco si tu musím vyřídit. Hlavně buď ve střehu, a kdyby lidé dělali něco nezvyklého, přijď mi to hned říct.“

Druhý den se však nedělo nic a stejně proběhl i následující den. Teprve třetího dne poté, co přišla kočka o život, probudil Cupydup El-hrérana mimořádně časně ráno a pověděl mu, že se po louce blíží celá tlupa lidí s holemi a jeden z nich má dokonce pušku. El-hréran se odplížil pod hlohový keř do míst, odkud měli oba dobrý výhled na muže, kteří zatím nedělali nic, jen postávali, pálili v ústech bílé tyčinky a mluvili.

Po nějaké chvíli dva z nich odešli a zpátky se vrátili v hrududu, zapraženém do velké travní sekačky. Dojeli na vnější okraj louky a začali ji sekačkou objíždět, s každým okruhem o něco blíž ke středu. Ostatní muži se zatím rozestoupili kolem louky a s posečenou trávou zvolna postupovali za sekačkou víc a víc dovnitř. El-hréran věděl, že louka je plná králíků, ale zatím se žádný z nich neukázal. Došlo mu, že chtějí zůstat ukrytí ve vysoké trávě a ustupují před sekačkou blíž a blíž ke středu.

Nakonec hrududu zastavilo a ztichlo. Uprostřed louky zůstal ostrůvek neposečené trávy a ten teď muži obstoupili.

„Tak a jdeme,“ rozhodl El-hréran a prudce vyrazil na útěk. Co nejrychleji prchal z louky, pryč od farmy a dál do volné krajiny a Cupydup pádil v patách za ním. Nechtěl být svědkem toho, jak se Lopuch a jeho králíci rozbíhají na všechny strany a lidé kolem je utloukají k smrti, když se snaží proklouznout obklíčením. Sem tam některému se to podařilo, ale muži s puškou pak stejně neunikl.

„Neohlížej se,“ nabádal El-hréran chvějícího se Cupydupa, „a nikdy o tom nemluv. Jdeme domů – vzpomínáš ještě? – a něco mi říká, že už to nemáme daleko.“

11

El–hréran a lendri

*Tommy Smrad'och... míval divné
zvyky. Jedl vosí hnízda, žáby a
červíky, za měsíčních nocí
rozhrabával zem.*

**BEATRIX POTTEROVÁ:
PŘÍBĚHY PANA TODDA**

Pár dní potom (vyprávěl Pampeliška), co opustili nešťastného Lopucha a jeho králíky, putovali El–hréran a Cupydup v letním slunci přes neposečené louky a nic zvláštního se jim nepříhodilo.

Jednou večer, když se uvelebovali ve slámě na podlaze staré stodoly, Cupydup poznamenal: „Domů už to nemáme daleko, můj pane. Cítím to v kostech, ty ne?“

„V tvých kostech to sice zrovna necítím,“ zažertoval El–hréran, který si často nedokázal nechat ujít příležitost trochu Cupydupa pozlobit, „ale pravda je, že taky mám ten dojem. Ale něco mi přesto říká, že než se tam dostaneme, budeme muset překonat ještě jednu velkou překážku. Radši bychom měli být ve střehu a postupovat opatrně. Byla by škoda přestat běhat tak blízko od domova, ne?“

Druhý den nato se vpoledvečer ocitli na dohled hustého lesa. Nebyl to obyčejný les, pokud to dokázali posoudit. Vpravo i vlevo se táhl do nesmírné dálky a zdálo se, že v

houští nejsou žádné skuliny ani škvíry, od nichž by se mohly vinout spleť stromů a křovin nějaké pěšinky.

„Jinudy to asi nepůjde,“ usoudil El-hréran, poté co chvíli zamyšleně pozoroval les. „Touhle nepříjemnou končinou budeme muset projít. To je mi jasné, tobě ne?“

„Bohužel až moc, můj pane,“ přisvědčil Cupydup, usedl do trávy a předními prackami si myl tvář. „Ale sami to nikdy nezvládneme. Potřebujeme, aby nám někdo pomohl. Kdybychom se do takových houštin vydali sami, nikdy z nich už nevyjdeme. Za hodinu bychom zabloudili a do půl dne by bylo po nás.“

„Jenže kdo nám pomůže?“ přemítal El-hréran. „Asi bychom měli nejdřív najít někoho, kdo se tu vyzná trochu líp než my.“

Ušli pořádný kus směrem k lesu, než narazili na mohutného potkana, skoro stejně velkého jako sám El-hréran. Seděl na sluníčku a určitě, jak usoudili králíci, v duchu kul podrobnosti nějakých odporných a vražedných piklů. Ani jednomu z nich se už od pohledu zvlášť nezamlouval, ale co naplat, přemítal El-hréran, zatímco ho potkan sledoval pichlavým prohnáním pohledem, odněkud začít musíme. Zdvořile potkana pozdravil a usedl na kraj příkopu vedle něho.

„Rád bych věděl, jestli bys nám nemohl poradit,“ oslovil ho. „Potřebujeme projít tamhle tím lesem.“

„A proč?“ zeptal se potkan a nevlídně zapráskal vousy.

„Abychom se dostali domů,“ vysvětlil El-hréran.

„Tak co ksakru pohledáváte tady?“ ptal se dál potkan.

„Byl to příkaz Pána Frixe,“ nedal se odradit El-hréran.

„Podle jeho přání jsme podstoupili dlouhou cestu. Máme štěstí, že jsme zůstali naživu. Ale teď už se vracíme domů.“

„Doma ještě nejste,“ usadil ho potkan a odhalil dlouhé žluté zuby v odporném úšklebku. „Ještě ne. Kdepak.“

Na to El-hréran neřekl nic a na chvíli se rozhostilo ticho.

„Tím lesem neprojdete,“ ozval se konečně potkan. „Co pamatuju, nikdo to nikdy nedokázal.“

„A nemohl by nám někdo pomoci?“ vložil se do řeči Cupydup.

„Jediný, kdo by vám mohl k něčemu být, pokud by na to měl ovšem náladu,“ poznamenal výsměšně potkan, „je Smrad'och Jezevec, jenže ten vás spíš sežere, než by vám pomohl.“

„A kde ho najdeme?“ vyzvídal El-hréran.

„Těžko říct,“ řekl potkan. „Věčně se potlouká při okraji lesa a čmuchá sem a tam. Když dojdete až tam, možná vyčmuchá i vás. Není to o nic horší způsob jak se dát zabít než jiné. Proč by vám měl pomáhat? Na to jste nepomysleli?“ Vymrštil se a zmizel v křoví.

Následující den už bylo skoro ni-Frix, než se králíci konečně doškobrtali na pokraj lesa. Rostla tu hustá divoká změť křovin a pohled za ní nebyl, mírně řečeno, nijak povzbudivý. Zdálo se, že tu nejsou žádné velké stromy, což si králíci vyložili tak, že je nikdy nikdo neprobírá ani neprořezává. Les byl neudržovaná divočina. Stromy rostly tak blízko sebe, že dokonce i teď za poledne mezi nimi stěží pronikalo světlo. Podrost byl hustý, tak hustý, že dokonce ani králíci, zvyklí se protáhnout kdejakou škvírou, se marně rozhlíželi, kudy by se mohli dostat dovnitř. Odhopkali podél okraje lesa kousek dál, ale ani tady to nebylo lepší. El-hréran, jenž byl vytrvalý a nenechal se jen tak snadno odradit, se douho rozhlížel znovu a znovu, ale nakonec mu nezbylo než uznat, že si neví rady.

„Asi se budeme muset pokusit najít toho Smrad'ocha Jezevce, o kterém mluvil potkan,“ řekl Cupydupovi.

„Ale co když nás, místo aby nám pomohl, opravdu sežere?“ lekl se Cupydup.

„To se teprve uvidí,“ prohlásil El-hréran. „Povídám ti, že tím lesem chci projít stůj co stůj, a pokud to bez pomoci Smrad'ocha Jezevce nepůjde, musím ho najít. A právě teď mě

něco napadlo. Asi ho potkáme spíš za tmy než za světla, sakramentská práce.“

Králíci si rozhodně nelibují ve tmě, která jim nahání strach. Nejčilejší bývají za svítání a v podvečer. I El-hréranovi naháněla představa, že se v noci vydají na obchůzku při pokraji lesa, pořádný strach. Ubývající měsíc vydával jen málo světla a každý sebeslabší noční zvuk, jehož zdroj si mohli jen domýšlet, jim zněl jako poplašný signál. Postupovali jen pomalu a co chvíli sebou leknutím trhli. Přesto však měli štěstí (pokud se dá brzký úspěch podobného hledání za štěstí považovat). Noc ještě nebyla ani v polovině, když El-hréran, jak se krčil mezi kořeny jednoho ze stromů a bedlivě naslouchal, zčistajasna ucítil, jak mu na záda dopadla mohutná pracka, a hluboký hlas se ho tiše zeptal: „Co tu děláte? Kde jste se tu vůbec vzali?“

El-hréran, napůl udušený, ze sebe nedokázal vypravit ani hlásku. Od Cupydupa bylo nesmírně statečné, že neutekl, ale odpověděl sám: „Hledáme – ehm – pana Jezevce. Jste to vy, prosím?“

Mohutný jezevec nedal ani nejmenším pohybem znát, že by měl v úmyslu El-hrérana pustit, a řekl jen: „Pokud jsem, co je vám po tom? Proč jste mě hledali?“

„Potřebujeme projít tímhle lesem, pane, a dostat se na druhou stranu. Tam je náš domov. Vy jste prý jediný, kdo by nám mohl pomoci.“

Po těch slovech nadzvedl jezevec pracku a nechal El-hrérana, aby zpod ní povylezl a zapanáčkoval. Pozoroval oba králíky se zachmuřeným a nevlídným výrazem.

„Proč bych vám měl pomáhat?“

„Máme za sebou dlouhou cestu se spoustou útrap a nebezpečností. Víme, že jste pánem tohoto lesa, a záleží jen na vás, koho zabijete a koho ušetříte. Ale prosím, můj pane, buďte trpělivý a vyslechněte si, co všechno jsme prožili, než jsme sem došli.“

Pak usedl El-hréran k nohám lendriho a vyprávěl mu o králi Darzinovi, o utrpení svých králíků, o tom, jak se on a Cupydup setkali s Černým králíkem z Inlé, i o všech nástrahách, které na ně na zpáteční cestě číhaly. „A tak vás prosíme, můj pane,“ zakončil svou řeč, „abyste nám laskavě poskytl svou ochranu a pomohl nám překonat tuhle poslední překážku, která stojí mezi námi a šťastným návratem domů. Pokud bychom nějak mohli pomoci nebo posloužit na oplátku my vám, rádi to uděláme. Stačí jediný příkaz a okamžitě mu vyhovíme.“

„Mám kousek odsud noru,“ zavrčel lendri. „Měli byste tam se mnou zajít.“

Následovali ho spleť podrostu při okraji lesa, jak to jen šlo, až se dostali k mělké jámě, při jejíž jedné straně zela velká díra. Před ní se povalovala kupa vyhrabané hlíny promíšené se zvadlou trávou a kapradím. Lendri zamířil do díry a králíci za ním.

Bylo to strašidelné místo: změt' chodeb rozbíhajících se na všechny strany a táhnoucích se nejspíš do velké dálky. Chodby byly dokonce tak dlouhé, že králíci už začali být vyčerpání a museli lendriho prosit, aby je nechal chvíli odpočinout. Jenže ten pokaždé brzy ztratil trpělivost a beze slova vyrazil na další pochod, takže jim nezbylo než se za ním z posledních sil trmácet dál, jinak by zůstali potmě sami.

Nakonec zůstal lendri stát na místě, které vyhlíželo docista stejně jako všechny ostatní chodby kolem, až na to, že bylo vystlané slámou a senem a linul se z něj pronikavý jezevčí pach. Lendri ulehl, počkal, až králíci dojdou k němu, a pak se jich zeptal: „Jak si představujete, že byste mi mohli k něčemu být?“

„Mohli bychom vám shánět potravu,“ napadlo El-hrérana. „Povězte nám, co jíte, my to najdeme a doneseme.“

„Jím všechno. Hlavně červy, taky brouky, housenky, ponravy, plže a hlemýždě, zkrátka, co objevím.“

„Nanosíme vám jich spoustu, můj pane, pokud nám slíbíte, že nás za to, až vám to bude vyhovovat, převedete na druhou stranu lesa.“

„Tak se do toho dejte.“

Vyvedl je z podzemí zpátky na okraj lesa. A tím jim započal nejprapodivnější život, jaký kdy králíci vedli. Každý večer se setkávali s lendrim a sháněli mu potravu: někdy v lese, ale většinou spíš v lukách a někdy dokonce i v zahradách nedalekých stavení. Byla to zdlouhavá a únavná činnost, protože lendri byl žravý a nutil je k práci až do ranního rozbřesku a někdy dokonce déle. Pro králíky to byla odpudivá práce. Častokrát hrabali na vlhkých místech, aby našli ponravu, jindy je po dešti sbírali přímo na zemi. Nosili je lendrimu v zubech: nejen červy, ale i slimáky, hlemýžďe a všechnu další drobnou havěť, kterou se jim podařilo objevit. Občas, třebaže už bylo po sezoně, narazili i na bažantí hnízdo a lendri pak s chutí drtil v zubech vejce. I myši bylo lehké chytit, protože je instinkt nevedl ke strachu z králíků. Nejdřív bylo králíkům nanic, když museli brát do zubů ponravu a slimáky, ale časem si zvykli a už jim to tolik nevadilo.

Horší bylo vyrovnat se s nevraživostí a pohrdáním, které v ostatních tvorech probouzeli. V loukách a remízcích je brzy všichni svorně nenáviděli a odsuzovali. Po několik nocí je sledovala ze stromu na strom veverka a pokřikovala na ně: „Otroci! Lendriho otroci! Snažte se, jinak se váš pán bude zlobit.“ Jiné noci zraněný a bezmocný potkan výsměšně ucedil: „Aspoň budu k užitku zbabělým králíkům.“ Sovy varovně houkaly, sotva se přiblížili, a hraboši na ně pištěli nadávky z bezpečí svých děr. Byl to pro králíky, od přírody tolik společenské a výhradně býložravé tvory, tak skličující a nepřírozený život, jaký si je jen možné představit. Začali být podráždění, šli si vzájemně na nervy, často se jeden z nich na druhého bezdůvodně utrl a mnohokrát chybělo málo, aby své nechutné práce nechali a jednoduše utekli. Jenže lendri byl pro ně jedinou nadějí, jak se dostat domů.

Ze začátku si mysleli, že až se s lendrim seznámí blíž, začne se k nim chovat trochu vlídněji. Ale mylili se. Jednal s nimi stále stejně nevrle a odměřeně. Jen zřídka kdy na ně promluvil, leda když jim udílel příkazy, upozorňoval je na nebezpečí nebo jim vytýkal, co udělali špatně. Jejich práci nikdy nepochválil. Zpočátku dělal El-hréran, co mohl, aby ho přiměl k rozhovoru, ale setkával se pouze s nabručeným nezájmem. Oba králíci poznenáhlu ztráceli bystrost, rychlost i cit pro nejrozmanitější signály, které zdraví králíci ustavičně vnímají ve větru, vůních a zvucích i pohybu v okolí.

Jednou za chladného vlhkého rána, kdy už byli dočista vyčerpaní celonočním snášením ponrav, prohodil znenadání Cupydup: „Co myslíš, pane, vypáčíme někdy z toho lendriho, kdy nás vlastně propustí a převede přes les? Nevím, jak dlouho tohle ještě dokážu snášet: mimochodem ani ty nevyhlížíš valně a tvůj pach taky není, co by měl být.“

El-hréran sebral toho večera všechnu odvahu a zeptal se na to lendriho, ale ten mu jen odsekl: „Až budu mít náladu. Víc makejte a třeba ji dostanu.“

Jednou večer potkali v polgích zajíce. Po obvyklých pohrdavých a zraňujících slovech zakončil svou řeč: „A proč to vůbec děláte, to nejde na rozum mně ani nikomu jinému.“ El-hréran mu vysvětlil proč. „Snad vážně nevěříš, že vás ten lendri někdy nechá odejít a ještě vám ukáže cestu?“ užasl zajíc. „To by musel být blázen. Nechá vás na sebe dřít tak dlouho, dokud neumřete, nebo mu neutečete.“

V té chvíli neměl El-hréran daleko k zoufalství. Ale zapomněl, že Pán Frix nebývá od svých věrných králíků tak daleko, jak se jim někdy zdá.

Dvě nebo tři noci nato, když vyhrabávali ponravy jen kousíček od lendriho pelechu, všiml si Cupydup místečka, kde byla hlína čerstvě rozrytá. „Koukni, pane,“ upozornil El-hrérana. „Vidíš tu sypkou hlínu? Docela nedávno tu někdo hrabal. Ještě včera to tu nebylo. Tam by mohli být červi, co říkáš?“

Začali rozhrabovat měkkou půdu. Ještě nebyli ani příliš hluboko, když se El-hréran zarazil, začichal a zaváhal. „Pojď sem, Cupydupe, a pověz, co tomu říkáš?“

Cupydup začichal také. „Někdo tu něco pohřbil, pane, a není to dlouho. Něco, co bylo živé, ale teď už není. Nenecháme to radši být?“

„Ne,“ rozhodl El-hréran. „Hrabeme dál.“

Prohrabali se hlouběji. „Pane, to je přece ruka, lidská ruka.“

„Ano,“ souhlasil El-hréran. „Ženská ruka. A jestli se nemýlím, bude tam pod zemí celé tělo. Jinak by ten pach nebyl tak pronikavý.“

„Neměli bychom to přece radši nechat být, pane?“

„Ne,“ prohlásil El-hréran. „Odhrabeme ještě kousíček.“

Potmě a v tichosti hrabali dál, až bylo jasné, že pod zemí je zakopané celé lidské tělo.

„Necháme tu jen tenoučkou vrstvičku hlíny,“ řekl El-hréran, „a na ponravy půjdeme někam jinam. Potřebujeme, aby tu mrtvou lidé objevili, a to co nejdřív.“

Trvalo však celé dva dny, než sem od kraje lesa přikráčel muž v těžkých botách a s puškou přes rameno. Králíci, kteří ho pozorovali od vchodu do jezevčí nory, viděli, že si všiml čerstvě rozhrabané hlíny, zastavil se, aby si to místo prohlédl pozorněji, pak popošel blíž a nohou trochu hlíny odhrnul. Jakmile měl jistotu, co je uvnitř, označil místo ulomenou větví a upaloval pryč tak rychle, jak mu jen puška a neohrabané boty dovolovaly.

„Teď půjdeme a povíme to lendrimu,“ řekl El-hréran.

Když mu pověděli, co prozradit chtěli, u ústí nory se k nim jezevec připojil. Dlouho čekat nemuseli. Za chvíličku přirachotilo hrududu plné lidí a zastavilo kousek od nich. Vystoupili z něj muži, začali kolem místa, kde mrtvá ležela, rozestavovat sloupky a od jednoho sloupku k druhému natahovat modrobílé pásy. Objevili se další muži a najednou jako by byl les plný hlasitě se domlouvajících lidí.

Lendri, viditelně k smrti vyděšený, se obrátil a hnal se zpátky chodbou, co mu nohy stačily. Králíci za ním.

„Nesmíme ho ztratit z očí,“ supěl El-hréran, „ať se hne kam chce.“

Škobrtali a klopýtali za lendrim postranní chodbou, ve které ještě nikdy předtím nebyli. Zdálo se, že tudy už delší čas nikdo neprošel. Místy byla zavalená sesutou hlínou,

ktehou lendri ráznými pohyby pracek odhazoval do stran i za sebe. Na králíky jen přšela a občas je bolestivě uhodil i drobný kamínek, ale přesto se drali dál za vyděšeným lendrim, kterého teď jednoznačně nezajímalo nic víc, než jak se dostat co nejdál od lidí.

Po nějaké době, která se zdála nesmírně dlouhá, začala chodba pozvolna stoupat vzhůru a nakonec vyústila na povrch. U jejího ústí se lendri zastavil a chvíli čenichal, naslouchal a rozhlížel se kolem sebe. Nakonec se opatrně vykradl do lesa, popošel kousek kupředu a ukryl se v hustém křoví.

„Myslím, že neví, že jsme šli za ním,“ zašeptal El–hréran. „Teď počkáme, dokud neodejde dál.“

Jak čekali, naslouchali, jestli nezaslechnou hlasy těch lidí, ale neslyšeli nic krom slaboučkých zvuků v dálce. „Zřejmě jsme došli hodně daleko,“ zašeptal El–hréran. „Zkus se potichoučku vykrást ven. Tady zůstat nemůžeme. Pokud by se lendri něčeho vylekal, vrhne se zpátky do své díry a rozdupe nás.“

Podařilo se jim potichu odplížit lesem a zastavili se až na malé mýtině. El–hréran ji opatrně obešel kolem dokola a objevil, co hledal – stopy pneumatik v bahnitě půdě. Mířily dolů z mírného svahu a králíci je sledovali, dokud nezaslechli nablízku lidské hlasy a neucítili bílé tyčinky. Dlouho se krčili v podrostu, než konečně muži své hrududu nastartovali a odjeli.

Hluk se vytratil v dálce. „Pojď honem,“ pobídl El–hréran Cupydupa. „Musíme se dostat ven ještě za světla.“

Netrvalo dlouho a ocitli se na kraji lesa s výhledem na zelené louky.

„Ale jsme opravdu tam, kam jsme se dostat chtěli, pane?“ zaváhal Cupydup. „Není to jen jiný úsek té strany lesa, kde jsme byli předtím?“

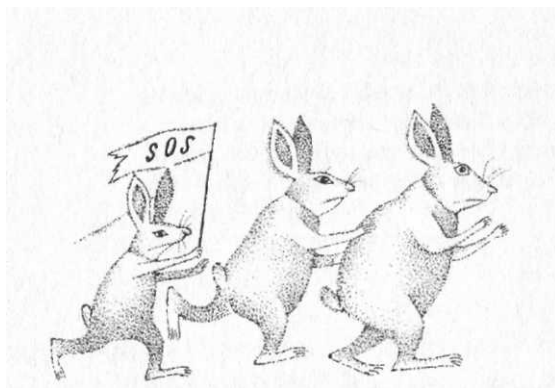
„Podívej se na slunce,“ vybídl ho El–hréran. „Svítí nám skoro přímo do očí. A větrík vane taky proti nám. Tohle je západní strana lesa, to je jasné.“

A taky byla. Následující noc přespali v hustém ostružiní. Nic je nevyrušilo a příští den odpoledne dorazili do své kolonie.

„Takže Černý králík své slovo přece jen dodržel,“ zaradoval se El–hréran, když se rozhlédl kolem. „Nikde není cítit žádný pach nepřítele, je krásný večer a všichni jsou na silfleji. A zdá se, že jim nic neschází. Dobrá práce, Cupydupe.“

„Dobrá práce, pane,“ souhlasil Cupydup a dotkl se nosem čenichu El–hrérana. „A podívej, tamhle je jetel. Co kdybychom si nejdřív sedli a najedli se? Pak uvidíme co dál.“

Nicméně, jak už o tom byla řeč, byl jejich návrat domů opravdu draze zaplacený.

ČÁST III

12

Tajná řeka

Druhá řeka se nazývá Gihon. Vytéká z ráje a vzápětí se vytrácí v hlubinách mořských... dál pak proudí tajnými podzemními průrvami, až se posléze znovu vynořuje na povrch v horách Etiopie.

JOHN L. LOWES: CESTA DO XANADU

VILSURIL SE VŽDYCKY ZDÁLA Hlavounovi z ramlic, které společně s ním unikly z Efrafy, nejzvláštnější a nejzáhadnější, byla to ta, které je nejtěžší porozumět. Ne že by se chovala nepřívětivě nebo nepřístupně, naopak, dobře vycházela se všemi králíky v kolonii a s každým si ráda poklábosila, ať už o počasí, o trávě nebo o koních, kteří občas cválali po svahu Kamenitého vrchu; vlastně o čemkoli, co nehrozilo vyústit v nějaký spor a k čemu se mohl každý vyjádřit, aniž se někoho dotkl. Byla to dobrá matka a na svého partnera Pětíka by byla nikdy nedala dopustit. Kolik spolu mají společného, zjistili ti dva vlastně ještě před návratem z efrafské výpravy. Té noci, kdy Čistec zaútočil, ležel Pětík, jak možná neškodí připomenout, nějaký čas v bezvědomí na podlaze Plástve obklíčen Efrafany. Dokud se neprobral a nevyřídil bez jediné rány Sporýše, byla Vilsuril dočista bez sebe, napůl šílená strachem o něj.

Při jednání s ní však každý cítil určitý odstup a všichni věděli, že ona i Pětík tráví hodně času ve svém vlastním vnitřním světě, tajuplném a záhadném. Nikdo jim to nezazlíval, protože všichni instinktivně uznávali jeho cenu. Koneckonců, jak jednou poznamenal Zvonek, pokud se Pětík z toho svého světa dokáže vynořit aspoň na tu chvilku, co je potřeba k tomu, aby vyřídil králíky, jako byl Sporýš, on nic nenamítá.

Pokud Vilsuril chtěla, dovedla mluvit i vážně a přimět druhé, aby jí naslouchali. A protože o to příliš často neusilovala, ostatní králíci v takovém případě obyčejně zmlkli a nenechali si ujít příležitost pochytit něco z opravdové Vilsuril. Nebýval to promarněný čas.

Jednou večer překvapila uprostřed zaplněné Plástve Lískáče, když se k němu tiše obrátila, skoro jako by byli o samotě: „Vyprávěla ti někdy Hazentla o té podzemní řece v Efracě?“

„O čem?“ užasl Lískáč, pro jednou zase vyvedený z rovnováhy.

„O podzemní řece v Efracě,“ opakovala Vilsuril stále stejně klidným konverzačním tónem.

„Ne, to rozhodně ne,“ ujistil ji Lískáč. A pak, spíš aby si zachoval vnitřní rovnováhu než pro co jiného, se přeptal: „Hlavoune, slyšel jsi snad o té podzemní řece v Efracě něco ty? Koneckonců tys tam byl, kdežto já ne.“

„Ať se uškrtnu v oku, jestli jsem o něčem takovém slyšel,“ prohlásil Hlavoun. „A navíc by dalo velkou fušku mě přesvědčit, že tam vůbec něco takového bylo.“

„Bylo,“ ujistila ho Vilsuril, „ale věděly jsme o tom jenom tři.“

„Co ty na to, Hazentlo?“ zeptal se Lískáč. „Tys o té řece věděla?“

„Ale jistě,“ připustila Hazentla. „Já i Sisusinna jsme tu řeku znaly dobře. *Tajná řeka* jsme jí říkaly. Dopověz to už, Vilsuril. Řekni jim o tajné řece. Ona ji znala nejlíp. Objevila

ji první a věděla o ní daleko víc než my,“ vysvětlila Lískáčovi a Hlavounovi. „Ta řeka byla součástí života – tedy, víc v souladu s ním než co jiného.“

Chvilku bylo ticho, jako by Vilsuril sbírala síly k vyprávění.

„Pro toho, kdo nebyl králíkem v Efraci, je ta zkušenost těžko sdělitelná. V norách, mezi dvěma denními silflemi své značky, jste vlastně nežili – ne v tom smyslu, jak to každý chápe tady. Důstojníci – pokud se nějaký v norách značky náhodou objevil – vám nezakazovali pohyb. Jenže vlastně nebylo, proč se pohybovat. Jednak to bylo většinou dost těžké, protože nory byly přeplněné, a jednak bylo každé místo v noře stejné jako jiné. Podobně to bylo s mluvením: mluvit nám nikdo nezakazoval, ale většinou nebylo o čem. Vždycky mi připadalo, že důstojníci chtějí, abychom mezi silflemi nedělali vůbec nic: abychom se nehýbali, nemluvíli a vlastně ani nepřemýšleli, nanejvýš po vás chtěli, abyste se s nimi pářili, a v tom taky moc radosti nebylo. Králík, který to nezažil, nemůže nikdy plně pochopit, co to bylo za život.

A pak jednoho dne – nebo to možná byla noc, co já vím – vím jen, že jsem spala, nebo spíš podřimovala – tak něco mezi tím, až docela vzadu, to znamená co nejdál od chodby, která vedla nahoru a ven – jsem v jedné noře naší značky najednou ucítila něco zvláštního, něco, s čím jsem se do té doby nikdy nesetkala. Stěnou nory něco pronikalo. Nebyl to pramínek vody ani vánek vzduchu. Nebylo to teplé, ale ani studené. Tou stěnou něco prosakovalo a rozlévalo se to dál po celé noře: ne že by ji to zaplavovalo jako kaluž, jak si to možná představujete, spíš to norou protékalo jakoby vlastním korytem.

Trošku jsem se přesunula a podařilo se mi lehnout si tomu – ať už to bylo co chtělo – přímo do cesty a natočit se k tomu hlavou. A pak už jsem měla jistotu. Ze stěny nory se linul nějaký proud, tříštil se o mě a pak tekł dál. Pomaloučku, ale

stejněměrně. Žádný z ostatních králíků v noře si toho podle všeho nevšiml.

Ležela jsem tak dlouho a naplno jsem se tomu proudu poddávala: mohli byste říct, že jsem ho nechávala, aby se mě zmocnil. A pak jsem pochopila, že to, co ke mně tou stěnou proniká, je proud *vědomí*: vědomí, které mi nepatří a nemá se mnou nic společného. Nebyla to jen moje fantazie. Nebyly to představy, které se rodí v hlavě. Bylo to něco *zvenčí* – něco mimo Erafu – a já to přijímala. Nedalo se to pít ani čichat, ani cítit v srsti jako horko nebo chlad. Ale bylo možné z toho vystoupit a zase se vrátit. Párkrát jsem si to vyzkoušela, abych měla jistotu.

Určitě se mi to snažilo něco sdělit: mně nebo jinému z králíků, který by to dokázal vnímat. Lehla jsem si do toho a snažila jsem se vyprázdnit si co nejvíc mysl. A ta představa se objevila hned a docela zřetelně: představa dvou králíků – dvou dospělých ramlic –, osamělé dvojice někde daleko od Erafy. Sotva jsem zachytila tohle, rázem jsem věděla i víc. Byly to dvě ramlice, které odešly ze své původní kolonie, aby si založily vlastní: novou kolonii, které by ramlice vládly a řídily ji podle svých zákonů.

Docela určitě neexistovaly jen v mé hlavě. Nebyl to nějaký výplod mých představ. Prostě jsem věděla, že ty dvě ramlice existují a k čemu se chystají. Nevěděla jsem, jak vypadají, ale věděla jsem, jak se jmenují – Flairé a Prakra – a věděla jsem, že někde žijí a jsou ve svém odhodlání dost silné a sebejisté, aby dokázaly přemluvit další králíky, jak samce, tak ramlice, aby šli s nimi. Ale kam? Věděla jsem jen, že je to nějaké písčité místo na mírném svahu.

Asi jsem se v tom proudu podzemní řeky zdržela dlouho, protože když jsem se z něj konečně vynořila, byla jsem k smrti vyčerpaná. Tvrdě jsem usnula a spala jsem až do dalšího silfleje naší značky, byl tenkrát brzy po poledni.

Byla bych si ráda s někým popovídala, svěřila se někomu s tím, co jsem objevila – nebo co objevilo mě. Ale v Erafě

bylo vždycky nebezpečné s někým mluvit. Buď to mohl být udavač Rady, anebo – to bylo ještě pravděpodobnější – by si to nenechal pro sebe a vykládal to na setkání dál, až by o tom nakonec věděl každý.

Rozhodla jsem se, že to povím Hazentle, o níž jsem věděla, že to má u Rady špatné, protože svého času žádala, aby směla odejít z Efrafy. Ještě to samé odpoledne při silfleji jsem jí o tom vyprávěla a ona mi navrhla, že půjde dolů se mnou a vyzkouší, jestli ten podzemní proud ucítí jako já.

Přišla a cítila ho taky, i když ne tak silně, aspoň mi to tak připadalo. Ale přesto jsme byly už dvě a pochopitelně by nás bylo zajímalo, jestli ten proud neobjeví nezávisle na nás i další králíci. Trnuly jsme, co by s námi bylo, kdyby se to doneslo důstojníkům. Nic špatného jsme sice neprovedly, ale věřte mi, že jenom tím se králík v Efradě malérům nevyhnul. Bály jsme se, že by nás mohli zabít, protože Rada bude chtít zabránit tomu, aby tajnou řeku objevil ještě někdo jiný. Nebo prohlásí, že jsme si to všechno prostě vymyslely. A na Hazentlu už měla Rada beztak spadeno. Takže jsme se o tom už nikomu dalšímu nezmínily.

Tu noc mi tajná řeka přinesla poselství, že Flairé a Prakra už přemluvily spoustu králíků – samců i ramlíc –, aby odešli z kolonie a vydali se na to písčité místo, kde si chtěli založit nový vlastní domov. Nic víc jsem se nedověděla, jen tohle. Ale stejnou noc to už věděla i Hazentla, přestože jsem jí o tom vůbec nic neřekla. A tak nám oběma připadalo, že to musí být pravda.

Druhý den odpoledne, když jsme se s Hazentlou vracely ze silfleje mezi posledními, našly jsme na konci nory v místě, kde jsem obvykle lehávala já, Sisusinnu. Oběma nám připadala dost spolehlivá, abychom jí o našem tajemství povědět mohly, ale zajímalo nás, jestli to vycítí sama. A vycítila, jenom ne tak zřetelně jako já, a taky nepochopila, že je to proud vědomí, dokud jsme jí to neřekly.

Pak jsme se snažily co jsme mohly, ponořit se do tajné řeky aspoň jednou za den nebo za noc. Ty dvě druhé obyčejně nevycítily zprávu tak zřetelně jako já, ale když jsme si o tom pak promluvily, pokaždé si uvědomily, co jim proud přinášel, dokud v něm byly.

Po čase nám už připadalo, jako bychom Flairé i Prakru dobře znaly. Jen dvě věci jsme nevěděly. Nevěděly jsme, jestli nám ty zprávy nějak posílají ony samy, a nevěděly jsme, jestli ten proud plyne ještě někam jinam než do Efrafy: do jiné kolonie, k dalším králíkům. Rozumíte, neměly jsme žádnou možnost odpovídat. Mohly jsme jen přijímat poselství, které nám tajná řeka přinášela, a každý den se dohadovat o tom, co značí.

Všechny jsme věděly, že už Flairé a Prakra novou kolonii podle svého záměru skutečně založily – Tinial ji pojmenovaly – a že jsou tam samci pod vládou ramlic docela spokojení. Ti, kterým se to nezamlouvalo, jednoduše odešli a nikdo jim nebránil. Malou Ouslu, sestavenou z ramlic, měli všichni rádi. Byly v ní rozhodně ty nejchytřejší, nikoho zbytečně nesekýrovaly, takže v nikom nebudily zášť.

Některé z členek Ously měly dokonce mladé. Vybraly si samce, který se jim líbil a spářily se s ním. Když pak přišla mláďata na svět, vystoupily z Ously na dobu, po kterou bylo potřeba mladé opatrovat a naučit je, aby se o sebe uměli postarat. Když už je pak mladí nepotřebovali, vrátily se zase do Ously.

Takhle si pořídila dva vrhy i Flairé, a pokud jsme se dovídaly, mláďata se jí vyvedla.

Pak jsme dlouho žádnou zprávu nedostaly a já si říkala, že Tinial tou dobou už nejspíš slibně prosperuje, takže nepotřebujeme vědět víc a poselství tajné řeky proto sama od sebe ustala. Nemůžu říct, že by mi to bylo nějak vadilo. Celá ta záležitost mi totiž naháněla strach. Věčně jsem se bála, že se o tom nějak dozví generál Čistec. A přesto jsem si do té

řeky chodila lehat noc co noc. Přitahovala mě, nedokázala jsem se tomu ubránit.

A pak jednou v noci jako by mě náhle strhl mlhavý zmatený vír a chaos, ze kterého se dlouho nevynořovalo nic, nebo aspoň nic, čemu bych dokázala porozumět. Kamarádky z toho byly stejně zmatené jako já.

Až nakonec se jedna věc, jedna informace, vynořila jasně. A bylo to poselství o bílé slepotě. Žádná z nás nikdy neviděla umírat králíka na bílou slepotu, ale věděly jsme, co vědí všichni: že nemocný králík vyvrávorá ven z nory, klopýtá pod širým nebem a nevidí, takže může třeba spadnout do vody a utopit se. I to, že se od něj často nakazí další králíci a může tak vyhynout celá kolonie. A věděly jsme, že na bílou slepotu umírá králík dlouho.

O bílé slepotě jsme tu noc dostaly poselství všechny tři. Nic dalšího: to vědomí tu prostě jen existovalo jako třeba strom nebo kámen. Nemyslely jsme si, že by k nám tajnou řekou přicházela nákaza, ale už jen to vědomí, přehlušující v řece všechno ostatní a rozvířující ji až do neprůhledné kalnosti, bylo samo o sobě děsivé.

Dvě noci nato jsme se už dověděly víc. Když se Flairé jednou potulovala kolem Tinialu, setkala se s králíkem samotářem, hlesim, který sotva vrávorá a umírá na bílou slepotu. Vyděšeně se od něj držela stranou, ale pak si všimla, že má namířeno k Tinialu. Teprve v poslední chvíli se odpotácel jiným směrem.

To bylo všechno, co nám tu noc řeka přinesla.

Několik dalších nocí jsme se nedovídaly nic jiného, než jak ve Flairé narůstá hrůza z bílé slepoty. Věděla, že jestli tak či onak zasáhne nákaza Tinial, zničí ho.

Nebyla jsem to já,“ pokračovala Vilsuril, „ale Hazentla, kdo se od řeky dozvěděl, že se Flairé odhodlala udělat cokoli, jen aby slepota do Tinialu nepronikla. Děsila se pomýšlení, že by se do kolonie mohl zatoulat nějaký cizí nakažený

králík. Asi všichni víte, co je na bílé slepotě zvláštní: že infikovaní králíci jsou schopní se pářit a často to taky dělají.

Flairé se svěřila se svými obavami své Ousle a všechny členky byly zajedno v tom, že je potřeba podniknout co se dá, aby žádný nakažený králík do kolonie nevnikl. Ve dne zakazovaly přístup všem neznámým králíkům, ať už se od pohledu či po čichu zdáli být nakažení nebo ne. V noci to bylo těžší. Cizí králík mohl proklouznout dovnitř nepozorovaně. Samci se dohodli, že budou každou noc držet čtyřčlenné hlídky a nikoho dovnitř nepustí.

Nic dalšího jsme se pak řadu dní nedověděly. Až se nám najednou donesla zpráva, že do Tinialu pronikl za noci nakažený králík, spáril se s jednou ramlicí a ta zabřezla. Jeden ze samců, kteří tu noc hlídkovali, se později přiznal, že se s neznámým příchozím porval, ale ten ho přepral a pak prošel do kolonie. Je celkem pochopitelné, že si to nejdřív radši nechal pro sebe a doufal, že se nic nestane. Březí ramlice Milmona, která vlastního samce neměla, se Ousle svěřila, že se s ní cizí králík spáril a pak šel svou cestou.

Celkem o nic by nešlo, nebýt toho, že se u Milmony projeví příznaky bílé slepoty. Když už bylo jasné, že je nemocná, zachovaly se Flairé s Prakrou neoblomně. Milmonu, přestože ji řada králíků litovala, vyhnala Ousla z kolonie s rozkazem, aby se zpátky už nikdy nevracela.

Milmona ale neodešla daleko. Zůstávala v blízkosti kolonie a ustavičně prosila každého, kdo byl ochoten jí naslouchat, aby jí dovolili se vrátit. A z nějakého záhadného důvodu u ní choroba postupovala pomalu. Když přišel čas, vyhrabala si v písku díru a tam vrhla mladé: jen čtyři králíčky, slepé, hluché a holé. Když poodrostli natolik, že se o sebe dokázali jakžtakž postarat, bílá slepota u jejich matky se znovu naplno rozvinula a Milmona umřela.

A jediné, co jsme se teď tajnou řekou všechny tři dovídaly, bylo den co den totéž. Věděly jsme, že čtyři Milmonini králíci žijí, jak jen svedou, pod širým nebem,

kousek od Tinialu, a přestože se u nich žádné příznaky bílé slepoty neprojevují, Vrchní ramlice zakázala poskytnout jim pomoc i přístřeší. Nedalo se říct, že by nejednala správně, ale jen málokdo byl schopen souhlasit s takovou neoblomností.

Myslím, že většina obyvatel Tinialu čekala, že mladí králíčky padnou za oběť Tisíceru, ale žádní elil se neukázali a my se z tajné řeky dovídaly, že jsou stále ještě naživu.

Pak se k nám doneslo něco dalšího, něco, co řeka ještě nikdy předtím nepřinesla. Ze začátku to byly jen nejasné útržky, kterým jsme nedokázaly porozumět, ale Sisusinna řekla, že jí připadá, jako by to mělo něco společného s tím, že se králíci v Tinialu začínají proti Flairé bouřit. Jakmile jsme tohle pochopily, začalo být pro nás poselství zřetelnější. Základ všeho byl, že Milmonu měli v kolonii všichni rádi a měla hodně přátel, pár dokonce i v Ousle. Když ji vyhnali z Tinialu, nemohli pro ni nic udělat, protože slepotu skutečně měla, bylo jisté, že umře, a nebylo jí pomoci. Ale teď, když byla mrtvá a její čtyři mláďata, aspoň co každý viděl, nakažená nebyla, spousta někdejších Milmoniných kamarádek se začala ozývat, že tohle už Flairé s Prakrou přehnalý a nechat Milmoniny mladé zbytečně a surově umřít mimo kolonii je už přece jen trochu moc. Flairé přesto tvrdošíjně odmítala uvažovat o jakékoli změně. Pro ni byly bezpečnost a přežití Tinialu naprosto prvořadé a opravňovaly každou tvrdost.

Stále víc a víc králíků však bylo proti ní. Stále měli před očima malé opuštěné králíčky, a epidemii bílé slepoty, která se očividně nijak neprojevovala, nepředpokládali. Někteří začali za Milmoninými mláďaty chodit, dávali se s nimi do řeči a ujišťovali je, že kdyby záleželo na nich, rádi by je do kolonie přijali. Zarazit takovéhle věci bylo pro Ouslu náramně těžké.

A pak, když jsem se jednou dusila horkem v přecpané noře Levé zadní, mi řeka přinesla zprávu, že skupinka králíků se domluvila, přivedli Milmoniny mladé do Tinialu a přes

odpor Ously jim přidělili jednu prázdnou noru. Když jim přišla Flairé osobně nařídít, ať zase vypadnou, zastavilo ji cestou několik ramlic, které se s ní podílely na budování kolonie hned od začátku, a prohlásily, že mladí králíci nikam nepůjdou. Flairé, statná a bojovná ramlice, se s nimi pustila do rvačky a dvě nebo tři z nich přemohla. Ale na všechny nestačila.

Po řadu dnů nám pak řeka nepřinesla vůbec nic. Věděly jsme jen, že Flairé v bezmocném vzteku skupinku po skupince obchází králíky a ze všech sil se snaží znovu upevnit svou autoritu. My – my tři z Efracy – jsme si říkaly, že by udělala líp, kdyby to už nechala být. Jenže byla hrůzou z bílé slepoty tak posedlá, že vůbec nedokázala posoudit, nakolik nákaza je nebo není pravděpodobná. Měla v hlavě jen to, že pokud existuje sebemenší možnost, že se nemoc do Tinialu vrátí, musí tomu zabránit stůj co stůj. A noc za noci nám řeka přinášela jen poselství jejího bezmezného hněvu a odhodlání.

Nikdy nezapomenu, jak jsem jednou uprostřed noci ležela u stěny efracské nory, nevnímala jsem nic než vztek, který ke mně z Flairé proudil, a nešlo mi na rozum, jak je možné, že ho ostatní necítí. Byl to vůbec nejsilnější a nejmocnější proud vědomí, jaký jsem do té doby pocítila.

Záležitost s Milmoninými mladými, zvláště její neústupnost, pochopitelně hodně pošramotila Flairinu pověst Vrchní ramlice.

Někdy v téhle době u ní došlo k třetímu vrhu. Musela své postavení Vrchní ramlice na čas opustit, aby se mohla mláďatům věnovat, což pro ni samozřejmě znamenalo určitá omezení a tím také další oslabení jejího vlivu v kolonii.

Vyskytli se králíci, kteří prohlašovali, že když stále odmítá ustoupit ve věci Milmoniných mláďat, měla by se svého postavení Vrchní ramlice vzdát natrvalo.

A právě někdy v téhle době jsme ztratily možnost se dovídat, jak to bylo s Tinialem a zdrcenou Flairé dál. Nemělo

to nic společného s tajnou řekou. Bylo to proto, že právě v té době se v Efracě objevil Hlavoun a stal se důstojníkem Levé zadní – naší značky. Kdy jsi vlastně prvně mluvil s Hazentlou o útěku, Hlavoune?“

„Hned večer ten den, co mě přidělili k vaší značce,“ vzpomínal Hlavoun. „Bylo to u mě v noře, Hazentlo. Pamatuješ? Naplánovali jsme, že vybereš ramlice, které by chtěly a dokázaly utéct. Že jim to hned druhý den povíš a večer vyrazíme. Že čím méně času jim necháme na rozmyšlenou, tím líp.“

„Jenže ten večer to nešlo, protože tě generál Čistec zdržel svými řečmi.“

„Tak jsme to museli provést další večer – tehdy za té bouřky. Ten večer, co zatkli Nelsiltu.“

„Kolik nocí jsi vlastně strávil v Efracě?“ zajímala se Vilsuril.

„Tři.“

„Já si vzpomínám,“ řekla Hazentla. „Vím, jak jsem byla bez sebe hrůzou při pomýšlení na všechny ty ramlice, co o útěku vědí celou noc a celý den. Byla jsem si jistá, že se na to přijde. A taky jsem měla pravdu. Kdyby byli Nelsiltu zatkli jen o něco dřív, byl s námi konec.“

„Moje poslední noc v Efracě,“ vzpomínala Vilsuril, „byla ta, kdy jsme už všechny věděly o plánu na útěk a nezbývalo nám než čekat. A taky to byla poslední noc, co jsem se ponořila do tajné řeky. Tentokrát jako jediná z nás tří.“

„Já na to tenkrát neměla ani pomýšlení,“ řekla Hazentla. „Sisusinna i já jsme byly k smrti vystrašené, že se náš plán prozradí.“

„Tu noc,“ pokračovala Vilsuril, „jsem se nedověděla nic – nic víc než to, co už jsem věděla: že je proti Flairé čím dál tím víc králíků. Zajímalo by mě, jak to nakonec dopadlo.“

„Mně z toho všeho připadá nejpodivnější,“ poznamenala Hazentla, „že nemáme vůbec tušení, kde leží Tinial a kde

jsou ti králíci. Může to být spoustu dnů cesty odsud a může to tam být taky jen kousíček.“

„Tak podivný příběh jsem jakživ neslyšel,“ podotkl Lískáč.

To, co Lískáčovi i ostatním králíkům, kteří poslouchali, co Vilsuril vypráví, připadalo neuvěřitelné, nebyla „podzemní řeka“ jako taková. Pokud se kdokoli z nich setkal s nějakým zvláštním úkazem, nikdy se nepouštěl do úvah, co je uvěřitelné a co ne. Pojem nevysvětlitelného pro ně nic neznamenal: k ničemu jim nebyl. Kolem bylo nevysvětlitelných věcí – jako třeba fáze měsíce – tolik, že je prostě přijímali jako běžnou součást života. Jistě, ta „řeka“ byla něco, s čím se sami nikdy nesetkali, ale takových věcí bylo mnohem víc. Zvláštní jim připadlo spíš to, že Vilsuril, to už je jedno jak, se tenhle příběh dovídala –, že získávala informace o králících, kteří byli kdovíkdě, králících, z nichž žádného nikdo z nich v životě neviděl. Jak sama řekla, ti vzdálení králíci jí vědomosti, které získávala, nepředávali sami: prostě se o nich dovídala, jako by byla v Tinialu s nimi. Kdyby jí ty informace nepřinášela podzemní řeka – jakých je na světě určitě spousta –, byla by k nim přišla nějak jinak. Proč? Proč ne, říkali někteří, takové věci prostě poletují vzduchem a králíci jako Pětík nebo Vilsuril je občas víceméně náhodou zachytí: nic víc na tom není. Kdepak, tvrdili jiní. Každý přece ví, že Pětík a Vilsuril vycítí věci, o kterých nemá nikdo jiný tušení.

Nedokázali se shodnout, až teprve Ostružník došel k závěru, s kterým všichni souhlasili. „Kdoví, jestli jsme ten příběh vůbec slyšeli.“

13

Nová kolonie

*Byla to studená pout'... připadla na
roční dobu, která se nejméně hodí k
cestování... mrazivé počasí, krátké
dny, slunce v nesmírné dálce.*

**BISKUP LANCELOT ANDRÉWES:
KÁZÁNÍ 15, O NAROZENÍ PÁNĚ**

KEHÁR, RACEK ČERNOHLAVÝ, letěl na západ nad krajinou mezi Caesarovým pásem a Vrchovinou. Vznášel se nízko nad zemí a chvílemi nepravidelně zakroužil na sever a zase na jih, občas se snesl dolů, aby si na některém z míst, kde se mu zalíbilo, vyhledal potravu.

Nebyl zrovna v nejvlídnějším rozpoložení. Od přírody útočný a často pro maličkost podrážděný jako většina racků, kteří musí celý život neustále soupeřit s nesčíslnými hejny jiných, nebyl vždycky nadšený, když mu králíci z Kamenitého vrchu přidělili nějaký úkol. Předvádět svou bojovnost a útočit na jejich nepřátele mu vyhovovalo. Průzkumy byly ale něco docela jiného. Před pěti měsíci ho docela těšilo zúčastnit se jejich konfliktu s Efrahou, snášet se střemhlav na hrozivého generála Čistce, krýt ústup Hlavouna a uprchlých ramlic na útěku z Efracy a pomáhat jim uniknout po proudu řeky. V boji si liboval. A kdysi, poté co mu králíci zachránili život, když ležel zraněný a bezmocný na

Kamenitém vrchu, pro ně ochotně podnikl i průzkum, při kterém bohužel neobjevil nic lepšího než zrovna Efracu.

Ale když ho požádali o podobný průzkumný let nyní, pořádně ho tím otrávil, i když zatím ne natolik, aby přímo odmítl. Králíci mu svou žádost předložili velice takticky. Lískáč, který dobře věděl, že ze všech jeho králíků je Kehárovým největším obdivovatelem a přítelem Hlavoun, nechal mazaně celou námahu, jak rackovi vysvětlit, oč jim jde a po čem by se měl porozhlédnout, právě na něm.

„Chystáme se založit novou kolonii, Keháre,“ začal Hlavoun, jak uhýbal sem a tam oranžovým nohám, na nichž si racek vykračoval řídnoucí listopadovou trávou, „než se nám tahle přemnoží. Polovička králíků by tam odešla odsud a polovička z Efracy. Rádi bychom, abys nám pro ni našel šikovné místo a pak zaletěl do Efracy a vyřídil kapitánu Hvozdíkov, že bychom se tam mohli sejít a společně to okouknout.“

„Jaký místo vy chtít?“ zeptal se Kehár. „A kde tak asi?“

„Někde odsud na západ,“ řekl Hlavoun, „a asi tak na půl cesty mezi námi a Efracou. Nesmí to být blízko lidských stavení a zahrad: tohle je moc důležité. Taky potřebujeme, aby to bylo suché místo, kde by se dalo dobře hrabat. Vůbec nejlepší by byl násep na kraji nějakého remízku, kam lidi moc nechodí a díry se dají schovat mezi keři.“

„Jo, to já najít,“ slíbil Kehár. „Pak přijít, říct vám to a ukázat. Ten Efracák, tomu ukázat táky?“

„To by bylo báječné, Keháre. Ty jsi fantastický! Je úžasné mít takového kamaráda! Nevím, co bychom si bez tebe počali.“

„Já nečekat, hned letět. Zítra tu zpátky a říct ti, jo?“

„Budu tu čekat. A pozor na kočky!“

„*Járk!* Mizera kočka, už mě nedostat.“ S těmi slovy se vznesl do vzduchu a v chladném slunečním svitu se rozletěl k jihu.

Přelétl farmu v Zaječí a pokračoval dál k pruhu lesa známému jako Caesarův pás. Tam se trochu nakrmil a prohodil pár slov s jinými racky, které tu potkal.

„Žene se moc zlé počasí,“ svěřil mu jeden z nich. „Moc zlé počasí: horší jsme ještě nezažili. Od západu sem jde snůh a mráz. Jestli nechceš zahynout, Keháre, měl by ses někam schovat.“

Jak letěl Kehár k západu, brzy sám ucítil záhadným a nevysvětlitelným instinktem, vlastním jeho druhu, hrozící mráz, před kterým ho racek, s nímž se náhodně setkal, varoval. S huderlákem „mizerové králíci nelítat“ doletěl až k vysokému kopci na obzoru, pak se otočil a pokračoval dál k severu. Zanedlouho objevil místo pro králíčí kolonii jako stvořené: osamělý nízký násep obrácený k severozápadu na pokraji jasanového a březového hájku. Pod náspem se táhla travnatá louka, kde se popásalo několik koní.

Snesl se k zemi a rozhlédl se. Lidé se sem určitě dost často chodí podívat na koně, ale zároveň není pravděpodobné, že by tu travnatou plochu někdy orali. Neviděl tu žádné stopy po jiných králících – žádné díry, žádné hraka. Lepší místo by našel jen těžko. Odhadoval, že je odsud o něco blíž k Efrafě než na Kamenitý vrch, ale ostatní jednoznačné přednosti tuhle maličkost výrazně převažovaly.

Následujícího dne se setkal s Hlavounem, který se dostavil i s Lískáčem, Starčkem a Sisusinnou, a pověděl jim o svém objevu. Lískáč ho vychválil až do nebe a pak ho požádal, jestli by nezalétl do Efrafy promluvit o tom s Hvozdíkem a přeptat se ho, kdy by se s nimi mohl přímo na tom místě setkat.

Organizace setkání s sebou nesla určité komplikace a do jisté míry i nebezpečí. Hvozdík bude potřebovat, aby ho Kehár, už teď nevrlý, že po něm chtějí trochu moc, na vyhlédnuté místo dovedl. Ale průvodce budou potřebovat i králíci z Kamenitého vrchu. Nic naplat, jedna ze zúčastněných stran bude muset počkat na místě, dokud

nedorazí druhá. Bude hrozit nebezpečí od elil. Chvilku trvalo, než konečně všechno dojednali. Hvozdlík vzkázal, že vyrazí okamžitě, jak mu Kehár sdělí, že Lískáč a ostatní už došli na násep a čekají tam na něj. To znamenalo, že králíci z Kamenitého vrchu budou muset strávit přinejmenším noc a den pod širým nebem.

„S tím se zkrátka nedá nic dělat,“ povzdechl si Lískáč, „ale aspoň tam budeme mít přes noc Kehára a ten si poradí se všemi elil, co by se tam náhodou objevili. Pokud tam stihneme dojít za den, můžeme vyrazit hned zítra.“

„Jo, jo, den stačit,“ přitakal Kehár. „Já tam počkat s vámi, ráno letět Efráfa a do tmy přivést pán Hvozdlík.“

K večeru dorazili na vybrané místo a po silfleji na louce se uložili ve vysoké trávě ke spánku.

V měsíčním polosvitu na ně zaútočil samec hranostaje. Bylo jasné, že v nich vidí snadnou kořist, jenže nepočítal s Kehárem. Vyplašený divokým pištěním králíků se racek prudce snesl z jasanu, kam se uchýlil na noc, a než se hranostaj stihl vyprostit a zmizet v houští, vážně ho pochroumal. „Ja ho nezabit,“ posteskl si racek, když mu králíci jeden přes druhého děkovali, „ale on vylekány, už nepržít.“

Druhý den ráno se Starček radil s Lískáčem a Hlavounem. „Elil mi hned tak strach nenaženou,“ ujistil je. „Čistec to věděl, proto mě taky vybral na tu útočnou výpravu do vaší kolonie. Ale žít v místě, kde se to hemží hranostaji a lasičkami, to se mi zrovna dvakrát nezamlouvá.“

„Jen co si tu vyhrabete díry, budete v pohodě,“ uklidňoval ho Hlavoun. „Co říkáš, Lískarane? Že bychom začali hrabat hned?“

V té chvíli se k nim snesl Kehár, který očividně zaslechl, co Hlavoun říká.

„Žádné díry!“ řekl Lískáčovi a znělo to skoro jako rozkaz. „Králíci teď dómu, honem.“

„Ale proč, Keháre?“ nechápal Lískáč. „Myslel jsem, že sem teď přivedeme králíky z obou kolonií a začneme.“

„Teď žádné začínání,“ prohlásil racek ještě důrazněji. „Když teď začít, ty všechny králíky ztratit.“

„Ale jak to?“

„Zima. Mráz, sníh, led, všechny ty zatracené věci. Už brzo přijít a zle.“

„Víš to určitě?“

„Járk! Ty zeptat každého ptáka, co ty chtějí. Každý králík, co tu zůstat bez nora, zmrznout. Zima, mráz, pán Lískáč: moc moc mráz. Honem všichni domu, hned dneska.“

„Ale včera jsi nás sem přivedl a o mrazu jsi neříkal nic.“

„Včera já ho necítit. Včera myslet ještě dost času. Ale dneska já cítit jinak. Čas nébyt. Zima už moc brzo.“

Králíci Kehára znali a důvěřovali mu natolik, že skutečně okamžitě vyrazili na zpáteční cestu, zatímco racek letěl do Erafy vyřídit Hvozdíkovi, že se celý plán odkládá. Hvozdík se tvářil nedůvěřivě. „Podle mě to na mráz vůbec nevypadá.“

„Tak tam teď jít a být z tebe zatraceně krásný lédni králík,“ odsekl Kehár a bez jediného dalšího slova odletěl.

14

Flairé

*Kéž by matce stačilo být pouze
matkou:
kde však nalézt takovou,
jež by se spokojila jen s touto rolí?*
ELIAS CANETTI: AUTODAFÉ
*Od zimy, pohrom a morových ran
vysvobod' nás, Pane!*
**THOMAS NASHE: POSLEDNÍ
VŮLE A ZÁVĚŤ LÉTA**

PŘESNĚ JAK RACEK předpovídal, nečekané ochlazení se dostavilo velice záhy. Hned večer po návratu přišel pronikavý mráz. Chladno bylo i po celý následující den a příští noc mrzlo ještě víc. Všem Lískáčovým králíkům bylo jasné, že zima, před níž je Kehár varoval, už je tady. Od té doby přetrvával štiplavý mráz celé dny a každou noc pod čistou jasnou oblohou ještě zesílil. Od obzoru k obzoru se jako krupičky ledu třpytily zářivé hvězdy a na promrzlé zemi pod nimi se nic ani nepohnulo. Ptáci i zvířata buď zahynuli hladem, nebo opustili vrch, aby zkusili štěstí v údolí, na polích a zahradách Ecchinswellu či Kingscleru. Sovám a poštolkám nezbylo než následovat svou kořist, a vysoké hřebeny od Špičáku až po Cottingtonské návrší osiřely.

Nikdo z Lískáčových králíků tak kruté a dlouhotrvající mrazy ještě nezažil. Řídká, znovu a znovu okusovaná tráva

skýtala málo potravy a pod zemí bylo těžké se zahřát, ať se k sobě choulili sebevíc. Králíci začínali být ztuhlí a ospalí. Někteří přestávali věřit, že mráz ještě někdy poleví, a bylo těžké je přesvědčit, že stojí za to zimu přečkat a zároveň je to i povinností, kterou jim Pán Frix uložil.

Jednoho odpoledne se maličko oteplilo. Na západě se na obloze objevila mračna a postupně se blížila, až se nakonec králíkům nakupila přímo nad hlavou. Zdála se těžká, jako by vrch zavalila neviditelným nákladem a znehybněla ho ještě víc než mráz. Nezafoukal ani sebeslabší větřík, ale obrovská mračna, která teď zaplňovala celou oblohu, se přesto sotva znatelně přesouvala k východu a stále houstla.

Začalo sněžit: nejprve se jen sem tam snesla ojedinělá vločka, která roztála, sotva dopadla na zem. Pak se zvedl lehký, ale mrazivý vítr a hnál houstnoucí vločky před sebou. Zakrátko už chumelilo tak hustě, že nebylo vidět nic než víření a kroužení padajícího sněhu. Brzy začal pokrývat trávu, nejdřív jen v malých ostrůvcích mezi jednotlivými trsy, které se však šířily stále víc, až se slily v jednolitou sněhovou plochu. Za soumraku byl už celý kopec pod sněhovou pokrývkou, na jejíž hladký bělostný povrch se snášel další a další sníh a vytvářel stále hlubší a souvislejší závěje.

Při pohledu na sníh věděl Lískáč, který se snažil denně setkat s každým ze svých králíků a promluvit s ním, že nadešel čas odvést všechny do zimních nor, které na podzim vyhrabali Zvonek a Důlek s ramlicemi. Nikdy si je osobně neprohlédl, a teď si to vyčítal. Jedno bylo jisté: hlína je mrazem ztvrdlá na kámen a hrabat už nebude možné. Budou se v zimních norách muset zabydlit, tak jak jsou.

Přesto se však rozhodl zajít napřed pod stráž sám a zkontrolovat si je. Pak si uvědomil, že s sebou bude muset vzít Zvonka, protože Zvonek ho ujišťoval, že díry jsou důkladně ukryté, a bez něj by je nejspíš nenašel. Nakonec se rozhodl vzít s sebou Zvonka, Důlka a všechny ramlice, které se budou chtít přidat.

Shromáždil je do houfu a právě se chystali vyrazit, když přiběhl Hlavoun a začal se vyptávat, kam jdou a proč. Když mu to Lískáč vysvětlil, chtěl, aby ho vzali s sebou, a Lískáč při pohledu na stále houstnoucí chumelenici byl docela rád.

Pokud šlo o směr, kterým se měli vydat, sníh je nijak nemátl: šlo jenom o to vyběhnout kousek na severní hřeben vrchu a pak sejít po strmé stráni až na její úpatí. Ve vánici však skoro nic neviděli a Zvonek ani Důlek si přesně nevzpomínali, kde díry jsou a jak daleko podél úpatí vrchu budou muset jít. Po nějakém čase bezvýsledného pátrání napadlo Důlka, že možná zašli trochu daleko a měli by se vrátit a porozhlédnout se po jednom náspu, který se mu právě vybavil. Skoro vzápětí se ukázalo, že měl pravdu, když Zvonek poodešel po zasněženém svahu kousek výš a objevil první z děr, ukrytou pod trsem bodláků.

Lískáč a Hlavoun ho zastihli, jak se krčí u jejího ústí a vyhlíží zmateně, jako by nevěřil vlastním smyslům.

„Lískarane,“ řekl, „jestli se nepletu, tak tuhle díru už někdo nějaký čas používá. A co víc, mám dojem, že tam dole jsou nějakí králíci.“ Poodstoupil stranou. „Podívej se sám.“

Lískáč zabořil přední pracky do sněhu. S jistotou by to říct nemohl, ale přinejmenším se mu zdálo, že cítí ve zmrzlé půdě drápance a nepravidelné stopy přímo v ústí díry. Vzduchem se nesl čerstvý králíčí pach. Obrátil se k Hlavounovi.

„Myslím, že má pravdu. Tam dole nějakí králíci skutečně jsou. Asi bychom tam měli vlézt za nimi a zjistit, co jsou zač.“

Hned po těch slovech bez zaváhání zamířil do díry. Věděl, že Hlavoun postupuje těsně za ním a byl si jistý, že ostatní půjdou také. Byla to dlouhá chodba bez zátarasů, ale pokud to dokázal posoudit, na jejím konci na něj nečekal žádný nepřítel. Vstoupil do nory a počkal na Hlavouna, až ho dožene.

V té chvíli se ocitl tváří v tvář mohutné statné ramlici, kterou nikdy předtím neviděl. Tvářila se nepřátelsky a za ní se kupil hlouček mladších králíků.

„Co si to dovoluješ, takhle sem vpadnout?“ obořila se na něj. „Koukej zmizet, než –“

Zarazila se, když zahlédla za Lískáčem Hlavouna, a než se stačila vzpamatovat, objevili se v noře i Zvonek s Důlkem a za nimi ramlice.

„Co jsi zač a co tu pohledáváš, bys měla vysvětlit spíš ty nám,“ odpověděl Lískáč klidně, ale rázně. „Tohle je naše nora. Sami jsme si ji vyhrabali.“

Ramlice stále ještě mlčela a Hlavoun po Lískáčově boku se váhavě zeptal: „Nejsi náhodou... nejsi snad... chci říct... nejmenuješ se Flairé a nepřišla jsi z Tinialu?“

Při těch slovech sebou ramlice trhla a roztrásla se nelíčeným strachem. Celé její chování se změnilo. Hlavoun už víc neřekl. Ramlice po dlouhé odmlce promluvila. „Kdo jsi? Jak můžeš vědět...“ Hlas jí selhal. Hlavoun už s větší sebejistotou zopakoval otázku: „Jmenuješ se Flairé?“

„Takže tys přišel taky z Tinialu?“ zeptala se.

„Ne,“ řekl Hlavoun. „Ptám se tě potřetí, jmenuješ se Flairé?“

Zasáhl Lískáč. „Co kdybychom si sedli a navzájem si všechno vysvětlili?“ Usedl jako první a mluvil dál. „Obyčejně žijeme v norách výš na stráni, kousek odsud. Tyhle jsme si vyhrabali na podzim, abychom se mohli schovat na chráněnějším místě, až začne sněžit. Nechceme se s vámi pouštět do hádek, ale pochopitelně nás překvapilo, když jsme vás tu našli.“

Ramlice si ho nevšímala a dál naléhala na Hlavouna: „Kde ses dověděl, jak se jmenuju a odkud jsem?“

„To nemůžu vysvětlovat,“ řekl Hlavoun, „aspoň ne teď. O tom, jestli tu smíš, nebo nesmíš zůstat, rozhodne tady náš Vrchní králík.“

Ale ramlice se nedala odbýt. „Ale byl jsi v Tinialu? Jak vůbec víš o Tinialu?“

„Na tom teď nesejde,“ zarazil ji Lískáč. „Chceme jen, abyste věděli, že nejsme vaši nepřátelé. Můžete tu zůstat – rozhodně aspoň prozatím. My s Hlavounem se teď vrátíme nahoru na kopec a přivedeme sem naše ostatní králíky.“

„Vezměte mě s sebou,“ řekla ramlice. „Ještě jsem tam nahoře nebyla a taky bych ráda viděla vaši kolonii.“

„Tak dobře,“ souhlasil Lískáč, „ale dneska večer už toho moc neuvidíš. Chci tu mít naše králíky co nejdřív, aby se stačili zabydlet a uložit na noc.“

„Já vám na obtíž nebudu,“ ujistila ho Flairé. „Měsíc je v úplňku, takže to bude hračka.“

„Je to beztak jen kousíček,“ řekl Lískáč. „Za chvíli jsme zpátky. Zvonku a Hleorú, a vy taky, ramlice, zůstali byste tu, dokud se nevrátíme? Jestli jsou ty další dvě nory taky tak pěkné jako tahle, Zvonku, bude tu dost místa pro nás pro všechny.“

„Jsou totiž roztahovací, Lískarane, abys věděl,“ poznamenal Zvonek. „Čím víc králíků tu bude, tím budou větší. A taky tu bude víc teplo.“

Než Lískáč s Hlavounem a Flairé vylezli z díry, byla už noc. Mraky se protrhly a měsíc v úplňku ozařoval sním, takže světla měli dost. Když se vyšplhali do příkré stráně na vrchol kopce, Hlavoun se zastavil, začenichal a rozhlédl se kolem.

„Počkej chvíli, Lískarane. Je tu něco – nevím – něco divného.“

I Lískáč se zarazil. „Máš pravdu. Ať je to co chce, nelíbí se mi to o nic víc než tobě. Ale nemůžeme tu postávat. Pomalu půjdeme dál a budeme si dávat pozor.“

Všichni tři se ostražitě blížili k cípu lesa. Když už od něj byli jen kousek, zastavil se Hlavoun znovu. „Tamhle na pěšině, Lískarane. Něco černého a velikého. Vidíš to?“

Lískáč popošel o pár metrů dál a snažil se dohlédnout na to, co mu Hlavoun ukazoval.

„Ano, vidím. Ale určitě to nemůže být to, co si myslím.“

„Ať je to co chce,“ poznamenal Hlavoun, „nehýbá se to. Myslím, že nás to nevidělo, co říkáš?“

„Ne,“ přisvědčil Lískáč. „Já totiž myslím, že to vůbec není živé.“

„Že by past?“

„Ne, past to není. Ale ať je to co je, pokud se chceme dostat domů, musíme kolem toho projít.“

Kousek po kousku postupovali kupředu. Flairé hopkala trochu váhavě za Lískáčem, když vtom se oba v jediném okamžiku zastavili.

U cesty v jasném světle úplňku ležel nehybně muž. Spočíval na boku a byl úplně oblečený, včetně vysokých bot a pletené čepice. Podle rozrytého sněhu bylo vidět, že ho sem kousek od pěšiny někdo odtáhl. Oči měl zavřené a tvář podivně zkrivenou.

„Nechte ho být,“ řekl Hlavoun. „Ať je mrtvý nebo ne, co je nám po něm. Necháme ho být a hotovo.“

Flairé, viditelně celá nesvá, zůstala stát vedle Hlavouna, zatímco Lískáč popošel k muži trochu blíž a očíchal ho. „Není mrtvý. Cítím jeho dech. Ale máš pravdu, necháme ho být.“

„Koukni na ten sněh,“ upozorňoval Hlavoun. „Vidíš? Nejdřív byli dva a šli spolu. Tenhle pak upadl – řekl bych, že zničehonic –, ten druhý ho odtáhl tam, co teď leží, pak ho tu nechal a šel dál tím směrem, co původně.“

„Neměli bychom se vrátit?“ nadhodila Flairé. „Tohle přece musí být nebezpečné, ne? Lidé – dokonce i takoví, jako je tenhle – znamenají vždycky nebezpečí.“

„Ale ne, nemusíš se bát,“ odbyl ji netrpělivě Hlavoun. „A beztak už jsme na místě.“

Poodešli, sešli dolů do Plástve, zamířili do spacích nor a první, na koho tam natrefili, byl Cesmína.

„Je tam pod strání všechno v pořádku, Lískarane?“

„Ano, je. Mimochodem, tohle je Flairé. Zůstane s námi. Ale teď bych si nejdřív ze všeho rád promluvil s Vilsuril a Pětíkem. Mohl bys mi je sehnat, Cesmíno?“

Sotva se Vilsuril s Pětíkem objevili, zavedli je Lískáč a Hlavoun rovnou do Plástve, aby se nesetkali s nikým dalším, dokud s nimi nepromluví. Flairé šla s nimi.

„Mám pro tebe překvapení, Vilsuril,“ oznámil Lískáč. „Kdo bys řekla, že je tohle? Jakživa bys to neuhodla, tak ti to radši povím rovnou. Flairé z Tinialu.“

Pětík užasl stejně jako Vilsuril.

„Proč sem přišla?“ nechápal Cesmína. „Ona o nás ví?“

„Ne, ale to vám potom všechno vysvětlí sama. Dovolil jsem jí, že s námi může zůstat, a těch pár králíků, co jsou s ní, taky. Ale teď se musíme nejdřív ze všeho všichni sebrat a odejít do nor pod strání. Zařídíš to?“

Králíci se začali trousit do Plástve, celí zvědaví, protože Lískáčova novinka se k nim už donesla.

„Co je to s ní za další králíky?“ zajímala se Hazentla.

„To ještě přesně nevím, ale řekl bych, že jen její rodina. Její poslední vrh.“

„A řekla vám, jak se sem dostala? A jak to, že je vůbec tady?“

„Na to teď není čas. Na to se jí vyptáte zítra. Jsou tu všichni? Tak jdeme dolů.“

Vyrazil k ústí jedné z chodeb, Hlavoun a Flairé za ním. Sotva však vystrčil hlavu z díry, na místě se zarazil a napjatě poslouchal.

„Co je, Lískarane?“ ptal se Hlavoun. „Co se děje?“

„Hrududu,“ špitl Lískáč. „Jede přímo sem nahoru a pořádně rychle. Vidíš ta světla?“

Jak vykukovali s Flairé a Hlavounem z díry, hrududu se s poskakováním a otřesy přiblížilo po cestě k nim. Flairé se roztrásla, obrátila se a byla by se vrhla zpátky mezi ostatní králíky, kdyby ji byl Hlavoun nezadržel.

„Nic se nám nestane,“ promluvil na ni příkře. „Seber se přece. Všichni chtějí vědět, co se děje, a to není zrovna chvíle na paniku. Nemel sebou.“

Flairé, třebaže zřejmě napůl šílená strachem, uposlechla. Hrududu zatím došlo ke stromům a zastavilo se pár metrů od nich.

„To je kvůli tomu člověku, co tam leží ve sněhu,“ vysvětloval Hlavoun. „Přijeli si pro něj. To je všechno.“

Sotva hrududu v kluzkém sněhu zastavilo a začalo se obracet, vyskočili z něj dva muži a rozběhli se k místu, kde nehybný člověk ležel.

„Chyt' ho pod rameny, Davide. Já ho popadnu za nohy.“

„Ale je vůbec živý?“

„Nevím. Nejdřív ho musíme dostat do džípu.“

Spojenými silami se mužům podařilo naložit těžké břemeno do džípu.

„Zpátky nejed' moc rychle, Alane. Chtěl bych ho prohlídnout. A taky bychom ho neměli natrásat víc, než zrovna musíme.“

Hrududu se rozjelo zpátky směrem, odkud se objevilo a znovu se rozhostilo ticho. Přesto vyvedli Lískáč a Hlavoun ostatní králíky na hřeben vrchu a pak zas dolů ze stráně teprve po hezké chvíli. Flairé vrávorala, sotva se držela na nohou a jen díky Hazentlině povzbuzování dokázala dojít až ke skrytým děrám na úpatí.

Lískáč vzal několik svých veteránů do nory, kde předtím nechal Zvonka s Důlkem. Hazentla a Flairé ho následovaly. Nora byla teď přecpaná k prasknutí, ale nikdo si nestěžoval ani se nepokoušel odejít.

Lískáč ulehl ve tmě vedle Hazently. Po chvíli zašeptala kousek od nich Vilsuril: „Je tu opravdu Flairé?“

„Ano, hned vedle mě z druhé strany. Chceš jí povědět o té tvé tajné řece v Efracě?“

„Ne, teď ještě ne. Bude lepší, když jí o tom řeknu až časem, nemyslíš?“

„Ano. Asi máš pravdu. Ted' bude lepší ji nechat na pokoji. Za jediný den toho na ni bylo trochu moc.“

Pokud si ostatní králíci mysleli, že jim Lískáč o nově přichozích něco poví, čekalo je zklamání. Ani on, ani Hlavoun příchod Flairé dál nevysvětlovali. Lískáč jednoduše usnul a ostatní brzy také. Flairé byla ještě nějaký čas nepokojná a neklidná, ale jak se nora zahřívala živočišným teplem tolikerých těl, postupně se uvolnila a usnula stejně tvrdě jako ostatní. Uprostřed noci se Lískáč probral, vyklouzl ven a zašel se podívat do dalších dvou nor, jestli je tam všechno v pořádku. Když zjistil, že ano, už se ani nenamáhal vrátit se na své místo vedle Hazently, ale prostě usnul tam, kde byl.

Den nato se nijak zvlášť nesnažil na Flairé cokoli vyzvídat, a když se vrátil zvenku po dost beznadějném pokusu o silflej, upadl pod zemí znovu do dřímoty jako každý jiný králík v zimě. V průběhu dalších dnů se ho někteří z králíků, samci i ramlice, poptávali, jestli jim nechce o záhadných okolnostech, za nichž se mezi nimi Flairé objevila, něco prozradit, on jim však jen odpovídal, že se můžou zeptat přímo jí a že čím víc králíků s ní bude mluvit a seznámí se s ní, tím líp pro ni i pro ně: podle jeho názoru se od jiných králíků ničím neliší. Jen s Pětíkem o ní hovořil trochu víc.

„Jaký z ní máš dojem?“

„Je v ní něco neobyčejného,“ zamyslel se Pětík. „Není to králík jako každý jiný. Má v hlavě spoustu věcí: věcí, o kterých se jí nechce mluvit – aspoň prozatím. Ale ať už je to co chce, ublížit se nám nechystá. A není blázen jako ten chudák Zlatobýl v Blatouchově kolonii. Myslím, že děláš dobře, když ji chceš nechat v klidu, aby se tu trochu rozkoukala, a pak uvidíme. Něco zvláštního se skutečně stane, to víme určitě já i Vilsuril. Ale do toho sněhu a mrazu ji samozřejmě vyhnat nemůžeme. Uvidíme, jak bude vycházet s ostatními králíky. Z toho přinejmenším pro

začátek poznáme nejvíc. Není důvod se k ní chovat jinak než k ostatním, aspoň zatím ještě ne.“

Ještě týž den odpoledne přišla Flairé za Lískáčem sama.

„Lískarane, jak to, že jste se s Hlavounem včera těch lidí nebáli? Já snad ještě v životě nebyla tak vyděšená.“

„Víš, my jsme na lidi celkem zvyklí,“ vysvětloval Lískáč. „Věděl jsem určitě, že nám nic neudělají.“

„Ale *lidi*, a takhle blízko? To není pro králíky přirozené. To přece nebepečné být musí.“

Lískáč neodpověděl a Flairé se po chvilce zeptala: „Teď už jsou tady dole všichni?“

„Ano,“ přisvědčil Lískáč. „Nahoře už nezůstal nikdo. Nemůžeme se tam vrátit, dokud se neoteplí.“

„Včera jsem neměla moc příležitost si to tam prohlédnout. Nezavedl bys mě tam? Někteří králíci mi vyprávěli, jak to tam vypadá a já bych to moc ráda viděla.“

„Teď hned?“ zeptal se Lískáč ospale.

Ani nezaváhala. „Ano. Ještě než se setmí.“

Lískáč, dobrák jako vždycky, slíbil, že s ní půjde, a přemluvil i Hlavouna, aby se k nim přidal. Všichni tři vyrazili, vyšplhali do příkré stráně a přešli pěšinu i lesík. Sníh, teď zledovatělý, dosud pokrýval zem a Flairé si pozorně prohlédla stopy, které v něm zanechali lidé i hrududu.

„Chodí po téhle cestě lidé často?“ zajímala se.

„V létě ano, dost často.“

Flairé je následovala ještě dalších pár metrů k děrám vedoucím dolů do Plástve. Rozplývala se obdivem a důkladně si prohlédla chodbu, kde svedl Hlavoun svůj vítězný zápas s generálem Čistcem.

„Ti králíci z Efrafy – oni vás sem přišli pobít a zabrat vaši kolonii?“

Pověděli jí o psovi i o tom, jak Lískáče přivezli lidé zpátky z farmy.

„To je neuvěřitelné,“ žasla. „Taková odvaha! A neměl jsi strach?“

„Všichni jsme měli strach,“ řekl Lískáč. A aby to nevypadalo, že se snad vytahuje, mluvil dál: „Vlastně nás zachránil sám El–hréran. Pampeliška ti to někdy vylicí, pokud budeš chtít. Ten dovede vyprávět jako nikdo jiný.“

Pak si prohlédli spací nory a už se chystali k návratu zpátky pod stráž, když vtom se Flairé znovu zarazila u ústí Kehárovy chodby a rozhlížela se kolem.

„Říkáte, že po té cestě chodí lidé – takhle blízko od vás? A nikdy vám žádný nic neudělal?“

„Nikdo z nich nemá důvod,“ řekl Hlavoun. „Fléran ani nic podobného tu nepěstují.“

„Ale musejí přece vědět, že tu jste. A co bílá slepota: vy nemáte strach z bílé slepoty?“

„Ne. Mám dojem, že tady lidem nevadíme.“

„Lidé by vás dokázali nakazit bílou slepotou a všechny vás vyhubit. Víte o tom?“

„Asi mohli,“ uznal Lískáč, „ale nepřipadá nám, že by měli proč.“

Flairé to téma dál nerozebírala. Cestou dolů ze stráně se místo toho vrátila k otázce, odkud znal Hlavoun její jméno a věděl o Tinialu. Zřejmě cítila, že by jí o tom mohl povědět víc, jen kdyby chtěl, ale přestože ji výslovně neodbyl, nic z něj už nedostala.

Později, když na chvíli osaměli, zeptal se Lískáč Hlavouna, jak ho vůbec mohlo napadnout, že právě ona je Flairé a přišla z Tinialu.

„Víš, když nám tenkrát Vilsuril vyprávěla o Tinialu a ramlici, která tu kolonii vedla, v duchu jsem si ji úplně jasně vypodobnil,“ vysvětloval Hlavoun, „a pak, když jsem na ni narazil v té noře, vypadala přesně tak a měla právě takový pach, jak jsem si ji představoval.“

„Nemůžu si pomoci, ale byl bych radši, kdybys to na ni byl tak rovnou nevybalil,“ zamyslel se Lískáč. „Teď si myslí, že dokážeme číst myšlenky.“

„Vždyť umíme,“ namítl Hlavoun, „aspoň díky Vilsuril. Nebude na škodu, když si to Flairé bude myslet. Vím, že včera večer byla vyděšená, ale jinak ti povím, že ta přesně ví, co chce a jak toho dosáhnout. Když si nedáme pozor, za chvíli tu s námi bude mávat po svém.“

Mráz přetrvával dlouhou řadu dní a několikrát znovu sněžilo. Chlad dokázali králíci vydržet, ale začínali být zoufale vyhladovělí, až o tom nakonec už nedokázal vtipkovat ani Zvonek. Černušák podnikl s několika ramlicemi výpravu na farmu, ale vrátili se skoro s prázdnou, hlavně

kvůli kočkám. Většina králíků zůstávala pod zemí, kde se tiskl jeden k druhému: dokonce i Cesmína a Hlavoun byli vděční za trochu živočišného tepla.

Jednou večer, když se Hazentla, Vilsuril a Sisusinna tiskly k sobě společně s Lískáčem, Pětíkem a Hlavounem, zeptala se Vilsuril: „Pověděla vám Flairé, jak odešla z Tinialu a kde se vzala tady?“

„Ne, to nám neřekla,“ přiznal Hlavoun. „Už jsem se jí na to chtěl na rovinu zeptat, jenže Lískáčovi se zdálo, že bude líp, když ji necháme, dokud se tu víc nezabydlí.“

„Mně to řekla,“ svěřila se Vilsuril, „a neříkala mi, abych o tom nemluvila dál. Myslím, že by byla spíš ráda, kdybych vám to pověřila, aby o tom nemusela vyprávět sama. Skoro jako by se sama za sebe nějak styděla, i když nechápu proč, a taky jsem jí to řekla.“

„Prozradilas jí už něco o té tajné řece?“ vyzvídá Lískáč.

„Ne. Ale byla bych docela ráda, kdyby jí to některá z nás řekla – jedna z nás tří, které jsme o ní v Efraci věděly. Zatím nemá tušení, kolik toho o ní víme, a tak si mezi námi připadá trochu nesvá, když my o ní víme tolik, a ona o nás nic.“

„Ano, nejlíp bude, když jí o tom povíš sama,“ souhlasil Lískáč. „Ale jak tedy vlastně došlo k tomu, že opustila Tinial?“

„To máte tak,“ začala Vilsuril, „jistě si vzpomínáte, jak jsem vám říkala, že nám tajná řeka prozradila, jak strašně zuřila, když několik králíků z Tinialu přivedlo zpátky ty mladé králíčky té chuděry – jak se jen jmenovala?“

„Milmona,“ připomněla Hazentla.

„Ano, jistě, Milmona. Takže její mladé přivedli do Tinialu a přidělili jim noru. Flairé se je snažila vystrnadit, ale králíčky měli hodně přátel, a prohra v tomhle sporu její postavení Vrchní ramlice hodně oslabila. Tohle bylo poslední, co mi řeka prozradila.“

Dál už mi vyprávěla sama, jak postupem času ztrácela autoritu čím dál víc, ani ne tak kvůli Milmoniným mlád'atům,

jako spíš proto, že nedokázala myslet na nic než na bílou slepotu. Byla tím úplně posedlá a věčně jen přicházela s novými návrhy, jak to zařídit, aby nákaza Tinial nepostihla: návrhy, které většina členek její Ously pokládala za zbytečné výmysly, jež budou všem v kolonii jen komplikovat život. Kdyby jen byla dokázala překonat svou posedlost slepotou, byli by už na tu rozepři všichni dávno zapomněli.

Jenže to nedokázala. A když jednou Ousla odmítla přijmout další návrh, který předložila, udělala něco, co už se nedalo vzít zpátky. Prohlásila, že pokud její návrh zamítnou, odejde z Tinialu a odvede s sebou i svou rodinu. Všichni sice cítili, že jim bude náramně chybět, ale přesto její návrh nepřijali a jí pak nezbývalo než odejít.

Bylo to koncem minulého léta, pořád ještě bylo teplo a mohla i se svou rodinou strávit většinu nocí pod širým nebem. Pokud jde o elil, vyprávěla mi, že se sama porvala s lasičkou a zabila ji. Nějak se doslechla o Efraci a rozhodla se, že půjde tam. Přirozeně nevěděla, jak to tam vlastně chodí. Slyšela jen, že jde o kolonii, kde vládnu přísná pravidla a usoudila, že tohle by jí mohlo vyhovovat a že by ji tam mohli přijmout.

Jenže hned nato se jí doneslo, že generál Čistec a jeho Efraci tady u nás utrpěli těžkou porážku. Takže změnila plán a zamířila sem. Jenže než došla na úpatí vrchu, byli její mladí už na konci sil – byli na cestě hrér dní –, a když tam dole náhodou objevila ty prázdné čisté nory, pochopitelně se rozhodla, že se v jedné z nich usadí. Když jste ji tam našli, žila tam už několik dní a začínala se tam cítit doma. Ale přesto je ráda, že je tu s námi, jen kdyby už konečně polevily ty mrazy, jak říkala.“

„Máme ji všechny moc rády,“ vložila se do řeči Sisusinna. „Tak sympatický králík se potká jen málokdy. Už tu má spoustu kamarádek. Je ohromně dobrosrdečná a milá.“

„Jen kdyby nebyla tak posedlá tou slepotou,“ posteskla si Hazentla. „Tuhle jsem se jí ptala, jestli není na čase, aby tu

nemoc konečně pustila z hlavy, a ona mi na to jen, jestli jsem někdy viděla králíka nakaženého bílou slepotou.“

„A viděla?“ zajímal se Hlavoun. „To víš, že ne.“

„Když už jsme u toho, já se bílé slepoty bojím taky,“ prohodil Lískáč.

„Jistě, jenže na to v jednom kuse nemyslíš. Zato Flairé ano. Řekla bych, že to je její jediná chyba. Co myslíš, Pětíku?“

„Myslím si to co ona: jen kdyby už konečně polevily ty mrazy,“ řekl Pětík. „Takovéhle počasí není žádná legrace. Až zase začneme žít normálně, budeme moct líp posoudit, jaká je doopravdy.“

„Já v tom mám jasno už teď,“ prohlásila Hazentla. „Podle mě je to jeden z nejchytřejších a nejcitlivějších králíků, co jsem kdy poznala. Řekla bych, že Tinial o moc přišel a my hodně získali.“

Pár dní nato Lískáče a jeho dávné druhy nesmírně rozesmutnila smrt Žaluda, jednoho z původní skupinky, která odešla ze Sandlefordu. Zima a hlad ho nakonec udolaly. I Hlavoun, který neměl Žaluda nikdy zvlášť v lásce, nesl tu událost těžce. „Když si jen pomyslíš, Lískarane, že jsme ho přivedli celou cestu až sem, že společně s námi bojoval s Efracany a plul na člunu po řece, a teď po tom všem přestane běhat. Ani si neumíš představit, jak se mi po něm bude stýskat.“

„To nám všem,“ ujistil ho Lískáč. „Jen pořád doufám, že neztratíme ještě někoho dalšího. Všichni už jsou tak vychrtlí a promrzlí, že by mě nepřekvapilo, kdyby jich takhle dopadlo víc.“

Své obavy mohl Lískáč zahnat o pár dní později, když nastala obleva. Sníh i zledovatělá místa tály a rozpouštěly se ve vodu, která nejdřív crčela drobnými pramínky a pak prudce stékala ze stráně a na jejím úpatí se slévala v potůček. Všichni byli pro to vrátit se ihned do Plástve, ale Lískáč

počkal ještě další den, dokud neměl jistotu, že obleva vydrží a nezačne znovu mrznout.

Když mu to s jistotou potvrdil i Kehár, první, nač pomyslel, byl návrat k plánu na založení nové kolonie. Za pomoci racka, který znovu zapracoval jako prostředník, se sešel s Hlavounem a Hvozdíkem na vyhlédnutém místě. Hvozdík ho nadšeně schválil, a tak se dohodli, že se tu králíci z obou kolonií za dva nebo tři dny sejdou. Starček (jeden z někdejších efraských důstojníků, kterého loni v létě po Čistcově porážce přijali do Lískáčovy kolonie) se tu měl stát Vrchním králíkem a základ jeho příští Ously měli tvořit Rešetlák, Jahodník a efraský kapitán Ovsík.

Na cestu z Kamenitého vrchu se sem pod Hlavounovým vedením vydal asi tucet králíků. Po návratu se Hlavoun svěřil Lískáčovi, že se s Efrafany promísili docela v pohodě. Elil je zatím nechávali na pokoji. Nikdo nepřišel o život a hrabání na náspu začalo slibně. Lískáč byl rád, že může tuhle starost alespoň prozatím přenechat Starčkovi a obrátit konečně pozornost k vlastní kolonii.

Brzy postřehl, že se kolem Flairé vytvořila skupina převážně mladších ramlic, které uprchly z Efrafy s Hazentlou. Zdálo se, že Flairé dělá jejich společnost dobře a podle všeho – aspoň měl ten dojem – si získala i jejich respekt. Připadalo mu, že se k ní chovají uctivě, a vřelosti a přívětivosti, s jakou s nimi na oplátku jedná ona, si zřetelně cení. Jednou se dal Lískáč do hovoru s mladičkou ramlicí jménem Lněnka a mezi řečí se jí optal, jak vychází s Flairé.

„S tou jsme se všechny náramně skamarádily, Lískarane,“ rozzářila se Lněnka. „Hodně nám vyprávěla o kolonii, ze které přišla, i o tom, jak ji ještě s jednou ramlicí založily. Bývala tam Vrchním králíkem, tedy spíš Vrchní ramlicí, a z ramlic byla složená i celá Ousla. O něčem takovém jsem ještě jakživa neslyšela, ty ano?“

„Ne, neslyšel,“ řekl Lískáč, „ale tolik mě to zas nepřekvapuje. Jsem rád, že s ní tak dobře vycházíte.“

„Víš, je s ní zábava,“ vysvětlovala Lněnka, „a je vidět, že je tu s námi ráda. Vyprávěly jsme jí, jak jsme utíkaly z Efrafy a jak se Kehár ze vzduchu vrhl na generála Čistce, aby nám pomohl. Litovala, že u toho nebyla a že nemá křídla jako Kehár. Křídlatý králík, to tu ještě nebylo, povídala. A pak se mě zeptala, jestli bych jí někde nesehnala pár křídel a další pár pro sebe, že bychom si spolu mohly zaletět do Efrafy. Myslela jsem, že se smíchy potrhám.“

Po dlouhotrvajících mrazech zbylo v okolí kolonie tak málo požitelné trávy, že se jednou Lískáč se všemi, kdo se chtěli přidat, vypravil na průzkumnou výpravu po celém vrchu, jestli někde neobjeví něco lepšího. Flairé byla celá divá jít taky a přivedla s sebou i několik mladších ramlic a své mladé.

I na hřebeni kopce byla půda ještě promáčená a všude samá louže. Našli tu hlavně ostřici, která se sice jíst dala, ale žádná pochoutka to nebyla. Jak se rozhlíželi po ostrůvcích čerstvé trávy, hodně se rozptýlili, ale zdálo se, že není čeho se bát. Svahy Kamenitého vrchu byly ze všech stran pusté a vánek nepřinášel žádný pach elil, jen známou vůni jalovce a mateřídoušky. Po dlouhých dnech, které je mráz donutil strávit v omezeném prostoru nor, je otevřená krajina rozjařila a někteří z králíků začali poskakovat a honit se navzájem málem jako zajíci. Lískáče ovládl pocit uvolnění stejně jako ostatní a vesele se přidal k hravému zápasu Řešetláka a Jahodníka mezi jalovci. Na útěku před Řešetlákem se pustil z příkrého severního svahu, prudce se zastavil před keřem hlohu, ztratil rovnováhu a skutálel se po vlhkém trávníku.

Když se zvedal, uviděl ke své hrůze psa, jak se se vzrušeným štěkotem žene po stráni přímo k němu. Byl to hladkosrstý foxteriér, bílý s hnědými skvrnami, celý promáčený a zablácený ze strouh a brázd pod strání. Lískáč se otočil a kulhavě vyrazil na útěk, ale třebaže běžel jak nejrychleji dokázal, uvědomoval si, že to nestačí: pes ho

doháněl. Ze zoufalství začal kličkovat a přitom cítil těžký psí dech blíž a blíž, skoro těsně za sebou.

V té chvíli vyrazil dolů ze stráně další králík a bez zaváhání a zpomalení narazil v plné rychlosti psovi do boku. Pes i králík se překotili v jediném zmítajícím se klubku. Když se králík vyprostil, pes, nadobro zaskočený nečekaným útokem, se vyškrábal na nohy, ale na strmém svahu ztratil rovnováhu, znovu upadl a svalil se na záda. Hbitější králík získal půdu pod nohama, dal se na útěk a Lískáč se zatím stačil vzdálit psovi bezpečně z dosahu.

Pes opět vstal, zmateně se rozhlédl, ale pak zaslechl, jak ho zdola volá lidský hlas a zamířil zpátky: nic se mu nestalo, ale chuť prohánět králíky ho rozhodně přešla.

Lískáč se cítil skoro stejně popletený jako on. Úlek z nenadálé honičky i její nečekané zakončení v něm vyvolaly zmatek. Odkulhal o pár kroků výš, ale pak zůstal stát, protože netušil kudy dál a věděl jen, že je v bezpečí. Po chvilce si uvědomil, že vedle něho sedí jiný králík a mluví na něj. „Jsi v pořádku, pane? Nemám tě kousek doprovodit?“ Byla to Flairé.

„To ty – to ty jsi srazila toho psa?“ zeptal se.

„Ano. Byli jsme výš na svahu, a tím pádem ve výhodě.“

„Ještě nikdy jsem se nesetkal s králíkem, který by zaútočil na psa.“

„Však to přece taky žádný útok nebyl. Povalit ho byla maličkost, jen se mi nechtělo se od něj nechat pokousat. Měli jsme štěstí, že si ho jeho pán přivolal.“

„Zachránilas mi život.“

„To přesně nevím, ale jsem ráda, že jsem ti pomohla. A teď se zas vrátíme nahoru, ne? Už bude na čase jít domů.“

Když se Lískáč znovu dostal do své nory v Plástvi, nejdřív se prospal, ale hned poté se vypravil hledat Hlavouna a Pětíka. Našel je oba v Hlavounově noře spolu s Hazentlou a Vilsuril.

Vyprávěl jim, co se zběhlo.

„To tedy chtělo opravdu kuráž,“ uznal Hlavoun. „Nevím, jestli já sám bych si na to troufl, dokonce přestože šlo o tebe, Lískarane. Váhu na to samozřejmě má. Ale Frixi v dešti! Vrhout se na psa! Čistec se o to pokusil a vzpomeň si, jak dopadl.“

„Tamten pes byl mnohem větší,“ upřesnil Lískáč. Obrátil se k Vilsuril. „Ty ses jí chtěla na pár věcí přeptat, vid’? Jak to bylo s tou tajnou řekou. Půjdu se po ní porozhlédnout.“

„Vrchní králík sám pro nikoho nechodí, ale někoho si pošle,“ poznamenal Hlavoun.

Lískáč na to neodpověděl a zmizel v jedné z chodeb vedoucích z nory.

Když se mezi ně znovu vrátil s Flairé, řekl jí: „Vyprávěl jsem těmhle králíkům, co jsi pro mě dnes odpoledne udělala. Zachránilas mi život a to ti nikdy nezapomenu.“

„Myslím, že na to nezapomene nikdo z nás,“ podotkl Hlavoun. „Provádíš takové věci často?“

„Nikdy předtím se mi k tomu nenaskytla příležitost,“ zaváhala Flairé. „Vlastně mě to napadlo až na poslední chvíli. Ani zdaleka si nejsem jistá, jestli bych si to troufla zopakovat. Už se o tom nebudeme bavit, co říkáte?“

„Jenže my jsme si tě sem pozvali, aby ti Vilsuril pověděla ještě něco docela jiného,“ řekl Lískáč. „Kolik jsi toho slyšela o tom, čemu se v Efracě říkalo tajná řeka?“

„Dohromady nic,“ zaváhala Flairé. „Párkrát se o tom přede mnou někdo zmínil, ale žádný z těch králíků o tom moc nevěděl.“

„Tak Vilsuril ti to teď poví.“

Vilsuril zopakovala vyprávění o tom, jak tajnou řeku objevila a jak se s Hazentlou a Sisusinnou dověděla, že Flairé a Prakra založily kolonii pojmenovanou Tinial s Ouslou složenou z ramlic. O obavách Flairé ohledně bílé slepoty mluvila co nejmíň, ale zato se zmínila o Milmoně a jejích mláďatech i o tom, že po Milmonině smrti přijali obyvatelé Tinialu mladé králíčky zpátky proti vůli Flairé.

„A pokud si vzpomínáš, sama jsi říkala,“ zakončila, „že jsi se svými mláďaty odešla z Tinialu, protože Ousla měla námitky proti tvým opatřením na ochranu proti bílé slepotě. Vydali jste se do Efracy. Ale díky Frixovi jste skončili tady.“

Flairé nějaký čas mlčela, jako by si v hlavě pracně srovnávala záhadu tajné řeky, o které Vilsuril mluvila. Konečně promluvila: „Samozřejmě to všechno musí být pravda, jinak byste nemohli vědět o Tinialu, o chuděře Milmoně a mých neshodách s Ouslou. Ale přesto – jak je to možné? O něčem takovém, jako je ta vaše tajná řeka, jsem jakživa neslyšela. Abych pravdu řekla, úplně mi to vyrazí dech.“

„Přenos myšlenek,“ vysvětlil Pětík. „Kehár to zná. Tvrdí, že u ptáků, kteří žijí v hejnech jako mořští rackové, je to docela běžný úkaz. A ramlice v Efracě vedly tak podivný život, že v nich utlumil všechny přirozené instinkty –“

„Ale na takovou dálku –“

„Kehár mi řekl, že lidé si dokáží předávat zprávy ještě neuvěřitelnějšími způsoby. Na hrér mil vzdušnou čarou, tvrdil.“

Když Lískáč viděl, jak je Flairé dosud vyvedená z rovnováhy a trochu ji zlobí, že nedokáže brát tajnou řeku za něco tak samozřejmého jako jiní králíci, raději zasáhl: „Teď už si s tím nebudeme lámat hlavu. Myslím, že to chápou stejně málo jako každý jiný. Chtěli jsme ti, Flairé, položit dvě otázky, ale na tu první jsi nám už vlastně odpověděla. Vysílal někdo z Tinialu zprávy, které našim králíkům tajná řeka přinášela? Jak tě poslouchám, tak co víš, nikdo. A druhá otázka byla: Jak daleko je Tinial? Kde leží?“

„Musí to být daleko, daleko odsud,“ zamyslela se Flairé, „tím směrem, co zapadá slunce. Mně a mé rodině trvalo hrér dní, než jsme došli až sem.“

„Ani ty, ani nikdo jiný z vás byste se tam nedokázali vrátit?“

„Kdepak. Je to moc daleko.“

„Kehár by to nejspíš najít dokázal,“ nadhodil Ostružník.

„Ale my to nepotřebujeme vědět,“ namítl Lískáč. „Šlo mi jen o to, jestli se zničehonic nemůžou objevit další králíci z Tinialu. A to se zdá hodně nepravděpodobné.“

„Lískarane,“ zeptala se pro změnu Flairé, „proč ses mě nezeptal, jestli nechci odejít se Starčkem a králíky, které vzal s sebou, do té nové kolonie? Byla bych s nimi šla ráda, ale vůbec jsem o tom nevěděla. A sotva začala obleva, už byli pryč.“

„Abych řekl pravdu, vlastně mě ani nenapadlo ti to nabízet,“ připustil Lískáč. „O tom, kdo z našich králíků tam půjde, se rozhodovalo už dávno, ještě než přišly ty mrazy. Všechno už bylo domluvené, a nebýt toho, že se tak najednou ochladilo, byli by naši králíci pryč, ještě než ses tu objevila. Takže když začala obleva, jen jsme pokračovali, kde jsme přestali.“

„Se Starčkem odešlo tak málo králíků,“ posteskla si Flairé. „To já bych tam na tvém místě byla odvedla celou kolonii.“

„Jenže jsi bohužel nebyla Vrchní králík, vid’?“ rýpl si Hlavoun.

„Byla bych byla ráda šla i sama.“ Chvíli se odmlčela a pak se znovu ozvala. „Lískarane, ráda bych něco řekla tvé Ousle: Je to důležité. Jenže v téhle kolonii nedokážu rozpoznat, kdo v Ousle je a kdo není. Dost mě to mate.“

„To je asi naše chyba,“ zamyslel se Lískáč. „Rozuměj, přišli jsme sem všichni společně, přestáli jsme spolu spoustu různých nebezpečí, společně jsme porazili i generála Čistce: a žádnou Ouslu, která by nám vydávala příkazy a povely, jsme k tomu nepotřebovali. Vlastně jsme v Ousle všichni. A funguje to.“

„Ano, vím, že to funguje,“ řekla Flairé. „Všichni spolu dobře vycházíte a umíte si vyhovět. Pokud to dovedu posoudit, žádný z vás nemá v kolonii nepřátele.“

„Takže,“ vrátil se Lískáč k výchozímu bodu, „co tak důležitého jsi nám chtěla říct? Pověz a já ti slibuju, že to budeme brát opravdu vážně.“

„Myslím, že už asi víte, oč mi jde,“ odpověděla Flairé. „O bílou slepotu. Připadá mi, že nikomu z vás nedochází, co je to za nemoc a v jakém jste nebezpečí. Žádný z vás ještě neviděl nemocného králíka, žádný z vás nezažil, jak se slepota šíří po celé kolonii. Je to neuvěřitelná hrůza: nejstrašnější ze všeho, co může králíky postihnout. Horší než celé Tisícero dohromady. Králíci ještě žijí, ale jsou z nich jen tápající, rozkládající se uzlíčky utrpení. Já vím, že si myslíte, že jsem tím posedlá. Taky byste byli, kdybyste někdy viděli to, co jsem viděla já. Jakmůžoubýt lidé tak suroví, aby na králíky schválně přenášeli nákazu, to nedokážu pochopit. Ať plánujeme a děláme cokoli, musíme přitom vždycky počítat s bílou slepotou a myslet na to, jak se před ní uchránit.“

Pronesla svou řeč tak důrazně a vášnivě, až její posluchači chvíli omráčeně mlčeli. Teprve po chvíli se Lískáč zeptal: „A co nám tedy radíš? Co bychom podle tebe měli udělat?“

„Tady jsme všichni v strašném nebezpečí,“ prohlásila Flairé. „Máte kolonii hned u cesty, po které chodí lidé. Ještě nikdy jsem neviděla tak ohroženou kolonii.“

„Copak je, Pětíku?“ zeptal se Lískáč.

„Ty bys to měl vědět nejlíp,“ odbyl ho Pětík. „Byl jsi u toho. Kdysi dávno jsem říkal skoro totéž Vrchnímu králíkovi sandlefordské kolonie, ale odmítl mi uvěřit. A co bylo dál, to přece víš.“

„Takže ty myslíš, že má Flairé pravdu?“

„Ano, jistěže má. Jediný rozdíl mezi tehdejškem a dneškem je, že já tenkrát *věděl*, že se něco strašlivého přihodí, a to co nevidět. Kdežto teď, přes to, co říká, ten pocit nemám. Necítím na obzoru žádnou pohromu. Ale stejně má pravdu.“

„A co myslíš, že bychom měli udělat, Flairé?“

„Odejít odsud, všichni do jednoho, a najít si bezpečnější místo. Založit tam novou kolonii. Daleko od lidí. To, co se stalo tenkrát v noci za sněhu, jak sem přijeli ti lidé – to nebylo v pořádku. Nevidět to na vlastní oči, nikdy bych tomu neuvěřila: tomu, že by králíky mohlo vůbec kdy napadnout usadit se na takovémhle místě.“

„Poslouchej, jsi tady teprve pár dnů,“ zarazil ji dopáleně Hlavoun, „a už se nás snažíš komandovat, co máme a nemáme dělat. Kdo si myslíš, že jsi?“

„Promiň,“ omluvila se Flairé. „Chtěli jste vědět, co mi dělá starosti, a před chvílíčkou jste se mě přímo zeptali, co myslím, že byste měli udělat. Jen jsem vám řekla, nač jste se ptali.“

„Nerozčiluj se, Hlavoune,“ řekl Lískáč. „Jsem rád, že nám pověděla svůj názor. Flairé, v téhle chvíli bohužel nemůžeme poslat do Starčkovy kolonie ani tebe, ani nikoho dalšího. Takovou dohodu máme s Hvozdíkem, rozumíš? A teď už toho radši necháme. Cítím, že se dneska večer oteplilo, ale stejně bychom se mohli vyspat všichni tady pohromadě.“

Sám však dlouho nemohl usnout, ležel mezi Hlavounem a Pětíkem a hlavou se mu honilo všechno, co Flairé říkala.

15

Flairé odchází

*Abiit, excessit, evasit, erupit. (Odešel,
stáhl se, unikl, vyrazil.)*
CICERO: IN CATILINAM

„LÍSKARANE, ona dělá co může, aby tu převzala vedení,“ zuřil Hlavoun. „Zrovna teď sedí v Plástvi a vypráví všem mladým králíkům tenkrát o těch lidech ve sněhu. Vykládá jim, že pokud tu zůstanou, hrozí jim smrtelné nebezpečí nákazy bílou slepotou, ale slibuje jim, že je zavede na bezpečnější místo, kde si založí novou kolonii. Mám tam zaskočit a zabít ji, než nadělá ještě větší škody?“

„Ne, nedělej to,“ mírnil ho Lískáč. „Nebo aspoň prozatím.“

„Začalo to tím,“ soptil Hlavoun, „že svého času bývala Vrchním králíkem – *ramlice* jako Vrchní králík, to je taky nápad! –, až ji nakonec vyrazili. A teď chce být Vrchním králíkem znova.“

„Poslouchá ji někdo z původních sandlefordských králíků?“ zajímal se Lískáč.

„Ne, ani Jahodník s Černušákem. Ale zato spousta těch mladých a taky některé z efraských ramlic.“

„Rád bych si promluvil s Pětíkem a Ostružníkem,“ rozhodl Lískáč. „A vlastně i s Vilsuril a Hazentlou. Pojd', porozhlédneme se po nich.“

Našli je i se Sisusinnou směstnané v Pětíkově noře, jak podřimují a vzájemně se zahřívají svým tělesným teplem.

„Hlavoune,“ vybídl svého společníka Lískáč, „pověz jim, cos mi právě vyprávěl o Flairé.“

Hlavoun uposlechl, a pokud to bylo vůbec možné, jeho vztek vyprávěním ještě vzrostl. „Měli bychom ji zabít,“ zakončil. „A to co nejdřív, než nadělá ještě větší škody.“

„Počkej, počkej chvíličku,“ zarazil ho Ostružník. „Lískarane, můžu k tomu taky něco říct?“

„Jistě, a Pětík taky,“ přisvědčil Lískáč.

„Pokud tomu dobře rozumím,“ začal Ostružník, „vznikl celý ten rozruch kvůli bílé slepotě. Hlavoun myslí, že Flairé jde především o postavení Vrchního králíka. Já bych neřekl. Myslím si, že kdyby se byla nikdy s bílou slepotou nesetkala a jenom odešla ze své vlastní kolonie a přidala se k nám, nejspíš by se tu byla v pohodě usadila a žádné potíže by s ní nebyly.“

„Bývala v tom Tinialu Vrchní ramlicí, ještě než se vůbec kdy s bílou slepotou setkala,“ protestoval Hlavoun. „Teď se chce do té funkce dostat znovu. Všechny ty řeči o slepotě jsou jen záminka k získání podpory.“

„Ať tak nebo tak, snaží se přemluvit co nejvíc králíků, aby se odsud odstěhovali,“ shrnul Ostružník. „Prý proto, že tady je velké nebezpečí nákazy. Takže teď poslouvejte. Pokud jsem to dobře pochopil, pokoušejí se lidé králíky nakazit bílou slepotou, jen když jim začnou být na obtíž: když jim okusují zeleninu, ohlodávají kůru z ovocných stromů, ničí jim salát a tak. Kdybychom si byli s něčím takovým začali, byli by nám sem zavlekli nákazu už dávno. Ale neudělali to, protože jim tady, stranou od jejich domovů, celkem nevadíme. Žádnou škodu tu neděláme.“

Je tu ovšem jedna věc, která by se proti nám obrátit mohla. Pokud nás tu časem bude moc, pokud se celá tahle končina začne králíky jen hemžit, čekají nás maléry. Pokud by tu zůstali všichni výrostci a všechny efraské ramlice, za

chvíli bude stráž plná králíků a pořád budou přibývat. To se lidem zamlouvat nebude.

Flairé chce, abychom se všichni přestěhovali do nové kolonie někde stranou. Ale žádné místo není tak odlehlé, aby se o něm lidé nedověděli, pokud je tam králíků opravdu hodně.“

„Tak ať si jde,“ navrhl Pětík. „Ať si jde a odvede s sebou tolik mladých, kolik jen dokáže přemluvit. Čím víc jich odvede, tím víc tu budeme v bezpečí. Vlastně nebýt toho, že s tím začala ona, možná bychom na to byli museli přijít sami.“

„Ale kdo bude chtít, ten tu zůstat může, nebo ne?“ strachovala se Hazentla.

„Samozřejmě,“ uklidnil ji Lískáč. „Aspoň dokud se zase nepřemnožíme. Ale s tím si teď dlouhý čas nemusíme dělat starosti. Pětík s Ostružníkem mají pravdu. Ať si Flairé jde.“

O něco později toho dne opustila Flairé Kamenitý vrch sama s tím, že se jde porozhlédnout po vhodném místě pro novou kolonii. Nikoho nepožádala, aby ji doprovázel.

Byla pryč tři dny. Po návratu řekla Lískáčovi, že našla mnohem bezpečnější a odlehlejší místo. Chtěla, aby se tam s ní zašel podívat. Lískáč jí vlídně sdělil, že se v nejbližší době do nové kolonie stěhovat nechystá, ale pokud Flairé chce, může s sebou vzít kohokoli jiného.

Flairé se už na druhou obhlídku nevydala, hned následujícího dne však vyrazila na cestu se značným počtem mladých králíků, které se jí podařilo přesvědčit, že jsou na dosavadním místě v nebezpečí. Řekla, že zpátky už se nevrátí.

Počasí se stále zlepšovalo a brzy nastaly teplejší dny. Jednou večer se Lískáč a řada jeho přátel včetně Hazently, Vilsuril a Sisusinny pokojně vyhřívali na slunci.

„To bych rád věděl, jak se Flairé a těm ostatním daří,“ poznamenal Cesmína. „A vlastně i to, kde vůbec jsou.“

„Kehár už se co nevidět vrátí,“ připomněl Hlavoun. „Ten nám zjistí, kam šli a jak si Flairé vede jako Vrchní ramlice.“

„Já bych řekl, že docela dobře,“ soudil Pampeliška. „Víte, já ji měl přese všechno rád. Byla s ní zábava a mívala spoustu dobrých nápadů.“

„Mně zachránila život,“ přidal se Lískáč, „ale nikdy se tím nikomu nechlubila.“

„Dovedu si ji jako Vrchní ramlici docela dobře představit,“ zamyslel se Stříbrák, „pokud by vedle sebe měla jako partnera nějakého samce, který by jí – rozumíte – dělal občas trochu protiváhu.“

„Mně se představa Vrchní ramlice docela zamlouvá,“ zamyslel se Lískáč. „Docela vážně si myslím, že bychom měli nějakou mít. Hazentlo, co kdybys to vzala ty?“

„Já bych byl rád,“ ozval se Černušák. „Myslím, že bychom měli velkou radost všichni.“

Hazentla se chystala odbýt ty řeči nějakým žertem, ale když se rozhlédla, uvědomila si, že na ni všichni upírají oči plné očekávání a v duchu Lískáčův návrh podporují.

„Řekni, že to bereš,“ zaprosil Pětík.

„Tak dobře, pokud bude Lískáč dál pokračovat se mnou, tak ano,“ souhlasila. „A slibuju vám –“

„Co? Co?“ ozvaly se tři nebo čtyři hlasy zároveň.

„Slibuju vám, že ho budu dopalovat jako ještě nikdo v životě a budu proti všemu, co navrhne!“

„Už se na to těším,“ řekl Lískáč a přitiskl nos k jejímu.

Když se ta novina roznesla po kolonii, neozval se ani jediný projev nesouhlasu. Všichni, dokonce i Hlavoun a zejména ty z efraských ramlic, které neodešly s Flairé, měli k Hazentle velkou důvěru.

Jaro bylo pěkné a suché a nadcházející léto slibovalo pohodu. Jednoho krásného odpoledne, právě když byli Zvonek, Šťovík a ještě několik dalších na silfleji na stráni, přivlekl se k nim už na první pohled naprosto vyčerpaný cizí králík.

„Nesu zprávu z Efrafy,“ zasípal. „Mohli byste mě zavést k vašemu Vrchnímu králíkovi?“

„Ale jistěže,“ přisvědčil Zvonek. „K samci, nebo k ramlici? My tu totiž dokážeme každému vyhovět podle jeho přání.“

16

Hazentla jedná

*Cokoli si jen budeš přát, pokud to
půjde, splním rád: ať mě to stojí
sebevíc, mám povinnost ti vyjít vstříc.*
W. S. GILBERT: KAPITÁN REECE

NAKONEC TO VŠAK DOPADLO TAK, že navzdory Zvonkovu chvástavému uvítání neměl efrafský posel, pokud šlo o Vrchního králíka, na vybranou. Lískáč byl to odpoledne mimo kolonii – vydali se totiž se Stříbrákem a Ostružníkem na opatrnou obhlídku farmy v Ořeší. Od Čistcový porážky si Lískáč uchovával v koutku duše iracionální – v podstatě pověřenou – víru, že ta farma tak či onak přináší jemu i jeho králíkům štěstí. To pochopitelně neznamenal, že by si nebyl vědom všudypřítomného nebezpečí ze strany koček a psa, měl však intuitivní pocit, že je mu to místo, pokud k němu nepřestane přistupovat s náležitým a zkušenostmi prověřeným respektem, jaksí přátelsky nakloněno: podobně jako může zkušený námořník cítit, že pokud bude patřičně respektovat moře, bude k němu laskavé, nikoli nepřátelské, a může pro něj znamenat dobrodiní. Rád sledoval, co se na farmě děje, třebaže převážná část tamních věcí byla nad jeho chápání. V létě tam chodíval pravidelně a obvykle s sebou brával jednoho nebo dva ze spolehlivých králíků; pokaždé se pak vracel s pocitem užitečně stráveného odpoledne a znovu nabyté rovnováhy.

A tak se tam vydal i dnes. Přenechal kolonii na starost Hazentle – nezdálo se, že by se mělo přihodit něco nečekaného – a v bezstarostné náladě se pustil ze stráně. Zvonek tedy uvedl návštěvníka k Hazentle.

Zpráva, kterou přinášel, se v první chvíli nezdála až tak závažná. V Efraci se už zase dost přemnožily ramlice a Hvozdk z nich vybral několik, které mu samy řekly, že by uvítaly možnost rozšířit si obzory a na vlastní oči vidět, jak žijí králíci na Kamenitém vrchu. Pak tam můžou zůstat, nebo se vrátit, jak budou samy chtít. Byl si jistý, že Lískáč nebude nic namítat, a řekl jim tedy, že můžou z Efracy vyrazit, kdykoli se jim zachce. Teprve pak si uvědomil, že žádná z nich nezná cestu. Naštěstí tu však byl mladý králík jménem Lomikámen, který přinesl Hvozdkovi před několika měsíci vzkaz od Lískáče a v Efraci už zůstal, našel si tu ramlici, spokojeně se s ní pářil a přivedli spolu na svět vrh potomků. Hvozdkovi napadlo, že by mohl ramlicím dělat na cestě průvodce. Dodatečně mu pak také došlo, že by byla nevychovanost Lískáčovi příchod ramlic předem neoznámít. Prikázal tedy Lomikámenovi, aby ramlice zavedl k Caesarovu pásu, odkud už najdou cestu na Kamenitý vrch snadno samy, tam je nechal, aby si trochu odpočinuly a napásly se, a sám si pospíšil napřed a upozornil Lískáče, aby s nimi počítal.

Tohle všechno vypověděl Lomikámen Hazentle, která seděla v Plástvi spolu se Sisusinnou, Hlavounem a několika dalšími králíky, kteří tu shodou okolností zrovna byli.

Hazentla byla Vrchní ramlici teprve krátký čas, a tak se snažila jednat co nejsvědomitěji a každého úkolu se zhostit co nejlíp. Ujistila tedy Lomikámena, že ramlice tu všichni jistě rádi uvítají (zvláště poté, co jich spousta odešla s Flairé).

Když se však dověděla, že je nechal u Caesarova pásu, aby zbytek cesty došly samy, pořádně se vylekala. Na rozdíl od toho, co tvrdil Hvozdk, ji okamžitě napadlo, že by mohly zabloudit nebo se ve volné krajině stát kořistí elil. Raději se

za nimi vypraví a ještě do setmění je přivede. Ne, nepotřebuje, aby ji Lomikámen doprovázel. Trefí tam snadno sama. A on je unavený, potřebuje se napást a pak se pořádně vyspat.

Hlavoun, který vyslechl většinu toho, co řekla, okamžitě vyrukoval s námitkami. Jak může mít Hazentla jistotu, že ty ramlice najde? Navíc na stráni hrozí osamělému králíkovi velké nebezpečí od elil. Lomikámen měl štěstí. Hvozdlík ho rozhodně neměl posílat samotného. Jen ať Hazentla hezky zůstane, kde je.

Hazentla namítla, že pokud jsou už ramlice na cestě, nebude těžké je najít. Vede sem jen jediná cesta, lidská pěšina, a tu je zdaleka vidět. Pokud jde o elil, dokáže jim utéct, a ve dne se beztak nejspíš s žádným z nich nesetká.

Hlavoun trval na tom, že on a Cesmína půjdou s ní, ale Hazentla odmítla. Odmítla vystavovat riziku další králíky.

To už bylo na Hlavouna trochu moc. „Říkáš si Vrchní králík a pak nám tu vykládáš, že budeš sama trajdat někde po kopcích kvůli pár pitomým efrafským ramlicím. Tomu říkáš odpovědnost? Být tady Lískáč, určitě by ti to zakázal a ty to dobře víš. Hloupá, zbedněná ramlice, a chce si hrát na Vrchního králíka! Leda tak na Vrchního hraboše.“

Hazentla popošla až k němu a zadívala se mu přímo do očí. „Hlavoune, řekla jsem, co se chystám udělat, a dál se o tom nebudu bavit. Pokud v tomhle neuznáváš mou autoritu, do zítřka už v téhle kolonii nebude uznávat žádnou autoritu nikdo, to víš stejně dobře jako já. A teď už mi, prosím tě, dej pokoj, a než sem ty efrafské ramlice dorazí, nachystejte jim pár čistých nor.“

Hlavoun, vzteky bez sebe, vyrazil z Plástve a seřval prvního králíka, na kterého narazil. Shodou okolností to byl Šťovík. Hazentla požádala Sisusinnu, aby Lískáčovi, až se vrátí, vyřídila, co se stalo, a vyrazila k Pásu.

Udivilo ji, že cestou efrafské ramlice ne a ne potkat a vrtalo jí v hlavě, co s nimi jen může být. Už se schylovalo k

večer. Větrík, který až dosud lehce vanul, utichl. Vzduch se ani nepohnul. Stíny vysokých kerblíků se prodlužovaly a slunce se nořilo za pruh mraků na západě. S tušením něčeho nedobrého spěchala Hazentla dál. Po chvíli zjistila, že už je skoro u Pásu, ale po žádném králíkovi nikde ani památky. Rozhlížela se vpravo i vlevo, ale v soumraku se jí nedařilo objevit žádné stopy. Váhala, co si počít, když vtom zahlédla zaječici, jak krmí mláďata ve svém pelechu. Zaječice ji oslovila.

„Nehledáš nějaké zatoulané králíky? Ramlice? Tamhle jich pár máš, hned u toho buku.“

Chvilíčku nato už byla Hazentla mezi nimi.

„Jsem z Kamenitého vrchu a sháním se po vás. Lomikámen říkal, že za ním přijdete nahoru samy. Co se vám stalo?“

„To tady Nairema,“ odpověděla jedna z ramlic. „Má něco se zadní nohou a vůbec nemůže chodit. Zůstaly jsme tu s ní. Nechtěly jsme ji tu nechat přes noc samotnou napospas elil.“

Hazentla zraněnou prohlédla. Měla velké bolesti a stěží se dokázala postavit, natož jít. Stehno měla oteklé a citlivé na sebemenší dotek. Žádné poranění však vidět nebylo a Hazentla usoudila, že si možná potřebuje jen odpočinout. Řekla to ostatním.

„Odpočinout? Tady?“ zděsila se jedna z ramlic. „Jak dlouho?“

„Dokud jí nebude líp,“ odsekla Hazentla.

„Ale vždyť už se stmívá. Kdyby se tu objevil nějaký nepřítel, nemůže utéct, nemůže se bránit –“

„Zůstanu s ní tady já,“ prohlásila Hazentla. „Vy ostatní si honem pospěšte nahoru po stezce – tamhle ji vidíte. Zavede vás přímo na Kamenitý vrch a tam vás už čekají. A už dost řečí! Koukejte mazat!“

Ramlice, z nichž žádná nebyla v životě od Efrafy dál než na sto metrů, poslechly jen s předstíraným náznakem váhání a Hazentla se uložila do vysoké trávy vedle Nairemy. To

dojemně mladičké a naprosto nezkušené stvoření bylo málem bez sebe strachy a Hazentla nemohla udělat nic než ji chuděrku konejšit a dodávat jí pocit jistoty, který sama ani zdaleka necítila. Vypověděla jí všechny příběhy, na které se dokázala rozpomenout, dokud ji nakonec, stulenou k svému hřejivému boku, neukolébala ke spánku. Ospalost zakrátko pocítila i ona sama, ale bránila se jí, jak mohla. Začaly houkat sovy, vyšel měsíc a tráva se rozezněla tichým nočním ruchem – šelestem, šustotem, tápáním a dalšími podivnými zvuky, které možná ve skutečnosti neexistovaly jinde než v jejích dlouhých uších, do krajnosti napjatých soustředěným nasloucháním. Z celého srdce prosila El-hrérana o pomoc a ochranu a snažila se vycítit mezi měsíčními stíny jeho blízkost.

Započala jedna z nejděsivějších nocí v jejím životě. Přestože ji bolelo přeželé tělo, neodvažovala se pohnout, aby nevzbudila Nairemu, a hlavou se jí bezděčně honilo všechno, co kdy slyšela o elil: jak se potichoučku plíží proti větru a příkradou se ke své králičí kořisti tak nehlučně, že o nich oběť nemá ani tušení, dokud neucítí jejich drápy a stisk jejich tesáků. Vídala žížaly a brouky, jak se svíjejí v zobáčích kosů, vídala drozdy, jak rozbíjejí ulity živých hlemýžďů o kameny. Skončí taky tak? Vídala i hrobaříky, jak vyhrabávají důlky a do nich kladou vajíčka vedle mrtvolek drobných živočichů, aby měly vylíhnuté larvy co jíst. Myslela i na netopýry a sovy, jak loví můry a myši, svou živou kořist. Krtci se, jak věděla, dokážou porvat na život a na smrt, když se ve svých podzemních chodbách potkají. Jsou snad králíci jediná zvířata, která neloví a nezabíjejí? V těch bezútěšných úvahách jí připadalo, že ano. Čistec dělal, co mohl, aby králíkům vštípil krutost, a k ničemu dobrému to nebylo. Myslela na všechny Efracany, které kdy poslal na smrt. Z celého srdce si přála, aby tu teď Čistec ležel vedle ní. A pokud tohle nebylo zoufalství, tak co jiného tedy?

Mladinká ramlice vedle ní tvrdě spala. Kdyby se mi jen, uvažovala Hazentla, podařilo dostat ji živou a zdravou do kolonie, ospravedlnilo by to ten bezhlavý nápad vypravit se sem na vlastní pěst. Jenže aby to dokázala, musí sama zůstat naživu, a to nemůže nijak ovlivnit.

S překvapením si všimla, že měsíc už skoro zapadl. Musela usnout, aniž o tom věděla, a nic zlého se nepříhodilo. To ji trochu povzbudilo a nálada se jí rázem pozvedla. El-hréran, pomyslela si, své věrné králíky neopouští.

Chvíli nato začala mít pocit, že je někdo pozoruje. Sotva si to stačila uvědomit, vysoká tráva se rozhrnula a přímo před ní stál potkan.

V slábnoucím měsíčním světle dlouho navzájem odhadovali své síly. Potkan nebyl zvlášť velký, ale stačilo to. Navíc byl očividně na lovu. Na jeho vyceněných zubech zahlédla vlákna masa. Jednou dvakrát zamžoural, zakmital vousky a popošel blíž. Ještě stále se nerozhodl.

Hazentla na něj promluvila nářečím remízků. „Tahle mladá moje. Já máma. Ty přijdeš zabít, já zabiju tebe.“ Instinktivně se vztyčila na zadní, aby potkanovi došlo, oč je větší a statnější. V té chvíli se Nairema probrala a začala kničet.

Hazentla se přemístila mezi ni a potkana. A vtom se na ně znenadání shora nehlučně zřítila kupa peří s pařáty páchnoucími krví. Vzápětí nato, ještě než se Hazentla stačila leknout, byl přízrak zase pryč a potkan, děsivě probodnutý jeho spáry, zmizel s ním.

„Co se stalo? Co to bylo?“ křičela Nairema a tiskla se k Hazentle.

„Sova,“ odpověděla Hazentla. „Už je pryč. Nemusíš se bát, malá. Jsem u tebe. Zdřímni si ještě.“

Sama usnula také, tentokrát s jakýmsi trucovitě lhostejným pomyšlením, že všechno, co se mohlo stát, se už stalo, a vlastně je to stejně všechno jedno.

Když se probudila, bylo krátce po východu slunce a v koruně buku vyzpěvoval kos, jako by nic takového jako strach na světě neexistovalo. Nairema se probírala také a Hazentla se zeptala, jak to vypadá s její nohou. Otok rozhodně zřetelně splaskl a Nairema dokázala odkulhat aspoň pár krůčků. Hazentla jí řekla, aby si zase lehla a ještě odpočívala. Sama poodešla, trochu se rozhlédla po okolí a donesla pár listů komíníčku a šťovíku. Společně je snědly a pak ležely na slunci, které pozvolna hřálo víc a víc.

Hazentla se Nairemy zeptala, proč se přidala ke králíkům, kteří odešli z Efraty. Prý proto, že se chtěla vyrovnat Kokoříkovi, trochu staršímu králíkovi, kterého bezmezně obdivovala. „Tím jsem si taky pochroumala tu nohu,“ vysvětlovala. „Kokořík vyskočil jediným skokem na příkrý násep a já za ním, jenže na mě to bylo moc vysoko. Nejdřív jsem si myslela, že ji mám zlomenou. Víím, že to ode mě byla hloupost, ale přesto na mě byly všechny hodné. Doufám, že včera v pořádku došly do vaší kolonie.“

Jak slunce zvolna stoupalo po obloze k ni-Frix, váhala Hazentla, jestli má Nairemu nutit, aby se za každou cenu pokusila jít dál. Další noc pod širým nebem se jí už rozhodně trávit nechtělo. Bylo to těžké rozhodování, ale rozhodnout se musela. Nakonec došla k názoru, že počká až do večera a pak se pokusí Nairemu přimět k tomu, aby se snažila, jak to půjde. Složila hlavu do trávy a trpělivě pozorovala hemžení hmyzu mezi slunečními paprsky a kapičkami rosy. V pobíhání brouků mezi stébly trávy se jí žádný smysl odhalit nedařilo. Sama ležela tak nehybně, až se kos, který se porozhlížel po něčem k snědku, snesl těsně vedle ní a chvíli kloval sem a tam, než zase zatřepetal křídly a odlétl.

Den se nekonečně vlekl. Jediné, co se hýbalo, byly úzké stíny stébel trav a oblaka na obloze. Obojí bylo tak plynulé a stejnoměrné, že ani to nenarušilo panující jednotvárnost. Pozdě odpoledne vedro pozvolna polevilo a Hazentla opět usnula a probírala se, až když se kousíček od ní snesl do trávy

párek stehlíků, vyzobal zrnka z přerostlé trávy a pak poletoval ze stébla na stéblo dál.

Skoro vzápětí sebou však v úleku trhla, nastražila uši, napjatě naslouchala a vytřeštěně se rozhlížela kolem. Trávou se blížilo nějaké zvíře: zvíře stejně velké jako ona, možná i větší. Bylo od ní po větru a necítila jeho pach, ale viděla, jak se tráva vlní stále blíž a blíž. Instinktivně se přikrčila, stáhla zadní nohy pod sebe a přichystala se ke skoku.

A pak se vysoká tráva před ní rozhrnula a objevil se Hlavoun.

„Hlavoune!“ vykřikla Hazentla bez sebe úlevou a jistotou, že má náhle rázem po problémech. „Hlavoune! Kde ses tu vzal?“

„Ale jen tak, šel jsem... no... zkrátka... no... jen trochu se projít,“ vykoktal trochu rozpačitě Hlavoun. „A... no... říkal jsem si, že byste tu třeba někde mohly být. A co ty?“ obrátil se k Nairemě. „S nohou už je to lepší? Tvoji efracští kamarádi se tě už nemůžou dočkat a doufají, že dneska večer už budeš s nimi. Vyzkoušej si, jak ti to půjde, protože podle mě je nejvyšší čas vyrazit.“

„Ted’ už to bude určitě dobré, pane,“ ujistila ho Nairema. „Pokud nepůjdeme moc rychle, jistě to zvládnou, žádný strach.“

„No sláva!“ zaradoval se Hlavoun. „Takže jdeme. Já tě budu podpírat z jedné strany a... ehm...“ (trochu se zakuckal) „Hazentlaran z druhé. Určitě to zvládneš.“

Pomalu vyrazili. Nairema kulhala, jak nejlíp dovedla, pevně odhodlaná nefňukat. Pokud si to dokázala srovnat v hlavě, tohle musí být přece ten Tlauli, věhlasný kapitán Ously z Kamenitého vrchu, který porazil v souboji pod zemí strašlivého generála Čistce. Kradmo se na něj podívala. Ano, určitě je to on. Je samá jizva a na hlavě má chumáč chlupů, podle kterého dostal jméno. To se opravdu vypravil ji hledat? Nebo spíš hledal Hazentlu, která ted’ mluví přes její záda a vypráví Tlaulimu o potkanovi a sově? Zřejmě brali to, že se o

ni starají, jako součást své každodenní práce a důstojnických povinností. Cítí zodpovědnost za každého králíka své kolonie, třeba i nejbezvýznamnějšího. Takže takovéhle to je, být králíkem z Kamenitého vrchu? V té chvíli se rozhodla, že nikdy neprovede nic, čím by mohla o své místo v téhle kolonii přijít.

Domů dorazili krátce před setměním a zastihli Lískáče se Stříbrákem, jak předstírají, že právě končí pozdní silflej, ale ve skutečnosti je netrpělivě vyhlíží. Nairema, tak ochromená posvátnou úctou, že jim ani nedokázala poděkovat, se připojila k svým efrafským druhům a vyličila jim, co všechno zažila. Zdálo se, že to na všechny zapůsobilo a Nairema se nedokázala ubránit pocitu, že se jí první kroky v nové kolonii vydařily.

17

Samorostlík

*I synové jsou zatvrzelí a mají tvrdá
srdce.
EZECHIEL 2:4*

ZA PÁR DNŮ už měla Nairema nohu v pořádku a zabydlela se v kolonii stejně snadno jako ostatní nově příchozí z Efray: tedy aspoň do té doby, než se zhlédla v Samorostlíkovi.

Samorostlík, statný a svéhlavý králík, býval častým terčem kritiky starších králíků už od dob, kdy mu bylo sotva pár měsíců.

„Měla by sis svého mladého líp hlídat,“ vytkl jednoho dne Stříbrák jeho matce, pokojné, laskavé ramlici jménem Melsa, jedné z potomků Jetelinky ze skupinky králíků z farmy v Ořeší. „Dneska ráno byl na mě tak drzý, že jsem mu musel jednu stříhnout.“

„Nevím si s ním rady,“ povzdechla si Melsa. „Vůbec na mě nedá a vlastně ani na nikoho jiného. Potíž je, že je na svůj věk hodně velký a silný, spousta mladších králíků se v něm vidí a bere ho jako vůdce party.“

„Měla bys mu říct, ať si o sobě tolik nemyslí,“ varoval ji Stříbrák, „jinak si to co nevidět rozhází s Lískaranem, Hlavounem a koneckonců i se mnou.“ Měl Melsu rád, a tak už víc neřekl, aspoň prozatím.

Ovšem Samorostlík brzy prokázal, že nemá ani zdaleka v úmyslu dát si pokoj. Netrvalo dlouho a už si na jeho chování

stěžovala i řada jiných starších králíků. Nedbal, když ho Cesmína napomenul, aby se schoval ve vysoké trávě z dohledu lidí, kteří právě stoupali na vrch. Výslovně odmítl poslechnout Rešetláka, klidného králíka, který s každým dobře vycházel, když mu jednou večer nařídil, aby se svými kamarády vypadl z Plástve a šli se pošťuchovat a prát někam jinam. „Máme stejné právo tu být jako ty,“ odsekl a Rešetlák, tvář v tvář skupince Samorostlíkových přívrženců, už radši neřekl nic a odešel z Plástve sám.

Bylo zkrátka brzy jasné, že Samorostlík nevidí důvod, proč by měl kohokoli poslouchat. V tolerantní atmosféře, která v kolonii vládla, by to možná ani tolik nevadilo, nebýt toho, že začal přemlouvat další mladé králíky, jak samce, tak ramlice, aby se s ním pouštěli na výpravy za hranice kolonie, a odmítal prozradit, kam jdou nebo kde byli.

„Kde jsem byl, nebudu vykládat ani tobě, ani komu jinému,“ odsekl jednou večer Stříbrákovi, když ho při návratu z jedné takové očividně daleké a vyčerpávající výpravy ještě s několika dalšími potkal. „Můžu si chodit, kam chci a nikomu po tom nic není.“

Tentokrát mu to však tak snadno neprošlo, protože nejen Stříbrák, ale i pár jiných starších králíků si všimlo, že jeden z těch, kdo odešli s ním, schází.

„Kde je Psárka?“ uhodil na něj Stříbrák, který se ještě ten den ráno pokoušel přemluvit mladičkou ramlici, aby se Samorostlíkem nikam nechodila.

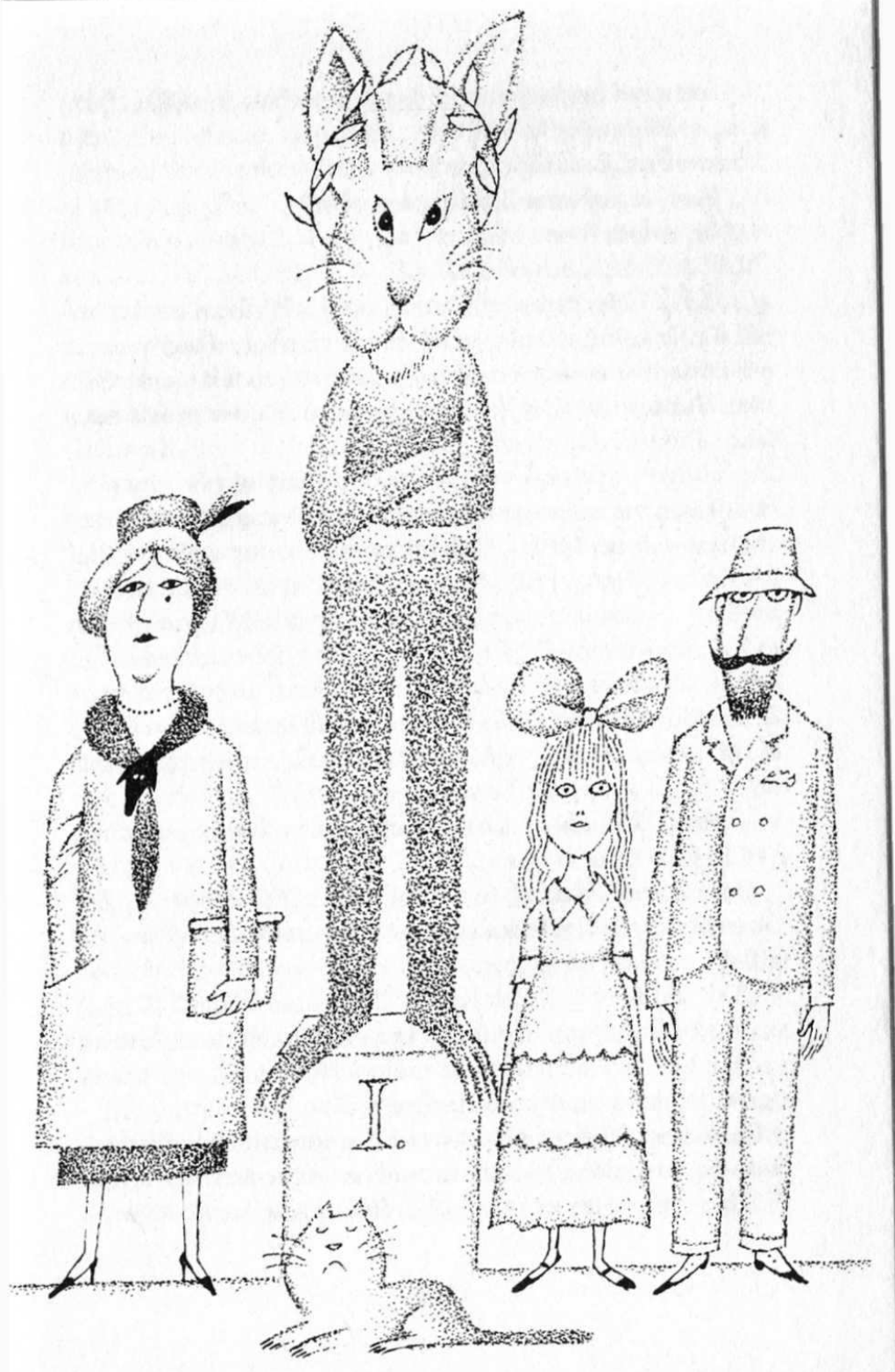
„Jak to mám vědět?“ odbyl ho Samorostlík. „Já nehlídám každého králíka, který náhodou odejde z kolonie ve stejnou chvíli co já.“

„Copak nešla s vámi?“ nedal se odbýt Stříbrák.

„Možná ano, co já vím.“

„Chceš tím snad říct, že je ti dočista jedno, co se Psárce, která odešla s vámi, mohlo stát?“

„Podle mého si může každý králík přicházet a odcházet, jak se mu zachce,“ prohlásil Samorostlík. „Nejspíš se někde zdržela.“

Psárka se však nevrátila a po několika dnech došli její přátelé k nevyhnutelnému závěru, že se už nevrátí nikdy. Samorostlík se tvářil, jako by se ho to netýkalo a jen dál vedl svou, že ať se jí stalo cokoli, s ním to nemá nic společného. Tentokrát Lískáč pocítil, že mu skutečně nezbývá než zasáhnout. Ještě téhož večera si Samorostlíka při silfleji bez obalu podal.

„Zval jsi Psárku, aby šla na tu výpravu s tebou?“ zeptal se.

„Ne... pane,“ popřel Samorostlík a dál okusoval trávu. „Sama chtěla, abych ji vzal taky.“

„A ty jsi s tím souhlasil?“

„Řekl jsem, ať si pro mě za mě jde.“

„Ale když jste odcházeli, musel jsi ji mezi ostatními vidět. Věděl jsi o ní. Kdy sis poprvé všiml, že je pryč?“

„To si už nevzpomenu. Myslím někdy na zpáteční cestě.“

„A pořád tvrdíš, že se tě to netýká?“

„Ne, proč by mělo? Já si ty králíky, co chtějí jít se mnou, nevybírám. Je to jejich věc, ne moje.“

„I v takovémhle případě? Když jde o nezkušenou ramlici daleko mladší, než jsi ty?“

„Ramlic mladších, než jsem já, je spousta.“

„Dobře si rozmysli, co mi teď odpovíš,“ dopálil se Lískáč.

„Cítil jsi za ni na tom výletě zodpovědnost? Ano, nebo ne?“

Samorostlík zůstal chvíli zticha. Nakonec řekl: „Necítil.“

„To mi stačí,“ řekl Lískáč. „Ten den s vámi byla i Nairema, vid’?“

„Mám dojem, že byla.“

„Naprosto nezkušená ramlice, co nedávno přišla z Efrafy s poraněnou nohou?“ Samorostlík neodpovídal. „O tu jsi taky neměl žádnou starost?“

„Ne, ani ne.“ Lískáč beze slova odešel.

Později večer ten problém probíral s Pětíkem a Hlavounem. „Na jedné straně hodná mladá ramlice, o kterou jsme přišli, na druhé straně mizera, který ji zavedl na smrt.“

Měl jsem Psárku rád. Dělala nám jen radost. A ten prevít něco takového vyvede znova, na to dám krk.“

„A co kdybych ho vytáhl ven a zmlátil ho tak, aby si to nadosmrtní zapamatoval?“ nabízel se Hlavoun.

„Ne,“ odmítl Pětík. „Tím bychom si nepomohli. Udělali bychom z něj mezi jeho kamarády jen ještě většího hrdinu a rebela. Nakonec jí vlastně sám neublížil. Má pravdu, že může chodit mimo kolonii, kam se mu zlíbí: to přece může každý, a pokud se další králíci rozhodnou jít s ním, nemůže jim to zakazovat. Jiná věc je, že takhle by se žádný slušný králík nezachoval – zvlášť kdyby se jedna z jeho kamarádek ztratila jen proto, že odešla s ním.“

„Ale nějak musíme zabránit, aby se to už neopakovalo,“ namítl Hlavoun.

„Jediná možnost, jak to zařídit,“ řekl Pětík, „by byl přísný zákaz vycházet z kolonie, ven by směl každý jen na silflej.“

„Tak daleko bych zašel nerad,“ zaváhal Lískáč. „To už trochu moc zavání Efrafou. Prozatím ho budeme muset nechat být. Ale kdyby se to mělo ještě jednou opakovat, nezbude, než s tím opravdu něco udělat.“

Další ze svých kousků předvedl Samorostlík hned druhý nebo třetí den nato. Nešlo o tak vážnou věc, jako byla ztráta Psárky, ale přesto to byla nehorázná provokace. Stříbrák s Černušákem si byli něco zařídit na úpatí vrchu, a na zpáteční cestě zjistili, že je Samorostlík a několik dalších mladých králíků celou dobu sledovali. Stříbrák a Černušák zůstali stát před zarostlou skulinou mezi dvěma hustými trsy trávy a váhali, jestli se mezi nimi protáhnout, nebo je radši oklikou obejít. V té chvíli se k nim zezadu přitočil Samorostlík a zeptal se: „Dokážete tudy projít?“ Stříbrák ani Černušák v první chvíli neodpověděli. „Já ano,“ ušklíbl se Samorostlík, odstrčil je, protáhl se kolem nich škvírou a ostatní králíci, někteří s neskrývaným pobavením, ho následovali.

Takové drobné střety se přiházely jeden za druhým, až bylo konečně jasné, že je Samorostlík vyvolává naschvál,

kdykoli se mu naskytne příležitost, zvláště pokud jsou nablízku mladí králíci, kteří by o nich pak mohli vyprávět po celé kolonii. V jednom případě, kdy při takovém incidentu došlo ke rvačce, vyšel z ní starší králík hůř, protože Samorostlík byl silný a urostlý. Jednoho dne zaslechl Cesmína kteréhosi z výrostků, jak mluví o „Samorostlíkově Ousle“. Zmínil se o tom Hlavounovi a ten se tak rozběsil, že ho museli všichni držet, aby nevyrazil Samorostlíka hledat. „To přece neřekl on,“ upozorňoval Lískáč. „Zbytečně by měl jen vztek a dodatečně by na tom ještě vydělal.“

Než však Samorostlíkovo chování dosáhlo vrcholu, došlo k nečekané události, která je zastínila. Jednou ráno, asi hodinu nebo dvě po východu slunce, se do kolonie v panice přiřítily dva mladí králíci, Rmen a Náprstník, Samorostlíkovi kamarádi, a žádali, aby mohli okamžitě mluvit s Lískáčem.

„Byli jsme v zahradě toho velkého domu pod kopcem,“ vychrlil ze sebe Rmen, „jenom my dva a ještě Samorostlík. Hledali jsme tam fléran a vtom na nás zničehonic vyrazil ten velikánský pes, vrčel a štěkal. Samorostlík nám nařídil, abychom se okamžitě rozdělili, a tak jsme se rozběhli každý jiným směrem, jak nejrychleji to šlo. Pes nás nehonil, tak jsme se za chvíli vrátili Samorostlíka hledat. A zjistili jsme, že spadl do jámy a nemůže ven.“

„Do jámy?“ podivil se Lískáč. „Do jaké jámy?“

„Je to lidská jáma,“ vysvětloval Náprstník, „hluboká skoro na výšku člověka a přibližně taky tak dlouhá. Stěny i dno jsou úplně hladké – hladké jako zed’ – není tam, oč se zachytit nohou, a Samorostlík leží až docela na dně.“

„Je zraněný?“

„Nezdálo se nám. Myslíme si, že utíkal před psem, jak nejrychleji mohl, nedíval se na cestu a spadl. Na dně je tam trochu vody a v té teď leží. Nemůže ven.“

„A říkáte, že stěny jsou hladké a strmé?“ zeptal se znovu Lískáč. „Víte, pokud nedokáže vylézt sám, dost pochybuju, že se nám ho odtamtud podaří vytáhnout, ale zajdu se tam

podívat. Ostružníku, šel bys se mnou? A ty, Pětíku, taky? Nikdo další ať tam nechodí. Nechci, aby nás tam byl celý houf, který by zase zbytečně přilákal toho psa.“

Trojice králíků se pustila dolů z kopce, přeběhla holé pole i silnici a ostražitě se protáhla živým plotem do zahrady. Chvilku jim trvalo, než jámu, o které Náprstník mluvil, našli. Když ji konečně objevili, valně je to nepovzbudilo. Šlo o výkop skoro metr široký, přes půldruhého metru dlouhý, víc než metr hluboký a hladce vybetonovaný. Měl sloužit jako nádrž na vodu. Dolů nevedly žádné schůdky, jen kousek opodál se povaloval kbelík uvázaný na provaze. Na dně bazénku bylo asi pět, možná sedm centimetrů vody, v ní ležel na boku Samorostlík a snažil se udržet hlavu nad hladinou, aby mohl dýchat. Nezablýhl je.

Na okraji výkopu byli králíci ze všech stran nekrytí. Sotva si tu nebezpečnou skutečnost uvědomili, poodešli do úkrytu nedalekých vavřínových keřů a začali se radit.

„Odtamtud ho nikdy nedostaneme,“ prohlásil Ostružník. „Prostě to nejde.“

„Ani nějakým z tvých geniálních triků?“ zadoufal Lískáč.

„Bohužel ne. Žádný trik, jak ho dostat ven, neexistuje. Pokud si sem nějaký člověk půjde pro vodu, asi ho vyndá a nejspíš zabije, ale to moc pravděpodobné není, nemyslíte? Vody je tam, že to ani nestojí za řeč.“

„Takže tam bude ležet, dokud neumře?“

„Nejspíš ano. A bude to asi trvat.“

Trojice králíků se vrátila do kolonie ve skleslé náladě. Lískáče vždycky trápilo, když přišel o některého z králíků, ale vědět, že Samorostlíkovi není pomoci a nezbyvá než ho nechat pomaloučku umírat, bylo skoro k nesnesení. Zpráva se rychle roznesla a tolik králíků se chtělo jít na vlastní oči přesvědčit, jak to se Samorostlíkem vypadá, že Lískáčovi nezbylo než jim zakázat chodit dál než k železnému stromu na úpatí vrchu.

„A to ho tam jen tak necháme umřít?“ nechápala Silenka, jedna z ramlic, které měly k Samorostlíkovi hodně blízko. „To se ale bude trápit dlouho, ne?“

„Je mi to líto, ale asi ano,“ připustil Lískáč. „Tři dny, možná čtyři. Nikdy předtím jsem se s ničím takovým nesetkal, takže přesně nevím.“

Celý tenhle i následující den nešlo pomyšlení na Samorostlíka bezmocně ležícího v jámě králíků z hlavy. Dokonce i ti, kteří měli jako Hlavoun a Stříbrák dost důvodů mít ho v nelásce, by ho byli rádi před tak hrozným údělem zachránili, pokud by to bylo jen trochu možné.

Třetího dne odpoledne se v kolonii roznesla nová zpráva. Silenka a Nairema Lískáče vědomě neuposlechly, vykradly se přes hřeben vrchu a pak, když už byly dost daleko, se pustily dolů. Při svém mládí a nezkušenosti cestou zabloudily a dlouho se trmácely sem a tam, než se konečně vlastně spíš náhodou protáhly živým plotem do zahrady velkého domu.

U jámy pak byly už za chvíli. Samorostlík ležel v mělké vodě se zavřenýma očima bez pohnutí. Po očních víčkách a uších mu lezly mouchy, ale bubliny na vodě každých pár vteřin prozrazovaly, že stále ještě dýchá. U ocásku mu leželo trochu rozmočeného hraka.

Obě ramličky se na něj dívaly dolů. I když bylo jasné, že mu nijak pomoci nemůžou, zůstávaly dál na volném prostranství, dokud je nevyplašily hlasy blížících se dětí. Sotva zaběhly zpátky do křoví, vynořily se děti, tři nebo čtyři, z houští rododendronů na protilehlé straně trávníku. Jedno z nich, asi jedenáctiletý chlapec, se rozběhl a přeskočil nádrž. Pak se zastavil, obrátil a zadíval se dolů.

„Koukněte, je tam chcípělý králík.“

Druhý chlapec popošel k němu a také se podíval. „Není chcípělý.“

„Je.“

„Není.“

„Je.“

„Není. Počkej, já ti to ukážu.“

Zachytil se rukama okrajů nádrže a spustil se dolů. Shýbl se, zvedl bezvládného králíka, položil ho na betonový obrubník a vysoukal se ven.

„Říkal jsem ti, že je po něm,“ poznamenal první chlapec.

„Já si pořád myslím, že není. Počkej, utrhnu nějakou travu.“

„Proboha, už toho nechte,“ okřikla je od rododendronů o něco starší dívka, „budete mít ruce plné toho svinstva! Nech ho být, Filipe. Nech ho tam ležet a Hemmings ho odnese, když mu řekneš. Hej!“ zavýskla. „Jdeme dál!“

Chlapci nechali králíčí tělo na betonu a rozběhli se za dívkou kolem kaliny mezi keře zimostrázu a zmizeli z dohledu. Silenka a Nairema se opatrně vyplížily z vavřínových keřů a přikradly se k okraji nádrže.

„Samorostlíku!“ promluvila Silenka a očichávala nehybné tělo. „Samorostlíku! Není mrtvý,“ řekla Nairemě. „Dýchá a krev se mu hýbe. Olizuj mu nozdry, olizuj mu víčka. Ano, to je ono.“

Obě dvě se chvíli usilovně činily. Konečně Samorostlík maličko pohnul hlavou a otevřel oči. Pokusil se postavit na nohy, ale zatím to nedokázal.

„Co se stalo? Kde je ten pes? Kde je Náprstník?“

„Pojď tamhle do křoví, jestli to svedeš,“ vybídla ho Silenka. „Pes je pryč, ale potřebuješ si odpočinout.“

Bylo už pozdě večer, když konečně obě ramlice dorazily na hřeben vrchu a z obou stran podpíraly kulhajícího a škobrtajícího Samorostlíka. První, koho potkali, byl Pětík, který Samorostlíka očichal a odešel o tom povědět Lískáčovi.

„Měl by se nejdřív ze všeho vyspat,“ řekl přísně Lískáč. „Zaved’ ho do nejbližší nory,“ nařídil Nairemě. „A ty,“ obrátil se k Silence, „bys tu měla zůstat a vysvětlit mi, co to mělo znamenat. Co jste tam dole měly co pohledávat, když jsem to všem výslovně zakázal?“

Chudáka Silenku přísnost Vrchního králíka natolik zaskočila, že se nezmohla na víc než na nesouvislé koktání zmatených výmluv, které nic nevysvětlovaly. Lískáč jí jaksepatří vyčinił, i když mǐň, než kdyby nebylo nepopíratelného faktu (na který sama ve své vyplašenosti ani nepomyslela), že nebýt její a Naireminy neposlušnosti, byl by už touhle dobou Samorostlík nejspíš po smrti. Nakonec Lískáčovi nezbylo, než aby ji za to vyslovil uznání sám.

A Samorostlík byl od té doby jako vyměněný. O tom, co prožil, nikdy nemluvil a ke starším se choval až přehnaně uctivě. Jednou večer, pár týdnů po příhodě s nádrží, provázel Pampeliška po kolonii hlesiho, který se tu na pár dní zdržel. Při večerním silfleji mu představoval některé z králíků a vtom se hlesi náhle zeptal: „A co tamhleten usouzený chudák, jak se tolik drží u své ramlice?“

„Který?“ rozhlédl se Pampeliška. „Aha, už vím. Jmenuje se Samorostlík a měl nedávno neuvěřitelné štěstí. Jen si představ, že...“

18

Kosatec

*Zápachy našim nozdrám okamžitě
nelibé, nepatří k nejnebezpečnějším,
škodlivější jsou pachy, jež jsou
lidskému tělu bližší, a tím mohou
ošálit ducha.*

**FRANCIS BACON: HISTORIA
NATURAUS**

ZÁHY PO VÝCHODU SLUNCE za krásného letního rána vyklouzl Lískáč ze své nory, prošel Pláství a vynořil se na svěžím vzduchu Kamenitého vrchu. Soumrak a svítání jsou pro králíky dobou největší aktivity a spousta jeho druhů se už popásala ve dvojicích a trojicích na stráni i na hřebenu, okusovali kratičkou trávu a skoro si jeden druhého nevšímalí. Byla to poklidná scenerie a králíci s vědomím, že se nemají čeho bát, se naplno oddávali radosti z pastvy v časném slunečním svitu.

Lískáč si je s uspokojením prohlížel. Znovu a znovu, už od loňského jara, kdy je Pětíkova vidina zavedla do příkré stráně až sem nahoru, uznával moudrost rozhodnutí vybrat si k založení kolonie právě tohle odlehlé místo, kde měli králíci rozhled do všech stran a tím byli do značné míry ušetřeni strachu ze svých přirozených nepřátel. Pachy, ať už důvěrně známé či znepokojivě neobvyklé, k nim přinášel převládající západní vítr, a jejich dlouhé slechy snadno postřehly šramot

každého lidského či zvířecího vetřelce, který by se blížil po křídovém útesu. Už dávno, pomyslel si Lískáč spokojeně, se nestal žádný z králíků kolonie kořistí nepřítele. Tohle nebylo pro Tisícero – lišky, psy, toulavé kočky a další – snadné loviště a především tu jeho králíky nepronásledovali lidé. Lidi bylo sice, když se blížili, ze všech elil nejsnazší rozeznat, ale přesto zůstávali se svou schopností zabíjet puškou na dálku ze všech nepřátel nejobávanější, a v téhle vysočině měli rozhled skoro stejně dobrý jako králíci. Ale Frixi díky, přemítal Lískáč, jak se šťastně vyhříval na slunci, v každodenním životě se lidí bát nemusíme: ti naši zdravím kypící výrostci pomalu ani nevědí, co člověk dokáže.

Vtom ho z klidu vyrušil náhlý úlek a okamžitě byl ve střehu. Kousek od něj, na druhé straně nedaleké skupinky stromů, se ozývaly nepříjemné zvuky králíčí rvačky, ano, rvačky mezi samotnými králíky, protože kromě zuřivého pištění a zlobných skřeků neslyšel hlas žádného dalšího zvířete. Nemohlo jít ani o samce v říji zápasící o ramlici, protože neslyšel jen dva, ale hned tři nebo čtyři králíčí hlasy.

Za normálních okolností, pokud ponecháme stranou spory o ramlice, se spolu králíci na Kamenitém vrchu téměř nikdy nervali. Bylo tu dost děr i trávy, a tak zatím nebyl k pranicím žádný důvod. Ale tohle, jak Lískáč zřetelně slyšel, byl nelítostný boj na život a na smrt, plný nenávisti a zoufalství. Obrátil se a rozběhl se k místům, odkud se hluk ozýval.

Sotva prošel mezi stromy, uviděl, oč jde. Tři nebo čtyři z jeho králíků, které poznával, společně útočili na jediného cizího. Cizí králík ležel na zemi a přesile jen těžko odolával. Přesto to však byl, pokud stačil Lískáč postřehnout, statný velký králík a stále ještě se nevzdával.

Lískáč přiběhl ke klubku těl a dva ze svých králíků odtáhl stranou. Zbylí dva zapanáčkovali a zvedli k němu oči.

„Co se to tu děje?“ rozkřikl se Lískáč. „Hrachore! Svízeli! Co to tady vyvádíte?“

„Chceme ho zabít, Lískarane,“ lapal po dechu Hrachor s ošklivě pokousanou přední prackou. „Nech nás být. Za chvíli už bude po něm.“

„Ale proč ho chcete zabít? Oč jde?“

„Ani se nedá říct, že by byl cítit po lidech, on je tím pachem dočista nasáklý,“ vysvětloval Svízel. „Copak to necítíš, Lískarane? Divocí králíci musí zabít každého králíka, který má na sobě lidský pach. To přece víš, ne?“

Lískáč to samozřejmě věděl: odjakživa věděl, že tohle je jedno z odvěkých nepsaných pravidel králíčích tradic. Ale nikdy dřív něco podobného neviděl na vlastní oči. Tihle králíci se řídí jen čirým instinktem a nezdržují se zbytečnými otázkami.

Ted', když rvačka na okamžik ustala, neznámého králíka opravdu naplno ucítil. Jeho pronikavý pach v něm vyvolal takovou paniku a strach, že div nevyrazil na útěk. S vypětím všech sil se vzpamatoval. Všichni čtyři králíci jeho reakci pozorně sledovali.

„Neděláme přece nic špatného, Lískarane, uznej,“ řekl Svízel. „Nech nás, ať už to skončíme.“

„Ne,“ prohlásil Lískáč s veškerým váhavým odhodláním, které v sobě dokázal sebrat. „Chtěl bych si s ním promluvit a zjistit, proč takhle páchne. Třeba je tu nějaké nebezpečí, které nás ohrožuje všechny.“

Když se setkal s jejich pohledy, cítil z nich nepřátelství. Jeho autorita byla v sázce. Ale kdyby teď řekl cokoli navíc, pouze by tím prozradil svou nejistotu, a nic víc. Mlčky vyčkával.

Jeho postavení jako Vrchního králíka bylo pevné. Každý mu ho přál, neměl žádné nepřátele. Přesto si nyní uvědomil, v jak ošemetné situaci se teď ocítl. Nakonec, po dlouhém mlčení, Hrachor souhlasil. „Tak dobře, Lískarane. Doufám, že víš, co děláš. Většině králíků v kolonii se to ani trochu líbit nebude.“

Lískáč stále neříkal nic a jen čekal na konečný dopad svých předchozích slov. Hrachor se rozhlédl po svých společnících. Nakonec poznamenal: „O tomhle až budu vyprávět!“ a zvolna zamířil pryč, jeho tři společníci za ním. Žádný z nich se nesnažil skrývat své pocity.

„Vstaň,“ vybídl Lískáč cizího králíka. „Měl bys jít radši se mnou. Pokud by tě to náhodou zajímalo, jsem tady Vrchní králík. Se mnou se ti nic nestane.“

Neznámý se trochu s obtížemi zvedl na nohy. Po celé délce hřbetu se mu táhl ošklivý hluboký šrám a jedno ucho měl roztržené. Jak si ho Lískáč prohlížel, uvědomil si, že je při svém mládí pozoruhodně velký a pevně stavěný: skoro stejně statný jako Hlavoun.

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se ho.

„Kosatec,“ odpověděl neznámý králík.

„Tak dobře,“ řekl Lískáč. „A teď pojď se mnou do mé nory. Chci si s tebou promluvit.“ Když Kosatec zaváhal, dodal: „Neboj se. Nikdo ti nic neudělá.“

Přešli krátký úsek mezi stromy a zamířili dolů do Plástve. Lelkoval tam hlouček králíků, povídali si a chystali se užít si pěkného dne. Sotva se objevil Kosatec, všichni poplašeně a s odporem ucouvli. V uzavřeném prostoru Plástve byl jeho pach ještě pronikavější. Dokonce i ti z králíků, kteří ještě nikdy lidský pach necítili, vyhlíželi napjatě a zděšeně.

Lískáč je přelétl pohledem. „Tohohle králíka jsem právě našel venku. Vím, jak vám je, ale chci si s ním promluvit, něco se o něm dovědět a hlavně zjistit, kde přišel k tomu pachu.“

„Ale u všech ovádů, Lískarane!“ vykřikl Šťovík. „Pro všechno na světě –“

„Zavři klapačku!“ osopil se na něj Lískáč. „Všichni jste mě slyšeli. Dejte mu pokoj. A ty, Hazentlo, zašla bys se mnou ke mně do nory?“

Znovu měl zřetelný dojem, že jsou všichni v šoku a uposlechnout ho je stojí velké úsilí. Všechny králičí instinkty,

všechna pravidla králičího chování ležely proti němu na opačné misce vah. Přinutil se zvolna projít Pláství, následován Hazentlou a k smrti vyděšeným Kosatcem.

„Už se vzpamatuj,“ povzbuzoval ho Lískáč, sotva všichni tři zmizeli v noře. „Odpočiň si. Jestli chceš, tak se prospí. Jak se cítíš?“

„Mohlo by to být horší,“ řekl Kosatec. „A mluvit můžu, jestli ti jde o to.“

„Takže,“ začal Lískáč, „jak jistě víš sám, neuvěřitelně silně páchneš člověkem, proto jsou všichni králíci proti tobě a mají pocit, že by tě měli zabít. Hazentla a já bychom rádi věděli, kde jsi k tomuhle pachu přišel a jestli máme důvod mít z těch lidí, s kterými jsi byl, strach.“

Kosatec chvilku mlčel. Nakonec řekl: „Ještě nikdy jsem se s divokými králíky nesetkal.“

„Jak to?“ užasl Lískáč.

„Narodil jsem se v králíkárně,“ rozpovídal se Kosatec. „Byli jsme v našem vrhu čtyři, dvě ramličky a dva samečci – včetně mě. Sotva se nám otevřely oči a narostlo nám trochu srsti, vyprávěla nám matka, jak ji ještě řadu dní předtím, než jsme se narodili, srazilo hrududu, až ztratila vědomí. Lidé z hrududu, vyprávěla, ji zvedli a odvezli si ji domů. Počítali, že umře, ale neumřela, tak ji dali do toho kotce, kde jsme se pak narodili. Byly tam dvě lidské děti – holčičky – a ty jí nosily jídlo a vodu. Naše matka byla velká silná ramlice, škoda, že jste ji neviděli, a jen díky tomu přežila tu srážku s hrududu a neumřela ani v králíkárně.“

„Jak se jmenovala?“ zeptala se Hazentla.

„Dříšťálka,“ odpověděl Kosatec. „Vyprávěla nám, že dříšťálky jsou krásně červené bobulky, které rostou v zimě na keřích, ale já je bohužel nikdy neviděl – zatím.“

A tak se zotavila – aspoň jakžtakž – a dokázala nás i kojit, takže jsme neuhynuli. Ty lidské holčičky se o nás svědomitě staraly, a když jsme povyrostli, nosily nám pampeliškové listy a nakrájenou mrkev – maminka nám pověděla, co to je.

Já byl z našeho vrhu největší a nejsilnější a jedna z těch lidských holčiček ze mě byla celá pryč. Často mě vyťahovala z kotce a ukazovala kamarádkám. Myslím, že doufala, že si mě ochočí, ale nepovedlo se jí to. Pokaždé jsem se zmítal a snažil se jí vytrhnout, ale vždycky mě držela pevně. Navíc pokaždé, když mě vyndávala z králíkárný, pozavírala všechna okna i dveře, takže mi stejně připadalo, že není kam utéct.

Divil jsem se, že jsme ještě pořád naživu, protože jsme se věčně jen trápili a soužili. Byli jsme nešťastní. Maminka nám často vyprávěla o životě na svobodě a vybízela nás, abychom si nenechali ujít žádnou příležitost k útěku.

Pak umřela. Asi uchřadla steskem a my se po její smrti cítili ještě hůř. Já měl k útěku nejvíc příležitostí, protože jsem byl oblíbenec té holčičky, vyndávala mě z kotce častěji a nosila mě v náručí. A při jedné takové příležitosti jsem si všiml, že v jedné stěně je díra – díra na úrovni podlahy. Chodíval tam člověk, který tu podlahu – byla to tvrdá hladká podlaha – čas od času drhl ostrým koštětem a špinavou vodu vymetal ven právě tou dírou. Dobře jsem si zapamatoval, v kterých místech je.

A pak jednou, není to tak dávno, mě obě holčičky zase přišly vyndat, aby mě ukázaly nějaké kamarádce. A pokud jsem to pochopil, ta kamarádka je prosila, jestli by si mě taky nemohla pochovat. Byla starší než ony, a tak jí to nechtěly odmítnout.

Holčička, která mě držela, mě právě podávala té větší, když vtom jsem se nějak zamlel a ucítil jsem, že mám zadní nohy volné. Ze všech sil jsem vykopl dozadu a poznal jsem, že jsem drápy té holčičce roztrhl holou ruku až k rameni. Zaječela, já seskočil a byl jsem na podlaze. Holčičky se mě snažily chňapnout, ale já se vyhrabal na nohy a utíkal jsem jako divý k té odpadové díře. Protáhl jsem se ven a byl jsem na dvoře.

Neměl jsem vůbec ponětí, kterým směrem běžet. Prostě jsem běžel. Měl jsem štěstí. Dostal jsem se ze dvora ven a

najednou jsem byl na louce plné velkých zvířat. Krávy jim říkají, vidíte? Přeběhl jsem tu louku a dostal jsem se mezi spoustu stromů a tam se schovával celou noc. Všechna ostatní zvířata mě nechávala na pokoji, a teď už samozřejmě vím proč.

Pár dní jsem se jen tak potloukal, pásl jsem se a schovával, až jsem jednou večer potkal ježka, kterému můj pach zřejmě nevadil. Ten ježek mi pověděl, že nahore na kopci žije spousta králíků. Zůstal jsem přes noc s ním, a sotva se začalo rozednívat, zeptal jsem se ho na cestu. „Pořád do kopce“, řekl mi, tak jsem se pustil nahoru.

Zrovna jsem se chystal, že si na vršku trochu odpočinu v trávě, když vtom mě objevili tamti králíci – vaši králíci, ne? – a očíhali mě. A pak se na mě vrhli. Rval jsem se ze všech sil, ale to víte, byli na mě přece jen čtyři. A pořád přitom křičeli: „Zabijte ho! Zabijte ho!“ a taky by mě byli určitě zabili, kdyby ses tam byl neobjevil ty a nezachránil mě.

Ale co se mnou bude dál? Zabijí mě teď jiní králíci? Zabiješ mě ty?“

„Ne,“ rozhodl Lískáč. „O to se s Hazentlou postaráme. Tady se ti nic nestane. Ale prozatím musíš zůstat v téhle noře. Za žádnou cenu z ní nevycházej. Jeden z nás tu s tebou dneska zůstane.“

„Ale co si s ním počneme?“ namítla Hazentla. „Znáš králíčí zákony. Kolonie ho nikdy nepřijme.“

„Já vím,“ souhlasil Lískáč. „Ale zabít ho nedovolím – pokud to bude v mých silách. Teď když jsem si vyslechl jeho příběh, jsem jednoznačně při něm.“

„Ale to znamená, že bude muset zůstat tady ve tvé noře. Nikde jinde nebude v bezpečí. A když ho necháme odejít, bude sám a sám proti elil dočista bezmocný.“

„Já vím. Neumím si s tím poradit o nic víc než ty. Ale pochopitelně bude muset jít. Vyjdu s ním na silflej po setmění, až venku nikdo jiný nebude. Ty se teď vrať k ostatním a zkus zjistit, jestli by ho aspoň někteří byli ochotní

vzít mezi sebe. Promluv si s Hlavounem. A taky s Pětíkem, pokud ho uvidíš.“

Hazentla odešla. Lískáč zůstal celý den s Kosatcem, který se zdál vyčerpaný a většinu času prospal. Žádný další králík se v noře neukázal až do večera, kdy se vrátila Hazentla.

„Mám pocit, že to vypadá špatně, Lískarane,“ oznámila. „Hrachor a jeho kamarádi o Kosatcovi všude vykládají a tvrdí, že pokud ho podle starých zvyklostí nezabijeme, přivoláme tím na kolonii neštěstí. Až na Vilsuril a Sisusinnu jsem nenašla nikoho, kdo by se o tom byl se mnou vůbec ochotný bavit. Ani Hlavounovi se to moc nezdá. Nepřipadá mu, že bys měl pravdu.“

Sotva se setmělo, odvedli spolu Kosatce ven na silflej. Nebyl zvyklý se pást a navíc byl příliš vylekaný a ustrašený, než aby se dokázal pořádně najíst. Z každého jeho pohybu a reakce bylo znát, že je jiný než běžní divocí králíci a má úplně jiné návyky. Lískáčovi to neušlo a skoro si nad ním zoufal. Nejspíš z něho divoký králík nikdy nebude – určitě ne po řadu měsíců. Ale nezmínil se o tom a ze všech sil se snažil Kosatce povzbudit a ubezpečit ho, že už má přinejmenším dva kamarády. Vrátili se do nory a cestou nikoho nepotkali.

Druhý den ráno za nimi přišel Pětík, „aby si o Kosatcovi udělal představu“, jak se vyjádřil. O jeho pachu se ani nezmínil, ale dlouho si s ním povídal. Kosatcovi se očividně zalíbil a probudil v něm víc přátelství a důvěry než kdokoli jiný, s kým se od příchodu do kolonie setkal.

„Ale co si jen počneme, Pětíku?“ naléhal Lískáč, když se Pětík uvelebil vedle Kosatce a zdálo se, že se rozhodl tu pobýt delší dobu.

„To nevím, Lískáči,“ odpověděl Pětík, „ale dopřej mi čas, aspoň trochu času. Vždycky jsi strašně netrpělivý.“

„Taky bys byl netrpělivý, kdybys cítil za zády ten rozruch v celé kolonii,“ našťaval se Lískáč. „Tohle je poprvé, co vím, že se mnou nikdo nesouhlasí. A to není příjemné.“

Pětík s nimi ten večer vyšel po setmění na silflej a zřejmě si získal Kosatcovu důvěru do té míry, že si mohl dovolit ho opravovat a radit mu, pokud šlo o návyky, kterými se lišil od divokých králíků.

„Neboj,“ ujišťoval ho. „Máme tu tři králíky, kterým jsme loni v létě pomohli utéct z králíkárný, a docela normálně si zvykli. To se ví, tenkrát to bylo trochu jiné. Potřebovali jsme za každou cenu sehnat nějaké ramlice a ti králíci neměli ani zdaleka tak silný lidský pach, jako máš ty. Ale všechno bude dobré, nelam si s tím hlavu.“ A s těmhle slovy odešel spát.

Přítího rána se v noře nečekaně objevil Hlavoun a okamžitě ucukl před Kosatcovým pachem.

„Frixi v hrududu! Lískáči!“ vyděsil se. „Neměl jsem tušení, že je to taková síla. Jak tu můžeš vydržet?“

„Doufám, žeš mi přišel nějak poradit,“ pominul jeho slova Lískáč, upřímně rád, že ho vidí. „Už dva dny jsme se neviděli a chyběls mi.“

„Ano, něco ti poradím,“ řekl Hlavoun, „jenže se ti to nebude líbit. Lískarane, říkám ti na rovinu, nepočítej s tím, že tahle kolonie toho králíka přijme. Na to zapomeň. Naši králíci ho prostě nechtějí a nijak je nepřemluvíš. O to se už Hrachor a jeho kamarádi postarali. Ale i nebýt Hrachora, myslím, že by to vyšlo nastejno. Tohle je zkrátka proti přírodě, Lískáči. Myslím, že by si v tomhle nedali říct ani od samotného El-hrérana – tedy pokud by si El-hrérán něco takového přál, a o tom dost pochybuju. Králíka, který má na sobě lidský pach, musí ostatní zabít, tak to bylo, je a bude, co svět světem stojí.“

Lískáč neodpověděl a Hlavoun po chvíli pokračoval. „Ale řekl bych, že tu jde ještě o víc, Lískáči. Málo platné, jako Vrchní králík to máš nahnuté. Celou dobu, co tě nevidají a vědí, že jsi tu zalezlý s tím zpropadeným králíkem, se tvoje autorita kapku po kapce vytrácí. Ať už máš v hlavě co chceš, nech to plavat, jinak na to dojedeš – a myslím, že hůř než

Flairé. Tohle už si nemůžeš dál dovolit. Pro všechno na světě, pro dobro celé kolonie, nech už toho, a to hned!“

Lískáč stále neodpovídal a namísto něj promluvil Pětík.

„Já ti povím, co s tím, Lískáči. Vezmi Kosatce do nové kolonie a řekni Starčkovi, ať si ho tam nechají. Je to řešení, věř mi.“

„Ale co je tohle zase za pitomost, Pětíku?“ rozčilil se Hlavoun. „Starčkovi králíci o něj nebudou stát o nic víc než naši.“

„Ale budou,“ ujistil ho Pětík. „Proč by měli? Co tě to napadlo?“

„To nevím,“ přiznal Pětík. „Jediné, co vím bezpečně, je, že pokud Kosatce odvedeme do Starčkovy kolonie, bude všechno v pořádku. Víc se mi uvidět nepodařilo.“

„Jo takhle,“ odfrkl si Hlavoun. „Takže tys měl zase nějaké vidění, jo?“

Ted' se ozval Lískáč. „Tak moment, Hlavoune. To ses ještě nenaučil Pětíkovi věřit? Neměl snad pravdu o Blatouchově kolonii a drátěných okách? O naší výpravě na farmu? A co ten nápad, který mi nasadil do hlavy, abych přilákal na Efrafany psa? A co Sporyš – toho přemohl bez jediné rány. Pětíku, víš to najisto?“

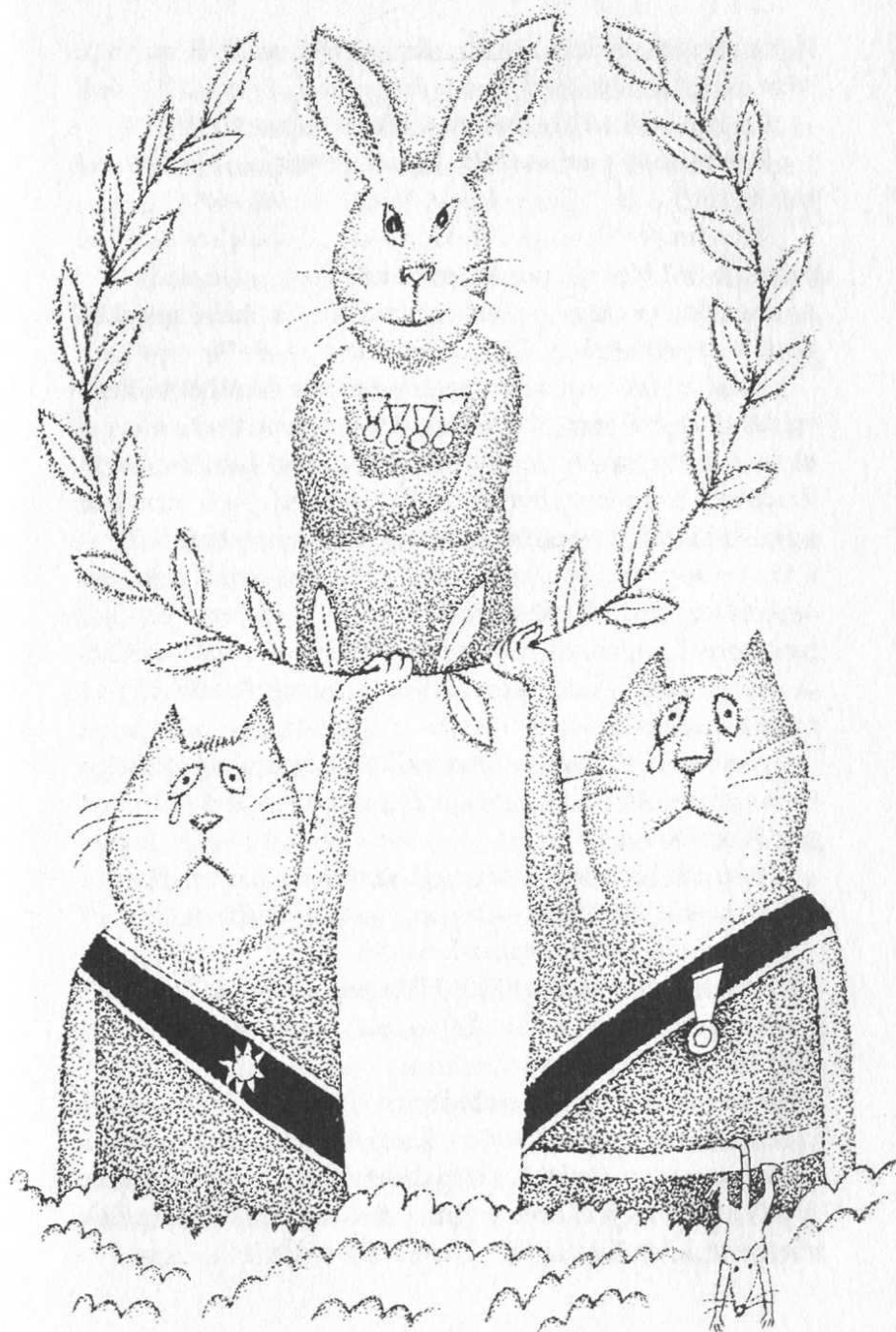
„Ano. Víم určitě, že právě tohle je potřeba udělat, Lískáči,“ řekl Pětík. „Nevím přesně, jak to proběhne: vidím tam nějaké násilí. Ale určitě je to ono.“

„To mi stačí,“ rozhodl Lískáč. „Zítra ještě před svítáním – než začnou vstávat ostatní králíci – vyrazíme. Hlavoune, půjdeš s námi, ne? Kdybys šel taky, cítil bych se o moc líp.“

Hlavoun na chvíličku zaváhal. Nakonec trochu nejistě slíbil: „Tak dobře, půjdu. Ale Frix ti pomoz, Pětíku, jestli nemáš pravdu.“

„Hazentla tu zůstane a zítra řekne ostatním, že jsme odešli,“ rozhodl Lískáč. „Samozřejmě nevím, kdy se vrátíme, ale do té doby mě tu bude zastupovat ona.“

Následujícího rána za svítání všichni tři vyrazili, a když vyšlo slunce, měli už Kamenitý vrch daleko za sebou. Jejich postup se ale brzy zpomalil, protože Kosatec přes svůj vzrůst a sílu nebyl zvyklý putovat na velké vzdálenosti a čím dál častěji se museli zastavovat, aby si odpočinul. Hlavoun s ním jednal trpělivě a co nejpřívětivěji ho povzbuzoval, jenže Lískáč, který ho znal skrz naskrz, dobře cítil, jak mu vadí, že se tak dlouho zdržují v otevřené krajině, navíc ještě s nezkušeným králíkem, který prakticky vůbec nezná běžné králičí zvyky a nespočetné drobné signály – většinou podvědomé –, jimiž se králíci cestou dorozumívají.

Když odpočívali v poledním žáru pod hustým hlohovým keřem, nadhodil Kosatec Hlavounovi: „Nejde mi na rozum, že zřejmě máte oba takový strach z těch elil, jak jim říkáte.“

„Ty ses nikdy s žádným z nich nesetkal, co?“ ucedil Hlavoun.

„To ne, ale pokud by se mi to stalo, neutíkal bych: bránil bych se. Bránil bych se každému, kdo by se mě pokoušel zabít.“

„Ještě se musíš hodně učit,“ posteskl si Hlavoun. „S některými elil bojovat nemůžeš: žádný králík to nedokáže. Musíš se buď schovat, nebo utéct. Neraď bych, abys nadarmo přišel o život.“

„Když mně se nelíbí pomyšlení, že mám před nepřítelem utíkat,“ namítl Kosatec. „Ale nerad bych se s vámi pouštěl do hádek, když se se mnou trmácíte tak daleko, abyste mi pomohli.“

„Bude mnohem líp, když si tu radu prostě vezmeš k srdci,“ zakončil Hlavoun. „Aspoň prozatím. Ale jestli jsi už dost odpočatý, měli bychom jít radši dál. Máme to ještě kus cesty.“

Během odpoledne už postupovali čím dál pomaleji a teprve k večeru se přiblížili ke Starčkově kolonii. Sotva k ní došli na dohled, Lískáč i Hlavoun se prudce zarazili a poplašeně se vztyčili.

„Něco tady nehraje,“ podotkl Lískáč.

„To tedy zatraceně nehraje!“ vykřikl Hlavoun. „Co se to tam jen děje? Koukni, všichni utíkají jako o život.“

Při těch slovech viděli davy králíků, jak o překot vyskakují ze svých děr a prchají na všechny strany zřejmě s jedinou myšlenkou: uniknout. Lískáč a Hlavoun jen ohromeně zírali.

„Koukni, tamhle je sám Starček a utíká jako všichni ostatní,“ upozornil Lískáč.

„Já ho zastavím,“ rozhodl se Hlavoun. „Musíme zjistit, oč jde.“

Rozběhl se vpravo a zkřížil cestu Starčkovi, který do něho ve slepém úprku narazil a div ho nepovalil. Hlavoun po něm skočil a srazil ho k zemi.

„Co je, Starčku?“ oslovil ho Lískáč. „Co se tu děje?“

„Pusťte mě, pusťte mě!“ kničel Starček. „Nechte mě, pusťte mě!“

„Až nám povíš, oč jde,“ řekl Lískáč. „Copak jste se všichni zbláznili? No tak, pověz, co se děje.“

„Lasičky!“ zalapal po dechu Starček. „Copak je nevidíte? Loví v našich norách. Tak mě už sakra pusťte!“

Lískáč a Hlavoun se zadívali na násep s králíčími děrami. A skutečně tam uviděli lasičky – nejmín čtyři, ale spíš víc –, jak bezostyšně loví v celé smečce od jednoho konce kolonie k druhému. Byl to strašný pohled. Jako mravenci pokaždé kousek poodběhly, pak zůstaly stát, rozhlédly se a znovu se připojily k svým družkám v rojnici. V jejich počínání bylo cosi děsivě systematického. Tu a tam vykoukla z některé díry narezlá hlava, pak zmizela a vzápětí vyhlédla ze sousední. Při postupu se dorozumívaly krátkými pronikavými skřeky.

Lískáče a Hlavouna se zmocnila stejná panika jako ostatních a už se obraceli na útěk, když vtom se mezi nimi prodrál Kosatec.

„Já strach nemám!“ křičel. „Já se těch mrňavých potvor, elil, nebo jak jim říkáte, nebojím. No tak, pojd'te se mnou!“

A vyrazil kupředu přímo k náspu.

„Kosatce, vrať se!“ hulákal Hlavoun. „Vrať se, zabijí tě!“

„To bych se na to podíval,“ zavolal zpátky Kosatec a pádil přímo mezi lasičky.

Lískáč sledoval, jak se obrátily a chystají se strhnout ho k zemi. Jenže co to? Lasička, která ho už měla na dosah, náhle ucukla, začenichala a vyděšeně zapištěla na ostatní. A pak začaly svými protivnými pronikavými hlásky pištět všechny: „Člověk! Člověk! Utečte! Člověk!“

Jedna přes druhou se kutálely z náspu, rychle se zvedaly a ve zděšeném houfu prchaly k nedalekému mlázi.

„Vidíte to?“ zaradoval se Kosatec, když se k němu Lískáč a Hlavoun, ještě celí roztřesení, znovu připojili na úpatí náspu. „Potvory mrňavé! Neutěct mi, pár bych jich byl vyřídil.“

Pomaloučku, jeden po druhém, se zpátky trousili další králíci a zírali na Kosatce jako na nadpřirozenou bytost. Konečně se vrátil i Starček s několika členy své Ously, všichni v pořádném šoku.

„Já to viděl!“ řekl jeden z nich Kosatcovi. „Já viděl na vlastní oči, jak jsi je zahnal! Jen tomu pořád nemůžu uvěřit!“

„Na tom nic není,“ mínil ho Kosatec. „To by dokázal každý. Chce to se jim jen postavit, nic víc.“

„Ne,“ zarazil ho Lískáč a formálně se pozdravil se Starčkem jako Vrchní králík s Vrchním králíkem. „Tak to není. Je k nevíře, že jsme se tu objevili přesně v pravou chvíli. Starčkane, mohl bych ti vysvětlit, kdo tenhle králík je a proč jsme ho sem s Hlavounem přivedli?“

Tou dobou už dorazili i další členové Ously, Lískáč se usadil mezi nimi a vypověděl jim všechno o Kosatcovi, o potížích na Kamenitém vrchu i o Pětíkově radě, aby ho zavedli sem a zeptali se Starčka, jestli by ho nepřijal do své kolonie.

„Jestli bych ho nepřijal?“ užasl Starček, když Lískáč domluvil. „Jestli bych tě nepřijal?“ obrátil se ke Kosatcovi. „Vždyť jsi nás všechny zachránil! Pokud budeš chtít, můžeš tu zůstat třeba celá léta! Dostaneš vlastní noru a můžeš si vybrat ramlici, jakou budeš chtít! Jediné, co bych od tebe na oplátku chtěl, je, abys každý den ráno a večer prošel všemi chodbami kolonie a dodal jim ten správný pach.“

Lískáč s Hlavounem se pár dní zdrželi jako Starčkovi hosté. Počasí bylo stále nádherné a těšilo je, když sledovali, že ostatní králíci Kosatce nejen berou, ale přímo uctívají jako mimořádnou osobnost.

„Takže měl Pětík pravdu,“ poznamenal Hlavoun jednou večer, když se popásali pod purpurovou oblohou.

„On má vždycky pravdu,“ ujistil ho Lískáč. „Tím líp pro nás, nemyslíš?“

19

Hvozdík

*Ač se tak trochu starosvětským zdá,
ten Velšan bedliv jest a udaten.*

WILLIAM SHAKESPEARE:

JINDŘICH V. (Překlad J. V. Sládek)

POČASÍ BYLO STÁLE PĚKNÉ a Starčkovi králíci, sotva se trochu vzpamatovali z otřesu po útoku lasiček, budovali dál velmi úspěšně svou kolonii, která začínala být známá pod jménem Vleflén. Značnou část z nich, jak z Kamenitého vrchu, tak z Efrafy, představovaly březí ramlice, a přirozený instinkt jim velel hrabat nory. Samci se zase věnovali převážně hloubení vnitřních chodeb propojujících tyto nory navzájem. Každý člověk, který se kdy vydal na lov s tretkou do starší kolonie, přesně ví, do jak neuvěřitelných vzdáleností se mohou takové spojovací chodby táhnout. Budovatele Vleflénu však naštěstí ani fretky, ani jiné lasicovité šelmy neobtěžovaly a zdálo se, že prvotní Starčkovy obavy ze sousedství hranostajů byly neopodstatněné.

Lískáč se už do Vleflénu znovu netrmácel a spokojil se s příležitostnými Kehárovými zprávami, že všechno klapě. S Ovsíkem, vůdcem tamní skupiny Efracanů, se nikdy osobně nesetkal, ale neměl důvod pochybovat o Starčkově ujišťování, že se se svými úkoly dovede vyrovnat.

Lískáčovi veteráni, kteří se poté, co se počet králíků v kolonii na Kamenitém vrchu snížil na přiměřenou míru, cítili

mnohem volněji, jeho hledisko sdíleli. „Říká se: žádné zprávy, dobré zprávy, Lískarane,“ prohodil jednou Hlavoun. „Pokud by se objevilo nějaké nebezpečí nebo potíže, určitě by nám to dali hned vědět. Tuhle se mě pár našich králíků ptalo, jestli by se tam nemohli přestěhovat. Nejdřív jsem si říkal, že bych tam měl někoho poslat, aby se Starčka zeptal, jestli proti tomu nic nemá, ale nakonec jsem usoudil, že mu to určitě vadit nebude, tak jsem jim jen řekl, ať poprosí Kehára, aby jim ukázal cestu.“

Jaro už pomalu přecházelo v léto, když vtom se jednou navečer, když byli všichni na silfleji, objevil jako posel z Vleflénu osobně sám Řešetlák se vzkazem, že Starček prosí Lískáče, jestli by nemohl přijít, že se s ním nutně potřebuje o něčem poradit.

„Co tam máte za maléry?“ vylekal se Lískáč.

„Nejde ani tak o maléry, Lískarane,“ odpověděl Řešetlák, „i když tak by se to možná také dalo říct. Máme z toho trochu zamotanou hlavu. Ale Starčkran mě prosil, abych ti nic neříkal, že ti všechno poví sám, až přijdeš. Pokud by se ti nechtělo, mám ti jen říct, že to má co dělat s Efrahou.“

„S Efrahou? Ale do háje už!“ zaškaredil se Lískáč. „Myslel jsem, že tohle máme dávno za sebou. Dobře, asi bychom se tam měli, pokud počasí vydrží, s Pětíkem zítra vypravit. Jestli se ti nechce trmácet se hned zase zpátky, můžeš zůstat pár dní tady v mé noře, popovídat si se starými kamarády a vrátit se, teprve až budeš mít chuť. Ale mimochodem,“ dodal, „proč mám vůbec chodit já tam? Když se mnou chce Starček mluvit, proč za mnou nepřijde sám?“

„Víš, on organizuje setkání,“ vysvětlil Řešetlák, „a nejspíš tam přijde i kapitán Hvozdlík.“

„Hvozdlík? Frixi na nebi, to už musí být skutečně průšvih,“ ustrnul Lískáč. „S ním je nějaký malér vždycky, aspoň co pamatuju. Tohle vím dobře.“

Druhý den ráno vyrazili pod Kehárovým občasným dohledem s Pětíkem do Vleflénu. Dorazili tam až pozdě

odpoledne a Starček je uvítal až s přemrštěným nadšením. „Když jste tu teď vy dva, určitě to dobře dopadne,“ radoval se. „Pojďte si chvilku odpočinout na sluníčku a povězte mi, co dělají kamarádi. Jak se vede tomu chuděrovi Samorostlíkovi? Proč ho nepošlete sem k nám? Změna by mu jen prospěla.“

„Zatím by sem ještě nedošel,“ řekl Pětík. „Bude trvat dlouho, než se docela vzpamatuje. Jen málokdo by přežil to co on.“

„Co kdybychom si trochu obešli vaši kolonii,“ navrhl Lískáč. „Rád bych viděl, co všechno tu máte nového. Doufám, že se vám tu žije pohodlně.“

„Ano, to musím říct,“ přisvědčil Starček. „Místa tu máme spoustu a je to znát. Dokonce jsem přibral pár dalších králíků z Efrafy – kamarádů, co jsem znal ještě z dob, kdy jsem tam žil. Jistě ti ani nemusím povídat, že bez Čistce se jim vede daleko líp.“

Lískáč a Pětík přespali se Starčkem v jeho noře a časně ráno je probudil mladý králík, který přinášel zprávu. „Je tady kapitán Hvozdlík, Starčkrane,“ oznámil, „a prý si s vámi rád pohovoří, až se vám to bude hodit.“

„Co má znamenat ten ‚kapitán‘?“ osopil se na něj Starček. „Pro tebe je to Hvozdran, jasné?“

„Promiňte, pane,“ omlouval se výrostek, „ale všichni o něm mluví jako o kapitánovi, tak jsem si na to snadno navykl i já.“

Vyšli ven do krásného svěžího jasného rána a spatřili Hvozdlíka, jak sedí na slunci na úpatí náspu. S Lískáčem se pozdravili trochu rozpačitě a odměřeně. Nesetkali se od toho strašlivého večera na Kamenitém vrchu, kdy se Hvozdlík Čistce ptal, jestli má Lískáče zabít. Ani jeden z nich na to dodnes nezapomněl, třebaže si oba dávali velký pozor, aby o tom už nepadla ani zmínka. Teprve když se objevil Jahodník, podařilo se Lískáčovi tu trapnou chvíli překlenout. Uvítal dávného přítele a společníka a vyptával se, jak se mu v nové

kolonii líbí. Jahodník nešetřil chválou místních králíků, kteří, říkal, drou jako diví a už se tu výborně zabydleli, jak ti, kteří přišli z Kamenitého vrchu, tak ti z Efrafy.

„Hvozdíku,“ ujal se pak slova Starček, „přestože jsi už dlouhý čas – vlastně hned od té doby, co loni v létě zmizel generál Čistec – Vrchním králíkem v Efrafě, dost se točíš i kolem mé kolonie, nemám pravdu? Jsi tady každou chvíli.“

„To ano,“ připustil Hvozdík.

(Je příliš důstojný a hrdý na to, aby si vymýšlel výmluvy nebo něco tajil, pomyslel si Lískáč. Ať už jde o čeho chce, nebudeme z něj muset odpovědi páčit, ani mu říkat, že lže.) „Každého, kdo má zájem,“ mluvil dál Hvozdík, „s sebou беру na předsunuté hlídky.“

„A proč se radši nedržíš svých Efrafanů?“

„Protože ti na ně chodit nechtějí,“ odpověděl bez obalu Hvozdík. „Nechtějí o nich ani slyšet.“

„A nedochází ti proč?“

„Protože si takové hlídky spojují s generálem Čistcem,“ řekl Hvozdík. „Nechtějí dělat nic, pokud jim připadá, že to s ním má něco společného.“

„A neměly snad předsunuté hlídky s Čistcem společného až dost? Nemají pravdu?“

„Ale to ano,“ připustil Hvozdík a mlčky vyčkával, co Starček řekne dál.

„Byl to přece původně jeho nápad, ne?“

„Jistě.“

„A ty mi sem chodíš hustit do mých králíků Čistcový názory?“

„Ne. Jen vodím na předsunuté hlídky králíky, kteří o to mají zájem.“

„A to je všechno? O Čistcoví a všem, co dělal, jim nevyprávíš?“

„Ne. O Čistcoví s nimi vůbec nemluví.“

„A nemáš náhodou v plánu získat na svou stranu tolik králíků, kteří by za tebe byli ochotní jít do boje, abys mohl tuhle kolonii převzít?“

„To rozhodně ne.“

„Jenže já si myslím, že ano.“

„Žádný z králíků, kteří se mnou byli na předsunutých hlídkách, ti tohle tvrdit nemohl.“

„Proč ne?“

„Protože je pokaždé ujišťuju, že nic takového v úmyslu nemám. Ani v nejmenším nestojím o to získat moc nad Vleflénem.“

„Tak proč sem chodíš a přemlouváš moje králíky, aby s tebou na ty hlídky chodili?“

„Já je nepřemlouvám. Jsou do toho celí žhaví.“

„Protože na ně máš velký vliv. Touží po tom se ti zavděčit.“

Na tohle Hvozdk neřekl nic. „Není to snad tak?“

„Možná ano.“

„Nejsi jen tak obyčejný králík. Býval jsi Čistcův nejlepší důstojník. Vedl jsi útok v Lískovém mlází. Především tys mu pomohl dovést Efracany k Lískáčově kolonii, když si umanol ji zničit, a vrátil ses se všemi, kdo porážku přežili, zpátky do Efracy. Tohle by byl nedokázal nikdo jiný. Vážně si myslíš, že tě moji králíci nebudou obdivovat a chtít se ti co nejvíc podobat?“

„Není to vyloučené. Ale jak už jsem řekl, já jen vodím na předsunuté hlídky králíky, kteří o to sami stojí.“

„A proč?“

„Protože mě to baví a jim to prospívá.“

„A to je všechno?“

„Ano.“

Oba se odmlčeli. Objevil se nějaký mladý králík a chtěl mluvit se Starčkem, ten ho však odbyl: „Až potom. Až potom.“ Nakonec promluvil Pětík.

„Říkáš: ‚Protože mě to baví a jim to prospívá.‘ Mohl bys nám to, prosím tě, trochu vysvětlit? Co tě na tom baví a jaký si myslíš, že z toho mají prospěch?“

Hvozdlík chvíličku otálel s odpovědí, jako by si ji chtěl napřed promyslet. Když opět promluvil, hovořil klidným, skoro laskavým tónem, úplně odlišným od jeho dosavadních stručných, úsečných odpovědí.

„Vyrůstat v Efraci, zpovzdálí obdivovat Čistce, který o tobě ještě ani neví, pak se stát jeho důstojníkem a po nějakém čase si uvědomit, že patříš k několika málo králíkům, kterých si váží a o kterých ví, že vždycky splní, oč je požádá, to jsou zážitky, které ze mě udělaly to, co jsem, ať už v dobrém nebo ve špatném. Naučily mě spoléhat se na sebe, samostatně myslet, přemýšlet i za Čistce a jednat tak, jak by si on sám přál, i když zrovna nebyl vedle mě: to všechno byl celý můj život. A teď když je pryč, nikdo ode mě nemůže čekat, že se za pár měsíců zbavím jeho vlivu. Dneska si už samozřejmě uvědomuju, co napáchal a co bylo v jeho myšlení scestné. To vám snad nemusím vyprávět.“

Odmlčel se, ale všichni zůstali zticha, a tak po chvíli pokračoval.

„Odvést tenkrát ty, co přežili, z Kamenitého vrchu zpátky do Efracy, to byl ten nejtěžší úkol, jaký jsem kdy musel splnit, a splnil jsem ho bez generála. Musel jsem ze sebe vydat všechny síly a nemohl jsem se o nikoho opřít: málem jsem to nepřežil. Když jsme pak nakonec skutečně dorazili domů a já se trochu zotavil, proč bych byl neměl být hrdý na to, co jsem dokázal? Věděl jsem přece, že se mi podařilo skoro nemožné.“

Ale najevo jsem to nedával. Spíš jsem tehdy čekal, že mě králíci, kteří Čistce nenáviděli a na uzdě je držel jen Sporýš a generálova autorita, zabijí.

Jenže oni mě nezabili. Zvolili mě svým Vrchním králíkem. Potřebovali, abych za ně myslel a jednal, abych

rozebral Čistcovo chování a rozhodl, co z něho bylo k užitku a co ne.

Připadalo mi, že jedna věc měla větší smysl než všechno ostatní dohromady, a to byly právě předsunuté hlídky. Čistec vždycky znovu a znovu tvrdil, že králíci nemají zapotřebí utíkat nebo se skrývat do děr. Dokáží elil porazit, pokud v sobě najdou dost odvahy a sebedůvěry. Aby v nich tyhle vlastnosti vypěstoval, musel je naučit obezřetnosti, vytrvalosti a statečnosti. A v tomhle všem se cvičili na předsunutých hlídkách.

Není na světě nic úžasnějšího než vést za pěkného rána králíky na hlídku. Vědět, že vám důvěřují a jdou s vámi dobrovolně: vědět, že cesta bude nebezpečná, a nedbat toho, a probudit stejný pocit i v nich. A když pak nebezpečí skutečně vyvstane, postavit se mu a buď ho překonat, nebo mu nějakým úskokem uniknout. A sledovat králíky – ty tři nebo čtyři, co jsou na hlídce s vámi –, jak se ustavičně zdokonalují, až jsou nakonec schopní vést hlídku sami, to je radost, která se nedá vylíčit, věřte mi. Hlídky vychovávají z králíků bystré stopaře, rychlé běžce a statečné bojovníky.

Ty to víš, Starčku. Býval jsi efraský důstojník a určitě jsi pěkných pár hlídek vedl taky.“

Když se znovu odmlčel a rozhlédl se po ostatních, zeptal se Lískáč: „Ale nepřišli na těch hlídkách taky někteří králíci o život?“

„Ne víc, než jsme si mohli dovolit,“ odpověděl Hvozdlík. „Když se mi loni na podzim podařilo uvést Efracu k jakžtakž normálnímu početnímu stavu, pokusil jsem se s předsunutými hlídkami znovu začít, ale nezískal jsem pro ně ani jediného králíka. Prý už mají těch ‚Čistcových šaškáren‘, jak tomu říkali, až po krk. Tak jsem s tím musel přestat. Kdybych je začal nutit, asi by to špatně dopadlo.“

Ale mně samotnému se po hlídkách pořád stýskalo. Jen tak pro vlastní potěšení, pro nic jiného. Jenže na hlídku se králík nemůže vypravit sám. Kdybyste to někdy zažili, věděli

byste, o čem mluvím. Chybí vám někdo, na koho se můžete spolehnout stejně jako on na vás, i ten pocit kamarádství a společných zážitků.

A tak jsem se vypravil sem, abych si zjistil, jestli je to tady jiné. A bylo. Nikoho jsem nemusel lákat ani přemlouvat. Hned na začátku se mi přihlásilo dost králíků na tři nebo čtyři hlídky, možná i na víc. A proto říkám, že mě to těší a jim to prospívá. Ti králíci, co se mnou párkrát byli, jsou teď mnohem, mnohem schopnější.“

„Ale není snad pravda,“ nedal se odbýt Lískáč, „že na těch vašich hlídkách přišly o život nebo zabloudily spousty králíků?“

„Neřekl bych, že spousty,“ odporoval Hvozdík. „Řekl bych sem tam nějaký. Za všechno v životě se musí platit.“

„A proč sis o tom nepřišel promluvit se mnou?“ vybuchl Starček. „Já jsem tu totiž Vrchní králík, pokud ti to náhodou uniklo.“

„Takhle se mnou nemluv,“ vzplanul Hvozdík. „Pamatuju tě ještě jako úplnou nulu. A jestli chceš slyšet pravdu, neměl jsem chuť se o něco doprošovat služebně mladšího efraského důstojníka.“

„Jenže tady už nejsme v Erafě,“ připomněl Starček. „Jsme ve Vleflénu a já jsem tu Vrchní králík.“

Než stačil naježený Hvozdík odpovědět, vložil se znovu do řeči Pětík.

„Necháme to teď na chvíli, ne? Rád bych ochutnal tvé pampelišky, Starčku. Voní opravdu nádherně, u nás nahoře nic takového nemáme. Pampelišek v kopcích moc neroste, sám nevím proč.“

Vzal s sebou Lískáče, poodešli kousek podél náspu a tam spolu nějaký čas vážně hovořili. Když se vrátili k ostatním, zeptal se Lískáč nečekaně: „Hvozdíku, co kdybys šel s námi a nějaký čas pobyl u nás v kolonii? Mohl bys tam pořádat ty své hlídky, máme tam spoustu mladých králíků, kteří by

takovou možnost určitě nadšeně uvítali. A myslím, že jen co by ses tam trochu zabydlel a rozběhl to, určitě by jim to šlo.“

Zdalo se, že tím Starčkovi i Hvozdkovi vyrazil dech. Ani jeden z nich se nezmohl na odpověď, a Lískáč tedy mluvil dál. „Znám jednoho králíka, který by tě určitě moc rád viděl, totiž Hlavouna. Často o tobě mluví, moc tě obdivuje a rád by se s tebou líp seznámil.“

Bylo znát, že Hvozdkovi se ten návrh zamlouvá. Než stačil něco říct, vložil se do hovoru Pětík: „V Efraci určitě najdou někoho, kdo si kolonii vezme na čas na starost. Takový, jako jsi ty, bude asi těžko, ale kdyby se cokoli dělo, za půldruhého dne jsi tam. Pokud by něco potřebovali, Kehár ti to okamžitě vyřídí.“

„Tak dobře,“ souhlasil nakonec Hvozdk. „Na nějaký čas k vám půjdu docela rád. S Hlavounem – tentokrát jako s přítelem – bych se rozhodně rád zase setkal. Ale myslím, že spouště tvých mladých králíků budu chybět, Starčku. Věř mi.“

„Vždycky můžeš zavést hlídku sem dolů a setkat se s nimi,“ nadhodil zpola vážně Starček. „Vždyť to není tak daleko.“

Když Hvozdk oznámil tu zprávu svým přátelům a obdivovatelům ve Vleflenu, zmocnilo se jich velké rozčarování. Dva králíci, Jílek a Svlačec, dokonce Lískáče prosili, aby je vzal s sebou také, a Starček nic nenamítal.

Příští den vyrazili a bez potíží ze strany elil se vrátili na kopec. Hazentla, navzdory tomu, že ji Hvozdkův příchod jistě hodně zaskočil, nové příchozí uvítala a Lískáč jim přidělil noru (tu, která kdysi patřila Flairé).

Hvozdk měl dost rozumu, aby začal poznenáhlu, krátkými, snadnými hlídkami, kterým Zvonek říkával „šup sem, šup tam“. Jedním z prvních, kdo se nadšeně přihlásili, byl Samorostlík, třebaže Hvozdk, když si ho prohlédl, rozhodl, že by měl zkusit – aspoň pro začátek – něco míň náročného. Hlavoun, který se zúčastnil jedné dlouhé a

vyčerpávající hlídky do krajiny na západ od Špičáku, se svěřil Lískáčovi a Pětíkovi, že Hvozdík na něj svým vedením udělal velký dojem a že si podle jeho názoru vedl líp než on sám.

„Ještě štěstí, že si tak padli do oka,“ oddechl si Pětík. „Bál jsem se, že se možná budou těžko snášet.“

K první nehodě došlo uprostřed léta, když se mladá ramlice jménem Drchnička poranila na přední noze a padla za oběť psovi, který ji zabil, ještě než Hvozdík stačil zasáhnout. Lískáče to rozrušilo, ale Hlavoun to stejně jako Hvozdík bral jako daň faktu, že „za všechno se platí“. „Práce, kterou ten králík dělá, Lískarane,“ vysvětloval, „a dělá ji opravdu moc dobře, se zkrátka sem tam bez nějaké nehody neobejde: a naši králíci jsou nakonec stejní jako všichni ostatní.“

„Ba ne, nejsou,“ odporoval Lískáč. „Jsou jiní, když je poznáš osobně.“ Ale ani napříště nijak nekontroloval, co Hvozdík podniká a do ničeho nezasahoval; nikdo to od něj také nepožadoval. Mladší králíci Hvozdíka obdivovali. Nikoho si nezneprátoval. Všichni ho vnímali jako velký přínos pro kolonii. Pokud za sebou králík neměl pár hlídek, nikdo si ho nevážil.

Nakonec zůstal Hvozdík tak dlouho, až měli všichni pocit, že k nim patří odjakživa: vychrtlý šedivý králík, který už občas přenechával vedení hlídek svým nejlepším a nejspolehlivějším následovníkům, třebaže přáním každého začátečníka bylo, aby ho zaučil právě on. „Když už vědí, jak na to, může mě zastat kdokoli,“ říkával. „A najde se tu už spousta schopnějších, než jsem já.“ Ale nebyla to pravda a jeho měřítko zůstávala stejně přísná jako dřív.

Nejvíce si na něm všichni cenili jedné vlastnosti: jakživ nikoho neshazoval. Nikdy od něho nikdo neuslyšel větu jako: „Kdepak ti dnešní králíci, to už dávno není to, co kdysi bývalo.“ Vůči mladým se naopak choval mile a nešetřil povzbuzením a chválou. „Ale zase si nemyslete, že jste nějaké hvězdy,“ dodával současně. „Ne já, ale teprve elil, až

na ně narazíte, vás prověří, jací jste doopravdy. Pak si nesmíte dovolit jedinou chybičku. Ale to víte sami, ne?“

Zahynul na hlídce, jak by si byl nejspíš sám přál. Jednoho dubnového odpoledne se hlídka, kterou vedl, střetla v lijáku za Kingclere s dvěma toulavými kočkami. Všech pět králíků se drželo statečně a po nelítostné rvačce byly kočky rády, když se jim podařilo utéct. Hvozdíků však utrpěl smrtelné zranění a na místě mu podlehl.

I on, podobně jako Čistec, se stal postupem času legendou. Když za temného deštivého večera zmatená hlídka ztratila směr a zbloudila, náhle se srdce jejího vůdce zmocnil duch sebedůvěry, jenž je zavedl domů. A všichni věděli, že to byl duch kapitána Hvozdíka, někdejšího efraského hrdiny, zároveň však i obdivovaného hrdiny králíků z Kamenitého vrchu.

Králičí slovníček

Efrafa

Jméno kolonie založené generálem Čistcem.

El-hréran

Legendární králičí hrdina. Nezkrácené jméno *Elil-hré-ran* znamená doslova „Nepřítel–tisíce–princ“, tedy Princ tisícera nepřítel.

Elil

Nepřítel (králíků).

Emblív

Smradlavý, výraz používaný např. pro pach lišky.

Flej

Jídlo, především tráva či jiná zelená píce.

Fléran

Mimořádně chutné jídlo, např. salát.

Frix

Slunce, pro králíky ztělesnění boha.

Frixran!

zvolání odpovídající našemu Panebože!

Fú Inlé

Po východu měsíce.

Hazentla

Doslova „Srst zářící jako rosa“. Jméno ramlice. "

Hlesi

Králík žijící ve volné krajině bez stálé nory, mimo kolonii.
Potulný králík žijící pod širým nebem. (Množné číslo *hlesil*.)

Hraka

Bobky, výkaly.

Hrér

Velké množství, nespočet, často překládáno jako „tisíc“:
každé číslo větší než čtyři. *U Hrér* = Tisícero (nepřítel).

Hrérú

Tisíkáček, nejmenší z mnoha. Pětíkovo jméno v králičí řeči.“

Hrududu

Traktor, automobil nebo jiné motorové vozidlo. (Množné
číslo *hrududil*.)

Inlé

Doslova měsíc, také východ měsíce. V přeneseném významu
však i temnota, strach a smrt.

Lendri

Jezevec.

Nárn

Dobrý, lákavý (k jídlu).

Ni–Frix

Poledne.

Nona

Ježek.

Ousla

Skupina nejsilnějších králíků v kolonii, rada bojovníků.

Ran

Pán, princ, vůdce nebo Vrchní králík. Zpravidla jako přípona.
Např. *Treran* = Vrchní králík jménem Jeřáb (*Trer*).

Rú

Přípona označující zdrobnělinu. Např. *Hrérú*.

Sejn

Starček.

Silf

Venku, tedy ne pod zemí.

Silflej

Pastva na volném prostranství. Doslova pastva venku.

Sisusinna

„Pohyb listoví.“ Jméno ramlice.

Tárn

Omráčený, ztuhlý, ochromený strachem. V některých případech však i ve významu „hloupě se tvářící“, „zdrčený“, případně „zoufalý“.

Tlau

Srst.

Tlauli

„Huňatá hlava – Hlavoun“. Přezdívka.

Trer

Jeřáb (strom).

Trennion

Dřišťálka, jeřabina nebo jiná červená bobule.

Vér

Vyměšovat, pouštět bobky.

Zórn

Zničený, zahynulý. Ve smyslu velké katastrofy.

Richard Adams

Příběhy z Kamenitého vrchu

Z anglického originálu
Tales from Watership Down
vydaného nakladatelstvím Hutchinson
v Londýně roku 1996
přeložila Jitka Minaříková.
Ilustrace Adolf Born
Typografie Vladimír Vimr.
Vydala Mladá fronta jako svou 5796. publikaci.
Odpovědný redaktor Miloš Urban.
Výtvarný redaktor Bohuslav Holý.
Technický redaktor Miloš Jirsa.
Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.
Štefánikova 2, Český Těšín.
240 stran. Vydání 1.
Praha 1998.

Knihy Mladé fronty si můžete objednat na adrese:

Mladá fronta – obchodní oddělení
Chlumova 10, 130 00 Praha 3

Richard Adams (nar. 1920 v Berkshiru) je jedním z nejoblíbenějších autorů knížek pro děti. Jeho nejslavnější román o velkém putování králíčí kolonie *Daleká cesta za domovem* (Watership Down, 1972, č. Mladá fronta 1986,1996) se dočkal obrovského úspěchu u dětských dospělých čtenářů po celém světě. Mezi další významné autorovy knihy pro děti patří *Sardik* (Shardik, 1974), román o krutém zacházení lidí se zvířaty. Richard Adams píše také pro dospělé čtenáře, např. hrůzostrašné novely *Moroví psi* (The Plague Dogs, 1977) a *Dívka na houpačce* (The Girl in a Swing, 1980). V roce 1996 vyšly *Příběhy z Kamenitého vrchu* (Tales from Watership Down), v nichž se autor k radosti všech, kdo si oblíbili humor a odvahu jeho důvtipných hrdinů, po čtyřiaadvaceti letech vrátil ke známým zvířátkům z *Daleké cesty za domovem*.